

SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

SERVET-İ FÜNÛN DERGİSİ

(651-754. SAYILAR)

-İNCELEME VE SEÇİLMİŞ METİNLER-

Yüksek Lisans Tezi

Hatice ŞAHİN FINDIKCI

Sivas

Mayıs 2019

SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

SERVET-İ FÜNÛN DERGİSİ

(651-754. SAYILAR)

-İNCELEME VE SEÇİLMİŞ METİNLER-

Yüksek Lisans Tezi

Hatice ŞAHİN FINDIKCI

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Süheyla YÜKSEL

Sivas

Mayıs 2019

KABUL ONAY

Üniversite : Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ana Bilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Bilim Dalı : Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı
Tezin Başlığı : Servet-i Fünûn Dergisi (651-754. Sayılar) İnceleme ve Seçilmiş Metinler
Savunma Tarihi : 02.05.2019
Danışmanı : Prof. Dr. Süheyla YÜKSEL

Unvanı - Adı Soyadı

İmza

Jüri Başkanı : Prof. Dr. Alpay Doğan YILDIZ

Üye : Prof. Dr. Süheyla YÜKSEL (Danışman)

Üye : Prof. Dr. Ahmet BOZDOĞAN

Oy Birliği

Oy Çokluğu

Hatice ŞAHİN FINDIKCI tarafından hazırlanan "Servet-i Fünûn Dergisi (651-754. Sayılar) İnceleme ve Seçilmiş Metinler" başlıklı tez, kabul edilmiştir.

.../.../2019

Prof. Dr. Ahmet ŞENGÖNÜL

Enstitü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırladığım bu Yüksek Lisans tezinin bizzat tarafımdan ve kendi sözcüklerimle yazılmış orijinal bir çalışma olduğunu ve bu tezde;

- 1- Çeşitli yazarların çalışmalarından faydalandığımda bu çalışmaların ilgili bölümlerini doğru ve net biçimde göstererek yazarlara açık biçimde atıfta bulunduğumu;
- 2- Yazdığım metinlerin tamamı ya da sadece bir kısmı, daha önce herhangi bir yerde yayımlanmışsa bunu da açıkça ifade ederek gösterdiğimi;
- 3- Başkalarına ait alıntılanan tüm verileri (tablo, grafik, şekil vb. de dahil olmak üzere) atıflarla belirttiğimi;
- 4- Başka yazarların kendi kelimeleriyle alıntıladığım metinlerini, tırnak içerisinde veya farklı dizerek verdiğim yine başka yazarlara ait olup fakat kendi sözcüklerimle ifade ettiğim hususları da istisnasız olarak kaynak göstererek belirttiğimi,

beyan ve bu etik ilkeleri ihlal etmiş olmam halinde bütün sonuçlarına katlanacağımı kabul ederim.

28./05/2019

Hatice ŞAHİN FINDIKCI

ÖN SÖZ

Türk kültür ve edebiyat hayatında 53 yıl varlık göstererek önemli bir yer teşkil eden *Servet-i Fünûn* dergisi yayımlandığı yılların siyasi, sosyal, edebî ve basın hayatını yansıtan önemli bir süreli yayındır.

Bu çalışma, derginin 1903-1905 yılları arasında yayımlanan 651-754. sayılarını yani derginin 26, 27, 28 ve 29. ciltlerini kapsayan; derginin o yıllardaki faaliyetleri üzerine bir inceleme ve değerlendirmedir.

Çalışma, “Giriş” ten sonra üç bölümden meydana gelmiştir. “Giriş” bölümünde dönemin siyasi, sosyal, basın ve edebiyat hayatı hakkında bilgi verilmiş, dönem değerlendirilmesi yapılmıştır.

Birinci Bölüm “*Servet-i Fünûn* Dergisinin Kültür Hayatımızdaki Yeri” ana başlığı altında derginin şekil ve muhteva özellikleri ile yazar kadrosunu tanıtmaya yöneliktir. “Yazar Kadrosu”nda, hakkında bilgi bulunan yazarların yanı sıra hayatlarına dair bilgiye ulaşamayan yazarlara da yer verilmiştir. Fakat bu yazarlar hakkındaki bilgiler sadece söz konusu yazarın dergideki yazılarına yönelik bir değerlendirmedir. Dergideki bazı yazılar ise takma isimle kaleme alınmıştır. Bunlardan tespit edilebilenlerden gerçek isme gönderme yapılmıştır. Yazı, ilgili maddede yazarın gerçek adının yanında yer almış, takma isim de gerçek isimden hemen sonra parantez içinde verilmiştir. Mesela; Kadri bk; Mahmut Sadık (Kadri).

İkinci Bölüm “Tahlili Dizin” başlığı altında incelenmiş, bu kısımda ise dergideki bütün yazılar, fotoğraflar, ilanlar, haberler künyelenerek verilmiştir. Derginin çalışılan sayılarında ağırlıklı olarak sağlık, fen yazıları; haber niteliğinde yazılar ve tercüme dikkat çekmektedir. Bu yazıların çoğunluğu imzasız olmakla birlikte; bir kısmı tıp, veterinerlik ve kimya okuyan öğrencilere aittir. Bu imzalar süreklilik arz etmemiş bu da derginin yazar kadrosunun ve edebî çehresinin zayıf olmasına yol açmıştır.

Servet-i Fünûn'un çalışılan sayılarında çok sayıda resim vardır. Bu resimlerin hepsi fişlenmiş, tasnif edilmiş ve “Tahlili Dizin” bölümünde verilmiştir. Resim altı yazılar bir başlık gibi düşünüldüğü için her kelimesi büyük harfle başlamıştır.

Çalışmanın üçüncü bölümünü ise “Seçilmiş Metinler” oluşturmaktadır. Bu çalışmada, *Servet-i Fünûn*'un 651-754. sayılarındaki edebî faaliyetlerin belirlenmesi

amaçlanmıştır. Bu sebeple günümüz alfabesine aktarılan metinler edebiyata aittir. Bunun yanında derginin incelenen sayılarında amaca uygun fazla metin bulunmadığı için sosyal hayata yönelik metinler ve biyografiler de Latin alfabesine aktarılmıştır.

İmlada 2012 tarihli *Yazım Kılavuzu* esas alınmış, günümüz alfabesine aktarılan metinlerde ise metnin imlasına bağlı kalınmış, Ferit Develioğlu'nun *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*'ının 2012 tarihli 29. baskısı kullanılmıştır.

Çalışmamızda ayrıca yayın tarihini gösterir bir cetvel de bulunmaktadır. Bu cetveldeki rumi ve hicri tarihlerin miladi karşılıkları ise Türk Tarih Kurumunun internet sayfasından çevrilmiştir. Çalışmanın sonuna ise bir "Kaynakça" eklenmiştir.

Bu çalışmayı yöneten, her aşamasını büyük bir özveriyle, titizlikle en ince ayrıntısına kadar kontrol eden, her soruma ve sorunuma sabır, hoşgörü ve anlayış gösteren yaşadığım tüm aksaklıklara rağmen çalışmamın sona kavuşması için beni yüreklendiren ve destekleyen hocalarıma ve danışmanım Prof. Dr. Süheyla YÜKSEL'e minnetlerimi sunarım. Ayrıca çalışmam boyunca manevi desteğini, yardımını ve anlayışını hiç esirgemeyen kıymetli eşim Burak FINDIKCI ve sabırla her anımda yanımda olan aileme de en içten duygularıyla teşekkür ederim.

Bu tez, öğrenim hayatım boyunca beni her zaman destekleyen, başarılarımla mutlu olan her başarımda kendi başarısıymış gibi sevinen ve benimle gurur duyan; bu çalışmaya başladıktan sonra aramızdan ayrılan, sonlandığına şahit olamayan rahmetli dedem Kemal ŞAHİN'e ithaf edilmiştir.

Hatice ŞAHİN FINDIKCI

Mayıs 2019

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
KISALTMALAR DİZİNİ	iii
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
YAYIN TARİHİNİ GÖSTERİR CETVEL	ix
GİRİŞ	1
1.DÖNEMİN SİYASİ VE SOSYAL HAYATI	1
2.DÖNEMİN BASIN VE EDEBİYAT HAYATI	4
BİRİNCİ BÖLÜM	11
1. <i>SERVET-İ FÜNÛN</i> DERGİSİNİN KÜLTÜR HAYATIMIZDAKİ YERİ.....	11
1.1. Derginin Şekil Özellikleri.....	11
1.2. Derginin Muhteva Özellikleri.....	12
1.3. Derginin Yazar Kadrosu	15
İKİNCİ BÖLÜM	25
TAHLİLİ DİZİN	25
2.1. YAZILAR	25
2.1.1. Yazar Adına Göre Alfabetik Dizin.....	25
2.1.2. Konu ve Türlerine Göre Dizin.....	72
2.1.2.1. Araç Teçhizat ile İlgili Yazılar	72
2.1.2.2. Beslenme ile İlgili Yazılar	72
2.1.2.3. Biyografi Yazıları	74
2.1.2.4. Coğrafya ve Gezi Yazıları	75
2.1.2.5. Edebiyat ve Sanat ile İlgili Yazılar	77
2.1.2.6. Ekonomi, Ticaret, Sanayi ile İlgili Yazılar	78
2.1.2.7. Fen, Bilim ve Teknoloji ile İlgili Yazılar.....	80
2.1.2.8. Gıda ve Yemek ile İlgili Yazılar	83
2.1.2.9. Hikâye ve Roman Tercümeleleri	84
2.1.2.10. İnşaat ve Bina ile İlgili Yazılar	86
2.1.2.11. Kadın ve Moda ile İlgili Yazılar	87
2.1.2.12. Müsabaka, Yarışma ve Eğlence ile İlgili Yazılar	87
2.1.2.13. Sağlık ile İlgili Yazılar.....	88

2.1.2.14. Spor ile İlgili Yazılar.....	90
2.1.2.15. Tabiat, Doğa ve Hayvan ile İlgili Yazılar	90
2.1.2.17. Diğer Yazılar.....	94
2.2. İLAN VE REKLAMLAR	94
2.2.1. Kitap İlanları	94
2.2.2. Diş Macunu Reklamı	95
2.2.3. Maden Suyu Reklamı.....	95
2.2.4. Matbaa Reklamı.....	96
2.3. RESİMLER	96
2.3.1. Bina ve Yapı Resimleri.....	96
2.3.2. Donanma-Araç-Teçhizat Resimleri	101
2.3.3. İnşaat, Mimari ve Şehir Resimleri	107
2.3.4. Kadın, Çocuk ve Moda Resimleri.....	110
2.3.5. Kişi Resimleri	112
2.3.6. Sanayi, Üretim, Ziraat, Ekonomi Resimleri	122
2.3.7. Savaş, Askeriye, Ordu ve Donanma Resimleri.....	123
2.3.8. Sosyal Hayat ile İlgili Resimler	131
2.3.9. Seyahat ve Manzara Resimleri	132
2.3.10. Spor Resimleri	134
2.3.11. Tablolar.....	134
2.3.12. Topluluk Resimleri	135
2.3.13. Diğer Resimler.....	136
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	139
SEÇİLMİŞ METİNLER.....	139
3.1. Biyografi Yazıları.....	139
3.2. Kültür, Sanat ve Edebiyat Yazıları.....	157
EKLER.....	193
ÖZ GEÇMİŞ.....	203

KISALTMALAR DİZİNİ

bk.	: Bakınız
C.	: Cilt
Çev.	: Çeviri
Dr.	: Doktor
KE	: Kanun-i Evvel
KS	: Kanûn-i Sâni
No.	: Numara
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
SF	: Servet-i Fünûn

ÖZET

Bu çalışma, Türk kültür, basın ve edebiyat hayatı için önemli bir yayın organı olan *Servet-i Fünûn* dergisinin 15 Ekim 1903 – 5 Ekim 1905 tarihleri arasında yayımlanan 651-754. sayılar üzerinde yapılan bir inceleme ve değerlendirmedir.

Çalışma “Giriş”ten sonra üç ana bölüm ve “Sonuç”tan oluşmaktadır. “Giriş” bölümünde dönemin siyasi, sosyal, basın ve edebiyat hayatı anlatılmıştır.

“Birinci Bölüm” de *Servet-i Fünûn*’un incelenen sayılarından hareketle şekil, muhteva özellikleri ve yazar kadrosu tanıtılmıştır.

“İkinci Bölüm” de incelenen sayılardaki yazıların yazar adına, konularına ve türlerine göre dizini yapılmıştır. Yazar adına göre yapılan alfabetik düzenlemede yazıların içeriklerine dair kısa bilgiler verilmiştir. Bu bölümde ayrıca dergideki ilan ve reklamlar, resimler yine alfabetik sıraya göre tanıtılmıştır.

“Seçilmiş Metinler”e ayrılan “Üçüncü Bölüm” de sosyal ve edebî hayat için anlamlı görülen metinler günümüz alfabesine aktarılmıştır. Çalışmanın sonuna bir “Kaynakça” ve dergiyle ilgili görsel muhteva eklenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Servet-i Fünûn, Resimli Dergi, Çeviri Metinler, Basın ve Yayın Hayatımız.

ABSTRACT

This study is the evaluation and examination of ”*Servet-i Funûn*”, which is an important publication organ for the Turkish culture, press and literary life, magazine’s 651-754st issue which was published between October 15 1905 - October 5 1905.

The study consists of three main sections and Conclusion after Introduction. In the first chapter, the form, content characteristics and the writing staff are introduced according to the issues studied.

In the second chapter, the articles in the issues examined are indexed according to the author, subject and type. In the alphabetical order made by the name of the author, brief information about the contents of the articles is given. In this section, the advertisements and pictures in the magazine are also presented in alphabetical order.

In the third chapter devoted to selected texts, texts that are meaningful for social and literary life have been transferred in today's alphabet.

At the end of the study, a bibliography and visual content related to the journal were added.

Key Words: Servet-i Fünûn, Pictorial, Translation Innovation, Press and Media Life.

YAYIN TARİHİNİ GÖSTERİR CETVEL

NO	Rumi Tarih	Miladi Tarih	Süre	Sayfa	Matbaa	Müdür-i Mesul
651	2 Teşrin-i Evvel 1319	15 Ekim 1903	Hafta	1-16 (26.c.)	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
652	9 Teşrin-i Evvel 1319	22 Ekim 1903	Hafta	17-32	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
653	16 Teşrin-i Evvel 1319	29 Ekim 1903	Hafta	33-48	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
654	24 Teşrin-i Evvel 1319	6 Kasım 1903	Hafta	49-64	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
655	30 Teşrin-i Evvel 1319	12 Kasım 1903	Hafta	65-80	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
656	6 Teşrin-i Sâni 1319	19 Kasım 1903	Hafta	81-96	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
657	13 Teşrin-i Sâni 1319	26 Kasım 1903	Hafta	97-112	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
658	20 Teşrin-i Sâni 1319	3 Aralık 1903	Hafta	113-128	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
659	27 Teşrin-i Sâni 1319	10 Aralık 1903	Hafta	129-144	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
660	4 Kânûn-ı Evvel 1319	17 Aralık 1903	Hafta	145-160	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
661	11 Kânûn-ı Evvel 1319	24 Aralık 1903	Hafta	161-176	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
662	18 Kânûn-ı Evvel 1319	31 Aralık 1903	Hafta	177-192	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
663	25 Kânûn-ı Evvel 1319	7 Ocak 1904	Hafta	193-208	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
664	1 Kânûn-ı Sâni 1319	14 Ocak 1904	Hafta	209-224	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
665	8 Kânûn-ı Sâni 1319	21 Ocak 1904	Hafta	225-240	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
666	15 Kânûn-ı Sâni 1319	28 Ocak 1904	Hafta	241-256	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
667	22 Kânûn-ı Sâni 1319	4 Şubat 1904	Hafta	257-272	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
668	29 Kânûn-ı Sâni 1319	11 Şubat 1904	Hafta	273-288	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
669	5 Şubat 1319	18 Şubat 1904	Hafta	289-304	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
670	12 Şubat 1319	25 Şubat 1904	Hafta	305-320	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
671	19 Şubat 1319	3 Mart 1904	Hafta	321-336	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
672	26 Şubat 1319	10 Mart 1904	Hafta	337-352	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
673	4 Mart 1320	17 Mart 1904	Hafta	353-368	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
674	11 Mart 1320	24 Mart 1904	Hafta	369-384	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
675	18 Mart 1320	31 Mart 1904	Hafta	385-400	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan

676	25 Mart 1320	7 Nisan 1904	Hafta	401-416	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
677	1 Nisan 1320	14 Nisan 1904	Hafta	1-16 (27.c)	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
678	8 Nisan 1320	21 Nisan 1904	Hafta	17-32	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
679	15 Nisan 1320	28 Nisan 1904	Hafta	33-48	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
680	22 Nisan 1320	5 Mayıs 1904	Hafta	49-64	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
681	29 Nisan 1320	12 Mayıs 1904	Hafta	65-80	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
682	6 Mayıs 1320	19 Mayıs 1904	Hafta	81-96	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
683	13 Mayıs 1320	26 Mayıs 1904	Hafta	97-112	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
684	20 Mayıs 1320	2 Haziran 1904	Hafta	113-128	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
685	27 Mayıs 1320	9 Haziran 1904	Hafta	129-144	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
686	3 Haziran 1320	16 Haziran 1904	Hafta	145-160	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
687	10 Haziran 1320	23 Haziran 1904	Hafta	161-176	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
688	17 Haziran 1320	30 Haziran 1904	Hafta	177-192	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
689	24 Haziran 1320	7 Temmuz 1904	Hafta	193-208	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
690	1 Temmuz 1320	14 Temmuz 1904	Hafta	209-224	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
691	8 Temmuz 1320	21 Temmuz 1904	Hafta	225-240	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
692	15 Temmuz 1320	28 Temmuz 1904	Hafta	241-256	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
693	22 Temmuz 1320	4 Ağustos 1904	Hafta	257-272	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
694	29 Temmuz 1320	11 Ağustos 1904	Hafta	273-288	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
695	5 Ağustos 1320	18 Ağustos 1904	Hafta	289-304	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
696	12 Ağustos 1320	25 Ağustos 1904	Hafta	305-320	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
697	19 Ağustos 1320	1 Eylül 1904	Hafta	321-336	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
698	26 Ağustos 1320	8 Eylül 1904	Hafta	331-352	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
699	2 Eylül 1320	15 Eylül 1904	Hafta	353-368	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
700	9 Eylül 1320	22 Eylül 1904	Hafta	369-384	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
701	16 Eylül 1320	29 Eylül 1904	Hafta	385-400	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
702	23 Eylül 1320	6 Ekim 1904	Hafta	401-417	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
703	30 Eylül 1320	13 Ekim 1904	Hafta	1-16 (28.c)	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan

704	7 Teşrin-i Evvel 1320	20 Ekim 1904	Hafta	17-32	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
705	12 Teşrin-i Evvel 1320	25 Ekim 1904	Hafta	33-48	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
706	21 Teşrin-i Evvel 1320	3 Kasım 1904	Hafta	49-64	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
707	28 Teşrin-i Evvel 1320	10 Kasım 1904	Hafta	65-80	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
708	4 Teşrin-i Sâni 1320	17 Kasım 1904	Hafta	81-96	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
709	11 Teşrin-i Sâni 1320	24 Kasım 1904	Hafta	97-112	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
710	18 Teşrin-i Sâni 1320	1 Aralık 1904	Hafta	113-128	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
711	25 Teşrin-i Sâni 1320	8 Aralık 1904	Hafta	129-144	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
712	2 Kânûn-ı Evvel 1320	15 Aralık 1904	Hafta	145-160	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
713	9 Kânûn-ı Evvel 1320	22 Aralık 1904	Hafta	161-176	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
714	16 Kânûn-ı Evvel 1320	29 Aralık 1904	Hafta	177-192	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
715	23 Kânûn-ı Evvel 1320	5 Ocak 1905	Hafta	193-208	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
716	30 Kânûn-ı Evvel 1320	12 Ocak 1905	Hafta	209-224	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
717	6 Kânûn-ı Sâni 1320	19 Ocak 1905	Hafta	225-240	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
718	13 Kânûn-ı Sâni 1320	26 Ocak 1905	Hafta	241-256	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
719	20 Kânûn-ı Sâni 1320	2 Şubat 1905	Hafta	257-272	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
720	27 Kânûn-ı Sâni 1320	9 Şubat 1905	Hafta	273-288	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
721	2 Şubat 1320	15 Şubat 1905	Hafta	289-304	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
722	10 Şubat 1320	21 Şubat 1905	Hafta	305-320	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
723 ¹	17 Şubat 1320	2 Mart 1905	Hafta	321-336	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
724	24 Şubat 1320	9 Mart 1905	Hafta	337-352	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
725	3 Mart 1321	16 Mart 1905	Hafta	353-368	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
726	10 Mart 1321	23 Mart 1905	Hafta	369-384	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
727	17 Mart 1321	30 Mart 1905	Hafta	385-400	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
728	24 Mart 1321	6 Nisan 1905	Hafta	401-416	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
729	31 Mart 1321	13 Nisan 1905	Hafta	1-16 (29.c)	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
730	7 Nisan 1321	20 Nisan 1905	Hafta	17-32	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan

¹ Bütün sayılar her hafta çıkmış olmasına rağmen bu sayı iki hafta sonra çıkmıştır.

731	14 Nisan 1321	27 Nisan 1905	Hafta	33-48	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
732	21 Nisan 1321	4 Mayıs 1905	Hafta	49-64	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
733	28 Nisan 1321	11 Mayıs 1905	Hafta	65-80	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
734	5 Mayıs 1321	18 Mayıs 1905	Hafta	81-96	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
735	12 Mayıs 1321	25 Mayıs 1905	Hafta	97-112	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
736	19 Mayıs 1321	1 Haziran 1905	Hafta	113-128	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
737	26 Mayıs 1321	8 Haziran 1905	Hafta	129-144	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
738	2 Haziran 1321	15 Haziran 1905	Hafta	145-160	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
739	9 Haziran 1321	22 Haziran 1905	Hafta	161-176	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
740	16 Haziran 1321	29 Haziran 1905	Hafta	177-192	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
741	23 Haziran 1321	6 Temmuz 1905	Hafta	193-208	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
742	30 Haziran 1321	13 Temmuz 1905	Hafta	209-224	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
743	7 Temmuz 1321	20 Temmuz 1905	Hafta	225-240	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
744	14 Temmuz 1321	27 Temmuz 1905	Hafta	241-256	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
745	21 Temmuz 1321	3 Ağustos 1905	Hafta	257-272	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
746	28 Temmuz 1321	10 Ağustos 1905	Hafta	273-288	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
747	4 Ağustos 1321	17 Ağustos 1905	Hafta	289-304	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
748	11 Ağustos 1321	24 Ağustos 1905	Hafta	305-320	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
749	19 Ağustos 1321	1 Eylül 1905	Hafta	321-336	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
750	25 Ağustos 1321	7 Eylül 1905	Hafta	337-352	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
751	1 Eylül 1321	14 Eylül 1905	Hafta	353-368	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
752	8 Eylül 1321	21 Eylül 1905	Hafta	369-384	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
753	15 Eylül 1321	28 Eylül 1905	Hafta	385-400	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan
754	22 Eylül 1321	5 Ekim 1905	Hafta	401-414	Âlem Matbaası	Ahmet İhsan

GİRİŞ

1.DÖNEMİN SİYASİ VE SOSYAL HAYATI

19.yy'da Osmanlı Devleti'nde özellikle Sultan III. Selim zamanında Batılılaşma konusunda askerî alanda çalışmalar başlamış, daha sonra tahta geçen II. Mahmut bunu devam ettirmenin yanı sıra, Batılılaşmayı askerî çalışmaların dışına çıkarmış ve bir bütün olarak görmüştür.

Sultan II. Mahmut'tan sonra 1839'da Sultan Abdülmecit tahta geçmiştir. Padişahın izniyle Mustafa Reşit Paşa tarafından Gülhane Parkı'nda okunan ve Tanzimat Fermanı olarak anılan Gülhane Hatt-ı Hümayunu ile azınlıklara önemli denilebilecek haklar verilmiştir. Bu ferdandan sonra Batılı devletler Osmanlı'dan azınlıklar için daha kapsamlı haklar istemiş bunun üzerine 28 Şubat 1856'da Islahat Fermanı ilan edilmiştir. Bu fermanla azınlıkların hakları daha genişletilmiş, Müslüman ve gayrimüslim tebaa eşitlenmiştir. Gayrimüslimler memurluk hakkı kazanmış, kendi dillerinde eğitim alma konusunda ayrıcalıklı hale getirilmişlerdir.

Sultan Abdülmecit döneminde ise Kırım Savaşı sırasında İngiltere'den ilk dış borç alınmış, kısa vadeli yüksek faizli bu borçlanma giderek yeni borçlanmalara zemin hazırlamış ve ülkenin ekonomisi büyük bir gerileme yaşamıştır. (Türk Dünyası El Kitabı 1992: 379-423) Ekonomik yönden Avrupa'ya bağımlı hale gelen Osmanlı Devleti'nin başına geçen Sultan Abdülaziz zamanında ise iç ve dış sorunlar kendini göstermiş, devletin dış borcu büyük oranda artmaya başlamıştır. Sultan Abdülaziz devlet yönetiminde başarılı olamamış, tahttan indirilerek yerine V. Murat getirilmiştir. Tahta getirilmesinden kısa bir süre sonra sağlığının bozulması üzerine V. Murat tahttan indirilmiş yerine Genç Osmanlıların desteklediği II. Abdülhamit tahta çıkarılmıştır.

II. Abdülhamit tahta geçtikten sonra birçok alanda reform yapmış, ülkeyi ileriye taşımak için çalışmalarda bulunmuştur. Bu dönemde ekonomi gelişmeye başlamış, Osmanlı Bankası açılmış, Tütün Rejisi artmaya başlamıştır. Demiryolu hatları genişlemiş, 1885'ten itibaren demiryolu inşası büyük bir patlama yaşamış; demiryolları birkaç yüz milden birkaç bin mile çıkmıştır. İstanbul ile Batı Avrupa başkentleri arasında aktarmasız hizmetler başlamış, Şam'ı Medine'ye bağlayan Hicaz

demiryolu ağı kurulmuştur. Bunun aksine karayolları yapımı ise geride kalmıştır. Yine bu dönemde telgraf istasyonları artış göstermiş, yoğun bir ulaşım ve haberleşme ağı oluşturulmuştur. Demiryollarının yapılması üretime, bayındırlık işlerine etki etmiş, ekonomiye can vermiş ve ticari tarımı arttırmıştır. Bunun yanı sıra ulaşımın geliştirilmesi İmparatorluğun tüm topraklarını bir arada tutmaya, haberleşme ağı ise devrin devam etmesine hizmet etmiştir. (Lewis 2017: 250)

Bu dönemde büyük bir gelişme yaşanan diğer bir alan ise eğitim olmuştur. Hukuk, mühendislik, baytarlık, güzel sanatlar ve ticaret alanlarında okullar kurulmuş Rüştiye, idadi ve sultanilerin sayısı artmıştır. Rüştiye sayısı 277'den 619'a (74'ü kızlar için), idadi sayısı 6'dan 109'a çıkmıştır. Fakat bu durum eğitimde ikiliği doğurmuştur. İdadi ve sultanilerde bilimsel ve çağdaş eğitim yapılırken rüştiyelerde eski düzen eğitim devam etmiştir. Bundan mütevellit rüştiyeden idadiye geçen öğrenciler arasında dünya görüşü açısından çatışmalar yaşanmıştır. Her bölgenin ordu karargâhında askerî okullar; Selanik, Konya ve Bağdat'ta tıp okulları açılmıştır. Gençleri yurtdışına gitmekten ve muhalif siyasilere yönelmekten alıkoymak için 1900 yılında İstanbul Üniversitesi kurulmuştur. (Findley 2017: 153)

II. Abdülhamit döneminde vilayet sayıları da artış göstermiş ve burada çalışan memurlar arttırılmıştır. Yerel eğitim kurumlarının başına da meslekten yetişen memurlar gelmeye başlamıştır. Yine bu dönemde ilk modern nüfus sayımı yapılmıştır.

Bu dönemdeki toprak kayıpları ile birlikte imparatorluğun merkezi Balkanlar'dan Anadolu'ya ve Arap topraklarına kaymıştır. Tarihsel merkezler değişmiş, Selanik'e modern iskeleler kurulmuş, şehrin genişlemesi için surlar yıkılmış ve yeni yerleşim yerleri inşa edilmiştir. (Findley 2017: 151)

Sultan II. Abdülhamit, idarî binalar, kışlalar, mescitler, okullar, tren istasyonları, rıhtımlar, çarşılar ve saat kuleleri yaptırmış böylece Osmanlı padişahları içinde en çok bina inşa ettiren padişahlardan biri olmuştur. *Servet-i Fünûn*'un incelenen (651-754) sayılarında oldukça fazla sayıda bu bina ve yapılara dair örnek resimler bulunmaktadır.

Batılılaşma hareketinin yadsınamaz ölçüde etki yarattığı bu dönemde Osmanlı toplumunda da çeşitli değişimler olmuş; kadınlar kafelere gitmelere

başlamış, modayı yakın takibe almış ve fotoğraf çektirmeye merak sarmışlardır. Yine *Servet-i Fünûn*'un incelenen sayılarında moda da dair birçok yazı ve fotoğraf mevcuttur. Diğer taraftan kadınların okur-yazarlık oranları artmış ve onlara özel dergiler yayımlanmaya başlamıştır.

Tüm bu reformların ve gelişmelerin yanı sıra Sultan II. Abdülhamit yönetimde saray egemenliğini yeniden hâkim kılmıştır. Sultan II. Abdülhamit siyasi anlamda yönetimdeki çok sesliliği engel olarak görmüş, 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı sebebiyle meclisi kapatmıştır. Padişahın bu tercihi ve bazı uygulamaları bu dönemin İstibdat dönemi olarak anılmasına sebep olmuştur. (İnuğur 2005: 264) Sultan Abdülhamit Dönemi edebiyat ve basın hayatı bakımından oldukça hareketli fakat baskılı ve sansürlüdür. İstibdat aydınları sayıca fazla olmalarına rağmen sessizliğe gömülmek zorunda kalmış halkın sosyal ve siyasi gelişimine katkıda bulunamamışlardır.

Padişah, kendisine isyan edilmesini ve darbe yapılmasını engellemek amacıyla okulları kontrol altına almaya başlamış, hürriyet yanlısı öğretmenleri görevden alıp yerine itaatkâr olanları getirmiştir. Sarayın surlarını yükseltmiş, devlet erkânını yakınında köşkler yaptırmış oralara yerleştirmiş, tahttan indirme fetvasını şeyhülislam verdiği için onunla yakından ilgilenererek sıkı ilişkiler kurmuştur. Saray personelinin sayısını arttırıp iktidarı kendi elinde toplamaya çalışmış, ordunun kendisine meydan okuyabilecek konuma erişmemesi için uğraşmıştır. Diğer taraftan “Osmanlı padişahı Müslümanların halifesidir.” İlkesiyle hareket etmiş; Osmanlı sınırları dışındaki camilere *Kur'an* ve halılar göndermiş; Mekke ve Medine'ye gelen hacıların koruyucusu konumuna gelmiştir. *Servet-i Fünûn* dergisinin incelenen sayılarında resimleri sıkça karşımıza çıkan Hamidiye-Hicaz demiryolu ağını kurmuş İstanbul ve Mekke arasındaki bağı sıkılaştırmak ve bölgeleri ekonomik olarak canlı tutmaya çalışmıştır. Bunların yanı sıra taşra eşrafına nişan ve madalyalar dağıtarak İstanbul dışındaki bürokrasi ile ilişkilerini sağlamlaştırmış, hilafet yanlısı yayınlara destek olmuştur. (Findley 2017: 148-149-150)

Bütün bunlara rağmen, özellikle askerî okullar başta olmak üzere muhalif hareketler filizlenmeye başlamış gizli cemiyetler ve komiteler kurulmuştur. Bu süreçte Sultan II. Abdülhamit suikast girişimlerine uğramış, mevcut yönetimi yıkmak için darbe planları yapılmış bunun sonucu olarak da birçok isim sürgüne

gönderilmiştir. Jön Türk adıyla anılan muhalifler Paris, Kahire, Cenevre gibi şehirlerde bir araya gelmiştir. (Berkes 2017: 390) Avrupa'ya gönderilen aydınlar Batıyı daha iyi tanıma fırsatını yakalamışlar ve fikirlerini geliştirmişlerdir.

1889'da kurulan İttihat ve Terakki Cemiyeti, Jön Türklerin Paris ayağını da içine almıştır. Meşrutiyet yanlısı aydınlar tarafından oluşturulan cemiyet, Sultan Abdülhamit'in sert yönetimine karşı harekete geçmiş, bu cemiyete mensup subaylar kurdukları hürriyet taburları ile halkı ayaklandırmış, padişahın Kanun-i Esasi'nin yeniden uygulanmasını istemişlerdir. Çıkan ayaklanma hükümet askerleri tarafından bastırılmayınca, padişahın ayaklanmanın daha da büyümesini engellemek için anayasayı yeniden yürürlüğe koyup 24 Temmuz 1908'de II. Meşrutiyet'i ilan etmiştir böylece kişilerin birey olarak siyasi hayatta pay sahibi olmalarının önü açılmıştır. Sultan Abdülhamit döneminde İmparatorluk, meşrutiyetten istibdada sonra yeniden meşrutiyete dönmüştür.

2.DÖNEMİN BASIN VE EDEBİYAT HAYATI

Batıyı 1719'da Yirmi Sekiz Çelebi Mehmet'in Paris'e gönderilmesiyle daha yakından tanımaya başlayan Osmanlı Devleti'nde, 19.yüzyılın ortalarından itibaren Batılı fikirlerin yaygınlaşması ve siyasi tavırların benimsenmesiyle birlikte edebiyatın şekil ve içerik açısından farklılık göstermeye başlamıştır. Klasik Osmanlı edebiyatı yeni bir döneme girmiş, Türk edebiyatının esin kaynağı olan Arap ve Fars edebiyatı yerini Fransız edebiyatına bırakmıştır.

Edebiyatta batılılaşma hareketi Şinasi, Namık Kemal ve Ziya Paşa ile başlamış Batılı düşünceyi savunan aydınlar acil modernleşme için toplumsal ve siyasal reform programı öngörmüşler ve bunu basın yoluyla gerçekleştirmeye çalışmışlardır.

Türkiye'de ilk gazete Fransız devrimini izleyen yıllarda, 1795'te çıkarılmış, ilk Türkçe gazetenin çıkması ise 1831'i bulmuştur. *Takvim-i Vekâyi* adıyla hükümet tarafından çıkarılan bu gazetenin ismi Sultan II. Mahmut tarafından bizzat konulmuş; gazete, hükümetin yaptıklarını halka duyurmak amacıyla özel bir buyrukla yayımlanmaya başlamıştır.

1840'da William Chirchill tarafından çıkarılan yarı resmi gazete *Ceride-i Havadis* ise çeşitli ülkelerdeki meslek, sanat ve eğitimle ilgili bilgilere ve dış ülke haberlerine yer vermiştir. Türk okurlar bu gazeteyle haber yazıları ve özel yazılara alışmıştır.

1860 yılında Şinasi ve Agâh Efendi tarafından çıkarılan *Tercüman-ı Ahvâl* gazetesinde ise ilk defa siyasi tefrikalar ve fikir yazıları Türk basınında yer almaya başlamıştır. 1862 yılında Şinasi'nin tek başına yayımlamaya başladığı *Tasvir-i Efkâr* ise hürriyet düşüncesini yaymaya çalışması açısından basın ve fikir tarihimizin önemli gazetelerinden biri olmuştur. Ayrıca dönemin en önemli kültür yazıları da bu gazetenin sütunlarında yer almıştır. Bu yıllardan sonra çıkan gazeteler, hükümet eleştirisine, hürriyet fikrini savunmaya daha çok yer vermişler ve bu durum hükümeti korkutmaya başlamıştır. Bu tarz yazıların dış ülkelerde olduğu gibi ülkeye zarar vereceği endişesiyle 1864'te basına yasaklar getirilmeye başlanmış ve Matbuat Nizamnamesi yayımlanmıştır. Bu nizamnameye göre; ruhsatsız gazete çıkarmak, genel edep ve millî ahlaka aykırı yazılar yazmak, devleti ve halkı kötölemek yasaklanmıştır. Daha sonra 33 maddelik bir basın tüzüğü yayımlanmış; bununla gazete çıkarmak için hükümetten izin almak ve gazetenin sonunda sahibinin ya da müdürünün imzasının bulunması zorunlu kılınmış ve basın aracılığıyla bazı suçların işlenmesi hâlinde gazetenin idari yönden kapatılabileceği belirtilmiştir. Aynı tüzük gereğince ruhsatsız gazete çıkarmak yasaklanmış, hükümetten gelen resmî yazıların yayımlanması zorunluluğu getirilmiştir.

1867 yılında Âli Kararname yayımlanmış ve basın tüzüğünün hükümleri dışında kalan durumlarda da hükümete gazete kapatma yetkisi tanınmıştır. Basına karşı alınan bu sıkı tedbirlerin amacı hükümet aleyhindeki yayınları önlemek olmuştur. Basın üzerindeki bu baskı şiddetini arttırarak yıllarca devam etmiş ve 1876'da yeni bir kararname ile basına sansür konulmuştur.

Bu yasaklamalara ve sansüre başkaldıran bazı aydınlar yurt dışında gazeteler çıkarmaya başlamıştır. *Muhbir*, *Hürriyet*, *Mizan*, *Ulûm*, *İnkılap* adlarını taşıyan bu gazetelerin ortak özelliği; hak, hukuk ve adaletin savunuculuğunu üstlenmeleri, mevcut yönetimi eleştirmeleri, meclis kurarak ülkeyi kurtarma önerilerinde bulunmaları ve hürriyet fikrini savunmaları olmuştur.

Ülkedeki gazete sayısının artması ve gazetelerin siyasi hayatla ilgilenmeye başlamaları, siyasi problemlere yer vermeleri devlet yönetiminde bulunanların huzurunu kaçırmış, Sultan II. Abdülhamit'in Şubat 1878'de meclisi feshetmesinin ardından önceleri yalnızca siyasi gazetelere uygulanan sansür tüm gazete ve dergileri kapsamıştır. (Okay 2011: 129) Padişah gerekli gördüğü tüm gazeteleri kapatma yetkisini eline almış, basımevleri hakkında ağır hükümler içeren kararlar verilmiştir.

Sansürün şiddetinin artması sansür heyetinin kurulmasını gerekli kılmıştır. Gazetelere konulacak ilanlar dâhil bütün yazıların provaları bu heyete gönderilmiş, heyet tarafından incelendikten sonra kimisi başka biçimlere sokulmuş, kimisi mühürlenip iade edilmiştir. (İnuğur 2005: 264) Gazetelerin küçük bir yanlışlık yapmaları dahi kapatılmalarına sebep olmuştur. Hüseyin Cahit Yalçın *Edebiyat Hatıraları*'nda ülkedeki durumu şu cümleleriyle özetlemiştir;

“Bu sansür yalnız siyasal şeylere değil, en ufak, en sıradan ayrıntılara varıncaya değin her şeye karışır, her yazıda ne olursa olsun yüce dileğe aykırı bir nokta bulur ya onu büsbütün çizer, ya da başka bir biçimde sunar”. (Yalçın 1999: 120)

Yine bu dönemde sadece gazete ve dergilerde değil kitaplarda da sansür uygulaması yapılmıştır. 1881'de Encümen-i Teftiş ve Muayene Komisyonu adıyla yoklama ve denetleme kurulu kurulmuş bu kurul siyasi olmayan yayın ve kitapların kontrol ve sansürü ile görevlendirilmiştir. Dönemin sansürüyle ilgili olarak Birecikli Namık Ekrem'in *Hicran* eserinin hikâyesi oldukça dikkat çekicidir.

“ Namık Ekrem on bir sene önce özene bezene iki defter yazmış ve eserin basılması için Maarif Nezaretindeki Teftiş ve Muayene Heyeti'ne götürmüştür. Eser, ilk defasında bu “encümen-i tahriş” tarafından isimi beğenilmeyerek iade edilmiştir. Namık Ekrem bir iki sayfa daha ilâve ederek eserini tekrar teslim etmiştir. Yazar, eseri teslim etmesinden uzun zaman geçmesine rağmen “Daha okunuyor!” gibi sudan bahanelerle eserin akıbeti hakkında bir bilgi alamamıştır. Nihayet bir sene sonra encümenden bir azayı dairenin kapısında yakalar ve eserin akıbetini sormaya muvaffak olur. Aza, içeri girip on dakika sonra dışarı çıktığında ona eserinin “muzır” olduğu için basılamayacağını söyler.” Bu eser yazıldıktan ancak on bir sene sonra yazarın eline tekrar ulaşmıştır yazarın eline geçen eserin birçok sayfası

çiziklerle dolu birçok sayfası da eksiktir. Namık Ekrem hiç olmazsa eserinin ikinci nüshasını almak için nezarete gitmiş; fakat eserinin nüshasını alamamıştır.” (Ayata 2009: 178)

Bu dönemde birçok kelimenin kullanımı yasaklanmıştır. “Grev, suikast, ihtilal, anarşi, sosyalizm, hâl edilme (tahttan indirme), hürriyet, vatan, yıldız, Girit, Kıbrıs, büyük burun, Murat, istibdat, beynelmilel, veliaht, Cumhuriyet, Mithat Paşa, Kemal Bey, inkılap” bunların başında gelmiş; sansür, basını hükümetin malı kılmış emir ve yasaklara uyulmaması halinde şiddetli cezalar uygulanmıştır. (İnuğur 2005: 264)

Hüseyin Cahit anılarında bu durumu şöyle özetlemiştir: “*Bazı kelimeler vardır ki onların kullanılmasının doğru olmayacağını bütün yazarlar bilirlerdi. Örneğin burundan söz edilemezdi. Çünkü Tanrı’nın yeryüzündeki gölgesinin çok büyük, kural dışı ve gösterişli bir burnu vardı. Burun sözünün onunla alay edilmesi sonucunu yaratacağı kanısına varılmıştı.*”

“*Suda erimek anlamına gelen “halletmek” sözü de yasak olan deyimlerdendi. Çünkü tahttan indirmek anlamını veren hâl sözüyle bir ses benzerliği gösteriyordu. Tahta kurusu da sarayın lütfuna uğramış hayvanlardandır. Gazetelerde adı geçmezdi çünkü “tahtı kurusun” dileğini ses bakımından uzaktan uzağa akla getirir gibiydi. Hatırımda kalan bu örnekler, her gün şiddeti, dehşeti ve budalalığı artan bir felaket halinde sürmüştür. Her yıl, bir yıl öncekine oranla sansürde artan bir şiddet görülmüyordu. Abdülhamit elektrikten hoşlanmazdı. Telefonu memlekete sokmazdı. Uçak ise bir umacı kadar dehşet verirdi. Ali Reşad’ın şundan budan sütunlarda uçaktan bahsetmesi az kalsın başına büyük bir dert getirecekti. Sansürcünün izniyle yayımlanmış bazı yazılar, Sarayın kuruntusuna dokunursa yazarlar için yakayı kurtarmak gene pek zordu.*” (Yalçın 1999: 121)

Sultan Abdülhamit’in yerli basın üstündeki etkisi bunlarla kalmamış ülkedeki haberlerin yurt dışına yansımından endişe ettiği için yabancı basın muhabirlerinin çoğunu satın almış, onlara türlü çıkarlar sağlamış verdiği paralarla aleyhinde yazılar çıkmasını engellemeye çalışmıştır. (İnuğur 2005: 269)

Bu dönemin basın hayatı sansürlü fakat hareketli geçmiştir, kimi gazeteler devlet tarafından kapatılmış, kimi gazeteler ise piyasanın alt üst olması ile birlikte

gazete fiyatlarının artıp tirajlarının düşmesi yüzünden kapanmıştır. Tüm bu olumsuzluklara rağmen matbaa sayısı artış göstermiştir. Sultan II. Abdülhamit tahta çıkmadan önce İstanbul’da sadece birkaç matbaa olmasına rağmen 1883 tarihli resmî Osmanlı yıllığına göre şehirde 54 matbaanın, 1908’deki yıllıkta ise en az 99 matbaanın olduğu belirtilmiştir. (Lewis 2017: 256) Dönemin başta gelen gazeteleri, *Sabah*, *Tercüman-ı Hakikat*, *İkdam* ve *Mizan* olmuştur. Bu gazetelerde halkın anladığı dilde yazılar yayımlanmış, romanlar tefrika edilmiş, tarih dizileri, ilmî makaleler ve edebî tartışmalara yer verilmiş, ekonomi yazıları ve dış ülke haberleri konu edilmiştir. Edebiyat bilim ve fen yazılarına ağırlık verilmiş, Batı edebiyatı roman ve hikâyelerinden tercüme yapılmıştır.

Bu baskılı ortamdan edebiyat da nasibini almış ve Şinasi, Namık Kemal Ziya Paşa neslinin temsil ettiği sosyal fayda prensibi geri plana atılmıştır. Bunun sonucu olarak popüler, bilimsel ve akademik çalışmalar artmış, aydınlar ve entelektüeller “katkısız edebiyata” ya da bilimsel çalışmalara yönelmişlerdir. (Lewis 2017: 256) Tanzimat aydınları gazetelerde fikir yazıları yazmış, bu dönem aydınları ise sayıca fazla olmalarına rağmen sessizliğe mahkûm olmuş, halkın sosyal ve siyasi gelişimine katkıda bulunamamışlardır.

Edebî çalışmalar dergilere kaymış, mesela Türk Edebiyatının batılılaşmasında çok önemli bir yeri olan Edebiyat-ı Cedide topluluğu *Servet-i Fünûn* dergisi etrafında teşekkül etmiştir. Sultan Abdülhamit’in güçlü ve otoriter yapısı, yönetim usulleri her konuda olduğu gibi edebiyatta da kendini göstermiş, “toplum için sanat” yerini “sanat için sanat” anlayışına bırakmış başka bir deyişle edebiyat için edebiyat yapılmıştır.

Bu dönemin şartları, edipleri ferdi konulara zorlamış, yazarlar içlerine kapanmış ve eserlerinde kendi ıstıraplarını anlatmışlardır. Sosyal ve siyasi problemler yerine estetik değerlerde gelişme ve derinleşme görülmüştür. Şiir, roman ve hikâye türlerinin ön planda olduğu bu yıllarda; modernleşmenin görüldüğü ilk tür şiir olmuştur. Türk şiiri birçok açıdan Fransız şiirinden etkilenmiştir. Şiirin konusu genişlemiş, Edebiyat-ı Cedide sanatçıları “sadece güzel şeyler değil her şey şiirin konusu olabilir” fikrini savunmuştur. Şiirde ağır ve sanatsal bir üslup kullanılmıştır. Recaizâde Ekrem’in “*Lisan-ı şairanede hususiyle eş’arda –oturmak, kalkmak- gibi kelimeler kaba düşeceğinden lüzum-ı sahih görülmedikçe isti’mal etmemeliyiz.*”

(Arseven 2008: 69) anlayışı I. Meşrutiyet Dönemi'ndeki birçok sanatçı için düstur olmuş ve bu sanatçılar yeni Arapça ve Farsça tamlamalar oluşturmuşlar, sözlüklerden çok kullanılmayan kelimeleri çıkarıp kullanmaya başlamışlardır. Aşk, tabiat, aile hayatı ve merhamet gibi temalar şiire hâkim olmuş, şiirde şekle büyük önem verilmiştir.

Divan edebiyatı nazım şekillerinin yanında Batı edebiyatından da nazım şekilleri alınmış, kulak için kafiye fikri savunulmuş ve şiire musiki girmiştir. Müzikal değer taşıyan kelimelerin kullanılmasına ağırlık verilmiş ve müzikal değeri daha kuvvetli olarak düşünüldüğü için aruz ölçüsü tercih edilmiştir. Fransız edebiyatının tesiriyle parnasizm ve sembolizm akımından etkilenilmiştir. Türk şiirine birçok yenilik kazandıran sanatçılar yine bu dönemde resim altına şiir yazma geleneğini başlatmışlar; tablo, resim, levha ve kartpostalların altına onlardan alınan ilhamla şiirler yazmışlardır. Mensur şiirin ilk örnekleri de yine bu dönemde verilmiştir. (Çetin 2017: 15-16)

Tanzimat Dönemi'nde, Batılı örneklerin verilmeye başlandığı roman ve hikâye türünde halkı eğitme amacı güdülmüş, dil ve üslup bu gaye ile halkın anlayabileceği biçimde kullanılmıştı ancak 1875'ten itibaren bu durum değişmeye başlamıştır. Eserlerde ağır bir dil kullanılmış; sanatlı, süslü bir üslup benimsenmiştir. Dönemin içinde bulunulan koşullarından dolayı bu türlerde siyasi konular işlenememiş, aşk, evlilik, aile, kıskançlık ve yoksulluk konularının işlendiği eserlerde genellikle Batılı bir düşünce ve yaşama biçimine sahip karakterlerin hayatları anlatılmıştır. Olaylar, Beyoğlu ve çevresinde geçmiş, karakterler Batı müziği dinleyen, piyano çalan, Batı edebiyatından zevk alan, Fransızca bilen, Batılı mürebbiyelerin elinde yetişmiş, Batılı eşyalarla döşenmiş evlerde yaşayan insanlar olarak göze çarpmıştır. Yazarlar eserlerinde sosyal hayatı derinlemesine incelemek yerine sadece tasvir etmişlerdir. Psikolojik tahlillere oldukça fazla yer vermişlerdir. Romantizm akımından realizm ve natüralizm akımına geçiş yaşanmaya başlamış, bu akımların özelliklerini taşıyan ilk örnekler verilmiştir.

Bu dönem roman yazarlarının hemen hemen hepsi hikâye türünde eserler de kaleme almış, küçük hikâye türü yaygınlık göstermiş; romanda işlenen konular hikâyelerde de işlenmiş ve kullanılan dil ve üslup değişiklik göstermemiştir.

Şiir, roman ve hikâye türlerinin değişim ve gelişim gösterdiği bu yıllarda tiyatro türü önemli bir gelişme gösterememiştir. Sanat ve fikir değeri taşıyan eserlerin oynanmasına izin verilmemiş, yönetimin baskıcı tutumundan ötürü sanatçılar tiyatroyla ilgilenmemişler; bu türde eser vermek için II. Meşrutiyet'in ilanına kadar beklemek zorunda kalmışlardır. (Kolcu 2011: 449)

Sonuç olarak diyebiliriz ki, edebiyat ve basın tarihlerinde I. Meşrutiyet Dönemi olarak anılan bu yıllar (1876-1908) baskılı ve sansürlüdür fakat basın tarihimiz açısından son derece önemli ve kaliteli; *Servet-i Fünûn*, *Tercüman-ı Hakikat*, *Malumat*, *Hazine-i Fünûn* gibi gazete ve dergiler de yayımlanmış; edebiyat tarihimiz için önemli tartışmalar yaşanmış ve edebiyatımızın yenileşme sürecine katkılar sunan Recaizade Mahmut Ekrem, Abdülhak Hamit ve Servet-i Fünun sanatçıları yine bu yıllarda eserler vermiştir.

Bu dönemde uygulanan tüm baskılara ve otoriteye rağmen Türk edebiyatı büyük ölçüde değişime uğramış, gelişme göstermiş ve yaşanan tüm sıkıntılar karşısında ayakta kalmıştır. Tanzimat edebiyatında henüz oturmamış olan Batılı tekniği bu dönem sanatçıları bütün türlerde geliştirmiş ve örneklerini vermiştir. Türk edebiyatı gerek zihniyet, gerek tema ve gerekse teknik bakımdan tam anlamıyla Batılı bir edebiyat olma yolunda büyük bir zafer kazanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. SERVET-İ FÜNÛN DERGİSİNİN KÜLTÜR HAYATIMIZDAKİ YERİ

1.1. Derginin Şekil Özellikleri

Basın yayın hayatımız ve edebiyat tarihimiz açısından önemli bir yere sahip olan "*Servet-i Fünûn*" dergisi 1891'den 1944 yılına kadar faaliyet gösteren bir yayın organıdır.

Derginin, üzerinde çalışılan 651-754. sayıları 2 Teşrin-i Evvel 1319 (15 Ekim 1903) 22 Eylül 1321 (5 Ekim 1905) tarihleri arasını kapsayan 26, 27, 28 ve 29. ciltlerdir. Derginin 26. cildini 651-676, 27. cildini 677-702, 28. cildini 703-728, 29. cildini 729-754 numaralı dergiler oluşturmaktadır.

"*Servet-i Fünûn*" 651-754. sayılarında haftalık, büyük boy ve kapak dâhil 16 sayfa olarak perşembe günleri neşredilmiştir. İncelenen sayılarda derginin çıkışı herhangi bir kesintiye uğramamıştır. Dergide sayfa numaraları sıralı bir şekilde verilmiştir fakat kapaklara sayfa numarası verilmemiştir. Derginin cilt numarası değiştiği zaman sayfa numarası da baştan başlamaktadır.

Derginin asıl kısmının kapağında derginin kimlik bilgileri ve klişesi vardır. Kapakta büyük klişelerle "*Servet-i Fünûn*" yazılıdır. Bu klişenin hemen altında "*Perşembe günleri çıkar menfa-i mülk ve devlete hâdim musavver Osmanlı Gazetesi*" yazısı yer almaktadır. Bu cümlemin altında ise Fransızca olarak "*Serveti Funoun Journal Illustrue Turc Paraisent Le JeudiConstantinople*" ibaresi bulunmaktadır.

Dergi kapağında yer alan klişenin sağ ve sol tarafında derginin sahibi, fiyatı ve numarası hakkında bilgiler verilir. Klişenin sağ tarafında "*Sahib-i imtiyaz ve müdür: Ahmet İhsan, şerait-i istira Dersaadet'de seneliği 130, altı aylığı 75, üç aylığı 40 kuruştur. Posta ile gönderilirse vilayet bedeli azl olunur.*" açıklaması; klişenin sol tarafında ise "*Dersaadet'te nüshası 100 paradır. Şerait-i istira vilayette seneliği 150, altı aylığı 80 kuruş olup üç aylığı yoktur. Kırılmadan mukavva boru ile gönderilmek için senevi yirmi kuruş fazla alınır.*" açıklaması yer almaktadır.

Dönemin Fransızcaya ilgisi ve dergiyi çıkaranların Fransızcaya hakim

olmaları dergide bazı ibarelerin bu dille yazılmasına yol açmıştır. Fransızca ibarelerin kullanılması aynı zamanda dergiyi çıkarıcıların ülke içindeki ve dışındaki yabancılara da hitap etmek istemelerinin bir yansıması olarak görülmektedir. Klişenin sağ alt kısmında "*13me année BUREAUX: 78, Grand' rue de la Sublime Portre*"; klişenin sol alt kısmında da "*No....Diracteurpropriétaire Ahmed İhsan*" şeklinde Fransızca ibareler yer almaktadır. Ayrıca sağ alt kısımda bulunan "*13me anné*" ibaresi derginin 26. cildini kapsayan sayılarda "*13me*", 27. cildini kapsayan sayılarda "*14me*", 28 ve 29. ciltleri kapsayan sayılarda ise "*15me*" olarak değişiklik göstermiştir. Dergide yer alan bu bilgilerin altında iki kalın çizgi arasındaki bir satır içinde ise önce derginin sayısı, ay yıl ve gün olarak çıkış tarihi, cilt sayısı ve kaçınıcı senesi olduğu hakkında bilgiler verilir.

Derginin her sayfasının üst kısmında bir çizgi bulunmakta bu çizginin üst kısmının tam ortasında "*Servet-i Fünûn*" yazısı bulunmakta, sağ ve sol yanlarında ise derginin sayfa ve sıra numarası belirtilmiştir.

Ele alınan sayıların hemen hepsinde derginin kapağında bir fotoğraf ve bu fotoğrafın açıklaması verilmiştir. Ayrıca bu sayılar fotoğraf ve resim açısından oldukça zengindir. Dergide yer alan fotoğraf ve resimlerin çoğunluğu inşaat, mimari yapı ve şavaşıla ilgili olmakla birlikte tercüme-i halleri verilen bazı kişilerin de resimleri ve bazı ünlü ressamlar tarafından yapılan tablolara yer verilmiştir. Ayrıca dergide çok fazla olmamakla birlikte sütun geçişlerinde motifler de yer almış, dergideki ilanlar da motiflerle süslenmiş çerçevelerin içinde verilmiştir.

Derginin her sayısının son sayfasında metin bittikten sonra bir çizgi arasında Ahmet İhsan'ın ismi yer almaktadır. Dergideki harfler okunaklı olarak dizilmiştir. Dergi, estetiğe dikkat eden bir sayfa yapısıyla okuyucuya sunulmuştur.

1.2. Derginin Muhteva Özellikleri

Servet-i Fünûn dergisi adından da anlaşıldığı gibi bir bilim ve fen dergisi olarak yayımlanmaya başlanmıştır. Dergi, daha sonra edebî bir kimlik kazanmış ve edebiyat tarihinde “*Servet-i Fünûn Edebiyatı*” olarak bilinen bir edebî anlayışın yayın organı olmuştur. *Servet-i Fünûn* dergisinin yazı işleri müdürlüğüne Tevfik Fikret'in getirilmesiyle (sayı 256 25 KS/ 6 Ocak 1896) başlayan bu süreç, Hüseyin Cahit Yalçın'ın “*Edebiyat ve Hukuk*” (16 Ekim 1901 sayı 553) makalesinin

yayımlanmasıyla sona ermiştir. *Servet-i Fünûn* daha sonraki yıllarda farklı edebî faaliyetlere ve isimlere kapılarını açmıştır. Bu çalışma derginin 1901’de kapatılıp daha sonra açıldığı 1903-1905 tarihleri arasındaki 651-754. sayıları kapsamaktadır. Bu yıllardan sonra, 1908’e kadar suskunluklarını koruyacak olan *Servet-i Fünûn* sanatçıları kendi ifadeleriyle “Edebiyat-ı Cedideciler” dergiden ayrılmıştır bu sebeple ele alınan sayılarda edebiyata ait yazılar yok denecek kadar azdır. Bu sayılar derginin daha çok kültürel ve sosyal çehresini ortaya koyar.

Yazıların çoğunluğu sağlık, beslenme, gezi, spor gibi sosyo-kültürel konuları ihtiva eder. Mecmuada, yurt içi ve yurt dışındaki gelişmelere; bilim, kültür-sanat yazılarına yer verilmiştir. Bu yazıların hemen hepsi imzasızdır.

Servet-i Fünûn’da büyük ölçüde Avrupa olmak üzere Osmanlı sınırları dışında, özellikle günlük hayatı ilgilendiren bazı yazılar da bulunmaktadır. “Mütenevvia-ı Âlem” başlığıyla yayınlanan bu yazılar derginin yayın politikasını yansıtmak ve yayın politikasındaki değişikliği göstermek açısından önemlidir. Çünkü derginin bu sayıları büyük ölçüde Batı’daki teknolojik, sosyal ve kültürel olaylardan halkı haberdar etmek ve bu konularda halkı bilinçlendirmek amacına yöneliktir. Bu yazılar mecmuanın yayın politikasını yansıtmak açısından anlamlı görüldüğü için “Ülke Dışından Haberler” başlığı altında ayrıca toplanmıştır.

Derginin incelenen sayılarında daha önce de belirtildiği gibi edebî türdeki yazılar yok denecek kadar azdır. Dergide edebiyat adına en dikkat çekici yazılar tercüme hikâye ve romanlardır. Bu tercih, derginin kapısını Batı’ya açan yayın politikasıyla da paralellik göstermektedir. *Servet-i Fünun*’un bu sayılarında; Fransızcadan tercüme edilen küçük hikâyelere yer verilmiş, yine Fransızcadan tercüme “*İbtîlâ-yı Aşk*”, Jules Verne’nin “*Antil Adalarına Seyahat*” ve Pierre Loti’nin “*Madam Krizantem*” adlı romanları tefrika edilmiştir. Bu romanların çevirileri Ahmet İhsan tarafından yapılmıştır.

Biyografi, Tanzimattan sonra özellikle gazete ve mecmualarda oldukça fazla görülen bir tür olmuştur. Ele alınan sayılarda da biyografilere fazlaca yer verilmiştir. Bu biyografiler genel olarak, devlet adamlarına, bürokratlara, yabancı askerlere ve sanatçılara aittir. Yazıların çoğunluğu kısa ve imzasızdır. Bu biyografilerin en dikkat çekici özelliği tercüme-i halleri verilen kişilerin fotoğraflarıyla birlikte yayımlanmış

olmasıdır. Bu tercih, *Servet-i Fünûn*'un "Musavver" olma özelliğini de yansıtmaktadır.

Dergide musahabelere de oldukça fazla yer verilmiştir. Bu yazılar, "*Musahabe-i Sıhhiye, Musahabe-i Baytariye, Musahabe-i Sanaiye, Musahabe-i Ziraiye, Musahabe-i İlmiye*" başlıkları altında ele alınmış, yine bu başlıklar altında Avrupa ülkelerindeki gelişmeler, değişimler ve yeni oluşumlar anlatılmıştır.

İncelenen sayıların çoğunda coğrafi keşifler ve seyahatlere ait yazılar bulunmaktadır. Bu yazılar, "Macaristan Seyahati, Matmazel Se'nin Seyahati, Kutup Keşifleri; Buzlar Üzerinde Bir Sene, Revnian Adası, Tibet; Tibet Seyyahları, Tibet Kıtası, Kore ve Koreliler, Kongo Seyahati, Afrikâ-yı Vustaya Seyahat, Çin'e Seyahat, Hindistan Seyahati ve Hindistan'ın şehirlerinden biri olan Bombai şehri, Amerika Seyahati, Fas'a Seyahat, Sahalin Adası" başlıkları altında Avrupa'dan Afrika'ya, Afrika'dan kutuplara kadar uzanan geniş bir coğrafyayı kapsamaktadır. Yazılarda verilen bilgiler sayesinde okuyucunun farklı coğrafyalar, farklı kültürler, farklı yaşamları tanımasını sağlamak istenmiş, dış ülkeler tanıtılmıştır. Bu yazılar, anlatılan yerlere dair fotoğraflarla süslenmiştir bu da derginin "Musavver" sıfatına uygundur.

Dergi, sağlık ve beslenme konusuna da oldukça fazla yer vermiştir. Bu yazılarda, nasıl beslenmek gerektiği, yemeklerin nasıl pişirilmesi gerektiği, et, yumurta, sebze, meyve gibi yiyeceklerin faydaları; sağlığa zararlı yiyecekler; yetişkinlerin ve çocukların beslenmesi hakkında bilgiler verilmektedir. Sağlıkla ilgili bu yazılar genellikle "Musahabe-i Sıhhiye" sütununda verilmiştir. Sağlıkla ilgili bu yazılarda Arman Gutye ismi dikkat çekicidir.

Dergide önemli ölçüde resim ve fotoğraf vardır. Yayımlanan resim ve fotoğrafların çoğunluğu sanatçılara, bürokratlara, devlet adamlarına ait portreler; şehir manzaraları, mimari yapılar, askerî donanmalar, askerî araç ve teçhizatlar ve son moda kıyafetleri ihtiva eder.

Ele alınan sayılardaki ilan ve reklamlar incelendiğinde ilanların yeni çıkan kitaplar, romanlar ve derginin fiyatının değişmesi ile ilgili olduğu görülmektedir. İlanı çıkan eserler; Fransızcadan tercüme edilmiş "*İbtıla-yı Aşk*", Halit Ziya Uşaklıgil'in "*Aşk-ı Memnu*" adlı romanı ve Besim Ömer Atalay'ın "*Çocuk*

Büyütmek”, “*Nevsal-i Afîyet*” ve Selim Sırrı Tarcan’ın “*Terbiye-i Bedeniye*” adlı kitaplarıdır. Ayrıca dergide “Odol” markalı bir diş macunu ve “Narzan” adında bir maden suyunun reklamları yer almaktadır.

Daha önce de belirtildiği gibi ele alınan sayılarda dergi, edebî faaliyetlerden çok sosyal, kültürel ve fenni faaliyetlerin ağırlık kazandığı bir yayın organı olmuş, tekrar bilim ve fen dergisi halini almıştır. İncelenen metinler bu durumun en somut örnekleridir. Derginin bu konulara ağırlık vermesindeki etkenlerin başında ise devrin siyasi ve sosyal şartları gelmektedir.

1.3. Derginin Yazar Kadrosu

[AKALIN] Besim Ömer: 1861’de İstanbul’da doğmuş, 1883’te Askeri Tıbbiye’yi bitirmiş, iki yıl sonra Paris’e giderek dört yıl orada eğitim görmüştür. Türkiye’de kadın doğum hekimliğinin kurulmasında ve ana çocuk sağlığının ele alınmasında rol oynamıştır. (Ülman 2005: 435) Eserlerinin çoğu çocuk ve aile sağlığına dair yazılmış kitaplar olmakla birlikte, incelenen sayılarda Türkiye’nin ilk sağlık yıllığı olan “*Nevsal-i Afîyet*” adlı eserinin tanıtımına ve “*Çocuk Büyütmek*” başlığı altında topladığı ve tıp alanında önem arz eden bazı doktorlar hakkında bilgi verdiği yazıları bulunmaktadır.

Baha Tevfik: Osmanlı fikir adamı ve yazar Baha Tevfik, Mektep-i Mülkiye’de yüksek öğrenimini görmüş, II. Meşrutiyet sonrası Rehber-i İttihâd-ı Osmanî Mektebinde felsefe eğitimi vermeye başlamış ve ölene kadar bu görevi sürdürmüştür. Yazı hayatına 1907’de “*İzmir*” gazetesinde adım atmış, II. Meşrutiyet’in ilanını takip eden günlerde basına getirilen serbestliğin de etkisiyle İstanbul’a gelerek gazeteciliğe başlamıştır. 1910 yılında gençlerin fenni ve felsefi bilgilerini arttırmak amacıyla “Teceddüd-i İlmî ve Felsefî Kütüphanesi” adlı yayınevini kurmuştur. 1913’te Türkiye’deki ilk felsefe dergilerinden biri olan “*Felsefe*” mecmuasını çıkarmış, bu dergide materyalizmi savunan yazılar yazmış, bu anlayışın dışında kalan ve bu anlayışa karşı çıkan devrin tanınmış yazar ve fikir adamlarını yazılarıyla tenkit etmiştir. Baha Tevfik yazılarında fert ve ahlak üzerinde durmuş, ferdiyetçiliğin temsilcisi olmamakla beraber kadının toplumdaki yeri ve eşitliği, evlilik ve aile kurumu; metafizik düşünce, boş inançlar, din, felsefe

ve insan ilişkileri gibi konuları ele alarak incelemiş ve bu konuları çeşitli açılardan tenkit etmiştir. Felsefe alanında çok sayıda eser kaleme alan yazar, birçok süreli yayının çıkmasına yardımcı olmuş, birçok derginin başyazarlığını da yapmıştır. (Uçman 1991: 452-453) Yazar, yayın hayatına 1907’de başlamıştır fakat İncelenen sayılarda yazarın Fransa Akademisi azasından Henry Lovada’nın eserinden tercüme ettiği “*Valide Muhabbeti*” adında küçük bir hikâye bulunmaktadır.

Bedî: Hayatı hakkında bilgiye ulaşılamayan yazarın ele alınan sayılarda “*Muhabbet*” adında Marcel Proust’tan çevirdiği küçük bir hikâye bulunmaktadır.

Ethem (Doktor): Hayatı hakkında yeterli bilgiye ulaşılamayan yazar, incelenen sayılarda “Musahabe-i Tıbbiye” sütunu altında yazılar kaleme almış, bu yazılarda insan sağlığı, mikroplar, mikropların vücuttan atılması, mide sağlığı, beslenmede dikkat edilmesi gerekenler, yemeklerin sağlığa faydalı şekilde pişirilme usulleri hakkında bilgiler verilmiştir.

[GUTYE] Arman: Hayatı hakkında bilgiye ulaşılamayan yazarın incelenen sayılarda gıdalar ve beslenme konusunda yazılar yazdığı görülmektedir. Bu yazılarda; et, süt, sebze, meyve gibi gıdaların özelliklerinden bahsedilmiş, vücuda giren yiyecek ve içeceklerin türlerine ve hazım sürelerine göre sağlığa fayda ve zararlarına değinilmiştir.

Hamdi: Hayatı hakkında bilgiye ulaşılamayan yazarın incelenen sayılarda, “Sahra Topçuluğunun Müterakkisi” adlı bir yazısı bulunmaktadır.

Halil Rüştü: Hayatı hakkında bilgiye ulaşılamayan yazarın incelenen sayılarda, Selim Sırrı Tarcan’ın “*Beden Dersleri*” kitabında bahsettiği jimnastiğin faydaları ve hareketlerin nasıl yapılması gerektiğinin anlatıldığı bir yazısı bulunmaktadır.

Hüseyin Hüsnü: Yazarın incelenen sayılarda Alman ordusunda kullanılan tüfekler ve özellikleri hakkında bilgi verdiği “Alman Ordusunda Makineli Tüfekler” ve bisikletlerin bakımı ve kullanımı hakkında bilgiler içeren “Vesepit Müsabakaları” adlı iki yazısı bulunmaktadır.

[LOTİ] Pierre: Asıl adı Louis Marie Julien Viaud olan, denizci bir aileden gelen Pierre Loti, 1867 yılında deniz kuvvetlerine girmiş, denizcilik eğitimini tamamladıktan sonra 1873'te deniz subayı olmuştur. İlerleyen yıllarda terfi ederek albaylığa kadar yükselmiş, 1910 yılına kadar mesleğini devam ettirerek emekliye ayrılmıştır. Romanlarında konu olarak işlediği yabancı kültürünü pek çok yer gezerek tanıma fırsatı bulmuş, deniz subayı olarak yaptığı yolculuklarında edindiği deneyimleri ve gözlemlerini eserlerine yansıtmıştır. İlk romanı “*Aziyade*” 1879'da yayımlanmış, 1886'da yazdığı “*İzlanda Balıkçısı*” adlı romanıyla kendini edebiyat çevresine kabul ettirmiştir. Sonraki yıllarda her yıl bir kitap çıkaran Loti, 1891'de Fransız Akademisi'ne seçilmiştir. 1910 yılında Légion d'Honneur nişanını almıştır. Eserlerinde aşk, umutsuzluk ve ölümü konu alan yazarın incelenen sayılarda Ahmet İhsan Tokgöz tarafından çevirisi yapılan “*Madam Krizantem*” adlı romanı tefrika edilmiştir.

İsmail Rıza (Müntesibîn-i Tababet-i Baytariyyeden): Genellikle hayvanlar, hayvan hastalıkları ve bunların tedavileri hakkında yazılar kaleme alan İsmail Rıza'nın incelenen sayılarda “Tuyur Difterisi ve Yeni Tedavisi”, “Mesakin Hayvanat-ı Ehliye ve Malumat-ı Umumiye”, “Süt”, “Usare-i Süm”, “Hayvanat-ı Ehliye Nokta-ı Nazarında Su”, “Malumatlı Bir At”, “Japonya Mevaşisi” başlıklı yazıları bulunmaktadır.

İzzet Emin (Müntesibîn-i Tıptan): Derginin fenni yönünü temsil eden yazılar kaleme alan İzzet Emin gıdalara ve beslenmeye dair yazmıştır. Bu yazılar, “Ağdiye ve İğtida”, “Kimya-yı İğtidaiye Dair”, “Tedbir-i Gıda” başlıkları altında toplanmıştır.

M.Nuri: Hayatı hakkında bilgiye ulaşılamayan yazarın incelenen sayılarda “Rusya Ordusunda Hizmet-i Baytariye” ve “Japonya'da Tababet-i Baytariye” başlıklı iki yazısı bulunmaktadır.

Mahmut Sadık: Yazılarında Kadri imzasını kullanan Mahmut Sadık, 1864'te İstanbul'da doğmuş, 1885'te Mülkiye Mektebini bitirmiş, bir yıl süreyle Berlin'e gidip tarım öğrenmiştir. 1886'da “*Saadet*”te gazetecilik hayatına başlamış, 1892'de “*Tarik*” gazetesinde başyazarlık yapmıştır. Daha sonra

“*Tercüman-ı Hakikat*” ve “*Sabah*” gazeteleri ve *Servet-i Fünûn* dergisinde uzun yıllar çalışmıştır. Yaptığı çeviriler ile Türk gazeteciliğinin gelişmesine büyük katkı sağlayan yazar, 1916’da Türkiye’de ilk kez kurulan İstanbul Matbuat Cemiyeti’nin ilk başkanı olmuştur. İncelenen sayılarda yazarın Kadri imzasıyla yazdığı “İstanbul Postası” ve “Yemek İntihabı” başlıklı yazıları bulunmaktadır. (Çankaya 1968: 206)

Mehmet Arif: “Fotoğrafyanın Tarihi” başlığı altında, fotoğrafın keşfedilmesi ve bu süre içinde yapılan çalışmalar hakkında bilgi veren bir yazısı bulunmaktadır.

Mehmet Şükrü: Hayatı hakkında bilgiye ulaşılamayan Mehmet Şükrü’nün incelenen sayılarda “Salib-i Ahmer Cemiyeti” adı altında, cemiyetin kuruluşu, hangi amaca hizmet ettiği ve cemiyetin teşekkülü hakkında bilgiler verdiği bir yazısı bulunmaktadır.

Memduh Necdet: İncelenen sayılarda sağlıkla ilgili yazılar yazdığı görülen Memduh Necdet bu yazılarında, Gonozone ilacı, Lupus hastalığı, ışınla tedavi, renklerle tedavi, frengi mikrobi gibi konuları ele almıştır.

Mustafa Satı (Yanya Mekteb-i İdadisi Tabiat Muallimi): 1880 yılında Yemen’de doğmuş, küçük yaşından itibaren matematiğe büyük ilgi duymuştur. 1900 yılında Mülkiye Mektebi’ni başarıyla tamamlamış, Yanya İdadisinde beş yıl kadar Tarih-i Tabii öğretmenliği yapmış, 1905 yılında öğretmenlikten ayrılmış, bir süre Radkoviç ve Florina’da kaymakamlık yaptıktan sonra Meşrutiyet’in ilanı ile birlikte bu görevinden de istifa etmiştir. 1909 yılında Darülmualim müdürlüğüne getirilmiş ve bu görevi esnasında eğitimin kalitesinin artırılması için uğraşmış ve öğretmen yetiştirmenin önemini kavrayarak bu yönde hizmetlerde bulunmuştur. 1913 yılında bu görevinde de istifa eden Mustafa Satı, 1915 yılında “Yeni Mektep” adlı özel bir anaokulu ve ilkokul açmıştır. 1919 yılında Suriye’ye geçerek öğrenimini Arapçaya çevirmiş, Irak’ta millî eğitimin kurucularından biri olmuş, 1946’da Kahire’ye geçip üç yıl pedagoji ve sosyoloji eğitimi alarak profesörlüğe kadar yükselmiştir. İncelenen sayılarda yazarın, “Mekatib-i İdadîye’de Tedrisat-ı Ziraiye” ve “Tedrisat-ı Ziraiye” başlıklı iki yazısı bulunmaktadır. (Ergün 1987: 4-19)

Osman Nuri: Hayatı hakkında bilgi elde edilemeyen yazar, kimyager ve bakteriyolog olarak görev yapmaktadır. İncelenen sayılarda Osman Nuri'nin frengi mikropları, hava, su, toprak gibi elementlerin kimyası, havanın oluşumunda önemli rol oynayan gazların miktarlarını ve bunların yol açtığı mikroplar; aşı ve serumların içinde bulunan maddeler, vücudun mikrop ve bakterilere karşı direnci, mikropların vücuda nüfusu ve hastalıklara karşı bedeninin nasıl korunması gerektiğini anlatan yazıları bulunmaktadır.

Bursalı Mehmet Tahir'in "*Osmanlı Müellifleri*" isimli eserinde ameli eczacılık ve nazari eczacılık diploması aldıktan sonra Medine'de görevlendirilmiş Osman Nuri Paşa ismi geçmektedir, fakat Mehmet Tahir'in verdiği bilgiye göre Osman Nuri Paşa bu derginin yayımlandığı yıllarda Şam'da görev yapmaktadır. Bundan dolayı söz konusu yazıların sahibinin Osman Nuri Paşa olmadığı kanaatine varılmıştır. (Mehmet Tahir 1975: 228).

Diğer taraftan, İstanbul Büyük Şehir Belediyesi Atatürk Kitaplığında Osman Nuri tarafından yazılmış *Frengi Hastalığı ve Korunma Çareleri*" isimli bir kitap mevcuttur. Dergide imzası bulunan Osman Nuri'nin de yazıları frengiye dairdir. Muhtemelen yukarıdaki kitabın yazarı ile dergideki yazılarına sahibi aynı isimdir. Söz konusu kitapta da yazarına dair bilgi mevcut değildir.

Ömer Azmi (Müntesebîn-i Fenden): "Musahabe-i Fenniye" sütunlarında; bulutların, yağmurun ve karın oluşumunu bunların bitkileri nasıl etkilediği hakkında bilgiler verdiği yazıları bulunmaktadır.

[PROUST] Marcel: Fransız romancı, deneme yazarı ve eleştirmen Proust, 1871-1922 yılları arasında yaşamış, XX. yüzyılın en büyük eserlerinden biri olarak kabul edilen 7 ciltlik "*Kayıp Zamanın İzinde*" adlı eseriyle üne kavuşmuştur. Yazar, bu seride hayata, zamanın akışıyla yıkılmayacak bir mânâ kazandırmaya çalışmıştır. (Türk Ansiklopedisi 1978: 133) İncelenen sayılarda yazarın, Bedî tarafından Türkçeye çevrilen "*Muhabbet*" adlı küçük hikâyesi bulunmaktadır.

Reşit Tahsin (İmraz-ı Asabiye Muallimi Binbaşı): “Musahabe-i Sıhhiye” sütunu altında yazan Reşit Tahsin’in dergide baş ağrısının tanımını yaptığı, baş ağrılarının sebepleri, çeşitleri ve tedavi yöntemleri hakkında bilgi verdiği bir yazısı bulunmaktadır.

Rıza Nuri (Doktor): Dergide “Çiçek Hastalığında Tefrid ve Tebhirin Lüzumu” başlıklı Rıza Nuri imzalı bir yazı bulunmaktadır. Bu ismin 1901’de Mektep-i Tıbbiye-yi Şahane’den mezun olan “Rıza Nur” olması ihtimali vardır. Çünkü Rıza Nur Akerî Tıbbiyyeyi bitirdikten sonra Alman Hekimleri idaresinde bulunan Gülhane Tıp Akademisi’nde ihtisas yapmış ve ilerde soyadı olan “Nur” mahlasını burada asistanken almıştır. (Birinci 1991: 452-453) Fakat Rıza Nur’la ilgili kaynaklarda *Servet-i Fünûn*’da yazdığına dair bir bilgiye ulaşılamadığı için yazar kadrosu ve tahlili dizinde yazıların altındaki imza “Rıza Nuri” esas alınmıştır.

Rifat Osman: 18 Şubat 1874’te Üsküdar’da doğmuş, 10 Mayıs 1933’te Edirne’de vefat eden yazar, Selimiye İbtidai Mektebinde üç yıl okuduktan sonra Paşa Kapısı Askeri Rüştiyesine devam etmiş, 1889’da Mekteb-i Tıbbiyyeye kaydolmuştur. 1899’da Mekteb-i Tıbbiyyeden yüzbaşı rütbesiyle mezun olup, Gülhane Serîriyat Hastanesinde göreve başlamıştır. 1903’te Edirne Hastanesine tayin edilmiş, burada görev yaptığı sürece şehrin tarihine ait bilgi ve belge toplamaya başlayarak büyük bir aşkla bağlı olduğu Edirne için çalışmış, şehrin tarihini, mimari eserlerini ortaya çıkarmak için uğraşmıştır. Edirne Türk ve İslam Eserleri Müzesinin de kurucusu olan Rifat Osman, müzeye birçok mezar taşının naklini gerçekleştirmiş, Selimiye Kütüphanesinde çalışarak yazma eserleri gün ışığına çıkarmıştır. (Sayar 2008: 105-106) Tıp konusunda da çalışmalar yapıp makaleler yazan Doktor Rifat’ın incelenen sayılarda “Musahabe-i Sıhhiye” sütunu altında “Hazım Hastalıkları” başlıklı yazısı bulunmaktadır.

[SPENCER] Herbert: İngiliz filozof ve sosyolog Spencer, 1851’de yazdığı ilk kitabı “*Toplumsal Statik*” ile yaşadığı dönemde büyük yankı uyandırmış, insan haklarının gelişimini ve bireysel özgürlüklerin savunusunu evrimsel bir teoriyi temel alarak açıklamış, 1862’de dokuz ciltlik “*Statik Felsefe*”yi yazmaya başlamıştır. 1870’ler ve 1880’lerin başında özellikle ABD, Rusya

ve İngiltere’de ünü doruk noktasına varmış, 1902’de edebiyat dalında Nobel ödülüne aday gösterilmiş birçok ödülü ve övgüyü çoğu zaman reddetmiş, uzun bir hastalık döneminden sonra 1903’te vefat etmiştir. (www.felsefe.gen.tr) İncelenen sayılarda yazarın ölümü bildirildikten sonra jimnastikle ilgili bir yazısına yer verilmiştir.

[SÜNÛHÎ] Mehmet Ali: Ele alınan sayılarda “*Matmazel Pelaji*” adlı, Fransızcadan tercüme ettiği küçük bir hikâye bulunmaktadır.

[TARCAN] Selim Sırrı: 1874 yılında Mora’da doğan Selim Sırrı, Galatasaray Lisesi ve Mühendishane-i Berr-i Hümayunu bitirmiştir. Lise yıllarında jimnastik dersleri almaya başlayan Tarcan, II. Meşrutiyet’in ilanı ile birlikte ilk Milli Olimpiyatlar Komitesi’ni kurmuş, *Servet-i Fünûn* dergisinde spor bölümünü yönetmiştir. (Şinoforoğlu 2015: 15) İncelenen sayılarda Tarcan’ın “Terbiye-i Bedeniye” dersleri başlığı altında beden hareketlerini, duruşları, spor yapılırken dikkat edilmesi gerekenleri anlattığı bir yazı dizisi ve “Alman Jimnastikleri” başlığı altında Alman Jimnastiğini, spor hareketlerini anlattığı bir yazısı bulunmaktadır.

[TOKGÖZ] Ahmet İhsan: 1868’de Erzurum’da dünyaya gelmiş, Üsküdar İdadisi ve Mülkiye Mektebini bitirmiştir. Küçüklüğünden beri kitaplara merak sarmış, resimli kitaplara ilgilenmeye başlamıştır. Kitaba olan merakının sonucuyla öğrencilik yıllarında, edebiyata ilgi duymaya başlayan yazar, Mülkiyede okurken 1887’de “*Umran*” adlı iki haftada bir yayımlanan gazeteyi çıkarmaya başlamış, 1889’da “*Şafak*” dergisini yayımlamıştır. 1890’da bir arkadaşıyla birlikte Âlem Matbaasını satın alan Tokgöz, 27 Mart 1891’de *Servet-i Fünûn*’u kurmuştur. 1892’de matbaacılık konusunda incelmelerde bulunmak için Avrupa’ya çıkmıştır. 1895’in sonunda Recaizade Mahmut Ekrem’in tavsiyesiyle *Servet-i Fünûn*’u bir edebiyat dergisi haline getirmiştir. Türk basınının en uzun soluklu dergilerinden birini çıkaran yazar, yayıncılığın gelişiminde önemli bir rol oynamıştır.

Matbaacılık ve gazeteciliği asıl gayesi olarak gören Ahmet İhsan, çalışmalarını da buna göre düzenlemiştir; Batılılaşma ve yenileşme hareketine

öncülük etmiş, modern gazeteciliği başlatmış, Avrupalı bir matbaacılığın bütün tekniklerini, bütün ciddiyeti ve teferruatıyla ülkemize getirmiştir.

Edebi hayatına roman çevirileriyle başlayan Tokgöz, ilk roman tercümesini 1884 yılında “*Bir Serseri*” adlı romanı Fransızcadan Türkçeye çevirerek yapmıştır. Roman çevirilerini hayatı boyunca sürdüren Tokgöz, Jules Verne’i Türkiye’de tanıtan ilk yazar olarak şöhret kazanmıştır. (Ercilasun 1996: 4-8-15) İncelenen sayılarda Pierre Loti’nin “*Madam Krizantem*”, Jules Verne’nin “*Antil Adalarına Seyahat*” adlı romanlarını tercüme etmiş, bunların yanı sıra “ İstanbul Postası, Merhum Ali Rıza Bey, Merhum Ali Ferruh Bey ve Şemsettin Sami” hakkında yazılar kaleme almıştır. Yazar bu yazılarını köşe yazısı niteliğinde halkı bilgilendirmek için yazmıştır.

[TOKGÖZ] Server Kâmil: 1881’de İstanbul’da doğmuş, 1902’de Mekteb-i Tıbbiyeyi Şahaneyi bitirdikten sonra Askeri Tıbbiye Bakteriyoloji muallim muavinliği ve çeşitli illerde askerî hastane bakteriyoloji uzmanlığı görevlerinde bulunmuştur. 1910’da bakteriyolog ve ordu sağlık danışmanı olarak görev alan Server Kâmil’in bakteriyoloji alanında çok sayıda inceleme ve araştırması vardır. (Uzluk 1944: 5) İncelenen sayılarda “Kızamık Mikrobu” ile ilgili bir yazısı bulunmaktadır.

Vefik (Müntesibîn-i Tıptan): Hayatı hakkında bilgiye ulaşamayan yazarın dergide ışınla tedavi edilen hastalıklara ve tarih süresince tıp ve bilim dünyasında önemli buluşlara imza atmış, bu alanda hizmetler yapmış insanların tanıtıldığı yazıları vardır.

[VERNE] JULES: Genellikle bilim kurgunun babası olarak adlandırılan Jules Verne, birçok esere imza atmış, denizcilik geleneği olan bir aileden gelmesi yazı hayatını derinden etkilemiştir. 1847’de hukuk öğrenimi görmesi için Paris’e gönderilmiş, ancak Paris’teyken tiyatroya ilgi duymuş, 1850’lerin sonunda ilk oyununu yayımlamış, hukuk öğrenimini yarıda bırakmıştır. Öykülerini satarak hayatını devam ettirmeye çalışan Verne, zamanının çoğunu Paris’in kütüphanelerinde jeoloji, mühendislik ve astronomi okuyarak geçirmiş, bu durum da eserlerine fazlasıyla yansımıştır. Bilim kurgu edebiyatının öncülerinden olan Verne, eserlerinde denizaltıdan ve

uzaya yolculuktan bahseden ilk yazar olmuş, edebiyat dünyasındaki başarısı gelişmekte olan Avrupa sanayisi ve teknolojisine birçok konuda ilham kaynağı olmuştur. Eserleri 148 dile çevrilen yazar, dönem eserlerinde ise okuyucuya politik göndermeler ve bazı tarihsel bilgiler sunmuştur. İncelenen sayılarda yazarın “*Antil Adalarına Seyahat*” adlı eseri Ahmet İhsan tarafından çevrilerek tefrika edilmiştir.

[YALÇIN] Hüseyin Cahit: Akşamcı, Ahmet Şerif, Hâli, Hemrah, Münif Fehim, Safvet Suat imzalarını da kullanan Hüseyin Cahit, ilköğrenimini Serez’de orta ve yükseköğrenimini İstanbul’da yapmıştır. On üç yaşındayken Dersaadet Mülki İdadisi’ne kaydolun Yalçın, buradaki öğrencilik yıllarından Ahmet Mithat Efendi’nin yapıtlarıyla E.Gaboriau, X.de Montein gibi bazı Fransız yazarlarını okumaya başlamıştır. Ahmet Mithat Efendi’nin romanlarından etkilenerek yazıp *Nadide* adını verdiği ilk romanını 1891’de yayımlamıştır. 1896’da Mekteb-i Mülkiye’yi bitirdikten sonra Maarif Nezaretinde memur olarak çalışmaya başlamış, aynı zamanda da *Müteala*, *Tarik*, *Sabah* ve *Saadet* gibi gazetelerde ilk yazılarını yayımlamıştır. Yine bu tarihte Cenap Şahabettin ve Mehmet Rauf ile tanışarak Servet-i Fünûn topluluğuna katılmıştır. Bu tarihten itibaren yazılarını *Servet-i Fünûn* dergisinde yayımlamıştır. Derginin gelişimine katkıda bulunan Hüseyin Cahit, aynı zamanda Edebiyat-ı Cedide Kütüphanesinin kurulmasını da sağlamıştır. Servet-i Fünûn’a karşı tüm yazılarla kalem kavgasına tutuşan yazarın 1901’de “Edebiyat ve Hukuk” adıyla Fransızcadan çevirdiği bir makale dolayısıyla *Servet-i Fünûn* dergisi kapatılmış ve dağılma sürecine girmiştir. Bir süre Vefa İdadisinde müdür yardımcılığı yapan Yalçın, daha sonra Mülki İdadisine kitabet ve Fransızca hocası tayin edilmiş, 1906’da Mercan İdadisi müdürlüğünü yapmıştır.

1908’de II. Meşrutiyet’in ilanı ile edebiyatı bırakıp siyasete giren yazar, Ağustos 1908’de Tevfik Fikret ve Hüseyin Kâzım ile *Tanin* gazetesini kurmuş, kısa bir süre sonra arkadaşlarının gazeteden ayrılmasıyla birlikte tek başına devam etmiştir. Bu tarihten sonra artık politikacı ve gazeteci olan yazar, aynı yıl yapılan seçimlerde İttihat ve Terakki listesinden İstanbul milletvekili seçilmiştir.

Milletvekili olduğu dönemlerde sivri dili ve yazdıklarından dolayı gazetesi sık sık kapatılmış, sürgüne gönderilmiştir. Sürgünden döndükten sonra 1933'te *Akşam* gazetesinde yazılar yazmış, fikir hareketleri dergisini yayımlamaya başlamıştır. 1935-1946 yılları arasında *Yedigün*'de sohbet ve gezi yazıları yayımlamaya başlamış, Atatürk'ün ölümünden sonra tekrar milletvekili olarak TBMM'de bulunmuştur. 1957 yılında vefat etmiştir.

Hüseyin Cahit Yalçın, *Servet-i Fünûn* dergisinde; öyküleri, çevirileri, sanat ve edebiyat ile ilgili yazılarıyla etkili bir yazar olmuş, yazdılarıyla Batı'daki edebî akımları, edebiyat ve sanat hareketlerini yakından izlediğini göstermiştir. Yazar, incelenen sayılarda Safvet Suat imzasıyla “Saadet-i Hakikâ”, “Aşk-ı Hakiki”, “İlan-ı Aşk”, “Düello”, “Bir Muâşşaka” adlı küçük hikâyeleri Fransızcadan; “İzdivaç Kararı” adlı küçük hikâyeyi ise İngilizce'den tercüme etmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

TAHLİLİ DİZİN

2.1. YAZILAR

2.1.1. Yazar Adına Göre Alfabetik DizİN

Ahmet İhsan: bk., [TOKGÖZ], Ahmet İhsan.

[AKIR], **Halil Rüştü**, Terbiye-i Bedenî dersleri ve Selim Sırrı, No:653, s:42-43, (Selim Sırrı'nın *Terbiye-i Bedenîye* dersleri kitabından bahsedilmiş, jimnastiğin faydaları ve hareketlerin nasıl yapılması gerektiği anlatılmıştır.)

[ATALAY], **Besim Ömer**, Radium ve Müdevat-ı Şuaiye, No:670, s:306-309, (Radium hakkında bilgi verilir, tedavilerde radiumun kullanılması için yapılan deneylerden bahsedilir.)

[ATALAY], **Besim Ömer**, Operatör Jack Paşa, No:684, s:114-115, (Dr. Jack Paşa'nın vefatına dair, resmiyle birlikte.)

[ATALAY], **Besim Ömer**, Merhum Kimyager Ali Rıza Bey, No:693, s:258-260, (Teracim-i Ahval, Kimyager Ali Rıza Bey'in hayatı ve ölümü hakkında bilgi verilir.)

[ATALAY], **Besim Ömer**, Muallim Doktor Ferdinand Paşa, No:700, s:370-371, (Muallim Ferdinand Paşa'nın ölümüne dair.)

[ATALAY], **Besim Ömer**, Çocuk Büyütmek, No:712, s:157,160; No:713, s:173-176; No:714, s:189-192; No:716, s:222-224; No:717, s:238-240; No:718, s:253-256;No:719,s:268-272, (Çocuk büyütmenin esasları çocukların büyümeleri ve beslenmelerine dair.)

[ATALAY], **Besim Ömer**, *Doğururken ve Doğurduktan Sonra*, No:725, s:362-365, (Doktor Besim Ömer'in yeni eserinin içeriği hakkında bilgi verilir.)

[ATALAY], **Besim Ömer**, *Doğururken ve Doğurduktan Sonra Çocuk Büyütmek*, No:726,s:370-371, (Asar-ı Münteşire, 725. nüshada yayımlanmaya başlayan aynı adlı eserler hakkında bilgi verilir.)

Baha Tevfik, *Valide Muhabbeti*, No:679, s:40-43, (Küçük Hikâye, 'Fransa Akademisi âzasından Henry Lavada'nın eserinden tercüme edilmiştir.' açıklamasıyla.)

Bedî, *Küçük Hikâye-Muhabbet*, No:655, s:69-71, (Marcel Proust'tan çeviri.)

Besim Ömer, bk. [ATALAY], **Besim Ömer**

Doktor Rifat, bk. **Rifat (Dr.)**

[GUTYE], **Arman**, *Tagaddi*, No:698, s:345-347; No:699, s:359-362; No:700, s:379-382, (Nasıl beslenmek gerektiğinin dair.)

[GUTYE], **Arman**, *Nisbet-i Ağdiye*, No:701, s:394-397, (Beslenmeye dair.)

[GUTYE], **Arman**, *Ağdiye*, No:704, s:20-22, (Et ve diğer besinlerden vücuda giren yağ ve su miktarlarına dair.)

[GUTYE], **Arman**, *Av Hayvanatı ve Balıklar*, No:708, s:87-90, (Av hayvanlarının ve balık etinin besin değerleri ve türlerine göre balıkların ve etlerin özellikleri hakkında bilgiler verilir.)

[GUTYE], **Arman**, *Süt*, No:710, s:116-119, (Sütün içinden bulunan maddeler; anne sütü ve hayvan sütündeki şeker ve tereyağı oranları; inek ve keçi sütlerinin renkleri, sütlerde bulunan mikropların nasıl arındırılacağı; sütün saflığının nasıl anlaşılacağı, çocuklara verilecek sütlerde dikkat edilmesi gerekenler hakkında bilgiler verilir.)

[GUTYE], **Arman**, *Sütten Yapılan Ağdiye*, No:712, s:146-148. (Musahabe-i Sıhhiye, tereyağı, ayran, kaymak, peynir gibi sütten yapılan besinlere dair.)

[GUTYE], **Arman**, *Yumurtalar ve Ecsam-ı Şehmiye*, No:713, s:170-172; No:714, s:187-189.

- [GUTYE], **Arman**, Buğday Ekmeği, No:716, s:212-215, (Musahabe-i Sıhhiye, Buğday ekmeğinin yapılışı, içinde bulunan besin öğeleri, ekmeğin yapılıırken dikkat edilmesi gerekenler, buğday ekmeğinin faydalarına dair.)
- [GUTYE], **Arman**, Kuru Sebzeler, No:717, s:230-232, (Musahabe-i Sıhhiye, kuru sebzelerin insan sağlığı üzerinde etkileri, besin öğeleri ve değerleri hakkında bilgiler verilir.)
- [GUTYE], **Arman**, Sebzeler, No:718, s:251-253, (Musahabe-i Sıhhiye, kuşkonmaz, enginar, soğan, sarımsak, patates, yer elması, havuç, pancar gibi sebzelerin besin değerleri hakkında bilgiler verilir.)
- [GUTYE], **Arman**, Meyveler, No:720, s:278-280, (Musahabe-i Sıhhiye, hafif sulu, şekerli ve yağlı meyveler olarak gruplara ayrılmış ve bu gruplardaki meyvelerin özellikleri hakkında bilgiler verilmiştir.)
- [GUTYE], **Arman**, Ağdiye-i İtriyye ve Asabiye, No:721, s:295-297, (Mutalat-ı Umumiye, gıdaların sınırlar üzerinde etkisi ve çeşitli sağlık durumlarında yenmesi gerekenlere dair.)
- [GUTYE], **Arman**, Meşrubat-ı Mütahammire, No:722, s:327-329, (Alkollü içeceklere ve içeriklerine dair.)
- [GUTYE], **Arman**, Ağdiye-i Asabiye, No:722, s:310-313, (Musahabe-i Sıhhiye, kahve, siyah ve yeşil çay, kakaonun besin değerleri ve faydalarına dair.)
- [GUTYE], **Arman**, Baharat, No:724, s:347-350, (Musahabe-i Sıhhiye, baharatların özellikleri, sağlığa faydaları, besin değerleri ve kullanırken dikkat edilmesi gerekenler hakkında bilgi verilir.)
- [GUTYE], **Arman**, Ağdiye-i Madeniye, No:725, s:367,368; No:726, s:379-380. (Vücut için lazım olan madeniyeler, miktarları, hangi yiyeceklerde hangi madenler bulunduğuna dair.)
- [GUTYE], **Arman**, İçilecek Sular, No:726, s:376-378, (Musahabe-i Sıhhiye, suyun insanlar için önemi, günde tüketilmesi gereken su miktarı, içilecek suların

lezzeti, soğukluk ve sıcaklığı, içinde bulunan minareller hakkında bilgiler verilir.)

[GUTYE], Arman, İçilecek Suların Enva-ı, No:727, s:388-390, (Musahabe-i Sıhhiye, yağmur, nehir, kar, göl, bataklık, kuyu ve maden suları hakkında bilgiler verilir.

[GUTYE], Arman, Sularla Geçebilecek Hastalıklar, No:728, s:404-405, (Musahabe-i Sıhhiye, sularda bulunan mikroplar, sularda geçebilecek hastalıklar, suları süzme, mikroplardan arındırma usulleri hakkında bilgiler verilir.)

[GUTYE], Arman, Yemeklerin Suret-i Ahzarı, No:729, s:6-8, (Musahabe-i Sıhhiye, insanların sağlık durumlarına göre nasıl beslenmeleri gerektiği, yemeklerin hazımları, pişirilmeleri, sıcaklıkları; yemek pişirilen kaptan ve yemek yerken dikkat edilmesi gerekenler hakkında bilgiler verilir.)

[GUTYE], Arman, Yemeklerin Takibi, No:730, s;20-22, (Musahabe-i Sıhhiye, Fransa, İngiltere ve İtalya'da kişi başına düşen un ve et miktarları, kadın ve erkeklerin günde ne kadar yemek yemesi gerektiği, yemek yerken yanında tüketilebilecek gıda ve içecek miktarları hakkında bilgiler verilir.)

[GUTYE], Arman, Tagaddi Usulleri, No:731, s;36-39, (Musahabe-i Sıhhiye, Hastalıklarda, soğuk ve sıcak havalarda nasıl beslenmek gerektiği bu durumlarda vücudun ihtiyaç duyduğu besin miktarları hakkında bilgiler verilir.)

[GUTYE], Arman, Usul-i Tagaddinin Eşhasa Göre Tahayyülü, No:732, s;54-58, (Musahabe-i Sıhhiye, beslenmenin erkek, kadın ve çocuklara göre değişimi, tüketilmesi gereken gıdaların miktarları; çocukların doğdukları andan itibaren ilk gençlik yılına kadar beslenme aşamalar hakkında bilgiler verilir.)

[GUTYE], Arman, Nuksan veya İfrat-ı Tagaddi, No:733, s;70-72, (Musahabe-i Sıhhiye, vücudun ihtiyacı olandan az ya da fazla beslenmenin, insan sağlığına etkileri ve zararlarına dair.)

[GUTYE], Arman, Bir Nu' Gıda ile Tagaddi Olur Mu?, No:734, s:90-94, (Yalnız sebze, yalnız süt, yalnız et ile beslenme ve bunların tüketilmesi gereken miktarlara dair.)

[GUTYE], Arman, Hastalık Zamanında Usul-i Tagaddi, No:735, s:102-104, (Musahabe-i Sıhhiye, hastaların yemeklerinin nasıl olması, ne kadar olması, ne kadar pişirilmesi gerektiği, hastaların tüketmesi gereken gıdalar ve beslenmelerinde dikkat edilmesi gerekenlere dair.)

[GUTYE], Arman, Kum İleti, Taş, Damla Hastalıklarında Usul-i Tagaddi, No:736, s:114-116, (Musahabe-i Sıhhiye, kum, taş ve damlar hastalarının nasıl beslenmesi gerektiği, yemeklerinin pişirilmesinde dikkat edilmesi gerekenler, tüketilmeleri ve tüketmemeleri gereken besinler hakkında bilgiler verilir.)

[GUTYE], Arman, Hazımlarda Usul-i Tagaddi, No:737, s:132-135; No:739, s:175-176, (Mide ve bağırsak sağlığı, hazmı zorlaştıracak yiyecekler, mide hazmını kolaylaştırmak için yenmesi gerekenler; mide ve bağırsak hastalıkları ve bu hastalıklarda nasıl beslenmek gerektiği hakkında bilgiler verilir.)

H.Hüsnü, Bk. , Hüseyin Hüsnü.

Halil Rüştü, Bk. [AKIR], Halil Rüştü.

Hamdi, Sahra Topçuluğunun Müterakkisi, No:750, s:345, (Japon ve Rus Muharebesi Derslerinden; Japon topçuları ve topları, topçuların görevleri ve topçuluğun gelişimi hakkında bilgiler verilir.)

Hüseyin Hüsnü, Vespit Müsabakaları, No:684, s:122-123, (Bisikletlerin bakımı, kullanımı, dikkat edilmesi gereken hususlar hakkında bilgi verilir.)

Hüseyin Hüsnü, Alman Ordusundaki Makineli Tüfekler, No:712, s:154-157, (Alman ordusunda kullanılan tüfekler ve özellikleri hakkında bilgiler verilir.)

İmraz-ı Asabiye Muallimi Binbaşı Reşit Tahsin, Bk. Reşit Tahsin (İmraz-ı Asabiye Muallimi Binbaşı Reşit Tahsin)

İmzasız, Alman Donanması, No:745, s:270-271, (Alman donanmasının teşkili, tarihçesi ve sahip olduğu asker gücüne dair.)

İmzasız, Amerika'da İmar-ı Arazi, No:745, s:267-270, (Amerika'da yerleşim yerleri, imara verilen araziler, bu arazilerde yapılan ve yapılacak olan hizmetleri tercih edilen arazilerin yapısı ve kullanım alanlarına dair.)

İmzasız, Japonya'nın Ticaret-i Bahriyesi, No:745, s:262-266, (Japonya'nın ticaret bahriyesinin tarihçesi, gelişimi, inşaat bahriyesi, açık limanları, ticaret şehirleri ve Japon ticaretinin gelişimi hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Şuun-ı Mütenevvia Fenniye, No:745, s:272, (Siyah güvercin fiyatı; Amerika'da bulunan beygirler; Avrupa'da pirinç sarfiyatı hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Güneşin Lekeleri, No:746, s:278-280, (Yaz Musahabeleri, güneşin teşkili, parlaklığın az ve çok olduğu bölümleri, güneşin üzerinde meydana gelen lekeler, artma ve azalma süreleri ve güneş lekeleri üzerine yapılan araştırmalara dair.)

İmzasız, Balina Avcılığı, No:746, s:280-280, (Musahabe-i Ticariye, Amerika, Norveç, Laponya, İskoçya ve Rusya'da balina yağının bir senelik miktarı, önemi ve balina avlamanın usulleri hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Liege Sergi-i Umumisi, No:766, s:282-283, (Müessesat-ı Medeniye, Belçika'nın sanayi ve ticarete meşhur olan şehri Liege'de ilk olarak düzenlenen sanayi ve ticaret sergisi, Liege şehrinin fiziki ve coğrafi özellikleri ve ticari açıdan önemi hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Amerika'da Hayvan Çiftlikleri, No:746, s:284-287, (Musahabe-i İktisadiye, Amerika'daki hayvan çiftliklerinin özellikleri, yetiştirilen hayvan miktarları, hayvanların beslenmeleri, bakımları ve cinsleri hakkında bilgiler verilir.)

- İmzasız**, Şuun-ı Mütenevvia-ı Fenniye, No:746, s:287-288. (Avrupa Tıp Darülfununları; tifo mikropları; şiddetli fırtınalarda yağın kükürt yağmuru hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Muharebenin Muhafaza-ı Sıhhati, No:747, s:290-294, (Japon ve Rus Muharebesi Derslerinden, muharebe sırasında yaygın olan hastalıklar, askerlerin bu hastalıklardan korunmaları için dikkat etmeleri gerekenler ve doktorların muharebedeki görevlerine dair.)
- İmzasız**, Saint Louis Sergisi'nde Japonya ve Sanayi-i Nefisesi, No:747, s:294, (Resimlerimiz, Saint Louis Sergisi'nde Japonya Sergisi'nde sergilenen ürünler hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Yanar Dağların Faydası, No:747, s:295-297, (Musahabe-i Fenniye, yanar dağlardan çıkan altın, gümüş, elmas, kükürt, sıcak sular ve bunların insanlara faydaları hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Şuun-ı Fenniye, No:744, s:253-254, (Suların derinliği ve vapurların sürati; Avrupa ile Amerika arasında işleyen vapurlar; haziran ayında Paris'e yağın kar; Almanya'da yapılan yol masrafları; Brezilya'daki maden kömürleri; yeni bulunan bir zürafa türü; arabalar hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Şiddet-i Hararet, No: 744, s:251-253, (Avrupa ülkelerinin bazılarının iklimleri, sıcaklık dereceleri ve son zamanlarda görülen en yüksek sıcaklıklara dair.)
- İmzasız**, Amerika Hayatı, No:744, s:250-251, (Eski Amerika ve bugünkü Amerika; Amerika hayatında önemli olan noktalar, Amerika'nın şark ve garp bölgeleri, buralarda yaşayan insanlar; şehir ve fabrikalar hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Muhteri' Şehîr Edison'la Mülakat, No:744, s:247-249, (Resimlerimiz, Fransız bir gazetenin Edison'la yaptığı görüşmenin önemli yerlerinden kesitler verilmiş, Edison'un çalışmaları; çalışma odaları ve araştırmaları hakkında bilgiler verilmiştir, örnek resimlerle birlikte)

İmzasız, Almanya'nın Ticaret Bahriyesi, No:743, s:235-238, (Musahabe-i İktisadiye, Alman deniz ticaretinin önemi, hangi alanlarda ticaret yapıldığı, yapılan ticaretin miktarları, Alman hükümetinin ticaret sağladığı katkılar hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, İlm-i Sanatın Gayesi, No:742, s:215-218, (Hikmet-i Bedayi'i Notları, Sanatın ne olduğu ve amacına dair.)

İmzasız, İlm-i Lisanın Tarih-i Teşekkülü, No:742, s:212-215, (Hikmet-i Lisan, Avrupa ülkelerinin ilim lisanını benimsemeleri, lisanın tarihi gelişimi hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Japonya'da Ticaret, No:742, s:218-220, (Japonya Terakkiyat-ı İktisadiyesi, Japonya dükkânları, ticarethaneler, Japonya ticaret şehirleri, ticaret mektepleri, Japonya ticaret-i harbiyesi, liman şehirleri hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Frenginin Aşısı ve Serum İle Tedavisi, No:742, s:220-224, (Frengi hastalığının aşısı ve serumla tedavi edilmesi üzerine yapılan araştırmalar, aşısı ve serumun etkisini gösterme süresi, frengiye karşı hazırlanacak aşısının içeriği hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Yalova Hamamlarını Ziyaret, No:742, s:210-212; No:743, s:226-227; No:744, s:242, (Yalova hamamları hakkında bilgi verilir.)

İmzasız, Şuun-ı Mütenevvia Fenniye, No:754, s:414, (Cesim uçurtmalar; denizaltı gemilerinde beyaz fareler; dünyanın en kıymetli koçu hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Koleraya Karşı Aşısı, No:754, s:406-408, (Kolera hastalığı, korunma yöntemleri ve yeni icat edilen kolera aşısına dair.)

İmzasız, Dünyanın En Küçük Fabrikası, No:754, s:402-406, (Mayanın önemi, sadece maya kullanılarak üretilen yiyecek ve içecekler, mayanın ziraat alanındaki önemi, mayaların içeriğinin bulunması için yapılan araştırmalar hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Dalgaların Tesiri ile Sevahilin İntikali, No:753, s:398-400, (Kıyıdaki kayaların dalgalar tarafında parçalanması, yumuşak kayaları oyarak kemerler oluşturmasına dair.)

İmzasız, Kongo Cüceleri, No:753, s:396-398, (Akvam-ı Garibe, Afrika'nın Kongo kıtasının İsari ormanında cücelerin keşfi, erkek ve kadın cücelerin fiziki ve karakteristik özellikleri, evlilikler, yaşam süreleri ve uğraştıkları işlere dair.)

İmzasız, Karıncalar, No:753, s:387-391, (Karınca yuvalarının meydana getirilmesi için karıncaların yaptığı çalışmalar, dişi karıncaların yumurtlama dönemleri, karıncaların iş bölümleri, beslenmeleri, türleri ve özellikleri hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Sahalin Adası, No:753, s:386-387, (Sahalin adasının coğrafi özellikleri, adanın büyüklüğü, adaya ulaşımın zorluğu, iklimi, burada yaşayan insanlar ve özellikleri, adanın madenleri hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Şuun-ı Mütenevvia-ı Fenniye, No:752, s:382, (Çelik İmalatı; Norveç Kıtası; dünyanın en uzun telgraf hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Sakız Mutasarrıfı Merhum Hamdi Bey, No:752, s:380, (Hamdi Bey'in hayatına dair, resimleriyle birlikte.)

İmzasız, Nehirlerde Balıkların Üretilmesi, No:752, s:376-379, (Musahabe-i İktisadiye, balıkların yumurtlama dönemleri, balık yumurtalarının muhafazası, yavru balıkların korunması, nehirlerde ve göllerde balıkların azalmaması için üretilen çözümler ve uygulanan yöntemler hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Japon ve Rus Muharebesi'nin Sebebi Hakkında, No:752, s:370-373, (Japon ve Rus Muharebesinin asıl sebepleri; Japonların tarihsel gelişimleri, ekonomi ve sanayilerini geliştirmek hususundaki istekleri ve muharebenin neticesi hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Garip Eğlenceler, No:751, s:365-367, (Spor, bisiklet sürerken yumurta taşıma müsabakaları; engelli koşu yarışmaları; ağıza elma tutarak at yarışı yapmak gibi eğlencelere dair.)

İmzasız, Askerlikte Balonlardan İstifade, No:751, s:360-362, (Askerlikte balonların kullanımı, karşılaşılan zorluklar ve faydalarına dair.)

İmzasız, Mançuri'de, No:751, s:357-360, (Japon ve Rus muharebesinin sona ermesine dair.)

İmzasız, Bahçelerin Tezyini, No:750, s:249-250, (16. ve 17. asırda bahçe süslemeleri ve Avrupa'daki bahçe süsleme sanatına dair.)

İmzasız, Japon ve Rus Ordularının Nakliyatı, No:750, s:338-342, (Japon ve Rus ordularının asker ve teçhizatlarını nasıl karşıladıkları ve nakliyelerine dair.)

İmzasız, Tebrik-i Cülus, No:749, s:321-322, (Padişahın tahta çıkışı sebebiyle yazılan bir tebrik yazısı.)

İmzasız, Tahtülbahr Sefain Hakkında Malumat-ı Tarihiye, No:749, s:326-327, (Denizaltı gemilerinin hangi tarihte ortaya çıktığı ve bu gemilere dair tecrübeler hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Sath-ı Bahri, No:749, s:327-329, (Musahabe-i Fenniye, "sath-ı bahri" tamlamasının anlamı, ne için kullanıldığı, bu konuda yapılan çalışmalara dair.)

İmzasız, Japonya'da Maarif Tedrisat-ı İbtidaiye, No:749, s:323-326; No:750, s:342-344; No:751, s:354-357; No:752, s:373-376.

İmzasız, Magrûk Sefainin Tahliyesi, No:748, s:316-318, (Gemilerin batması ya da karaya oturması halinde yapılacaklar, bu gemileri kurtarmak için İngiltere'de kurulan şirketler ve gemilerin kurtarılması için uygulanacak yöntemler hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Mevaşi Mahreçleri Büyük Et Şehirleri, No:748, s:308-311, (Amerika hayatı, Amerika'da hayvan yetiştirmek, hayvan çiftlikleri, kasaplık, Amerika'da et ticaretinin yoğun olduğu şehirler, bu şehirlerde bir sene içerisinde kesilen hayvan miktarı hakkında bilgiler verilir.)

- İmzasız**, Birinci Sınıf Zırhlılar, No:748, s:306-308, (Japon ve Rus Muharebesi Derslerinden, Japonya'nın sahip olduğu zırhlı donanma, bu donamanın oradaki başarıları ve önemine dair.)
- İmzasız**, Şuun-ı Mütenevvia Fenniye, No:747, s:303-304, (Hikmet kitapları; deniz suyundaki mikroplar; Niagara Şelalesi hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Tuzsuz Yemekler, No:747, s:297-299, (Musahabe-i Sıhhiye, bedenin ihtiyacı olan tuz miktarı, hastaların yemeklerine kanacak tuz miktarları, tuzsuz yemeklerin tedavilerdeki önemi hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Amiral Togo, No:738, s:146, (Amiral Togo'nun hayatına dair.)
- İmzasız**, Çetine Sefaret-i Senniyesi Baş Kâtibi; Nazım Bey Merhum, No:719, s:268, (Nazım Bey'in memuriyet hayatı ve ölümüne dair, resimleriyle birlikte.)
- İmzasız**, Doktor Baytar Kaymakam İzzetli Nuri Bey, No:683, s:101, (Nuri Bey'e dair. Resmiyle birlikte. Baytar Mekteb-i Alisine müdür olması maksadıyla yazılan yazı.)
- İmzasız**, Evkâf Nazır-ı Sabıkı Merhum Galip Paşa'nın Tercüme-i Halleri, No:235, s:235-238. (Galip Paşanın yaşamına dair.)
- İmzasız**, General Lineviç, No:726, s:378, (Resimlerimiz, Mançuri'deki Rus ordusunun baş kumandanı Lineviç hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Merhum Ali Haydar Efendi, No:658, s:124, (Ali Haydar Efendi'nin ölümü üzerine.)
- İmzasız**, Merhum Hasan Faik Paşa, No:675, s:39. (Resmiyle birlikte, Hasan Faik Paşa hakkında bilgi verilmiştir.)
- İmzasız**, Mütevaffa Marinani, (Petit Jurnal gazetesinin sahibi ve matbaa makineleri muhterilerinden Marinani ve matbaası hakkında kısa bilgi verilmiştir, örnek resimleriyle birlikte.)
- İmzasız**, Yevm-i Veladet-i Müsaadat-ı bahşâ-yı Hazret-i Hilafet Penahi. (Padişahın doğum günü münasebetiyle kaleme alınan bir şiir ve yazı.)

- İmzasız**, Zeytinyağının Ekşimesi ve Acıması, No:725, s:365-366, (Musahabe-i Ticariyei zeytinyağının bozulma sebepleri, zeytinyağının bozulmaması için yapılması gerekenler ve saklama koşullarına dair.)
- İmzasız**, İrlanda İnşaat-ı Bahriye Destegâhları, No:723, s:322-323, (Müessesat-ı Medeniye, İrlanda'da yapılan vapur inşası, yapılan atölyenin işleyişi, bölümleri ve kullanılan makinelere dair.)
- İmzasız**, Simplon Tüneli'nin İkmali, No:723, s:323-325, (Tatbikat-ı Fenniye, İtalya ve İsviçre arasında yapılan Simplon tünelinin inşaatının tamamlandığına dair.)
- İmzasız**, Musahabe-i İktisadiye, Japonya'da Ozaka Sanayi Sergisi, No:652, s:22-23, (Japonya'da düzenlenen sanayi sergisine, Japon ticaret gemilerine, Japon fabrikalarına ve ürünlerine dair.)
- İmzasız**, Enhar Üzerinde Nakliyat, No:657, s:99-102, (Fransa'da yapılan nehirler ve nakliyatlara dair.)
- İmzasız**, İstanley, No:723, s:327, (Meşhur Seyyahlar, İstanley adında bir seyyahın hayatı ve seyahat ettiği sürece yaşadığı olaylara ve gittiği yerlere dair.)
- İmzasız**, Saint Louis Sergisi'nde, No:723, s:330-331, (Saint Louis Sergisi'nin bitmesi ve verginin teşekkülü hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Yol Yürümek, No:722, s:318, (İnsanların boyları ve attıkları adımların oranı, günde ne kadar yürümek gerektiğine dair.)
- İmzasız**, Uzak Yerlerden Taze Meyve Nakli, No:722, s:315-316, (Avrupa'daki Meyve Bahçeleri; meyvelerin soğuktan muhafazası, meyvelerin ülkeler arasında nakli için kullanılan yöntemler hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Balık Gübresi, No:722, s:316-317, (Balık gübresinin nasıl imal edildiği, balık gübresinden elde edilen yağ ve kullanım alanları hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Kutup Şimdi Keşfedilecek mi?, No:721, s:302-303, (Kutup keşfi için tarih boyunca yapılan seyahatlere ve çalışmalara dair.)

- İmzasız**, Mendil, No:671, s:322-323, (Musahabe-i Sıhhiye, mendillerden bulaşan mikroplara dair.)
- İmzasız**, Büyük İkramiye, No:671, s:329-331, (Piyangonun ilk nerede başladığı, hangi ülkelerde oynandığı ve kazanılan ikramiyeler anlatılır.)
- İmzasız**, Buz Kırın Vapur, No:669, s:304, (Örnek resimlerle, Rusya'daki buz kırabilen bir vapur hakkında bilgi verilir.)
- İmzasız**, Bağlar hakkında, No:669, s:291-295, (Musahabe-i Ziraiye, bağcılığın nasıl yapılması gerektiği, bağlardan daha çok ürün alabilmek için uygulanacak yöntemlere dair.)
- İmzasız**, Şuun-ı İlmiye ve Fenniye, No:669, s:302-304, (Avrupa ülkelerinde meydana gelen önemli işlere dair bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Temrin-i Cismani ile Muhafaza-ı Sıhhat, No:668, s:274-275, (Musahabe-i Sıhhiye, egzersizin sağlığa faydaları anlatılır.)
- İmzasız**, Karakurum Dağı'na Bir Suud, No:668, s:281-283, (Musahabe-i Coğrafya, Karakurum Dağı'nın zirvesine yapılan tırmanış ve seyyahların karşılaştığı zorluklar anlatılır.)
- İmzasız**, Rus Yemekleri, No:664, s:218-220, (Seyahat hatıralarından, Fransa Meşahir-i Üdebasından Arman Silvestre'nin *Rusya Seyahatnamesi*'nden tercüme edilmiştir. Rusya yemek kültürü, yemek fiyatları ve çeşitleri anlatılır.)
- İmzasız**, Matmazel Se'nin Seyahati, No:664, s:216-217, (Örnek resimlerle birlikte, Matmazel Se'nin Seyahat ettiği yerler anlatılmıştır.)
- İmzasız**, Musahabe-i Fenniye, No:664, s:210-211, (O sene Nobel ödülleri kimlere verildiğinden ve ödül alanların yaptığı çalışmalardan bahsedilir.)
- İmzasız**, Ne Yemeli? , No:663, s:194-197, (Musahabe-i Sıhhiye, et, sebze, yumurta ve meyveleri faydaları ve ne kadar tüketilmesi gerektiğine dair.)

- İmzasız**, İpek Böcekçiliği, No:662, s:178-181, (Musahabe-i sanaiye, ipek böcekçiliğinin hangi ülkede başladığı, ipek böceği çiftlikleri, ipek böceği yetiştirilirken dikkat edilmesi gerekenler, zaman içerisinde ilerlemesi ve ipek kumaşın nasıl meydana geldiği anlatılır.)
- İmzasız**, Musahabe-i Şitaiye, No:661, s:164-166, (Kış mevsiminin Kuzey Kutbu'nda yaşayanlar için be kadar zor olduğundan ve 'seki' adı verilen kar ayakkabısından bahsedilmiştir.)
- İmzasız**, Musahabe-i Tıbbiye, Ağzın Hıfz-ı Sıhhati, No:660, s:148-150, (Diş temizliği ve ağız sağlığına dair.)
- İmzasız**, İlm-i Kimyanın Terakkiyatından; Mumlar ve Sabunlar, No:652, s:26-28, (Lağım sularından elde edilen yağlardan yapılan mumlar ve sabunlar.)
- İmzasız**, Musahabe-i Tıbbiye, Ağzın Hıfz-ı Sıhhati, No:660, s:148-150, (Diş temizliği ve ağız sağlığına dair.)
- İmzasız**, Acayip ve Garip, No:722, s:314-315, (Dünyanın en uzun boylu adamı; Paris'in en küçük evi; Amerika'da sandal şeklinde tertip edilmiş vagonlar; dünyanın en şeffaf suyu hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Aksâ-yı Şarkta Üç Rus Şehri, No:669, s:299-302, (Örnek resimleriyle birlikte, Vladivostok, Dainy, Portarthur şehirleri hakkında.)
- İmzasız**, Amerika Evleri, No:706, s:55-57, (Amerika'da yapılan çok katlı binalar, binalardaki daireler, kullanılan malzemeler ve sunulan imkanlara dair.)
- İmzasız**, Arjantin'de Bir Büyük Liman, No:709, s:106-107, (Müessesat-ı Medeniye, Arjantin'de yeni yapılacak olan bir limanın önemi ve inşaatına dair.)
- İmzasız**, Beygirlerin Rengi, No:664, s:217-218, (Beygirlerin renklerine dair.)
- İmzasız**, Bir Ay Zarfında Şuun-ı Mühimmiye-i Fenniye, No:722, s:306-307, (Afrika'daki Zemiz Nehri üzerindeki Victoria Şelaleleri, Amerika trenlerindeki vagonlar, yeni toplar ve mantarları; telgraflar hakkında bilgiler verilir.)

- İmzasız**, Bir Tesadüf, No:669, s:295-297, (Küçük hikâye, Fransızcadan tercüme edilmiştir.)
- İmzasız**, Bisiklet Müsabakaları, No:700, s:372-375, (Avrupa'da yapılan bisiklet yarışmaları, yarışmalara katılacak olanların yaptığı çalışmalar ve kazananların ödülleri dair.)
- İmzasız**, Cep Saatleri, No:728, s:406-407, (Mebahis-i Mütenevvia, cep saatlerinin parça sayısı, parçaların özellikleri, saatlerin imal edildiği ülkeler, saat imal fabrikaları, günlük saat üretim miktarı hakkında bilgiler verir.)
- İmzasız**, Çay Ziraati, No:665, s:230-231, (Musahabe-i Ziraiye, çay ağaçları, çayın yetiştirilmesi, toplanması ve bu süreçte dikkat edilmesi gereken hususlar anlatılır.)
- İmzasız**, Donanma-yı Hümayun'u Ziyaret, No:698, s:339-342, (Osmanlı ordusu ve askerlerine dair.)
- İmzasız**, Fakirler Bankeri, No:710, s:125-126, (Müessesat-ı Medeniye, Fransa'da emniyet kasaları adı altında ihtiyaç duyanlara verilen paralar, emniyet kasalarının çalışma sistemleri hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Fransa'da Kartpostallar, No:719, s:260-262, (Fransa'da bir yılda basılan kartpostal miktarı ve bunlardan edilen kazançlara dair.)
- İmzasız**, Garip Deniz Seyahatleri, No:668, s:275-27, (Bazı denizciler tarafından yapılan, aylarca süren ve tehlike arz eden deniz seyahatleri anlatılır.)
- İmzasız**, Gramofon, No:711, s:143-144, (Gramofonun imalatı, kullanılması hakkında bilgiler verir.)
- İmzasız**, Hamidiye Hicaz Demiryolu'nun 1320 Senesi, No:697, s:322-323, (Hamidiye-Hicaz demiryolu için harcanan para tablosu ve demiryolu hakkında bilgi verilir.)
- İmzasız**, Hamidiye-Hicaz Demiryolu, No:678, s:18, (Hamidiye-Hicaz demiryolunun inşaatı ve hangi şehirler üzerinden geçeceğine dair.)

- İmzasız**, İhtiraat-ı Bahriye, No:682, s:88-91, (Donanmalarda kullanılan patlayıcı ve çeşitlerine dair.)
- İmzasız**, Süt ve Sütçülük, No:654, s:2-7, (Avrupa'daki süt haneler, çiftlikler ve sütçülük anlatılmıştır.)
- İmzasız**, İncinin Suret-i Teşekkülü, No:670, s:316-317, (Musahabe-i İlmiye, inciyi meydana getiren hayvana dair ve incinin oluşmasına dair.)
- İmzasız**, Japonların Had'aei Harbiyeleri, No:741, s:197-199, (Japon ve Rus Muharebesi Safahatından, Japon ve Rus muharebesi sırasında Japon ordusunun Rus ordusu karşısında kullandığı taktikler, muharebe sırasında yaşadıkları durumlara dair.)
- İmzasız**, Kasr-ı Arzın Teşekkülü, No:722, s:307-309, (Musahabe-i Fenniye, dağların yükseklikleri ve dağlara kurulan kasırlar hakkında.)
- İmzasız**, Kiraz Çiçeği Yortusu, No:710, s:125-126, (Japon hayatından, Japonya'da kiraz çiçeği şöleninin önemi, kiraz çiçeğinden yapılan tatlılar ve kiraz çiçeği şöleninin nasıl icra edildiğine dair bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Kongo Şimendiferi, No:723, s:329-330, (Tesisat-ı Nafia, Kongo'dan kalkan trenin geçtiği güzergaha dair.)
- İmzasız**, Kronometre Saatler, No:716 s:218-219, (Kronometre saatlerin özellikleri, fiyatları, üretimi hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Küçük Hikâye, Beyaz Pervane, No:653, s:40-42, (İngilizceden tercüme edilmiştir.)
- İmzasız**, Laponya Şimendiferi, No:669, s:290-291, (İnşaat-ı Fenniye, İsveç'ten başlayarak Laponya'ya kadar devam eden demiryolu inşaatına dair.)
- İmzasız**, Lastik, No:658, s:115-119, (Lastiğin ne olduğuna, nerden geldiğine, eşya haline getirilmesine dair.)

- İmzasız**, Lütf-ı Mahsu-ı Hazret-i Hilafet Penahi ve Heyet-i Tıbbiye-i Osmaniyenin Şükran ve Mubahatı, No:727, s:386, (Şehzadenin tedavi edilmesi münasebetiyle Padişah'ın doktorlara teşekkürü ve onların duyduğu minnet.)
- İmzasız**, Mesudiye Zırhlı-yı Hümayunu, No:678, s:19, (Mesudiye Zırhlı Fırkateyn-i Hümayun gemisinin teknik özellikleri, makineleri hakkında bilgi verilir.)
- İmzasız**, Mor Menekşeler, No:665, s:231-234, (Bahar hatıralarından, menekşenin yetiştiği bölgeler ve bu çiçekten neler elde edildiğine dair.)
- İmzasız**, Mösyö ve Madam Curie, No:664, s:212, (Resimleriyle birlikte, Nobel ödülü alan Mösyö ve Madam Kuri hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Musahabe-i Fenniye, No:721, s:290-29, (Su ile geçebilecek hastalıklar; New York'ta sivri sinekler için alınacak tedbirler için düzenlenen bir kongre; otomobil ve trenlerin birbiriyle karşılaştırılması ve özellikleri; Romanya arazilerinin petrol zenginlikleri; yaz ve kış mevsimlerinde elmaların taze saklanması için gerekenler hakkında bilgi verilir.)
- İmzasız**, Mütenevvia Alem, No:662, s:185-187, (Almanya'da atların yarıştırılması, suya katılan limon ve şarabın kolera mikrobuna iyi gelmesi, Paris'te para atılan sıcak su makineleri, kadınların ince görünmek için giydikleri korsenin zararlarından bahsedilir.)
- İmzasız**, Müze-i Hümayuna İlaveten İnşa Kılınmakta Olan Dördüncü Daire, No:739, s:164, (Müze-i Hümayunün inşa edilen yeni kısmı hakkında kısa bir bilgi ve örnek resimler verilmiştir.)
- İmzasız**, New York'un Yeni Asma Köprüsü, No:682, s:91-92, (Resimlerimiz, New York'a inşa edilen köprünün özellikleri dair. Resimleriyle birlikte.)
- İmzasız**, Otomobil, No:711, s:140-143, (Otomobilin tanımı, yaptığı sürat, Avrupa'daki otomobil merakı; üretilen otomobiller ve gelişmeleri, otomobil imalatı hakkında bilgiler verilir.)

- İmzasız**, Oyuncakçılık, No:665, s:227-229, (Musahabe-i Sanaiye, oyuncak fabrikaları, Fransa'da ve Almanya'da oyuncak ticareti, üretilen oyuncaklar anlatılır.)
- İmzasız**, Pamuk, No:663, s:203-205, (Musahabe-i Ziraiye, Pamuk sanayisinin nerede başladığı, hangi ülkelerde ilerlediği, pamukların cinsleri, pamuk ihracatı ve pamuk yetiştirilirken dikkat edilmesi gerekenler anlatılır.)
- İmzasız**, Paris Altında Şimendifer, No:724, s:338-341, (Tesisat-ı Medeniye, Paris'te yapılan yeraltı tren inşaatı, güzergâhı ve masraflarına dair.)
- İmzasız**, Paris'ten Londra'ya Şimendifer, No:739, s:167-170, (Fransa'dan İngiltere'ye gitmek için uygulanmaya çalışılan yöntemler, Manş Köprüsü'nün inşası için yapılanlar, köprünün ve deniz altından geçen tünel ve tüneli kullanana trenler hakkında.)
- İmzasız**, Peyram Camii Envar-ı Lami, No:712, s:153-154, (Resimlerimiz, Sibiryâ'nın Peyram kasabasında inşa edilen camiye dair.)
- İmzasız**, Radyum, No:668, s:279-281, (Musahabe-i Fenniye, radyumun bulunması ve yapılan araştırmalara dair.)
- İmzasız**, Rus Sefine-i Harbiyesi, No:736, s:119-121, (Rus savaş gemilerinin teknik özelliklerine dair. Örnek resimlerle birlikte.)
- İmzasız**, Saatte 207 Kilometre, No:663, s:201-203, (Almanya'daki elektrikli trenlerden yeni yapılan, saatte 207 km hıza ulaştıklarından bahsedilmiştir.)
- İmzasız**, Saint Louis Sergisi'nde Büyük Daireler, No:718, s:249-251,(Saint Louis'te düzenlenen sergide sunulan büyük daire projesi ve maketlerine dair.)
- İmzasız**, Simplon Tüneli, No:709, s:110-112, (İnşaat-ı Fenniye, İtalya ve İsviçre arasına inşa edilen dönemde dünyanın en büyük tüneli olan Simplon Tüneli'nin özellikleri, geçiş güzergâhı ve uzunluğuna dair.)
- İmzasız**, Simplon Tüneli, No:731, s:39-42, (İnşaat-ı Medeniye, tünelin yapılış amacı, diğer tünellerden farkı, tünelin yapımında kullanılan malzemeler,

mühendislerin çalışmaları, işçilerin iş bölümleri ve tünelin özellikleri hakkında bilgi verilir.)

İmzasız, Soğuk, No:664, s:212-215, (Musahabe-i Şitahiye, Bilimsel verilere dayanarak soğuk hakkında bilgiler verilmiştir.)

İmzasız, Şehir Dahilinde Şimendifer, No:738, s:155, (Şehir içlerinden geçen tren yolları hakkında bilgiler verir.)

İmzasız, Tebrik-i Naçizane, No:661, s:162, (Padişahın doğum gününü kutlayan bir yazı ve şiirden oluşur.)

İmzasız, Terakkiyat-ı Bahriye-i Osmaniye, No:681, s:66-68, (Örnek resimlerle birlikte, Osmanlı ordusu ve deniz donanmasına dair.)

İmzasız, Tibet Tarihi, No:670, s:332-333, (Musahabe-i Coğrafya, Hindistan'dan Tibet'e gitmenin zorluğu, Tibet'e giden yolların dağlık alanları anlatılır.)

İmzasız, Tohumluk, No:721, s:297-299, (Musahabe-i Ziraiye, tohumların filizlenmesi, filizlendirmek için kullanılan usuller, filizlenen tohumlar için dikkat edilmesi gerekenler hakkında.)

İmzasız, Tozsuz Yollar, No:740, s:185-187, (İnşaat-ı Medeniye, tozların insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri ve tozların kaldırım ve yollardan yok edilmesi için alınan önlemlere dair.)

İmzasız, Transeval'de Çinliler, No:723, s:334-335, (Afrika madenlerinde çalıştırılan Çinliler hakkında.)

İmzasız, Veladet-i Müsaadat-ı Bahşâ-yı Hazret-i Hilafet Penahi, (Padişahın doğum günü münasebetiyle kaleme alınan bir şiir ve yazı.)

İmzasız, Zerafet ve Moda, No:722, s:309-310, (Avrupa'da moda olan elbiseler, çiçekler, kürkler ve boyun bağları hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Mektep-i Tıbbiye-i Şahane, Binâ-yı Cedid-i Muhteşemin Resm-i Küşadı, No:665, s:66, (Yeni yapılan tıp okulunun konumu ve binasının özelliklerinden bahsedilir.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:386, s:386-387, (Rusya’da kuraklık için bulunan çözümler; Fransız mühendislerinin kömür madenlerinden istifade etme projeleri; Alp dağlarını gören İsviçre’nin Arv vadisi hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:652, s:18-22, (Afrika kavimleri ve yaşamlarına dair.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, Tütün Tiryakilerine Müjde, No:658, s:114-115, (Sigaranın daha az zarar vermesi için yapılabileceklerden bahsedilmiştir.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:673, s:360-362, (Meksika’da bir böcek türünden elde edilen yağa dair.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:676, s:402-404, (Farelerin tarlalardan temizlenmesi, Amerika’da asfalt yollar ve asfalt dökmenin usulleri, Belçika’da tezniyat için yapılan çiçek ticareti hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:677, s:2-3, (Amerika’da evlerin yerlerinden kaldırılması için yapılan makine, New York’taki yirmi katlı binalar, tifo tedavisinde suyun tesiri anlatılır.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:679, s:34-37, (Avrupa şehirlerinde nüfusun kalabalıklığı, sokakların ağaçlandırılması gerektiği, bitkilerin iyi mahsul vermesi için yapılması gerekenler, karnabahar yetiştiriciliği hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:680, s:50-52, (Yangın söndürmek kullanılan aletler; Laysan adası, yerleri süpürmek için üretilen makineye dair.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:685, s:130-132, (Alaska’da yaşayan ren geyikleri; göz içinin resmini çekmek için yapılan fotoğraf makinesi; İsviçre’nin Luzar şehrindeki Kanton Gölü hakkında bilgi verilir.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:685, s:82-84, (Bir Fransız tarafından imal edilen cep saati, özellikleri, fiyatı; Hindistan’da vebadan ölen insanların sayısının artması; Amerika’da çıkan bir yangında tuğla duvarların hasar görmesi,

inşaatlarda kullanılan malzemeler; Sibirya’da yaşayanların meşgul olduğu işler hakkında bilgi verilir.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:686, s:146-147, (Denizin derinliklerinden çıkan balık türleri, iki bin metreden sonra suyun derecesi, denizin altı; yazı makinelerinin icadı, makinenin işlevleri; Amerika’da üretilen yeni geminin özellikleri hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:688, s:178-181, (Duvarlardaki rutubetin nasıl önlenebileceği; Avrupa’daki ağaç kaldırımlar; Amerika’da Jersey City ve Mannattan adası arasına yapılan tünelin özellikleri; Paris’in Sen nehri sahillerindeki tatlı su korsanları; İsveç’te hayvan avına verilen mükafatlar; Almanya’da üretilen porselen su boruları hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:689, s:194-197, (Tırtılların kelebeğe dönüşmesi; tereyağların acımaması ve bozulmaması için yapılması gerekenler; arıcılık hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:690, s:210-21, (Hindistan’da yılan sokmalarına karşı bulunan ilaçlar ve alınan önlemler; Avrupa’da yolların tozlarını yok etmek için kullanılan yöntemler hakkında bilgi verilir.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:691, s:226-228, (Uranyum, Taryum ve Radyum madenlerine dair.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:692, s:242-244, (Almanya, Fransa ve İngiltere’ye ithal edilen portakal miktarı; meşrubatların bozulmasını önlemek için yapılabilecekler; İngiliz, Portekiz ve Amerika hükümetlerinin posta ve telgraf masrafları; güneşin ne kadar ışık verdiği miktarının belirlenmesi için yapılan çalışmalar; nefes teneffüsü jimnastiğinin nasıl yapılması gerektiği hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:693, s:260-262, (Alüminyum ile karıştırılan diğer madenler, yumurtaların tazeliğinin kontrolü; Londra’da bulunan dünyanın en küçük kitabı; mantarların çeşitleri ve yetiştiği dönemler hakkında bilgi verilir.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:694, s:274-276, (Mor menekşelerden yapılan koku; Fransa'da teşekkül eden çiçek müsabakası; hurma ağaçlarından alınan meyve ile yapılan içki; Japonya'daki telgraf hatları; tren mühendisleri; güneş çarpması ve tedavisi hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:695, s:290-291, (Muz ticareti ve muzun içerdiği besinler; kırık çini parçalarını yapıştırma yöntemleri; Kalifornia'daki bağcılık ve şarap bağları; elma, armut, çilek, böğürtlen ve üzüm gibi meyvelerin yetiştikleri yerler; İspanya'nın telgraf hatları hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:698, s:343-345, (Telgraf hatları; dünyanın en mühim kumpanyası; biber ziraati; Avrupa'nın deniz kenarındaki köşkerin mimarileri ve özellikleri; tereyağının muhafazasına hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:699, s:358-359, (İstiridye'nin sağlığa etkisi; Avrupa'daki kuraklık; Avusturya'da yaşanan su sıkıntısı; İngiltere'de bir yılda yollanan telgraf miktarı hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:702, s:402-406, (Maden kömürlerinin hava ve suyla temas ettikleri zaman meydana gelen değişiklik; Amerika hükümetinin trenlerle posta nakliyatı; Almanya'da petrol gazının kullanımı; Japonların ve Çinlilerin yetiştirdiği mini ağaçlar; gece güvercin uçurulması ve dikkat edilmesi gerekenler hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No: 704, s:29-30, (Dağ şimendiferleri; elektrikli tren inşaatı; Almanya'nın doksan yıl önceki nüfusu; İngiltere'de pancar yetiştiriciliği hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:705, s:38-42, (Amerika'daki pamuk ticareti; Japonya'daki kağıt sarfıyatı; Avrupa'da üretilen sanayi ürünleri; Avrupa'daki otomobil sergisi; hint yağı elde etmek ve kullanımına dair bilgiler verilir.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:707, s:66-69, (Amerika'da yangın için alınan önlemler, yapılan çalışmalar; Norveç'te akarsuların sanayide kullanımı;

tohumların filizlenmesi ve ekilmesinde dikkat edilmesi gerekenler; balık gübresi üretimi ve Japonya'daki balık gübre tesisi; Paris'te yapılan otomobil, motosiklet ve koşu yarışları hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:710, s:114-116, (Mika madeni ve kullanım alanları; İngiltere ve Fransa arasındaki balık potansiyeli; Japonya'daki demir madenleri; Londra'ya yapılan lastik kaldırımlar; Alman bahriyesi hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:711, s:131-135, (Vapurların kömür alma sistemleri, Paris belediyesinin temizlik araçları; Fransa'da et tüketimi oranı; süt, et ve konsantre gıdaların bozulmaması için içine koyulan maddeler; mide sağlığı için yapılması gerekenler; çocuk hastalıkları hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:718, s:242-243, (Nefes teneffüs etmeye dair.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:727, s:395-396, (Deniz suyuyla sokak sulanması; Fransa'da maden mahsulatı; yeni lokomotifler; yıldızlı resim çerçeveleri hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:728, s:402-403, (Japonya'daki bitki ve hayvan çeşitleri; Küül ticareti; yeni yapılan rasathane hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Üç Bin Derece Hararet, No:730, s:18-20, Musahabe-i Fenniye, (Demir yapılan ateşli fırınların hararet dereceleri ve sıcaklığın üç bin dereceye çıkarılması hakkında.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:732, s:50-51, (Radyum madenleri; Afrika'nın Timgad şehri harabeleri; Seyahat-ı havaiye makineleri hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:737, s:130-131, (Kaynaklardan çıkan sular; Sahrâ-yı Kebir'in sıcaklığı; Çin'in nüfusu; haşere yiyen kuşlar; vapurlar için gerekli olan su derinliği; Okaliptus ağacı hakkında bilgiler verilir.)

- İmzasız**, Fransa'da Roman Tablaları, No:659, s:138-140, (Fransa'daki romanlar, gazetelerdeki roman tefrikaları ve kitapçılara dair.)
- İmzasız**, Odeon'dan, No:667, s:260,261, (Tiyatroya dair, Fransız komedi kumpanyasının İstanbul'da oynadığı oyuna dair.)
- İmzasız**, Tabiat ve Hayat, Turfandacılık, No:654, s:54-57, (Avrupa'da turfandacılığın ne zaman başladığı ve kullanılan yöntemlerden bahsedilmiştir.)
- İmzasız**, Musahabe-i Ziraiye, Amerika'da Hayvan Çiftlikleri, No:659, s:131-133, (Amerika'daki kümes hayvanları ve çiftliklerine dair.)
- İmzasız**, Şuûnât, No:659, s:140-141, (Sivrisineklerin hangi rengi sevmedikleri ve eşek arılarının üzümlerinden nasıl uzaklaştırılabileceğine dair.)
- İmzasız**, Toprak Yiyenler, No:719, s:263-266, (Garaib-i Ağdat, toprağı saf ya da yemeklere ve ekmeklere katarak tüketen kavimlere dair.)
- İmzasız**, İnsan ile Bazı Hayvanatın Kuvvetleri, No:703, s:8-10, (Beygir, deve, deve kuşu, fil gibi hayvanların insan kuvvetiyle ölçümüne dair.)
- İmzasız**, Krizantem Sergisi, No:707, s:76, (Her yıl Paris'te yapılan Krizantem sergisi, Krizantem çiçeklerinin bahçelere kattığı güzelliklere dair.)
- İmzasız**, Ormanlar ve Ehemmiyeti, No:706, s:58, (Ormanların insan yaşamı ve doğal yaşam için önemine dair.)
- İmzasız**, Turfanda Çiçekler, No:718, s:243-245, (Çiçekçilikte turfandacılığın esasları, Fransa'da turfanda olarak yetiştirilen leylaklar hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Yeni Bir Kabile-Talamankanlar, No:716, s:220-222, (Panama kıtasında keşfedilen Talamankanlar kabilesinin yaşamlarına dair.)
- İmzasız**, Tarla Fareleri, No:716, s:216-218, (Musahabe-i Ziraiye, tarla farelerinin özellikleri, tarlalara verdikleri zararlar, Fransa'da meydana gelen tarla farelerinin istilası, farelerden kurtulmak için yapılanlar hakkında.)

- İmzasız**, Elma Ağaçlarına Arız Olan Böcekler, No:715, s:205-206, (Elma ağaçlarına zarar veren böcekler ve özelliklerine dair.)
- İmzasız**, Avusturalya'da Iskâ-yı Arazi, No:714, s:185-186, (Avusturalya kıtasının kuraklık sebepleri, kuraklığın yarattığı sorunlar, artezyen kuyularından çekilen sularla yapılan sulama işlemlerine dair.)
- İmzasız**, Çiçekler, No:715, s:198-199, (Tomurcukların çiçek açması, çiçeklerin kokusu, renkleri ve çiçek kokusunun böcekler üzerindeki etkisine dair.)
- İmzasız**, Acayip ve Garip, No:726, s:374-375, (Garip bir horoz türü; gövdesine tünel açılmış bir ağaç; dünyanın en büyük elması hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Istakoz Yetiştirmek, No:725, s:354-355, (Tatbikat-ı İlmiye, Istakoz yetiştiriciliğinin nerde ve nasıl başladığı, ıstakoz yetiştirme usulleri ve yetiştirirken dikkat edilmesi gerekenlere dair.)
- İmzasız**, Garip Ağaçlar, No:725, s:355-357, (Dünya üzerinde nadir rastlanan ağaç türleri ve bunların dış görünüşlerine dair.)
- İmzasız**, Aydınlık ve Böcekler, No:712, s:148-149, (Tedkilat-ı İlmiyye, böceklerin ışık etrafında toplanmalarına dair.)
- İmzasız**, Hayvanat-ı Ehliyede Su-i Teşkilat, No:710, s:119-124, (Musahabe-i Baytariye.)
- İmzasız**, Güvercinlerin Tayeraniyeleri, No:709, s:103-106, (Tedkikat-ı İlmiyye, güvercinlerin genel yapısı, tüyleri, kanatları ve uçuş hızları, saatte ne kadar yol aldıkları hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Karıncaların Faydası, No:709, s:109-110, (Musahabe-i Ziraiye, karıncaların yaşam alanları, yuvaları ve pamuk haşerelerine engel olması ve ziraate faydalarına dair.)
- İmzasız**, Ormanların Tahribi, No:708, s:84-87, (Avrupa şehirlerinde tahrip edilen orman miktarları hakkında bilgiler verilir.)

- İmzasız**, Havanın Kuraklığı, No:694, s:282-283, (Havanın kurak olmasına sebep olan durumlara dair.)
- İmzasız**, Nadir Kuşlar, No:688, s:181-183, (Hint, Sinek, Kupicola, Tetra, Argus, Sülün kuşlarının yaşadığı bölgeler ve kuşların özelliklerine dair.)
- İmzasız**, Musahabe-i Ziraiye, No:684, s:119-120, (Yulafın faydaları; elma ve kestane ağaçlarının kapıldığı hastalık; pirelerin önlenmesi için yapılacaklar; Frans'da yaban domuzu ve karga avlarına verilen ödüller anlatılır.)
- İmzasız**, Yafa Portakalları, No:683, s:104-107, (Yafa kasabasında portakal ticaretine ne zaman başladığı, yafa portakallarının özellikleri; portakal bahçeleri hakkında bilgi verilir. Örnek resimlerle birlikte.)
- İmzasız**, Sirayeti İmrazda Hayvanatın Dehli, No:666, s:242-245, (Musahabe-i Sıhhiye, sivrisinek, fare, sığır, tavuk, papağan, beygir gibi hayvanların insanlara bulaştırdığı mikroplar anlatılır.)
- İmzasız**, Zebraların Alıştırılması, No:741, s:206-208, (Zebraların Özellikleri, talim ve terbiyesi istifade edildikleri alanlar hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Örümcek ve Ağı, No:739, s:170-170, (Örümceklerin ağ imal etmeleri, ağları nasıl ördükleri ve ağların özelliklerine dair.)
- İmzasız**, Kastorlar, No:738, s:155-158, (Kastor adı verilen hayvan türünün ağaçları kesip parçalamaları, kendi yaşam alanlarını oluşturmaları; Kastor kabilesi ve özelliklerine dair.)
- İmzasız**, Güvercin Yetiştirmek, No:677, s:5-7, (Avrupa'da güvercin yetiştiriciliği, güvercin cinsleri ve eğitimleri hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Turfandacılık, No:677, s:3-5, (Fransa'daki turfanda bahçeleri, bahçelerdeki sıcaklık, turfanda yetiştirirken dikkat edilmesi gerekenler ve yetiştirilen meyveler anlatılır.)
- İmzasız**, Büyük Şehirlerin Tuvaleti, No:675, s:386-387, (Paris sokaklarının temizliği, çevre düzenlemesi, sokaklardaki ağaç çeşitlerine dair.)

- İmzasız**, Mütiharrik Nehir Setleri, No:674, s:380, (Resimlerimiz, Örnek resimlerle birlikte nehirlere yapılan setlere dair.)
- İmzasız**, Çığ, No:674, s:378-379, (Musahabe-i Şitaiye, çığ tehlikesinden, çığın nasıl meydana geldiğinden, dağlık alanlarda yaşayanların dikkat etmesi gerekenlerden ve çığların faydasından bahsedilir.)
- İmzasız**, Kuraklık ve Mevaşinin Beslenmesi, No:700, s:371-372, (Musahabe-i Ziraiye, kuraklık dönemlerinde hayvanların beslenmesi için üretilen alternatiflere dair.)
- İmzasız**, Güvercinler, No:699, s:363-365, (Güvercin türleri, erkek ve dişi güvercinlerin özellikleri, beslenmeleri; eğitimleri hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Ağaçlara Üşüşen Böcekler, No:699, s:355-358, (Musahabe-i Ziraiye, ağaçların yapraklarını yiyen tırtıllar, böcek türleri, çiçeklerin meyvelerini öldüren haşeratlar ve bunlara karşı alınan önlemlere dair.)
- İmzasız**, Arılar ve Çiçekler, No:699, s:354, (Arıların bal yapma evreleri, iş bölümleri ve bal yaptıkları çiçeklere dair.)
- İmzasız**, Hayvan Doldurmak-Balsama Yapmak, No:709, s:107-109, (Sanayi-i Cedide, hayvan doldurma usulleri ve doldurulan hayvan türlerine dair.)
- İmzasız**, Cümudîye, No:696, s:313-316, (Buzullar, buz nehirleri, buzların erime sürelerine dair.)
- İmzasız**, Balık Saydı, No:690, s:218-219, (Çeşitli ülkelerin balık avlama yöntemleri anlatılır.)
- İmzasız**, Amerika Gazetelerinde Görülmüştür, No:701, s:397, (Afrika ormanlarında yaşayan maymunların lisanları ve beden dilleri ile ilgili gözlemlere dair.)
- İmzasız**, Meşhur Tiyatro Sanatkârları, No:678, s:22-27, (Dönemin meşhur yabancı tiyatro sanatçılarının hatıralarından yola çıkarak tiyatro sanatçılığına nasıl başladıkları anlatılır.)

İmzasız, Merhum Hasan Paşa'nın Tercüme-i Hali, No:719, s:260, (Hasan Paşa'nın hayatı hakkında.)

İmzasız, Merhum Hıfzı Bey, No:736, s:122, (Resimlerimiz, Hıfzı Bey'in yaşamı ve ölümüne dair.)

İmzasız, Merhum Hüseyin Rıza Paşa, No:690, s:217-218, (Hüseyin Rıza Paşa'nın ölümüne dair. Resmiyle birlikte.)

İmzasız, Merhum Rıfat Bey, No:686, s:150, (Resimlerimiz, Rıfat Bey'in ölümü Üzerine.)

İmzasız, Merhum Şakir Paşa, No:715, s:197-198, (Teracim-i Ahval, Şakir Paşa'nın hayatı hakkında, resimleriyle birlikte.)

İmzasız, Muallim Bah ve Doktor Ziya Bey, No:702, s:414, (Resimlerimiz, Alman Profesör Bah ve öğrencisi Ziya Bey hakkında bilgiler verilir. Resimleriyle birlikte.)

İmzasız, Müteveffa Baron Alfonso Rathschild, No:736, s:122-123, (İtalya'nın en meşhur baronu Alfonso Ratheschild'in yaşamı ve ölümüne dair.)

İmzasız, Müteveffa Jules Verne, No:727, s:387-388, (Jules Verne'nin hayatı, eserleri ve ölümü hakkında bilgiler verilir, resmiyle birlikte.)

İmzasız, Müteveffa Mareşal Kont Alfeid Van Waldersee, No:672, s:350-351, (Resmiyle birlikte, hayatı hakkında bilgi verilir.)

İmzasız, Resimlerimiz, Merhum Feridun Bey, No:655, s:43, (Feridun Bey'in ölümü üzerine.)

İmzasız, Resimlerimiz, Merhum İshak Efendi, No:653, s:40, (İshak Efendi'nin Ölümü üzerine kaleme alınan bir yazı, resmi ile birlikte.)

İmzasız, Resimlerimiz, No:740, s:188-189, (Merhum Doktor Ahmet Hilmi Paşa'nın hayatı ve ölümüne dair.)

İmzasız, Reunion Adası, No:680, s:55-58, (Musahabe-i Coğrafya, adanın genel ve coğrafi özelliklerinden, adadaki volkanik dağlardan, hayvanlardan ve bitkilerden bahsedilir.)

İmzasız, Sibirya Şimendiferi ve Baykal Gölü, No:681, s:74-78, (Sibirya tren yolunun geçtiği şehirler, o şehirlere dair bilgiler, Sibirya şimendiferinin iki kısmının Baykal Gölüyle ayrıldığı, Baykal Gölünün genel ve coğrafi özellikleri anlatılır.)

İmzasız, Tibet, No:684, s:120-122, (Tibet kıtasına dair.)

İmzasız, Kore ve Koreliler, No:686, s:154, (Kore'nin coğrafi konumu, tarihi, Korelilerin fiziki özellikleri, kıyafetleri ve Kore'nin sanayisi hakkında bilgi verilir.)

İmzasız, Tibet Seyyahları ve Tibet Kıtası, No:690, s:211-215, (Tibet kıtasının coğrafi özellikleri ve Lhsa şehrine ulaşmak isteyen seyyahların yaşadıkları zorluklar ve tehlikeler, uzun uğraşlar sonrasında iki Rus seyyahın şehre ulaşması, Lhsa şehrinin nüfusu, genel özellikleri hakkında bilgi verilir.)

İmzasız, Mançuri, No:691, s:234-235, (Mançuri kıtasının coğrafi özellikleri, konumu, iklimi; Mançuri'de yaşayan insanların ve yerli halkın fiziksel özellikleri, işleri, dinleri ve dilleri hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Ünye, No:693, s:264-266, (Resimlerimiz, Ünye kasabasının coğrafi özellikleri, hava sıcaklığı, kasabadaki gemi inşaatları, kasabada bulunan cami, medrese, mektup, fabrika, han, ev sayıları hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Saint Luois Şehri ve Sergisi, No:698, s:347-349, (Amerika'nın Saint Luoin şehrinin coğrafi özellikleri, nüfusu, tarihi, ekonomisi ve şehirde kurulan ilk sergi binasına dair bilgiler verilir.)

İmzasız, Kanada'nın Ahali-i Asliyesi, No:701, s:397-398, (Etnografya, Kanada'da yaşayan ırkları, bu ırkların fiziksel özellikleri, ilgi alanları, kıyafetleri ve yaşamları hakkında bilgiler verilir.)

- İmzasız**, Makedon Şehri ve Ehemmiyeti, No:707, s:69-71, (Mançuri'nin merkez şehri olan Makedon şehrinin bulunduğu yer, Çin'e olan uzaklığı, coğrafi ve beşeri özellikleri Çin için önemi anlatılmıştır.)
- İmzasız**, Kore Kıtası, No:709, s:98-99, (Kore'nin iklimi, ovaları, ormanları, madenleri, ziraatı, üretilen meyve ve sebzeler ve Kore'nin sanayisi hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Amerika Şimali Ahali-i Asliyesi, No:710, s:126-127, (Keşfiyat-ı Coğrafya, Amerika'nın kuzeyinde yaşayan yerlilerin yaşamına dair.)
- İmzasız**, Kalvendayk'ta Vesaid-i Nakliye, No:710, s:127-128, (Kalvendayk şehrinin keşfi, şehirdeki altın madenleri, ulaşım araçları ve komşu şehirler hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Himalaya Seyahatinden Avdetde, No:712, s:151-153, (Amerikalı bir kadının Himalaya dağlarına seyahati ve seyahatten döndükten sonra seyahat süresinde yaşadıklarına ve gördüklerine dair.)
- İmzasız**, Alp Taraflarına Seyahat, No:713, s:166, (İsviçre'nin Alp bölgesinin coğrafi güzellikleri anlatılır.)
- İmzasız**, Kongo Seyahati, No:714, s:180-182, (Kongo kıtasının coğrafi özellikler, Kongo insanların yaşamları, kıtanın ziraat kaynakları, kakao ve kahve ağaçlarına dair.)
- İmzasız**, Afrika-yı Vustaya Seyahat, No:715, s:199-202; No:718, s:246-249, (Afrika'ya yapılan seyahat hakkında.)
- İmzasız**, Pekin Şehri, No:717, s:232-234, (Pekin şehrinin coğrafi özellikleri, hane sayısı ve ekonomisi hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Meis Ceziresi, No:717, s:233-234, (Resimlerimiz, Meis Adasının coğrafi ve beşeri özellikleri hakkında.)
- İmzasız**, Çin'e Seyahat, No:719, s:266-268; No:720, s:283-287; No:721, s:303-304; No:722, s:318-320; No:723, s:335-336; No:724, s:352, (Çeşitli seyyahlar

tarafından gerçekleştirilen Çin'in mavi göl adlı kıtasına olan seyahatlere dair.)

İmzasız, İstanley, No:723, s:327. (Meşhur Seyyahlar, İstanley adında bir seyyahın hayatı ve seyahat ettiği sürece yaşadığı olaylara ve gittiği yerlere dair.)

İmzasız, Kutb-ı Cenubiyye Doğru, No:724, s:343-347, (Keşfiyat-ı Mühimme, Güney Kutbu ve Kuzey Kutbunun karşılaştırılması yapılmış, Güney kutbunun keşfi için kurulmuş heyetler ve yaşadıkları olaylar hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Uçarhane, No:726, s:371-374, (Balonculuk hakkında bilgi verilmiş olup, Parisli bir baloncunun balonla seyahati, uçarken ve inerken nelere dikkat edilmesi gerektiği hakkındaki görüşleri sunmuştur.)

İmzasız, Afganistan ve Afgan Geçitleri –I-, No:726, s:380-382; No:727, s:398-400; No:729, s:10-13, (Küçük Seyahatler, Afganistan, Afgan Geçitleri,; Hayber Geçidi, Bulan Geçidi; Afganistan'da yaşayan dokuz ırk ve özellikleri ve Afganistan'ın Kabil, Kandehar, Gazni şehirleri hakkında.)

İmzasız, Kutb-ı Cenubi Seyahatlerinden, No:730, s:22-26, (Güney kutbunun keşfi için giden İskoç ve İngiliz heyetinin başından geçen olaylar ve seyahat süresince yaşadıklarına dair.)

İmzasız, Hindistan Seyahatinden- Bombay Şehri, No:731, s:46-48; No:732, s:63-64; No:733, s:78-80, (Küçük Seyahatler, Hindistan'ın Mumbai şehri, şehrin özellikleri, halkın yaşamı ve şehirdeki Eturamabedleri hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Kutup Seyahatlerinin Faydası, No:733, s:69-70, (Kutup seyahatleri için hazırlanan özel merkezler, seyahatlerde edinilen yeni bilgiler ve keşiflere dair.)

İmzasız, Amerika Seyahatinden, Chicago Şehri, No:734, s:94-95; No:735, s:109-112; No:736, s:127-128; No:737, s:144; No:738, s:158-160, (Amerika'nın Chicago şehrinin coğrafi ve beşeri özellikleri; yaşayan insanlar hakkında bilgiler verilir.)

- İmzasız**, Yalova Dağ Hamamlarında Bir Tenezzüh, No:741, s:200. (Yalova’da bulunan hamamların inşası ve özelliklerine dair bilgiler verilmiş; gelecek olan nüshalarda daha detaylı ele alınacağından bahsedilmiş ve hamamlardan örnek resimler verilmiştir.)
- İmzasız**, Çin Şiiri ve Çin Şuarası, No:706, s:255, (Çin şiiri hakkında kısa bilgi verilmiş ve Konfiçyüs’ün hazırladığı bir eser anlatılmıştır.)
- İmzasız**, Çin Lisanının Garabetleri, No:711, s:135-138, (Çince öğrenmenin zorluğu, Çin lisanının özellikleri, çeşitliliği; Avrupa’da yaygın olan Çin dili hakkında bilgiler verir.)
- İmzasız**, Büyük Ressamlar Nasıl Çalışıyor? No:720, s:280-283, (Ünlü ressamların nasıl resim yaptıkları, hangi yöntemleri ve ortamları kullandıkları, ne kadar zamanda resim yaptıkları hakkında bilgiler verilir.
- İmzasız**, Musahabe-i İlmiye, No:733, s:66-69, (Lisanın tarifi, ne olduğu, önemi ve faydasına dair.)
- İmzasız**, Bazı Meşhur Ressamlar, No:734, s:84-86, (Joseph Vernet, Vasili Verescagin, Meurent Holman Hunt, Gantini gibi ressamın eserlerini meydana getirdikleri koşullar ve eserlerin içeriğine dair.)
- İmzasız**, Musahabe-i İlmiye, No:741, s:194-197, (Lisanlarda ırkların münasebetine dair.)
- İmzasız**, Cümel-i Müessesat-ı İlmiye-i Cenab-ı Padişahînden Müze-i Hümayun, No:672, s:338-342; No:673, s:354-360; No:674, s:375-378; No:676, s:410-413.
- İmzasız**, Ruz-ı Cülus-ı Meyamen-i Menus-ı Hazret-i Hilafet Penahi, No:697, s:321-322, (Padişah için yazılmış teşekkür yazısı.)
- İmzasız**, Muvaffakkiyat-ı Bergüzedede-i Hazret-i Hilafet Penahi ve Donanma-yı Hümayun’un Dersaadet’e Vürüdü, No:698, s:338-339, (Padişaha yazılmış bir teşekkür yazısı.)

- İmzasız**, Ekmek Fırınları, No:666, s:248, (Sanayinin terakkiyatından, yeni usul elektrikli ekmek fırınları anlatılır, örnek resimlerle birlikte.)
- İmzasız**, Hayvanat-ı Vahşiye Borsası, No:667, s:258-259, (Avrupa'da vahşi hayvan ticareti, hayvanların yalanması ve eğitilmesine dair.)
- İmzasız**, Halıcılık, No:676, s:404-407, (Musahabe-i Sanaiye, halıcılığın tarihi, Paris'teki halı fabrikası, çalışan işçilerin maaşı, halı dokurken dikkat edilmesi gerekeler, kullanılacak malzemeler hakkında bilgi verilir.)
- İmzasız**, Meşhur İnciler ve İnci Ticareti, No:677, s:7-10, (İncilerin renkleri, fiyatları ve dizilmesi, inci ticaretine dair.)
- İmzasız**, Ruz-ı Viladet-i Pür Meymenet-i Hazret-i Hilafet Penahi, No:705, s:34-35, (Padişaha ithafen yazılmış bir yazı.)
- İmzasız**, Modaya Dair, No:660, s:156, (Örnek resimlerle birlikte son moda kadın elbiselerine dair.)
- İmzasız**, Uzak Sabövet, No:696, s:316-318, (Çocuklar için oyunun önemi ve onlara kazandırdıklarına dair.)
- İmzasız**, Saat Taşımak, No:708, s:90-91, (16. asırdan itibaren saat taşımının önemini, taşınan saatlerin özellikleri; kadın ve erkek saat modasına dair.)
- İmzasız**, El Kürkleri, No:712, s:150-151, (Musahabe-i Şitaiye, Fransa'da moda olan el kürklerinin kullanılmaya başladığı dönem, kürk imalatı ve kullanılan malzemelere dair.)
- İmzasız**, Avrupa'da Kadın Perukaları, No:720, s:275-277, (Avrupa'da özellikle Paris'te kadın saçlarından yapılan perukalar, yapım aşamaları, şekillendirmeleri ve kullanımları hakkında.)
- İmzasız**, Sanat-ı Tezyin, No:720, s:274-275, (16 ve 17. asırda kadınların süslenmeleri ve makyajları hakkında.)
- İmzasız**, Pamuk, No:733, s:76-78; No:74, s:87-90, (Musahabe-i Sanaiye, Pamuğun nasıl elde edildiği, pamuk fidanının özellikleri, Amerika'daki pamuk

tarlaları, pamuk makineleri, pamuğun işlenmesi, Avrupa ülkelerindeki pamuk fabrikaları hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Büyük Şehirlerde Çiçek Ticareti, No:734, s:82-84, (Paris'teki çiçeklere verilen önem, çiçek bahçeleri ve pazarları; yetişen çiçek türleri, büyük çiçek mağazaları ve çiçek ticareti hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Yeni Elmaslar, No:735, s:104-107, (Moda ve Zerafet, o zamana kadar moda olan mücevheratlar, sanatkârların elmasları işlemesi, kuyumcular için kıymetli olan elmasların nasıl meydana getirildiği, son moda elmasların diğerlerinden farkları hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, İpek Şehri, No:736, s:123-127, (Musahabe-i Sanaiye, Lyon şehrindeki ipek dokuma tezgahları, ipek konusundaki ilerleme, Avrupa şehirlerine yapılan ipek ticareti, ipeğin imal edilme aşamaları ve ipek işlenmesi hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Hereke Fabrika-yı Hümayunu- Yeni Çuha Fabrikası, No:740, s:178-179, (Yeni yapılan çuha fabrikasında kullanılan makineler, destegahlar ve fabrikanın önemi hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Japonya'da Ziraat, No:740, s:179-183, (Japonya'nın Terakkiyat-ı İktisadiyesi, Japonya'da ziraate verilen önem, Japonya'daki araziler, ziraatin gelişimi, toprakların cinsi, hasat zamanları, hükümetin ziraate katkıları hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Japonya'da Sanayi, No:741, s:200-203, (Japonya'nın Terakkiyat-ı İktisadiyesi, Japonya sanayisinin gelişimi, Japonya porselenleri, Japonya imalathaneleri, fabrikaları, fabrikadaki makineler, en önemli sanayi şehirleri ve Japonya ticareti hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Meslek-i Garibe, No:684, s:115-118, (Paris'te icra edilen nehir sularının yağından yapılan sabun, şarap tıparları; kurt, fare, kirpi, domuz ve kedi ticareti; su kaplumbağalarından yapıların takılar anlatılır.)

İmzasız, Garip Yemekler, No:651, s:8-11, (Farklı toplum ve kabilelerin yediği, hayvanlardan yemekler anlatılmıştır.)

- İmzasız**, Garip Ziyafetler, No:703, s:10-13, (Amerika’da değişik usullerle takdim edilen yemek ve ziyafetlere dair.)
- İmzasız**, Tuz, No:695, s:294-297, (Tuzun içindeki maddeler, deniz sularından elde edilen tuzlar; tuzlu göller, tuz madenleri, tuz tüketimi, tüketim alanları, bedene etkileri ve hayat için gerekliliği hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Garip Meşrubat, No:696, s:308-311, (Ren geyiği sütü, Madagaskar ağacından çıkan su, deniz suyuyla yapılan şaraplar, içinde çeşitli maddeler bulunan içkiler ve içki mayalarına dair.)
- İmzasız**, Et, No:705, s:43-46, (Avrupa ülkelerinde tüketilen et miktarları, iyi etin özellikleri, etin besin değerleri; hayvanların beslenmeleri ve etlerin tatlarına dair.)
- İmzasız**, Etlerin Suret-i İstihlakı, No:706, s:60-62, (Çiğ et, pişmiş et, et suyunun lezzetleri, faydaları, nasıl pişirilmesi gerektiği, lezzet katmak için yapılması gerekenler hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Etlerin Muhafazası, No:707, s:72-74, (Etlerin; pişirme, kurutma, tuzlara, dondurma yöntemleri ile muhafaza edilmesi ve bu yöntemlerin nasıl uygulanması gerektiğine dair bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Süt Tozu, No:709, s:99-103, (Muvaffakiyat-ı Sanaiye, Sütçülük, sütün kurutulması, muhafazası ve süt tozunun yapımına dair.)
- İmzasız**, Tapyuka, No:711, s:140-143, (Tapyuka unun nasıl elde edildiği, Tapyuka’nın elde edildiği ağacı özellikleri hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Ağdiye-i Nebatiye, No:715, s:194-197, (Musahabe-i Sıhhiye, beyaz ekmek, çavdar ekmeği, mısır, pirinç, yeşil sebzeler, hub-bat, buğday gibi gıdaların besin değerleri, faydaları ve Zaralarına dair.)
- İmzasız**, Yeşil Sebzeler, No:719, s:262-263, (Musahabe-i Sıhhiye, yeşil sebzelerin hazım kolaylığı, sağlığa etkileri ve besin öğeleri hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Paris’te Artezyen Kuyusu, No:667, s:259-260, (Paris’te açılan artezyen kuyusunun derinliği, ölçüleri ve su miktarı hakkında bilgi verilmiştir.)

- İmzasız**, Radyum Harikaları, No:681, s:69-71, (Radyum ve radyumla yapılan deneylere dair.)
- İmzasız**, Keşfiyyat-ı İlmiye-i Ahire, No:687, s:165-170, (Musahabe-i Fenniye, Radyum ve ışınlar ilgili bilgiler verilmiş ve yapılan çalışmalar anlatılmıştır.)
- İmzasız**, Suni Buz ve Soğuk Hava İmalı, No:691, s:231-234, (Musahabe-i Sanaiye, buz imal eden makineler, suni buzun nasıl imal edildiği, ne kadar zamanda yapıldığı ve soğuk hava imal eden makineler hakkında bilgiler verilmektedir.)
- İmzasız**, Fotoğraf, No:695, s299-301, (Fotoğrafın ne olduğuna ve o zamana kadar gösterdiği değişime dair.)
- İmzasız**, Dünyanın En Büyük Fotoğrafı, No:695, s:298-299, (Saint Louis Sergisi'nde bulunan Napoli Körfezi'nin büyük bir fotoğrafına dair.)
- İmzasız**, Musahabe-i Fenniye, No:696, s:306-308, (Baş dönmesi ve deniz tutmasının engellenmesi için üretilen vapurlar; Trenlerin vagonlarının ısınması; Japonya'nın zırhlı donanmaya sahip olma tarihi hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Şevaib-i Şems, No:704, s:23-26, (Güneşin incelenmesi, güneş üstündeki lekeler, bu lekelerin oluşumu, nasıl kayboldukları ve güneş üzerine yapılan araştırmalara dair.)
- İmzasız**, Maden Kömürlerinden Çıkan Zıyan, No:729, s:2-3, (Musahabe-i Sanaiye, hava gazı, nasıl keşfedildiği, nasıl yapıldığı, hava gazının faydası ve zararları hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Sibiry'a da Kürk Ticareti, No:693, s:266-267, (Sibiry'a da yapılan kürkler, kazanılan para, Avrupa ülkelerine yapılan kürk ticareti hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Müteharrik Sandallar; No:731, s:34-36, (Spor, Sandalların teşkili, diğer sandallardan farkı; özellikleri, sağladığı kolaylıklar, ticarete faydaları ve kullanım alanları hakkında bilgiler verilir.)

- İmzasız**, Musahabe-i Fenniye, Üzümün Havas-ı Şifaiyesi, No:656, s:82-83, (Üzümün faydalarına dair.)
- İmzasız**, Musahabe-i İlmiye, No:713, s:169-170, (Ciğerlere dolan havaya nefes alıp verme teneffüslerine dair.)
- İmzasız**, Musahabe-i Sıhhiye, Meyve ile Tedavi, No:658, s:119-121, (Limon ve çileğin hastalıklara faydasına dair.)
- İmzasız**, Tebrik-i Iyd-ı Said-i Adha, No:671, s:322, (Tebrik yazısı.)
- İmzasız**, Osmanlı Kınakına Hülasesi ve Kınakına ile Müstahzaratı Hakkında Bir İki Söz, No:675, s:393-395, (Özellikle sıtma tedavisinde kullanılan Kınakına Bitkisi hakkında.)
- İmzasız**, Şeker ve Faydası, No:675, s:391-393, (Şeker imalatı, şekerin yorgunluğa, yaralara ve mideye faydaları anlatılır.)
- İmzasız**, Tebrik-i Iyd-ı Said-i Adha, No:721, s:290, (Kurban bayramı için yazılan bir tebrik yazısı.)
- İmzasız**, Tedavi-i Bilvasıta, No:725, s:357-359, (Nazariyat-ı Fenniye, ilacın vücuda verdiği zararlar, bitkilerle tedavi sağlaması ve bitkilerin kullanım usullerine dair.)
- İmzasız**, Tıbbi (Usare-i Mideviye İstihsalı), No:714, s:186-187, (Mide hazımlarını kolaylaştırmak için yapılan çalışmalar, Fransa'da bir doktor tarafından yapılan ilaç ve hazım kolaylıklarına etkisine dair.)
- İmzasız**, Vereme Karşı Yeni Bir İlaç, No:667, s:262-264, (Musahabe-i Sıhhiye, Verem hastalığına karşı yeni geliştirilmiş bir ilaç hakkında bilgi verilir.)
- İmzasız**, Vücuda Lazım Olan Emlah-ı Madeniye, No:702, s:408-411, (Vücuda gerekli olan demir, fosfat, kalsiyum, potasyum ve tüketim miktarlarına dair.)
- İmzasız**, Otel Hayatı, No:653, s:34-37, (Otele gittikten sonra yaşanan olumsuzluklar ve otelde kalmanın zorlukları anlatılır.)

İmzasız, Garabat Müsabakası, No:656, s:83-87, (Amerika'da yapılan yarışmalara dair.)

İmzasız, Spor, No:726, s:383-384; No: 735,s:99. (Otomobil Sergisi; Kışın Denize Girmek; Otomobil Sergisi, Paris'ten Londra'ya balonla gitmek; Güvercin Avcılığı; Stockholm Eğlenceleri; Eskrim Müsabakaları hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Bir Elde Beş Yüz Kilogram, No:737, s:140-143, (Spor, dünyanın en güçlü insanları ve yaptıkları güç gösterileri, taşıyabildikleri maksimum ağırlıklara dair.)

İmzasız, Golf Oyunu, No:735, s:100-102, (Spor, Golf oyununun ne zaman ve nerde icat edildiği, nasıl oynandığı ve kural, teknikleri hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Kaplan Avı, No:733, s:72-76, (Spor, kaplanların özellikleri, kaplan avının incelikleri, av sırasında dikkat edilmesi gerekenlere dair.)

İmzasız, Cesim Cüsseler, No:700, s:375-379, (Dünyadaki uzun boylu insanların boy-kilo ölçüleri ve yaşamlarına dair.)

İmzasız, Zamanımızda Muvaffakkiyat-ı Cerrahiye, No:736, s:116-118, (Ameliyat cerrahisinin gelişimi, ameliyatlarda kullanılan materyaller ve gerçekleştirilen ameliyatlara dair.)

İmzasız, Zararsız Eğlenceler, No:716, s:219-220, (Satranç, dama oyunları, hokkabazlık ve ip cambazlığına dair.)

İmzasız, Yeni İcatlar, No:716, s:210-212, (Paris'te ortaya çıkan yeni eğlenceler; otomobil, bisiklet, asansör, kurşun kalem, yontma makinelerinin icatlarına dair.)

İmzasız, Tehlikeli Hünerler, No:729, s:13-16, (Garip, cesur sanatkârlar tarafından gerçekleştirilen, yapılması zor, tehlikeli gösterilere dair.)

İmzasız, En Uzun Boylu Adam, No:732, s:59-62, (Acayip ve Garip, Londra gösterilerinde sergilenen 288cm uzunluğunda, dünyanın en uzun boylu adamının özellikleri, kıyafetleri ve beslenmesine dair.)

- İmzasız**, Acayip ve Garip, No:733, s:78-79, (Londra'daki sandviç şirketi; Amerika'daki tekerlekli lokantalar; iki kolu olmayan Amerikalı bir arabacı hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Yarış Beygirlerinin Terbiyesi, No: 737, s:135-139, (Avrupa'da yarış atlarına verilen önem; atı yetiştiren bakıcıların özellikleri, atların alıştırma eğitimleri ve bu konuda harcanan paralar hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, On Üç Numaralı Sürat Katarı, No:704, s:26-29, (Hikâye)
- İmzasız**, Altın Madenleri, No: 694, s:276-278, (Dünyanın en önemli altın madenleri, bu madenlerden elde edilen altın miktarlarına dair.)
- İmzasız**, Ağmaların, Sağır ve Dilsizlerin Terbiyesi, No:727, s:390-394, (Kör, sağır ve dilsiz olan bir çocuğun eşyaları tanıması ve kelimeleri öğrenip okuması için yapılan çalışmalar ve olumlu sonuçların diğer engelliler üzerinde geliştirilmesi ve engellilere okuma yazma öğretme hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Frengi Mikrobu, No:735, s:107-108, (Keşfiyat-ı Mühimme-i Cedide, Frengi hastalığına sebep olan mikrobu bulunması için yapılan araştırmalara dair.)
- İmzasız**, Hurma Ağaçlarından Edilecek İstifade, No:672, s:348-350, (Hurmada elde edilen tatlı, şurup, içki ve hurma çekirdeklerinden yapılan ilaçlar hakkında bilgi verilir.)
- İmzasız**, Karaciğer Hastalıklarında Usul-ı Tagaddi, No:740, s:190-192, (Karaciğer ve şeker hastalarının hangi gıdaları tüketmesi, hangilerini tüketmemesi hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Kuvve-i Azliyenin Tezyidi, No:739, s:172-174, (Tıp alanında yapılan yeni çalışmalara dair.)
- İmzasız**, Külpereşlik, No:724, s:350-351, (Bir senede kişi başına düşen külpereş miktarı, insanlar üzerindeki olumsuz etkileri; bazı besinlerdeki külpereş miktarları hakkında bilgiler verilir.)
- İmzasız**, Tebrik-i Sal-ı Cedid, No:724, s:338, (Yeni yıl tebriği.)

İmzasız, Petrol, No:697, s:329-333, (Musahabe-i Sanayi, petrolün bulunması, petrol kuyuları, petrolün çıkarılması, sanayide kullanım alanları, ham petrolün çıkarılma miktarı hakkında bilgiler verilir.

İmzasız, Salyangoz Sarfıyatı, No:708, s:91-93, (Salyangoz yetiştiriciliği, salyangozların toplanması ve Paris'te yapılan salyangoz ticareti hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Meyve Kurutma, No:714, s:182-185, (Fransa, İspanya, İtalya ve Amerika ülkelerinin Meyve ziraati, meyve kurutma işlemleri, kurutularn meyve çeşitleri, meyve kurutma usulleri hakkında bilgiler verilir.)

İmzasız, Zerafet ve Moda, No:726, s:378-379, (Erkek kıyafet modası, son moda kıyafet renkleri, kart vizitlik modası ve renkli mektup kağıtlarına dair.)

İmzasız, Japon Kadınları, No:738, s:146-147, (Japon kadınların evlilikleri, yaptıkları işler, eğitimleri, çalışkanlıkları ve kıyafetleri hakkında bilgiler verilir.)

İsmail Rıza, (Müntesibîn-i Tababet-i Baytariyeden), Usare-i Süm ‘‘Sarımsak Usaresi’’, No:675, s:393-395, (Musahabe-i Baytariyye, Sarımsak başlarının tazyikiyle elde edilen bir çeşit koku hakkında.)

İsmail Rıza, (Müntesibîn-i Tababet-i Baytariyeden), Süt, No:683, s134,-137, No:686, s:150-154; No:688, s:185-187; No:692, s:250-251, (Musahabe-i Ziraiye, süt, süt kaymağı, inek ve keçi sütü; sütün içindeki maddeler ve miktarları, sütün sağılması ve dikkat edilmesi gerekenler; süt sanayisi hakkında bilgiler verilir.)

İsmail Rıza, (Müntesibîn-i Tababet-i Baytariyeden), Mesakin Hayvanat-ı Ehliye ve Malumat-ı Umumiye, No:693, s:267-269, No:694, s:283-286; No:695, s:301-303; No:696, s:311-313.

İsmail Rıza, (Müntesibîn-i Tababet-i Baytariyeden), Tuyur Difterisi ve Yeni Tedavisi, No:699, s:362-363, (Kümes hayvanlarını saran kuşpalazı hastalığı ve tedavisine dair.)

İsmail Rıza, (Müntesibîn-i Tababet-i Baytariyeden), Etlerin Muhafazası, No:704, s:22-23, (Etlerin nasıl saklanması gerektiği, etlerin bozulmaması ve kokmaması için uygulanacak yöntemlere dair. Fransızca 'Ceride-i Baytariyeden' ibaresiyle.)

İsmail Rıza, (Müntesibîn-i Tababet-i Baytariyeden), Sular, No:705, s:42-43, (Musahabe-i Baytariye, Hayvanlara verilen sularda dikkat edilmesi gerekenler, soğuk, sıcak ve madeni suların nasıl olması gerektiği ve hayvanlara etkileri hakkında bilgiler verilir.)

İsmail Rıza, (Müntesibîn-i Tababet-i Baytariyeden), Japonya Mevaşisi, No:706, s:53-54, (Japonya'nın dışarıdan aldığı hayvanlar, kendi hayvan türleri hakkında bilgiler verilir.)

İsmail Rıza, (Müntesibîn-i Tababet-i Baytariyeden), Malumatlı Bir At, No:716, s:215-216, (Bir Fransız tarafından eğitilmiş, Hans adında bir atın özelliklerine dair.)

İsmail Rıza, (Müntesibîn-i Tababet-i Baytariyeden), Hayvanat-ı Ehliye Nokta-i Nazarında Su, No:769, s:37-39, (Musahabe-i Ziraiye, hayvanlara içirilmesi gereken sular, suların özellikleri ve kaynaklarına dair.)

İzzet Emin, (Müntesibîn-i Tıptan), Ağdiye ve İğtida, No:662, s:182-185, (Kimyâ-yı İğtidaiye dair.)

İzzet Emin, (Müntesibîn-i Tıptan), Kimyâ-yı İğtidaiye Dair, Ağdiye ve İğtida, No:655, s:66-69, (Gıdalara ve beslenmeye dair.)

İzzet Emin, (Müntesibîn-i Tıptan), Tedbir-i Gıda-2, No:665, s:234-236, (Kimya-yı İğtidaiye Dair, ne kadar gıda tüketmek gerektiği, o gıdalardan ne kadar kalori alındığı ve gıdaların yenmesi gereken miktarlar anlatılır.)

Kadri, Bk, Mahmut Sadık, (Kadri)

[LOTİ], Pierre, Madam Krizantem,(Ahmet İhsan'ın çevirisi.), No:651, s:11-13; No:652, s:31-32; No:653, s:43-46; No:654, s:62-64; No:655, s:75-78; No:656, s:95-96; No:657, s:108-110; No:658, s:125-128; No:659, s:141-

144; No:660, s:157-160; No:661, s:175-176; No:662, s:187-190; No:663, s:205-208; No:664, s:220-224; No:665, s:236-240; No:666, s:250-253; No:667, s:267-271; No:668, s:286-288; No:669, s:298-299, (Ahmet İhsan'ın çevirisiyle.)

M. Nuri, Japonya'da Tababet-i Baytariye, No:713, s:162-165, (Japonya'da baytariyenin öğrenilmesi, alınan eğitimler ve gelişimine dair.)

M. Nuri, Rusya Ordusunda Hizmet-i Baytarı, No:717, s:226-230, (Hizmet-i baytariyenin, ordudaki baytarların görevleri ve mevkileri hakkında bilgiler verilir.)

Mahmut Sadık, (Kadri), İstanbul Postası, No:658, s:114, (İstanbul'da bir akşamüstü anlatılmıştır.)

Mahmut Sadık, (Kadri), Yemek İntihabı, No:672, s:342-346, (Musahabe-i Sıhhiye, hastalıklara göre tüketilmesi ve tüketilmemesi gereken yemeklere dair. Kadri imzasıyla.)

Mehmet Arif, Fotoğrafyanın Tarihi, No:702, s:411-414; No:703, s:13-15, (Fotoğrafın keşfedilmesinde geçen senedeki gelişmeler ve yapılan çalışmalar hakkında bilgiler verilir.)

Mehmet Şükrü, Salib-i Ahmer Cemiyeti, No:692, s:247,250, (Cemiyetin kuruluşu, hangi amaca hizmet ettiği, çeşitli ülkelerde bulunan cemiyetin teşekkülü hakkında bilgi verilir.)

Mekteb-i Harbiye-i Şahane Sınıf-ı Bakteriyesi Kimyâ-yı Uzvî-i Tıbbi Muallimi Baktiriyolog ve Kimyager Osman Nuri, Bk., Osman Nuri, (Mekteb-i Harbiye-i Şahane Sınıf-ı Bakteriyesi Kimyâ-yı Uzvî-i Tıbbi Muallimi Baktiriyolog ve Kimyager)

Memduh Necdet, Veremliler Nasıl Et Yemeli? , No:745, s:266-267, (Musahabe-i Sıhhiye, verem hastalarının etin tesiri konusunda yapılan araştırmalar, çiğ ve pişmiş etin hastalar üzerindeki etkisi ve hastaların eti nasıl tüketmesi gerektiği hakkında bilgiler verilir.)

Memduh Necdet, Yumurtalarla Tagaddi, No:743, s:232-235, (Musahabe-i Sıhhiye, yumurtaların önemi, beyazı ve sarısının besin değerleri, yumurtanın faydaları, pişirme süreleri, pişirilirken dikkat edilmesi gerekenler ve yumurtaların tüketilme usullerine dair bilgiler verilir.)

Mühendishane-i Ber-i Hümayun ve Herdesi-i Mülkiye Jimnastik Muallimi Yüzbaşı Selim Sırrı: Bk., [TARCAN], Selim Sırrı.

Müntesibîn-i Tababet-i Baytariyeden İsmail Rıza, Bk, İsmail Rıza (Müntesibîn-i Tababet-i Baytariyeden)

Müntesibîn-i Tıptan İzzet Emin, Bk., İzzet Emin (Müntesibîn-i Tıptan)

Müntesibîn-i Tıptan Vefik, Bk., Vefik (Müntesibîn-i Tıptan)

Osman Nuri, (Mekteb-i Harbiye-i Şahane Sınıf-ı Bakteriyesi Kimyâ-yı Uzvî-i Tıbbi Muallimi Baktiriyolog ve Kimyager), Frengi ve Mikrobu İspiroçet Palida, No:738, s:148-154, (Frengi mikrobu üzerinde araştırmalar; Frengi mikrobuna sebep olan mikroplardan ispiroçet mikrobuna dair.)

Osman Nuri, (Mekteb-i Harbiye-i Şahane Sınıf-ı Bakteriyesi Kimyâ-yı Uzvî-i Tıbbi Muallimi Baktiriyolog ve Kimyager), Yoğurt, No:739, s:162-167, (Süt ve yoğurt, yoğurdun imali, yoğurt mayaları hakkında.)

Osman Nuri, (Mekteb-i Harbiye-i Şahane Sınıf-ı Bakteriyesi Kimyâ-yı Uzvî-i Tıbbi Muallimi Baktiriyolog ve Kimyager), Emraz-ı Sariyede Muaffiyet-i Bedeniye, Aşı ve Serumların Suret-i Tesiri, No: 741, s:203-206, (Aşı ve serumlar hakkında.)

Osman Nuri, (Mekteb-i Harbiye-i Şahane Sınıf-ı Bakteriyesi Kimyâ-yı Uzvî-i Tıbbi Muallimi Baktiriyolog ve Kimyager), Bakteroloji ve Menafi-i, No:743, s:227-231, (Musahabe-i İlmiye, Bakterolojinin ne olduğu, ilim ve fenne katkıları, sanayi ve ziraiye katkıları, mikroplar üzerindeki çalışmalar ve bakterolojinin önemine dair.)

Osman Nuri, (Mekteb-i Harbiye-i Şahane Sınıf-ı Bakteriyesi Kimyâ-yı Uzvî-i Tıbbi Muallimi Baktiriyolog ve Kimyager), Hava-yı Nesibi Terkibi

Mikropları, No:744, s:242-247; No:749, s:330-335; No:752, s:391-396; No:753, s:409-414, (Musahabe-i İlmiye, hava, su, toprak, havanın teşkili, havanın kimyası, baktiroyoloji ve mikroplara faydaları, havanın oluşumunda önemli rol oynayan gazlar, miktarları; bu gazların yol açtığı mikroplar, bunların azaltılması; havadaki karbonlar hakkında bilgiler verilir.)

Osman Nuri, (Mekteb-i Harbiye-i Şahane Sınıf-ı Bakteriyesi Kimyâ-yı Uzvî-i Tıbbi Muallimi Baktiriyolog ve Kimyager), Emraz-ı Sariyede Usul-i Muafiyet ve Aşı ve Serumların Suret-i Tesiri, No:745, s:257-262; No:742, s:274-278, No:747, s:299-302; s:748, s:311-315; No:750, s:346-349; n:751, s:362-365, (Musahabe-i Tıbbiye, Bağışıklık sisteminin esası; aşı ve serumlarda tesir eden maddelerin esası; aşı ve serumların tesirini artırmak için yapılması gerekenler, mikropların tespiti için yapılan araştırmalar; vücudun mikrop ve hastalıklara karşı direnci; mikropların vücuda nüfuz etmesi, hastalıklara karşı bedenin korunması; hakkında bilgiler verilir.)

Ömer Azmi, Bulut ve Yağmur, No:714, s:178-180, (Musahabe-i Fenniye, bulutların ve yağmurun nasıl meydana geldiğine dair.)

Ömer Azmi, Kar, No:719, s:258-260, (Musahabe-i Fenniye, karın oluşumları, kar suyu ve karın bitkilere etkisine dair.)

[PROUST], Marcel, Küçük Hikâye- Muhabbet, No:655, s:69-71, (Bedî'nin çevirisi.)

Reşit Tahsin, (İmraz-ı Asabiye Muallimi Binbaşı), Musahabe-i Sıhhiye, No:725, s:359-362, (Baş ağrısının tanımı, baş ağrılarının sebepleri ve çeşitleri; tedavi yöntemleri hakkında bilgi verilir.)

Rıfat, (Doktor), Hazım Hastalıkları, No:688, s:183-185, (Musahabe-i Sıhhiye, hazımsızlığa yol açan yemekler, mide sağlığı ve hazımsızlıktan kurtulmak için yapılması gerekenlere dair.)

Rıza Nuri, (Doktor), Çiçek Hastalığında Tefrid ve Tebrihin Lüzumu, No:721, s:293-295, (Çiçek hastalığı, çiçek hastalarına nasıl bakılması gerektiği, çiçekten korunma yolları ve çiçek hastalarına insanların göstermesi gereken hassasiyetlere dair.)

Safvet Suat, Bk., [YALÇIN], Hüseyin Cahit

Satı, Bk., Satı, (Yanya Mekteb-i İdadisi Tabiat Muallimi)

Satı, (Yanya Mekteb-i İdadisi Tabiat Muallimi), Tedrisat-ı Ziraie -1-, No:671, s:323-326, (Ziraat öğretimine ve usullerine dair.)

Satı, (Yanya Mekteb-i İdadisi Tabiat Muallimi), Mekteb-i İdadiye, Tedrisat-ı Ziraie, No:705, s:46-47, (Gübre, pamuk, saksı ve toprak kullanarak bitki, meyve ve sebze yetiştirmeye dair.)

Server Kâmil, Bk., [TOKGÖZ], Server Kâmil

[SPENCER] Herbert, Jimnastik, No:660, s:147-148, (Herbert Spencer'ın ölümünü bildirdikten sonra, Jimnastikle ilgili bir yazısına yer verilmiştir.)

[SÜNÛHÎ], Mehmet Ali, Matmazel Peloji, No:683, s:102-104, (Küçük hikâye, 'Fransızcadan tercüme ibaresiyle.')

[TARCAN], Selim Sırrı, Terbiye-i Bedeniye, No:652, s:23-26; No:653, s:71-73; No:656, s:87-88; No:657, s:103-105; No:658, s:119-121; No:667, s:264-267; No:671, s:327-329; No:672, s:346-350; No:673, s:364-386; No:675, s:397-398; 677, s:13-14; No:683, s:107-108; No:684, s:123-124; No:685, s:137-138, (Hareket-i Bedeniye- Vaziyeti Esasiye, başın hareketi, kolların hareketi, gövde hareketleri, şnav hareketleri, hareket-i batniye, muvazene hareketleri, bacak hareketi, hareket-i tenefüsüye, halter hareketleri, dağlara bayırlara tırmanmak, demir çubuk değnek talimleri, kuvvet tecrübeleri, atlamak oyunu hakkında bilgiler örnek resimlerle birlikte verilir.)

[TARCAN], Selim Sırrı, Alman Jimnastikleri, No:721, s:299-301; No:723, s:323-333, (Spor, Alman jimnastiği ve spor hareketleri hakkında bilgi verilir.)

[TOKGÖZ], Ahmet İhsan, *Madam Krizatem*, (Pierre Loti'nin eserinin çevirisi.) No:651, s:11-13; No:652, s:31-32; No:653, s:43-46; No:654, s:62-64; No:655, s:75-78; No:656, s:95-96; No:657, s:108-110; No:658, s:125-128; No:659, s:141-144; No:660, s:157-160; No:661, s:175-176; No:662, s:187-190; No:663, s:205-208, No:664, s:220-224; 665, s:236-240; No:666, s:250-

253; No:667, s:267,271; No:668, s:286-288; No:669, s:298-299 (Pierre Loti'nin eserinin çevirisi.)

[**TOKGÖZ**], **Ahmet İhsan**, *Antil Adalarına Seyahat*, (Jules Verne'nin eserinin çevirisi.) No:651, s:14-15; No:652, s:28-30; No:653, s:46-47; No:656, s:92-95, No:657, s:110-111; No:660, s:151-152; No:662, s:191-192; No:666, s:254-256; No:667, s:271-272; No:678, s:27-30; No:679, s:43-46; No:680, s:61-63; No:681, s:78-80; No:682, s:95-96; No:683, s:109-111; No:684, s:125-127; No:685, s:139-142; No:686, s:155-158; No:687, s:172-174; No:688, s:187-190; No:689, s:203-207; No:690, s:270-272; No:694, s:286-288; No:695, s:303-304; No:696, s:318-320; No:697, s:334-336; No:698, s:349-352; No:699, s:365-367; No:700, s:382-384.(Jules Verne'nin eserinin çevirisi.)

[**TOKGÖZ**], **Ahmet İhsan**, İstanbul Postası, No:657, s:98, (Ramazan günlerinde yapılanlar anlatılmıştır.)

[**TOKGÖZ**], **Ahmet İhsan**, İstanbul Postası, No:659, s:130-131, (İstanbul'un havası ve Fransa'dan gelen bir tiyatrocunun hakkında.)

[**TOKGÖZ**], **Ahmet İhsan**, İstanbul Postası, No:660, s:146-147, (Güneş ve şekerle tedaviye dair.)

[**TOKGÖZ**], **Ahmet İhsan**, İstanbul Postası, No:661, s:163, (Soğuk havalara dair.)

[**TOKGÖZ**], **Ahmet İhsan**, Merhum Ali Rıza Bey, No:665, s:226. (Ali Rıza Bey'in ölümü üzerine Ahmet İhsan'ın duyduğu üzüntü anlatılır.)

[**TOKGÖZ**], **Ahmet İhsan**, Merhum Ali Ferruh Bey, No:706, s:57, (Ali Ferruh Bey'in ölümü ve yazarın duyduğu üzüntüye dair. Ali Ferruh Bey'in resmiyle birlikte.)

[**TOKGÖZ**], **Server Kâmil**, Kızamık Mikrobu, No:752, s:380-381, (Kızamık mikrobunun keşfi, kızamık hastalığının belirtileri ve etkileri hakkında bilgiler verilir.)

[VERNE], Jules, *Antil Adalarına Seyahat*, No:651, s:14-15; No:652, s:28-30; No:653, s:46-47; No:656, s:92-95; No:657, s:110-112; No:660, s:151-152; No:662, s:191-192; No:666, s:254-256; No:667, s:271-272, No:682, s:95-96, No:683, s:109-111; No:684, s:125-127; No:685, s:139-142; No:686, s:155-158; No:687, s:172-174; No:688, s:187-190; No:689, s:203-207; No:690, s:220-224; No:691, s:238-240; No:692, s:251-256; No:693, s:270-272; No:694, s:286-288; No:695, s:303-304; No:696, s:318-320; No:697, s:334-336; No:698, s:349-352; No:699, s:365-367; No:700, s:382-384, (Ahmet İhsan TOKGÖZ çevirisiyle.)

Vefik, (Müntesibîn-i Tıptan), İlm-i Teşrihin Edvar-ı Tarihiyesi, No: 653, s:37-40; No:656, s:89-91; No:661, s:166-170; No:668, s:283-286; No:669, s:297-298; No:670, s:311-315; No:676, s:413-414, (Tarihte, tıp ve bilimde önemli buluşlar ve hizmetler yapmış insanlara dair.)

Vefik, (Müntesibîn-i Tıptan), Ziya ile Tedavi, No:680, s:58-60; No:681, s:71-74, (Işın ile tedavi edilen hastalıklara dair.)

Vefik, (Müntesibîn-i Tıptan), İbtidaiyede Hıfz-ı Sıhhat, No:728, s:408-413; No:729, s:8-10; No:730, s:28-30; No:731, s:42-45; No:732, s:59-62; No:734, s:86-87, (İlkokulda sağlığın korunması için dikkat edilmesi gerekenlere dair.)

[YALÇIN], Hüseyin Cahit, Aşk-ı Hakiki, No:654, s:57-62, (Küçük hikâye, ‘Fransızcadan tercüme edilmiştir’, açıklamasıyla, Safvet Suat imzasıyla.)

[YALÇIN], Hüseyin Cahit, Bir Muaşaka, No:661, s:170-174, (Küçük hikâye, ‘Fransızcadan tercüme edilmiştir’, açıklamasıyla, Safvet Suat imzasıyla.)

[YALÇIN], Hüseyin Cahit, Düello, No:663, s:197-20, (Küçük hikâye, ‘Fransızcadan tercüme edilmiştir’, açıklaması ve Safvet Suat imzasıyla.)

[YALÇIN], Hüseyin Cahit, Küçük Hikâye İlan-ı Aşk, No:660, s:152-155, (Küçük hikâye, Safvet Suat imzasıyla.)

[YALÇIN], Hüseyin Cahit, Saadet-i Hakiki, No:674, s:370-371, (Küçük hikâye, ‘Fransızcan tercüme edilmiştir’ açıklamasıyla, Safvet Suat imzasıyla.)

[YALÇIN], **Hüseyin Cahit**, İzdivaç Kararı, No:659, s:133-138, (Küçük hikâye, “İngilizceden tercüme edilmiştir” açıklamasıyla, Safvet Suat imzasıyla.)

2.1.2. Konu ve Türlerine Göre Dizin

2.1.2.1. Araç Teçhizat ile İlgili Yazılar

İmzasız, Buz Kıran Vapur, No:669, s:304.

İmzasız, Donanma-yı Hümayun’u Ziyaret, No:698, s:339-342.

İmzasız, Mesudiye Zırhlı-yı Hümayunu, No:678, s:19.

İmzasız, Rus Sefine-i Harbiyesi, No:736, s:119-121.

İmzasız, Terakkiyat-ı Bahriye-i Osmaniye, No:681, s:66-68.

İmzasız, Alman Donanması, No:745, s:270-271.

2.1.2.2. Beslenme ile İlgili Yazılar

[ATALAY], **Besim Ömer**, *Çocuk Büyütmek*, No:712, s:157,160; No:713, s:173-176; No:714, s:189-192; No:716, s:222-224; No:717, s:238-240; No:718, s:253-256; No:719, s:268-272.

[GUTYE], **Arman**, Ağdiye, No:704, s:20-22.

[GUTYE], **Arman**, Ağdiye-i Asabiye, No:722, s:310-313.

[GUTYE], **Arman**, Ağdiye-i İttriyye ve Asabiye, No:721, s:295-297.

[GUTYE], **Arman**, Ağdiye-i Madeniye, No:725, s:367,368.

[GUTYE], **Arman**, Av Hayvanatı ve Balıklar, No:708, s:87-90.

[GUTYE], **Arman**, Baharat, No:724, s:347-350.

[GUTYE], **Arman**, Bir Nu’ Gıda ile Tagaddi Olur mu? , No:734, s:90-94.

[GUTYE], **Arman**, Buğday Ekmeği, No:716, s:212-215.

[GUTYE], **Arman**, Hastalık Zamanında Usul-i Tagaddi, No:735, s:102-104.

[GUTYE], Arman, Hazımlarda Usul-i Tagaddi, No:737, s:132-135; No:739, s:75-176.

[GUTYE], Arman, İçilecek Sular, No:726, s:376-378.

[GUTYE], Arman, İçilecek Suların Enva-ı, No:727, s:388-390.

[GUTYE], Arman, Kum İleti, Taş, Damla Hastalıklarında Usul-ı Tagaddi, No:736, s: 114-116.

[GUTYE], Arman, Kuru Sebzeler, No:717, s:230-232.

[GUTYE], Arman, Meşrubat-ı Mütehammire, No:722, s:327-329.

[GUTYE], Arman, Meyveler, No:720, s:278-280.

[GUTYE], Arman, Nisbet-i Ağdiye, No:701, s:394-397.

[GUTYE], Arman, Noksan veya İfrat-ı Tagaddi, No:733, s:70-72.

[GUTYE], Arman, Sebzeler, No:,718, s:251-253.

[GUTYE], Arman, Sularla Geçebilecek Hastalıklar, No:728, s:404-405.

[GUTYE], Arman, Süt, No:710, s:116-119.

[GUTYE], Arman, Sütten Yapılan Ağdiye, No:712, s:146-148.

[GUTYE], Arman, Tagaddi Usulleri, No:731, s:36-39.

[GUTYE], Arman, Tagaddi, No:698, s:345-347.

[GUTYE], Arman, Usul-i Tagaddinin Eşhasa Göre Tahayyülü, No:732, s:54-58.

[GUTYE], Arman, Yemeklerin Suret-i Ahzar-ı, No:729, s:6-8.

[GUTYE], Arman, Yemeklerin Takibi, No:730, s:20-22.

[GUTYE], Arman, Yumurtalar ve Ecsam-ı Şehmiye, No:713, s:170-172; No:714, s:187-189.

İmzasız, Ne Yemeli? , No:663, s:194-197.

İmzasız, Çocukları Takviye Etmek, No:728, s:413-416.

İmzasız, Çocukların Beslenmesi, No:689, s:199-203.

İmzasız, Tuzsuz Yemekler, No:747, s:297-299.

İmzasız, Rus Yemekleri, No:664, s:218-220.

İzzet Emin, (Müntesibîn-i Tıptan), Ağdiye ve İğtida, No:662, s:182-185.

İzzet Emin, (Müntesibîn-i Tıptan), Tedbir-i Gıda-2, No:665, s:234-236.

İzzet Emin, (Müntesibîn-i Tıptan), Kimya-yı İğtidaiye Dair, Ağdiye ve İğtida, No:655, s:66-69.

2.1.2.3. Biyografi Yazıları

[ATALAY], **Besim Ömer**, Merhum Kimyager Ali Rıza Bey, No:693, s:258-260.

[ATALAY], **Besim Ömer**, Muallim Doktor Ferdinand Paşa, No:700, s:370-371.

[ATALAY], **Besim Ömer**, Operatör Jack Paşa, No:684, s:114-115.

[TOKGÖZ], **Ahmet İhsan**, Merhum Ali Ferruh Bey, No:706, s:57.

[TOKGÖZ], **Ahmet İhsan**, Merhum Ali Rıza Bey, No:665, s:226.

İmzasız, Amiral Togo, No:738, s:146.

İmzasız, Çetine Sefaret-i Senniyesi Baş Kâtibi; Nazım Bey Merhum, No:719, s:268.

İmzasız, Doktor Baytar Kaymakam İzzetli Nuri Bey, No:683, s:101.

İmzasız, Evkâf Nazır-ı Sabıkı Merhum Galip Paşa'nın Tercüme-i Halleri, No:235, s:235-238.

İmzasız, General Lineviç, No:726, s:378.

İmzasız, Merhum Ali Haydar Efendi, No:658, s:124.

İmzasız, Merhum Hasan Faik Paşa, No:675, s:39.

- İmzasız**, Merhum Hasan Paşa'nın Tercüme-i Hali, No:719, s:260.
- İmzasız**, Merhum Hıfzı Bey, No:736, s:122.
- İmzasız**, Merhum Hüseyin Rıza Paşa, No:690, s:217-218.
- İmzasız**, Merhum Rıfat Bey, No:686, s:150.
- İmzasız**, Merhum Şakir Paşa, No:715, s:197-198.
- İmzasız**, Muallim Bah ve Doktor Ziya Bey, No:702, s:414.
- İmzasız**, Müteveffa Baron Alfonso Rathschild, No:736, s:122-123.
- İmzasız**, Müteveffa Jules Verne, No:727, s:387-388.
- İmzasız**, Müteveffa Mareşal Kont Alfeid Van Waldersee, No:672, s:350-351.
- İmzasız**, Resimlerimiz, Merhum Feridun Bey, No:655, s:43.
- İmzasız**, Resimlerimiz, Merhum İshak Efendi, No:653, s:40.
- İmzasız**, Resimlerimiz, No:740, s:188-189.
- İmzasız**, Muhterî Şehîr Edison'la Mülakat, No:744, s:247-249.
- İmzasız**, Sakız Mutasarrıfı Merhum Hamdi Bey, No:752, s:380.

2.1.2.4. Coğrafya ve Gezi Yazıları

- İmzasız**, Musahabe-i Coğrafya, Tenerif Adası, No:657, s:106-108.
- İmzasız**, Matmazel Se'nin Seyahati, No:664, s:216-217.
- İmzasız**, Buzlar Üzerinde Bir Sene, No:666, s:245-247.
- İmzasız**, Karakurum Dağı'na Bir Suud, No:668, s:281-283.
- İmzasız**, Reunion Adası, No:680, s:55-58.
- İmzasız**, Sibiryâ Şimendiferi ve Baykal Gölü, No:681, s:74-78.
- İmzasız**, Tibet, No:684, s:120-122.

- İmzasız**, Kore ve Koreliler, No:686, s:154.
- İmzasız**, Tibet Seyyahları ve Tibet Kıtası, No:690, s:211-215,
- İmzasız**, Mançuri, No:691, s:234-235.
- İmzasız**, Ünye, No:693, s:264-266.
- İmzasız**, Saint Luoin Şehri ve Sergisi, No:698, s:347-349.
- İmzasız**, Kanada'nın Ahali-i Asliyesi, No:701, s:397-398.
- İmzasız**, Makedon Şehri ve Ehemmiyeti, No:707, s:69-71.
- İmzasız**, Kore Kıtası, No:709, s:98-99.
- İmzasız**, Amerika Şimali Ahali-i Asliyesi, No:710, s:126-127.
- İmzasız**, Kalvendayk'ta Vesaid-i Nakliye, No:710, s:127-128.
- İmzasız**, Himalaya Seyahatinden Avdetde, No:712, s:151-153.
- İmzasız**, Alp Taraflarına Seyahat, No:713, s:166.
- İmzasız**, Kongo Seyahati, No:714, s:180-182.
- İmzasız**, Afrika-yı Vustaya Seyahat, No:715, s:199-202; No:718, s:246-249.
- İmzasız**, Pekin Şehri, No:717, s:232-234.
- İmzasız**, Meis Ceziresi, No:717, s:233-234.
- İmzasız**, Çin'e Seyahat, No:719, s:266-268; No:720, s:283-287; No:721, s:303-304; No:722, s:318-320; No:723, s:335-336; No:724, s:352.
- İmzasız**, İstanley, No:723, s:327.
- İmzasız**, Kutb-ı Cenubiyye Doğru, No:724, s:343-347.
- İmzasız**, Uçarhane, No:726, s:371-374.

İmzasız, Afganistan ve Afgan Geçitleri –I-, No:726, s:380-382; No:727, s:398-400; No:729, s:10-13.

İmzasız, Kutb-ı Cenubi Seyahatlerinden, No:730, s:22-26.

İmzasız, Hindistan Seyahatinden- Bombay Şehri, No:731, s:46-48; No:732, s:63-64; No:733, s:78-80.

İmzasız, Kutup Seyahatlerinin Faydası, No:733, s:69-70.

İmzasız, Amerika Seyahatinden, Chicago Şehri, No:734, s:94-95; No:735, s:109-112; No:736, s:127-128; No:737, s:144; No:738, s:158-160.

İmzasız, Yalova Dağ Hamamlarında Bir Tenezzüh, No:741, s:200.

İmzasız, Garip Deniz Seyahatleri, No:668, s:275-27.

İmzasız, Aksâ-yı Şarkta Üç Rus Şehri, No:669, s:299-302.

İmzasız, Tibet Tariki, No:670, s:332-333.

İmzasız, Yalova Hamamlarını Ziyaret, No:742, s:210-212; No:743, s:226-227; No:744, s:242.

İmzasız, Sahalin Adası, No:753, s:386-387.

İmzasız, Amerika Hayatı, No:744, s:250-251.

2.1.2.5. Edebiyat ve Sanat ile İlgili Yazılar

İmzasız, Fransa'da Roman Tabloları, No:659, s:138-140.

İmzasız, Odeon'dan, No:667, s:260,261.

İmzasız, Meşhur Tiyatro Sanatkârları, No:678, s:22-27.

İmzasız, Çin Şiiri ve Çin Şuarası, No:706, s:255.

İmzasız, Çin Lisanının Garabetleri, No:711, s:135-138.

İmzasız, Büyük Ressamlar Nasıl Çalışıyor? No:720, s:280-283.

İmzasız, Musahabe-i İlmiye, No:733, s:66-69.

İmzasız, Bazı Meşhur Ressamlar, No:734, s:84-86.

İmzasız, Musahabe-i İlmiye, No:741, s:194-197.

İmzasız, İlm-i Sanatın Gayesi, No:742, s:215-218.

2.1.2.6. Ekonomi, Ticaret, Sanayi ile İlgili Yazılar

İmzasız, Musahabe-i İktisadiye, Japonya'da Ozaka Sanayi Sergisi, No:652, s:22-23.

İmzasız, Enhar Üzerinde Nakliyat, No:657, s:99-102.

İmzasız, İpek Böcekçiliği, No:662, s:178-181.

İmzasız, Ekmek Fırınları, No:666, s:248.

İmzasız, Hayvanat-ı Vahşiye Borsası, No:667, s:258-259.

İmzasız, Halıcılık, No:676, s:404-407.

İmzasız, Meşhur İnciler ve İnci Ticareti, No:677, s:7-10.

İmzasız, Meslek-i Garibe, No:684, s:115-118.

İmzasız, Sibiry'a da Kürk Ticareti, No:693, s:266-267.

İmzasız, Altın Madenleri, No: 694, s:276-278.

İmzasız, Petrol, No:697, s:329-333.

İmzasız, Salyangoz Sarfıyatı, No:708, s:91-93.

İmzasız, Meyve Kurutma, No:714, s:182-185.

İmzasız, Pamuk, No:733, s:76-78; No:74, s:87-90.

İmzasız, Büyük Şehirlerde Çiçek Ticareti, No:734, s:82-84.

İmzasız, Yeni Elmaslar, No:735, s:104-107.

İmzasız, İpek Şehri, No:736, s:123-127.

- İmzasız**, Hereke Fabrika-yı Hümayunu- Yeni Çuha Fabrikası, No:740, s:178-179.
- İmzasız**, Japonya'da Ziraat, No:740, s:179-183.
- İmzasız**, Japonya'da Sanayi, No:741, s:200-203.
- İmzasız**, Pamuk, No:663, s:203-205.
- İmzasız**, Saatte 207 Kilometre, No:663, s:201-203.
- İmzasız**, Oyuncakçılık, No:665, s:227-229.
- İmzasız**, Çay Ziraati, No:665, s:230-231.
- İmzasız**, İhtiraat-ı Bahriye, No:682, s:88-91.
- İmzasız**, Otomobil, No:711, s:140-143.
- İmzasız**, Gramofon, No:711, s:143-144.
- İmzasız**, Balık Gübresi, No:722, s:316-317.
- İmzasız**, Cep Saatleri, No:728, s:406-407.
- İsmail Rıza, (Müntesibîn-i Tababet-i Baytariyeden)**, Usare-i Süm "Sarımsak Usaresi", No:675, s:393-395.
- İsmail Rıza, (Müntesibîn-i Tababet-i Baytariyeden)**, Süt, No:683, s134,-137, No:686, s:150-154; No:688, s:185-187; No:692, s:250-251.
- Satı, (Yanya Mekteb-i İdadisi Tabiat Muallimi)**, Tedrisat-ı Ziraiye -1-, No:671, s:323-326.
- Satı, (Yanya Mekteb-i İdadisi Tabiat Muallimi)**, Mekteb-i İdadiye, Tedrisat-ı Ziraiye, No:705, s:46-47.
- İmzasız**, Fransa'da Kartpostallar, No:719, s:260-262.
- İmzasız**, Japonya'da Ticaret, No:742, s:218-220.
- İmzasız**, Almanya'nın Ticaret Bahriyesi, No:743, s:235-238.

İmzasız, Japonya'nın Ticaret-i Bahriyesi, No:745, s:262-266.

İmzasız, Balina Avcılığı, No:746, s:280-280.

İmzasız, Mevaşi Mahreçleri Büyük Et Şehirleri, No:748, s:308-311.

İmzasız, Şuun-ı Mütenevvia Fenniye, No:752, s:382.

İmzasız, Nehirlerde Balıkların Üretilmesi, No:752, s:376-379.

İmzasız, Liege Sergi-i Umumisi, No:766, s:282-283.

İmzasız, Amerika'da Hayvan Çiftlikleri, No:746, s:284-287.

İmzasız, Saint Louis Sergisi'nde Japonya ve Sanayii Nefisesi, No:747, s:294.

2.1.2.7. Fen, Bilim ve Teknoloji ile İlgili Yazılar

Hamdi, Sahra Topçuluğunun Müterakkisi, No:750, s:345.

Hüseyin Hüsnü, Alman Ordusundaki Makineli Tüfekler, No:712, s:154-157.

İmzasız, Musahabe-i İlmiye, No:655, s:74-75.

İmzasız, Paris'te Artezyen Kuyusu, No:667, s:259-260.

İmzasız, Radyum Harikaları, No:681, s:69-71.

İmzasız, Keşfiyyat-ı İlmiye-i Ahire, No:687, s:165-170.

İmzasız, Suni Buz ve Soğuk Hava İmali, No:691, s:231-234.

İmzasız, Fotoğraf, No:695, s:299-301.

İmzasız, Dünyanın En Büyük Fotoğrafı, No:695, s:298-299.

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:696, s:306-308.

İmzasız, Şevaib-i Şems, No:704, s:23-26.

İmzasız, Maden Kömürlerinden Çıkan Zıyan, No:729, s:2-3.

İmzasız, Şuun-ı Fenniye, No:,744, s:253-254.

- İmzasız**, Şuun-ı Mütenevvia Fenniye, No:745, s:272.
- İmzasız**, Şuun-ı Mütenevvia Fenniye, No:746, s:287-288.
- İmzasız**, Yanar Dağların Faydası, No:747, s:295-297.
- İmzasız**, Şuun-ı Mütenevvia Fenniye, No:754, s:414.
- İmzasız**, İlm-i Kimyanın Terekkiyatından; Mumlar ve Sabunlar, No:652, s:26-28.
- İmzasız**, Lastik, No:658, s:115-119
- İmzasız**, Musahabe-i Fenniye, No:664, s:210-211.
- İmzasız**, Radyum, No:668, s:279-281.
- İmzasız**, Şuun-ı İlmiye ve Fenniye, No:669, s:302-304.
- İmzasız**, İncinin Suret-i Teşekkülü, No:670, s:316-317.
- İmzasız**, Kutup Şimdi Keşfedilecek mi ?, No:721, s:302-303.
- İmzasız**, Musahabe-i Fenniye, No:386, s:386-387.
- İmzasız**, Musahabe-i Fenniye, No:652, s:18-22.
- İmzasız**, Musahabe-i Fenniye, Tütün Tiryakilerine Müjde, No:658, s:114-115.
- İmzasız**, Musahabe-i Fenniye, No:664, s:210-211.
- İmzasız**, Musahabe-i Fenniye, No:673, s:360-362.
- İmzasız**, Musahabe-i Fenniye, No:676, s:402-404.
- İmzasız**, Musahabe-i Fenniye, No:677, s:2-3.
- İmzasız**, Musahabe-i Fenniye, No:679, s:34-37.
- İmzasız**, Musahabe-i Fenniye, No:680, s:50-52.
- İmzasız**, Musahabe-i Fenniye, No:685, s:130-132.

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:685, s:82-84.

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:686, s:146-147.

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:688, s:178-181.

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:689, s:194-197.

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:690, s:210-21.

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:691, s:226-228.

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:692, s:242-244.

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:693, s:260-262.

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:694, s:274-276.

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:695, s:290-291.

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:698, s:343-345.

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:699, s:358-359.

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:702, s:402-406.

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No: 704, s:29-30.

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:705, s:38-42.

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:707, s:66-69.

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:710, s:114-116.

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:711, s:131-135.

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:718, s:242-243.

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:727, s:395-396.

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:728, s:402-403.

İmzasız, Üç Bin Derece Hararet, No:730, s:18-20.

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:732, s:50-51.

İmzasız, Musahabe-i Fenniye, No:737, s:130-131.

İmzasız, Sath-ı Bahri, No:749, s:327-329.

İmzasız, Şuun-ı Mütenevvia Fenniye, No:747, s:303-304.

Mehmet Arif, Fotoğrafyanın Tarihi, No:702, s:411-414; No:703, s:13-15.

Vefik, (Müntesibîn-i Tıptan), İlm-i Teşrihin Edvar-ı Tarihiyesi, No: 653, s:37-40; No:656, s:89-91; No:661, s:166-170; No:668, s:283-286; No:669, s:297-298; No:670, s:311-315; No:676, s:413-414.

Vefik, (Müntesibîn-i Tıptan), Ziya ile Tedavi, No:680, s:58-60; No:681, s:71-74.

2.1.2.8. Gıda ve Yemek ile İlgili Yazılar

İmzasız, Garip Yemekler, No:651, s:8-11.

İmzasız, Garip Ziyafetler, No:703, s:10-13.

İmzasız, Tuz, No:695, s:294-297.

İmzasız, Garip Meşrubat, No:696, s:308-311.

İmzasız, Et, No:705, s:43-46.

İmzasız, Etlerin Suret-i İstihlakı, No:706, s:60-62.

İmzasız, Etlerin Muhafazası, No:707, s:72-74.

İmzasız, Süt Tozu, No:709, s:99-103.

İmzasız, Tapyuka, No:711, s:140-143.

İmzasız, Ağdiye-i Nebatiye, No:715, s:194-197.

İmzasız, Yeşil Sebzeler, No:719, s:262-263.

İmzasız, Uzak Yerlerden Taze Meyve Nakli, No:722, s:315-316.

İmzasız, Zeytinyağının Ekşimesi ve Acıması, No:725, s:365-366.

İmzasız, Süt ve Sütçülük, No:654, s:2-7.

İsmail Rıza, (Müntesibîn-i Tababet-i Baytariyeden), Etlerin Muhafazası, No:704, s:22-23.

2.1.2.9. Hikâye ve Roman Tercümelere

Baha Tevfik, Valide Muhabbeti, No:679, s:40-43.

Bedî, Muhabbet, No:655, s:69-71.

İmzasız, Bir Tesadüf, No:669, s:295-297.

İmzasız, Beyaz Pervane, No:653, s:40-42.

İmzasız, *İbtıla-yı Aşk*, No:670, s:318-320; No:671, s:33-336; No:672, s:351-352; No:673, s:366-368; No:674, s:383-385; No:675, s:398-400; No:676, s:414-416; No:677, s:15-16; No:678, s:31-32; No:679, s:46-48; No:680, s:63-64; No:682, s:92-95; No:683, s:111-112; No:684, s:127-128; No:685, s:142-144; No:686, s:158-160; No:687, s:175-176; No:688, s:191-192; No: 689, s:207-208; No:693, s:272; No:701, s:398-400; No:702, s:414-416; No:706, s:63-64; No:707, s:77-80; No:708, s:93-96; No:715, s:206-208.

İmzasız, *Nevsal-i Afiyet*, No:701, s:390-393.

İmzasız, On Üç Numaralı Sürat Katarı, No:704, s:26-29.

[LOTİ], **Pierre**, *Madam Krizantem*, No:651, s:11-13; No:652, s:31-32; No:653, s:43-46; No:654, s:62-64; No:655, s:75-78; No:656, s:95-96; No:657, s:108-110; No:658, s:125-128; No:659, s:141-144; No:660, s:157-160; No:661, s:175-176; No:662, s:187-190; No:663, s:205-208; No:664, s:220-224; No:665, s:236-240; No:666, s:250-253; No:667, s:267-271; No:668, s:286-288; No:669, s:298-299.

Mehmet Ali Sünuhi, Matmazel Peloji, No:683, s:102-104.

Proust Marcel, Muhabbet, No:655, s:69-71.

[TOKGÖZ], Ahmet İhsan, *Madam Krizantem*, No:651, s:11-13; No:652, s:31-32; No:653, s:43-46; No:654, s:62-64; No:655, s:75-78; No:656, s:95-96; No:657, s:108-110; No:658, s:125-128; No:659, s:141-144; No:660, s:157-160; No:661, s:175-176; No:662, s:187-190; No:663, s:205-208, No:664, s:220-224; 665, s:236-240; No:666, s:250-253; No:667, s:267,271; No:668, s:286-288; No:669, s:298-299.

[TOKGÖZ], Ahmet İhsan, *Antil Adalarına Seyahat*, No:651, s:14-15; No:652, s:28-30; No:653, s:46-47; No:656, s:92-95, No:657, s:110-111; No:660, s:151-152; No:662, s:191-192; No:666, s:254-256; No:667, s:271-272; No:678, s:27-30; No:679, s:43-46; No:680, s:61-63; No:681, s:78-80; No:682, s:95-96; No:683, s:109-111; No:684, s:125-127; No:685, s:139-142; No:686, s:155-158; No:687, s:172-174; No:688, s:187-190; No:689, s:203-207; No:690, s:270-272; No:694, s:286-288; No:695, s:303-304; No:696, s:318-320; No:697, s:334-336; No:698, s:349-352; No:699, s:365-367; No:700, s:382-384.

[VERNE], Jules, *Antil Adalarına Seyahat*, No:651, s:14-15; No:652, s:28-30; No:653, s:46-47; No:656, s:92-95; No:657, s:110-112; No:660, s:151-152; No:662, s:191-192; No:666, s:254-256; No:667, s:271-272, No:682, s:95-96, No:683, s:109-111; No:684, s:125-127; No:685, s:139-142; No:686, s:155-158; No:687, s:172-174; No:688, s:187-190; No:689, s:203-207; No:690, s:220-224; No:691, s:238-240; No:692, s:251-256; No:693, s:270-272; No:694, s:286-288; No:695, s:303-304; No:696, s:318-320; No:697, s:334-336; No:698, s:349-352; No:699, s:365-367; No:700, s:382-384.

[YALÇIN], Hüseyin Cahit, *Aşk-ı Hakiki*, No:654, s:57-62.

[YALÇIN], Hüseyin Cahit, *Bir Muaşaka*, No:661, s:170-174.

[YALÇIN], Hüseyin Cahit, *Düello*, No:663, s:197-20.

[YALÇIN], Hüseyin Cahit, *İlan-ı Aşk*, No:660, s:152-155.

[YALÇIN], Hüseyin Cahit, *Saadet-i Hakika*, No:674, s:370-371.

[YALÇIN], Hüseyin Cahit, *İzdivaç Kararı*, No:659, s:133-138.

2.1.2.10. İnşaat ve Bina ile İlgili Yazılar

İmzasız, Laponya Şimendiferi, No:669, s:290-291.

İmzasız, Hamidiye-Hicaz Demiryolu, No:678, s:18.

İmzasız, New York'un Yeni Asma Köprüsü, No:682, s:91-92.

İmzasız, Hamidiye Hicaz Demiryolu'nun 1320 Senesi, No:697, s:322-323.

İmzasız, Amerika Evleri, No:706, s:55-57.

İmzasız, Simplon Tüneli, No:709, s:110-112.

İmzasız, Arjantin'de Bir Büyük Liman, No:709, s:106-107.

İmzasız, Saint Louis Sergisi'nde Büyük Daireler, No:718, s:249-251.

İmzasız, Simplon Tüneli'nin İkmali, No:723, s:323-325.

İmzasız, İrlanda İnşaat-ı Bahriye Destegâhları, No:723, s:322-323.

İmzasız, Paris Altında Şimendifer, No:724, s:338-341.

İmzasız, Simplon Tüneli, No:731, s:39-42.

İmzasız, Paris'ten Londra'ya Şimendifer, No:739, s:167-170.

İmzasız, Müze-i Hümayune İlaveten İnşa Kılınmakta Olan Dördüncü Daire, No:739, s:164.

İmzasız, Amerika'da İmar-ı Arazi, No:745, s:267-270.

İmzasız, Japonya'da Maarif Tedrisat-ı İbtidaiye, No:749, s:323-326; No:750, s:342-344; No:751, s:354-357; No:752, s:373-376.

İmzasız, İrlanda İnşaat-ı Bahriye Destegâhları, No:723, s:322-323.

İmzasız, Mektep-i Tıbbiye-i Şahane Binâ-yı Cedid-i Muhteşemin Resm-i Küşadı, No:665, s:66.

İmzasız, Resimlerimiz, Yafenablus Tarihi Üzerinde Köprüler Resm-i Küşadı, No:655, s:73-74.

İmzasız, Peyram Camii Envar-ı Lami, No:712, s:153-154.

2.1.2.11. Kadın ve Moda ile İlgili Yazılar

İmzasız, Modaya Dair, No:660, s:156.

İmzasız, Uzak Sabövet, No:696, s:316-318.

İmzasız, Saat Taşımak, No:708, s:90-91.

İmzasız, El Kürkleri, No:712, s:150-151.

İmzasız, Avrupa'da Kadın Perukaları, No:720, s:275-277.

İmzasız, Sanat-ı Tezyin, No:720, s:274-275.

İmzasız, Zerafet ve Moda, No:726, s:378-379.

İmzasız, Japon Kadınları, No:738, s:146-147.

2.1.2.12. Müsabaka, Yarışma ve Eğlence ile İlgili Yazılar

Hüseyin Hüsnü, Vespit Müsabakaları, No:684, s:122-123.

İmzasız, Otel Hayatı, No:653, s:34-37.

İmzasız, Garabat Müsabakası, No:656, s:83-87.

İmzasız, Cesim Cüsseler, No:700, s:375-379.

İmzasız, Zararsız Eğlenceler, No:716, s:219-220.

İmzasız, Yeni İcatlar, No:716, s:210-212.

İmzasız, Tehlikeli Hünerler, No:729, s:13-16.

İmzasız, En Uzun Boylu Adam, No:732, s:59-62.

İmzasız, Acayip ve Garip, No:733, s:78-79.

İmzasız, Yarış Beygirlerinin Terbiyesi, No: 737, s:135-139.

İmzasız, Büyük İkramiye, No:671, s:329-331.

İmzasız, Bisiklet Müsabakaları, No:700, s:372-375.

İmzasız, Garip Eğlenceler, No:751, s:365-367.

2.1.2.13. Sağlık ile İlgili Yazılar

[ATALAY], Besim Ömer, Radyum ve Müdevat-ı Şuaiye, No:670, s:306-309.

[GUTYE], Arman, Ağdiye-i İtriyye ve Asabiye, No:721, s:295-297.

[GUTYE], Arman, Sularla Geçebilecek Hastalıklar, No:728, s:404-405.

İmzasız, Musahabe-i Tıbbiye, Ağzın Hıfz-ı Sıhhati, No:660, s:148-150.

İmzasız, Temrin-i Cismani ile Muhafaza-ı Sıhhat, No:668, s:274-275.

İmzasız, Ağmaların, Sağır ve Dilsizlerin Terbiyesi, No:727, s:390-394.

İmzasız, Frengi Mikrobu, No:735, s:107-108.

İmzasız, Hurma Ağaçlarından Edilecek İstifade, No:672, s:348-350.

İmzasız, Karaciğer Hastalıklarında Usul-ı Tagaddi, No:740, s:190-192.

İmzasız, Kuvve-i Azliyenin Tezyidi, No:739, s:172-174.

İmzasız, Küülperestlik, No:724, s:350-351.

İmzasız, Mendil, No:671, s:322-323.

İmzasız, Musahabe-i İlmiye, No:713, s:169-170.

İmzasız, Musahabe-i Sıhhiye, Meyve ile Tedavi, No:658, s:119-121.

İmzasız, Osmanlı Kınakına Hülasası ve Kınakına ile Müstahzaratı Hakkında Bir İki Söz, No:675, s:393-395.

İmzasız, Şeker ve Faydası, No:675, s:391-393.

- İmzasız**, Tedavi-i Bilvasıta, No:725, s:357-359.
- İmzasız**, Tıbbi (Usare-i Mideviye İstihsali), No:714, s:186-187.
- İmzasız**, Vereme Karşı Yeni Bir İlaç, No:667, s:262-264.
- İmzasız**, Vücuda Lazım Olan Emlah-ı Madeniye, No:702, s:408-411.
- İmzasız**, Yol Yürüme, No:722, s:318.
- İmzasız**, Zamanımızda Muvaffakkiyat-ı Cerrahiye, No:736, s:116-118.
- İmzasız**, Frenginin Aşı ve Serum İle Tedavisi, No:742, s:220-224.
- İmzasız**, Musahabe-i Fenniye, Üzümün Havas-ı Şifaiyesi, No:656, s:82-83.
- İmzasız**, Muharebenin Muhafaza-ı Sıhhati, No:747, s:290-294.
- İmzasız**, Koleraya Karşı Aşı, No:754, s:406-408.
- Mahmut Sadık, (Kadri)**, Yemek İntihabı, No:672, s:342-346.
- Memduh Necdet**, Veremliler Nasıl Et Yemeli?, No:745, s:266-267.
- Memduh Necdet**, Yumurtalarla Tagaddi, No:743, s:232-235.
- Reşit Tahsin, (İmraz-ı Asabiye Muallimi Binbaşı)**, Musahabe-i Sıhhiye, No:725, s:359-362.
- Rıfat, (Doktor)**, Hazım Hastalıkları, No:688, s:183-185.
- Rıza Nuri, (Dr)**, Çiçek Hastalığında Tefrid ve Tebrihin Lüzumu, No:721, s:293-295.
- [TOKGÖZ], Ahmet İhsan**, İstanbul Postası, No:660, s:146-147.
- [TOKGÖZ], Server Kâmil**, Kızamık Mikrobu, No:752, s:380-381.
- Vefik, (Müntesibîn-i Tıptan)**, Ziya ile Tedavi, No:680, s:58-60; No:681, s:71-74.
- Vefik, (Müntesibîn-i Tıptan)**, İbtidaiyede Hıfz-ı Sıhhat, No:728, s:408-413; No:729, s:8-10; No:730, s:28-30; No:731, s:42-45; No:732, s:59-62; No:734, s:86-87.

2.1.2.14. Spor ile İlgili Yazılar

[AKIR], Halil Rüştü, Terbiye-i Bedenî Dersleri ve Selim Sırrı, No:653, s:42-43.

İmzasız, Bir Elde Beş Yüz Kilogram, No:737, s:140-143.

İmzasız, Golf Oyunu, No:735, s:100-102.

İmzasız, Kaplan Avı, No:733, s:72-76.

İmzasız, Mütiharrik Sandallar; No:731, s:34-36.

İmzasız, Spor, No:726, s:383-384; No: 735,s:99.

[HERBERT], SPENCER, Jimnastik, No:660, s:147-148.

[TARCAN], Selim Sırrı, Alman Jimnastikleri, No:721, s:299-301; No:723, s:323-333.

[TARCAN], Selim Sırrı, Terbiye-i Bedenîye, No:652, s:23-26; No:653, s:71-73; No:656, s:87-88; No:657, s:103-105; No:658, s:119-121; No:667, s:264-267; No:671, s:327-329; No:672, s:346-350; No:673, s:364-386; No:675, s:397-398; 677, s:13-14; No:683, s:107-108; No:684, s:123-124; No:685, s:137-138.

2.1.2.15. Tabiat, Doğa ve Hayvan ile İlgili Yazılar

İmzasız, Tabiat ve Hayat, Turfandacılık, No:654, s:54-57.

İmzasız, Musahabe-i Ziraiye, Amerika'da Hayvan Çiftlikleri, No:659, s:131-133.

İmzasız, Şuûnât, No:659, s:140-141.

İmzasız, Toprak Yiyenler, No:719, s:263-266.

İmzasız, İnsan ile Bazı Hayvanatın Kuvvetleri, No:703, s:8-10.

İmzasız, Krizantem Sergisi, No:707, s:76.

İmzasız, Ormanlar ve Ehemmiyeti, No:706, s:58.

İmzasız, Turfanda Çiçekler, No:718, s:243-245.

- İmzasız**, Yeni Bir Kabile-Talamankanlar, No:716, s:220-222.
- İmzasız**, Tarla Fareleri, No:716, s:216-218.
- İmzasız**, Elma Ağaçlarına Arız Olan Böcekler, No:715, s205-206.
- İmzasız**, Avusturalya'da Iskâ-yı Arazi, No:714, s:185-186.
- İmzasız**, Çiçekler, No:715, s:198-199.
- İmzasız**, Acayip ve Garip, No:726, s:374-375.
- İmzasız**, Istakoz Yetiştirmek, No:725, s:354-355.
- İmzasız**, Garip Ağaçlar, No:725, s:355-357.
- İmzasız**, Aydınlık ve Böcekler, No:712, s:148-149.
- İmzasız**, Hayvanat-ı Ehliyede Su-i Teşkilat, No:710, s:119-124.
- İmzasız**, Güvercinlerin Tayeranileri, No:709, s:103-106.
- İmzasız**, Karıncaların Faydası, No:709, s:109-110.
- İmzasız**, Ormanların Tahribi, No:708, s:84-87.
- İmzasız**, Havanın Kuraklığı, No:694, s:282-283.
- İmzasız**, Nadir Kuşlar, No:688, s:181-183.
- İmzasız**, Musahabe-i Ziraiye, No:684, s:119-120.
- İmzasız**, Yafa Portakalları, No:683, s:104-107.
- İmzasız**, Sirayeti İmrazda Hayvanatın Dehli, No:666, s:242-245.
- İmzasız**, Zebraların Alıştırılması, No:741, s:206-208.
- İmzasız**, Örümcek ve Ağı, No:739, s:170-170.
- İmzasız**, Kastorlar, No:738, s:155-158.

- İmzasız**, Güvercin Yetiştirmek, No:677, s:5-7.
- İmzasız**, Turfandacılık, No:677, s:3-5.
- İmzasız**, Büyük Şehirlerin Tuvaleti, No:675, s:386-387.
- İmzasız**, Muteharrik Nehir Setleri, No:674, s:380.
- İmzasız**, ığ, No:674, s:378-379.
- İmzasız**, Kuraklık ve Mevaşinin Beslenmesi, No:700, s:371-372.
- İmzasız**, Güvercinler, No:699, s:363-365.
- İmzasız**, Aęalara Őřřřen Bcekler, No:699, s:355-358.
- İmzasız**, Arılar ve iekler, No:699, s:354.
- İmzasız**, Hayvan Doldurmak-Balsama Yapmak, No:709, s:107-109.
- İmzasız**, Cümudîye, No:696, s:313-316.
- İmzasız**, Balık Saydı, No:690, s:218-219.
- İmzasız**, Amerika Gazetelerinde Görülmüştür, No:701, s:397.
- İmzasız**, Beygirlerin Rengi, No:664, s:217-218.
- İmzasız**, Soğuk, No:664, s:212-215.
- İmzasız**, Mor Menekşeler, No:665, s:231-234.
- İmzasız**, Bağlar Hakkında, No:669, s:291-295.
- İmzasız**, Kiraz ieęi Yortusu, No:710, s:125-126.
- İmzasız**, Tohumluk, No:721, s:297-299.
- İmzasız**, Bahelerin Tezyini, No:750, s:249-250.
- İmzasız**, Karıncalar, No:753, s:387-391.

İsmail Rıza, (Müntesibîn-i Tababet-i Baytariyeden), Mesakin-i Hayvanat-ı Ehliye ve Malumat-ı Umumiye, No:693, s:267-269, No:694, s:283-286; No:695, s:301-303; No:696, s:311-313.

İsmail Rıza, (Müntesibîn-i Tababet-i Baytariyeden), Tuyur Difterisi ve Yeni Tedavisi, No:699, s:362-363.

İsmail Rıza, (Müntesibîn-i Tababet-i Baytariyeden), Sular, No:705, s:42-43.

İsmail Rıza, (Müntesibîn-i Tababet-i Baytariyeden), Japonya Mevaşisi, No:706, s:53-54.

İsmail Rıza, (Müntesibîn-i Tababet-i Baytariyeden), Malumatlı Bir At, No:716, s:215-216.

İsmail Rıza, (Müntesibîn-i Tababet-i Baytariyeden), Hayvanat-ı Ehliye Nokta-i Nazarında Su, No:769, s:37-39.

2.1.2.16. Tebrik ve Teşekkür Yazıları

İmzasız, Tebrik-i Naçizane, No:661, s:162.

İmzasız, Tebrik-i İyd-ı Said-i Adha, No:671, s:322.

İmzasız, Cümel-i Müessesat-ı İlmiye-i Cenab-ı Padişahından Müze-i Hümayun, No:672, s:338-342; No:673, s:354-360; No:674, s:375-378; No:676, s:410-413.

İmzasız, Ruz-ı Cülus-ı Meyamen-i Menus-ı Hazret-i Hilafet Penahi, No:697, s:321-322.

İmzasız, Muvaffakkiyat-ı Bergüzed-i Hazret-i Hilafet Penahi ve Donanma-yı Hümayün'un Dersaadet'e Vürüdü, No:698, s:338-339.

İmzasız, Ruz-ı Viladet-i Pür Meymenet-i Hazret-i Hilafet Penahi, No:705, s:34-35.

İmzasız, Tebrik-i İyd-ı Said-i Adha, No:721, s:290.

İmzasız, Tebrik-i Sal-ı Cedid, No:724, s:338.

İmzasız, Veladet-i Müsadet-Bahşa-yı Hazreti Hilafet Penahi.

İmzasız, Lütf-ı Mahsus-ı Hazret-i Hilafet Penahi ve Heyet-i Tıbbiye-i Osmaniye'nin Şükran ve Mubahatı, No:727, s:386.

İmzasız, Tebrik-i Cülus, No:749, s:321-322.

2.1.2.17. Diğer Yazılar

İmzasız, Fakirler Bankeri, No:710, s:125-126.

İmzasız, Kronometre Saatler, No:716 s:218-219.

İmzasız, Acayip ve Garip, No:722, s:314-315.

İmzasız, Transeval'de Çinliler, No:723, s:334-335.

İmzasız, Saint Louis Sergisi'nde, No:,723, s:330-331.

İmzasız, Şehir Dahilinde Şimendifer, No:738, s:155.

İmzasız, Tozsuz Yollar, No:740, s:185-187.

İmzasız, Japonların Hadae-i Harbiyeleri, No:741, s:197-199.

İsmail Rıza, (Müntesibîn-i Tababet-i Baytariyeden), Tuyur Difterisi ve Yeni Tedavisi, No:699, s:362-363.

Mahmut Sadık, (Kadri), İstanbul Postası, No:658, s:114.

M.Nuri, Japonya'da Tababet-i Baytariye, No:713, s:162-165.

M.Nuri, Rusya Ordusunda Hizmet-i Baytari, No:717, s:226-230.

Mehmet Şükrü, Salib-i Ahmer Cemiyeti, No:692, s:247,250.

2.2. İLAN VE REKLAMLAR

2.2.1. Kitap İlanları

Fevkalade Tenzil-i Fiyat, Musavver *Servet-i Fünûn* Koleksiyonu ve Ciltleri, No:651, s:11; No:655, s:79; No:699, s:368; No:707, s:75; No:711, s:144; No:720, s:288; No:734, s:96; No:740, s:178; No:741, s:194; No:743, s:239; No:744, s:236; No:746, s:288; No:747, s:304; No:748, s:320; No:750, s:352; No:751, s:368; No:752, s:374.

Terbiye-i Bedeniye - İkinci kitap- No:660, s:155; No:689, s:208.

Terbiye-i Bedeniye -Birinci kitap-, No:661, s:170; No:664, s:215; No:665, s:240; No:668, s:286, No:671, s:331.

İbtıla-yı Aşk, kitap ilanı, No:670, s:318.

Aşk-ı Memnu, No:674, s:378; No:676, s:415; No:681, s:78.

[**ATALAY**], **Besim Ömer**, *Nevsal-i Afiyet*,3.Senesi, No:700, s:384; No:701, s:400; No:702, s:416; No:704, s:32; No:707, s:71; No:709, s:112; No:710, s:128; No:718, s:256; No:720, s:287; No:722, s:320; No:723, s:336; No:724, s:351; No:726, s:384; No:728, s:416; No:729, s:16; No:738, s:158.

[**ATALAY**], **Besim Ömer**, *Doğururken ve Doğurduktan Sonra*, No:725, s:365; No:726, s:381; No:727, s:397; No:731, s:45; No:752, s:61; No:734, s:93; No:735, s:109; No:738, s:157; No:741, s:204; No:746, s:285; No:751, s:365; No:753, s:397; No:754, s:413.

[**ATALAY**], **Besim Ömer**, *Çocuk Büyütmek*, No:725, s:365; No:726, s:381; No:727, s:397; No:731, s:45; No:732, s:61; No:734, s:94; No:735, s:109; No:738, s:157; No:741, s:204; No:746, s:285; No:751, s:365; No:753, s:397; No:754, s:413.

2.2.2. Diş Macunu Reklamı

Odol, No:653, s:48; 654, s:64; 665, s:80; No:656, s:96; No:657, s:110; No:658, s:128; No:659, s:144; 660, s:160; No:661, s:176; No:662, s:192; No:663, s:208; No:664, s:224; No:665, s:240; No:667, s:272; No:668, s:288; No:670, s:320; No:671, s:336; No:672, s:352; No:673, s:368; No:674, s:384; No:675, s:400; No:676, s:416; No:677, s:16; No:678, s:32; No:679, s:48; No:680, s:64; No:681, s:80; No:682, s:92; No:683, s:112; No:684, s:128; No:685, s:144; No:686, s:160; No:687, s:76; No:707, s:74.

2.2.3. Maden Suyu Reklamı

Narzan, No:651, s:10; No:652, s:32; No:653, s:47 ; No:654, s:64; 655, s:75; No:656, s:94 ; No:657, s:110; 658, s:127; No:659, s:143; No:660, s:159; No:661, s:175; No:662, s:190; No:663, s:203; No:664, s:21.

2.2.4. Matbaa Reklamı

Servet-i Fünûn Matbaası, No:651, s:13; No:660, s:130; No:670, s:332, (Servet-i Fünûn matbaasında basılan ürünlerden ve kullanılan malzemelerden bahsedilmiştir.

2.3. RESİMLER

2.3.1. Bina ve Yapı Resimleri

Bingazi'de Reji Dairesi, No:653, s:36.

Kudüs-i Şerif İçindeki Betlheem Bölgesindeki Hükümet Konağı'nın Açılış Töreni, No:656, s:84.

Antalya'da İnşa Edilen Hamidiye Camii-i Şerifi, No:657, s:104.

Hamidiye İsmiyle İnşa Edilen İki Yüz Metre Boyundaki Köprünün Açılış Töreni, No:658, Ön Kapak.

Antalya'da Yeni İnşa Edilen Cezaevi, No:658, s:120.

Antalya'da Müceddedden İnşa Olunan Mektep-i İdadi, No:659, s:132.

Tekfur Dağı Üzerinde Açılışı Yapılan Köprü, No:659, s:133.

Islahiye Hükümet Konağı, No:660, Ön Kapak.

Dört Yanı Mermerden İnşa Edilen Köprü, No:660, s:148.

İstanbul Kapısı Civarında İki Tarafına Ağaç Dikilen Bin İki Yüz Metre Uzunluğundaki Belediye Bahçesi ve Yolu No:661, Ön kapak.

Erzurum Yolu Üzerinde İnşa Olunan Köprü, No:663, Ön kapak.

Port Arthur Limanı, No:665, s:228.

Kore'de Schenulpo İskelesi, No:665, s:228.

Kore Merkez Manzarası, No:665, s:229.

Kore Merkezi Seoul Kasabasında Hükümet Binası, No:666, s:249.

Kore Hududunda Yalu Nehri Üzerine Ruslar Tarafından Kurulan Askerî Köprü, No:668, Ön Kapak.

Büyükdere Bentlerinden Bir Görüntü, No:669, Ön Kapak.

Kore'de Fozen ile Seoul Arasında İşleyen Demir Yolunda Bir Vagon, No:669,s:297.

Seoul'de Japon Elçilik Konağı, No:669, s:297.

Dainy'de Hükümet Dairesi, No:669, s:301.

Dainy'de Askeri Daire, No:669, s:301.

Sibirya Şimendifer Hattı Üzerinde Bir Köprü, No:669, s:304.

Japonya Askerî Hastanesi ve Bahçesi, No:670, Ön Kapak.

Vladivostok'un Manzara-ı Umumiyesi-Kışlalar, No:670, s:312.

Moukden'de Çan Kulesi, No:671, s:325.

Müze-i Hümayun'a Sonradan İnşa Edilen Yeni Dairenin Büyük Merdiveni, No:672, s:340.

Müze-i Hümayun'un Birinci Kısmını Teşkil Eden Çiçekli Köşk, No:672, s:341.

Müze-i Hümayun'e İlaveten İnşa Edilen Yeni Dairede Bir Oda, No:672, s:344.

Japonya Seoul Konsolosluğu, No:672, s:348.

Müze-i Hümayun Duvarının Heyet-i Umumiyesi, No:673, Ön Kapak.

Müze-i Hümayun'da Bizans Salon ve Konya'dan Gelen Land, No:673, s:356.

Müze-i Hümayun'da Birinci Kat ve Salonları, No:673, s:356.

Müze-i Hümayun'da Pleurauses Lahdi, No:673, s:357.

Müze-i Hümayun'un Yeni Dairesinden Bir Salon, No:673, s:357.

Port Arthur'da Hükümet Dairesi, No:676, s:408.

Bursa’da Yeni Yapılan ve Açılışı Gerçekleşen Mezbaha, No:676, s:410.

Haydarpaşa Askeri Tıp Okulunun Açılış Töreni, No:677, Ön Kapak.

Viladivostock Askerî Dairesi, No:682, s:85.

New York Asma Köprüsünün Dahilen Görünüşü, No:682, s:93.

New York Asma Köprüsünün Ortadan Görünüşü, No:682, s:93.

New York’ta Yapılan Asma Çelik Köprü, No:682, s:92.

Amerika’nın Saint Louis Şehrinde Açılan Meşhur Umumiye, No:684, Ön kapak.

Merhum Şemsettin Sami Bey’in Erenköy’deki Köşkü, No:687, s:168.

Hamidiye Hicaz Demiryolu Köprüsü, No:688, s:180.

Leyahi Nehri’nin Neyoçani İskelesi, No:689, s:200.

Trabzon’da Yapılan Sanayi Sergisi’nde Halılar Dairesi, No:690, Ön Kapak.

Trabzon’da Ayasofya Camii Şerifi, No:690, s:216.

Şemdpo İskelesi, No:691, s:233.

Saint Louis Sergisi’nde Ziyafet Dairesi Havuz ve Fıskiyeleri, No:692, Ön Kapak.

Amerika Saint Louis Şehrinde Açılan Meşhur Umumiye’nin Sanayi Dairesi, No:692, Ön Kapak.

Saint Louis Sergisi’nde Güzel Sanatlar Dairesi, No:692, s:244.

Saint Louis Sergisi’nin Mimari Dairesi, No:692, s:244.

Saint Louis Sergisi’nde Makineler Dairesi, No:692, s:245.

Saint Louis Sergisi’nde Mimar ‘Autrichien’ Tarzıyla İnşa Edilen Avusturya Binası, No:692, s:245.

Saint Louis Sergisi’nde Sanayi Elektriği Dairesi, No:693, s:265.

Saint Louis Sergisi'nde Maden Dairesi, No:693, s:260.

Yafa'da Yapılan Mektebin Açılış Töreni, No:697, s:328.

Brousse Müzesi'nde Açılış Töreni Yapılan Daire-i Mahsusa, No:698, Ön Kapak.

Drama'da İnşa Edilen ve Açılış Töreni Yapılan Kışla, No:700, Ön Kapak.

Brousse'de İnşa Edilen Müze-i Hümayun'un İçerden Görünüşü, No:700, s:372.

Nioutchang İskelesi, No:700, s:377.

Brousse Şehrinde Yapılan Çeşmenin Açılış Töreni, No:703, s:8.

Brousse'de Tamir Edilen Hüdavendigâr Camii Açılış Töreni, No:704, Ön Kapak.

Yafa'da Yapılan Okulun Açılış Töreni, No:704, s:20.

Beyrut'ta Yeni Yapılan Fener Kulesi, No:705,s:36.

Hamidiye Hicaz Demiryolu İnşaat Hafriyatı, No:705, s:37.

Konya'dan Ereğli'ye Kadar İnşa Edilen Bağdat Demir Hattının Açılış Töreni, No:710, Ön Kapak.

Sibirya'da Beyram Kasabası'nda İnşa Edilen Hamidiye Camisi, No:712, Ön Kapak.

Hayfa İskelesi, No:713, s:164.

Camii Kebir'de Bulunan Avize, No:716, s:212.

Camii Kebir'e İnşa Edilen Minber, No:716, s:213.

Baloukeara'da Yapılan Cami-i Kebir, No:716, Ön Kapak.

Bitlis'te İnşa Olunan Akçesin Kışlası, No:718, s:249.

Bitlis Kalb Kasabası'ndaki Kışla, No:718, s:244.

Bitlis'in Gazran Kasabası'ndaki Veysel Karani Hazretleri'nin Zaviyesi, No:718, s:245.

Bergama'da İnşa Edilen Hükümet Dairesi, No:719, Ön Kapak.

Erzurum'da Yapılan ve Açılan Hastane, No:720, Ön Kapak.

Brousse'de İnşa Edilen Müze-i Hümayun'un Açılış Töreni, No:721, Ön Kapak.

Moukden'de Çinlilerin Bir Mabedi, No:721, s:292.

Konya'da Yeni Yapılan Bir Değirmen, No:722, Ön Kapak.

Moukden'de Demiryolu Durağı, No:722, s:312.

Cami-i Emir'in İçi, No:723, s:324.

Musul'da Tamir Edilen Cami-i Emir, No:723, Ön Kapak.

Jules Verne'nin Çalışma Odası, No:727, s:389.

Jules Verne'nin Köşkü, No:727, s:392.

Jules Verne'nin Yatak Odası, No:727, s:392.

Daliny'de Bir Hastane, No:731, s:44.

Hereke Fabrikasının Sahilindeki Köşk, No:740, Ön Kapak.

Mektep-i İbtidaiyenin Açılış Töreni, No:741, s:197.

Yalova Dağ Hamamlarının Hamamlı Köşklerinden Biri, No:743, s:229.

Yeni Hamamların Yeni Köşkü, No:743, s:229.

Japonların Amerika'da Saint Louis Sergisi'nde İnşa Ettikleri Bina, No:747, s:292.

Japon Askeri Hastanelerinden Biri, No:747, s:301.

Sirkeci'de Yapılan Posta ve Telgrafhanenin Açılış Töreninden Bir Fotoğraf, No:749, s:325.

Postanenin Yandan Görünüşü, No:749, s:325.

Tokat'ta Yapılan Bir Karakol, No:749, s:333.

Sirkeci’de Yapılan Postanenin İçinden Bir Manzara, No:750, Ön Kapak.

Bingazi Mekteb-i Rüştîyesi, No:751, Ön Kapak.

Bingazi İskelesi ve Rüşumat Dairesi, No:751, Ön Kapak.

Amerika’da Sulh Kongresi’nin Yapıldığı Daire, No:752, s:381.

Konya Mektep-i İdadisi, No:753, Ön Kapak.

Edirne’de Açılan Sergi Dairesi, No:753, s:388

Brousse’de Açılışı Yapılan Okul, No:754, Ön Kapak.

Karaağaç’ta Açılış Töreni Yapılan Hükümet Konağı, No:754, s:405.

2.3.2. Donanma-Araç-Tehizat Resimleri

Sibirya’da Donan Baykal Gölü Üstünde Bir Gemi ve Mürettebatı, No:669, s:304.

Rusya Devletinin Köklü Donanmasından Mongolia Vapuru, No:669, s:304.

Port-Arthur’da Bir Tersane ve Rus Donanmasından Bir Gemi, No:669, s:300.

Rusya Buz Kıran Vapuru Viladivostok, No:669, s:300.

Rusya Devletinin Port Arthur Limanı Donanmasından Bir Gemi, No:669, s:296.

Rus Port-Arthur Donanmasından Bir Zırhlı, No:670, s:316.

Mezkûr Kruvazörlerin İkincisi, No:670, s:308.

Bir Japon Torpidosu, No:670, s:308.

Amerika’da Arjantin Hükümeti Adına İtalya’daki Fabrikada İnşa Olunan Kruvazörlerden ‘Kasuga’, No:670, s:308.

Rusya Donanmasından Gromobai Zırhlısı, No:671, s:324.

Rusya Donanmasından Bogatayr Zırhlısı, No:671, s:324.

Rusya Port Arthur Donanmasından Retvizon Gemisi, No:672, s:349.

Japonya Donanmasından Mikaja Zırhlısı, No:672, s:348.

Japonya Sefin-i Harbiyesinde Bir Geminin Zincirler İçindeki Manzarası, No:672, s:345.

Kaza Yapmış Rus Zırhlı Gemisi Petropowlosk, No:679, s:41.

Port Arthur Donanmasından Bir Gemi, No:680, s:37.

Mesudiye Zırhlı Gemisi, No:680, Ön Kapak.

Abdülmecit Gemisinde Bir Top, No:681, s:69.

Abdülmecit Gemisinin Yandan Görünüşü, No:681, s:69.

Abdülmecit Gemisini Amerika'dan Getiren General William ile Gemi Mürettebatı, No:681, s:68.

Abdülmecit Gemisinin İşaret Köprüsü ve Direği, No:681, s:68.

Amerika'da İnşa Edilen Abdülmecit Gemisi, No:681, Ön Kapak.

Port Arthur Donanmasından Rusya Gemisi, No:682, s:85.

Rusya Port Arthur Donanmasında Rus Gemisi, No:683, s:104.

Rusya Port Arthur Donanmasından Sivastopol Zırhlısı, No:683, s:104.

Japon Ordusunda Askerî Malzeme, No:683, s:100.

Port Arthur'un Japon Donanması Gemilerinden Birine Mermi İsabeti, No:683, s:100.

Rus Ordusu Topları, No:684, s:120.

Hamidiye Zırhlı-yı Hümayunu, No:686, Ön Kapak.

Ertuğrul Zırhlı-yı Hümayunu, No:686, s:148.

Ertuğrul Zırhlı-yı Hümayununun Başka Bir Resmi, No:686, s:148.

Hatesuse Zırhlı Gemisi Kaptanı, No:686, s:156.

Hamidiye Gemisinin İçi, No:688, s:185.

Viladivostok'ta Bir Gemi, No:689, s:201.

Japon 'Assachi' Zırhlısı, No:690, s:221.

Rus Donanmasına Ait Beton Nakliye Vapuru, 'SaduMaru', No:690, s:221.

Vladivostok Rus Donanmasının Kore Boğazında Karaya Düşürdüğü 'HitachiMaru' İsimli Nakliye Gemisi, No:690, s:221.

Rus Askerlerinin Topları Keçelere Sararak Taşımaları, No:692, s:249.

İtalya'da İnşa Edilen 'Alpeget Gemisi' No:694, Ön Kapak.

'Alpeget' ve 'Akhisar' Gemileri, No:694, Ön Kapak.

Rusya'nın Top Sevkiyatı, No:694, s:280.

Bir Rus Savaş Gemisi, No:695, s:296.

Japonlar Tarafından Zaptedilen Bir Savaş Torpidosu, No:695, s:296.

Ruslar Tarafından Zaptedilen Japon Gemisi, No:695, s:297.

Japon 'Asachi' Zırhlısının Makine Dairesi, No:696, s:308.

'Asachi' Zırhlısı Kaptanı, No:696, s:308.

Baltık Donanmasında Aksâ-yı Şark'a Satılan Top, No:696, s:309.

Rusya Tarafından El Konulan 'Sadamaro' İsimli Japon Nakliye Gemisi, No:696, s:312.

'Tzharevitch' İsimli Rus Gemisi, No:696, s:313.

Rus Zırhlı Gemisi Grambai, No:696, s:313.

İzmir Vapurunun Manzarası, No:697, s:324.

İzmir Vapurundan Alınan Başka Bir Görüntü, No:697, s:324.

İzmir Vapurunun İstanbul'dan Ayrılışı, No:697, s:325.

Hamidiye Zırhlı Gemisi, No:698, s:340.

Ertuğrul Zırhlı Gemisi, No:698, s:341.

Abdülmecit Gemisi, No:698, s:341.

İzmir Vapurunda Kumanda Mevkii, No:699, s:356.

Rusların Moukden Civarından Büyük Topları Naklettirmeleri, No:700, s:376.

Port Arthur'da Duçar Olan ve Yeniden Tamir Olunan Japon Gemisi Assama, No:673, s:360.

Sibirya Denizlerinde Gemi Donanmaları Manzaraları, No:674, s:373.

Rus Woived Gemisi, No:674, s:377.

Port Arthur Hücumuna Katılan Acuma Zırhlı Gemisi, No:675, s:389.

Kasaga Zırhlı Gemisi, No:675, s:389.

Limandan Rus ve Japon Donanmasının Görünüşü, No:672, s:8.

Rus Gemilerinin Hareket Halindeki Görüntüsü, No:677, s:8.

Mesudiye Zırhlı Gemisi, No:678, Ön Kapak.

Port Arthur'da Topların Taşınması, No:678, s:24.

Vladivostok'da Bir Denizaltının Denize Bırakılması, No:678, s:25.

Rus Gemisi, No:679, s:40.

Rus Salib-i Ahmer Heyetine Ait Bir Cerrahi Vagonun İçi, No:685, s:133.

LiooYang'da Bir Askerî Daire ve Top, No:704, s:28.

Port Arthur'da Bir İstihkam Topu, No:710, s:117.

Haydarpaşa Hattına İşlemeye Başlayan Gemi Vapurlardan Bağdat Vapuru, No:714, Ön Kapak.

Japon Ordugâhında Bir Balon, No:724, s:344.

Japon Ordusunda Kışlık Odun Hazırlanması, No:724, s:345.

Rus Kazakların Nehirleri Geçmek İçin Yaptıkları Sallar, No:726, Ön Kapak.

Şark'ın Kutup Seyahati: Seyahat Heyetinin 'Fransa' Vapuru, No:728, s:413.

Fransız Tersanesinde Yapılan 'Birtans' Gemisi, No:729, s:9.

Fransa'nın Toulan Limanından Hareket Edip Afrika Sahiline Kadar Gidip Gelmek Üzere Tertip Edilen 'Mercedes' Vapuru, No:729, s:12.

Fransa'dan Afrika'ya Gidecek Olan Başka Bir Vapur, No:729, s:12.

Hamburg Vapuru, No:730, s:24.

Japon Ordusunda Mühimmat Nakli, No:731, s:41.

Japon Donanmasından Amiral Togo'nun Rakip Olduğu Mikaza Zırhlısı, No:732, s:57.

Rus Ordugâhına Asker Sevkiyatı ve Mühimmat Nakliyatı, No:733, s:72.

Sibirya Ordusunda Balon Fırkası Zabıtı, No:733, s:73.

Rus Askerî Balonu, No:733, s:73.

Baltık Donanmasının Açık Denizde Nakliye Gemisinden Kömür Alması, No:733, s:73.

Mançuri Sahilinde Limanda Japon İhracatı, No:734, Ön Kapak.

Rus Donanmasından Bir Gemi, No:735, s:108.

Rus Zırhlı Gemilerinden, No:736, s:118.

Son Muharebeden Sonra Şimale Doğru Giden Bir Savaş Gemisi, No:736, s:121.

Amiral Togo'nun Rakip Olduğu Mikaza Zırhlı Gemisi, No:737, s:136.

Japonlar Tarafından Zaptedilen Rus Gemisi, No:738, s:149.

Bir Rus Savaş Gemisi, No:738, s:156.

Coşima Muharebesi'nde Bir Rus Gemisinin Manzarası, No:739, s:168.

Mikaza Zırhlısının Güvertesi ve Japon Zabitan Bahriyesi, No:740, s:181.

Japon Ordusunda Bisikletli Bir Asker, No:741, s:201.

Coşima Muharebesi'nde Gemilerin Çarpışması, No:741, Ön kapak.

Yarışta Birincilik Kazanana Vermek İçin İmal Edilen Gümüş Vazo Amerikalılar Tarafından Kazanılmıştır, No:742, s:221.

Yarışta Katıla İlson Gemisi, No:742, s:220.

Yarışta Katılan Atlantik Gemisi, No:742, s:220.

Yarışta Katılan Felordelis Gemisi, No:742, s:220.

Yarışta Katılan Tistal Gemisi, No:742, s:217.

Yarışta Katılan Gemilerden Hildigon Gemisi, No:742, s:217.

Afrika ve Avrupa Arasından Yapılan Bahr-i Muhit Adasını Geçmek İçin Yapılan Yarışta Birinci Olan Gemi, No:742, s:217.

Köstence ve İzmir Arasında Seyir ve Sefer İcra Eden Romanya Kumpanyasının Romanya İsimli Vapuru, No:743, s:233.

Fransa ve Afrika Arasında Düzenlenen Yarışlara Katılan Gemiler, No:746, s:284.

Bir Rus Savaş Gemisi, No:748, s:317.

Bir Türk Vapuru, No:749, s:332.

Almanya'da İnşa Edilen Denize İndirilen Dünyanın En Büyük Vapuru, No:752, s:377.

Amiral Togo'nun Mikaza Zırhlısı, No:752, s:380.

Japon Torpidoların Rus Sularından Ayrılışı, No:753, s:392-393.

2.3.3. İnşaat, Mimari ve Şehir Resimleri

Bingazi'de Belediye Meydanı, No:653, Ön Kapak.

Yafanablus Tarihi Üzerinde Bir Kemerli Köprü, No:655, s:69.

Yafanablus Tarihi Üzerinde Müceddeden İnşaat ve Resm-i Küşadı Ahiren İcra Olunan Köprü, No:655, s:68.

Yafanablus Tarihi Üzerinde 23 Metre Açıklığında Demir Köprü'nün Resm-i Küşadı, No:655, Ön Kapak.

Selanik Vardar Nehri Üzerinde İnşaat Edilen 97 Metre Demir Köprü'nün Resm-i Küşadı, No:657, Ön Kapak.

Tekfur Dağı Köprülerinin Resm-i Küşadı, No:658, s:116.

Hastane İnşası İçin Toplanan İnsanlar, No:661, s:164.

Kore'de Fouzan Şehrinde Bir Sokak, No:665, s:228.

Yalu Nehri Üzerinde Kurulan Köprü'nün Mukavemet Tecrübesi, No:668, s:280.

Japonya'da Tokyo Şehrinde Bir Cadde, No:668, s:276.

Dainy'de Bir Cadde ve Belediye Bahçesi, No:669, s:301.

Port Arthur Civarında Yeni Tesis Olan Dainy Şehri, No:669, s:301.

Sibirya Hattı Üzerinde Irkoutak Kasabası, No:671, s:329.

Moukden'de Şimal Sokağı, No:671, s:325.

Kore Demiryolu Hattı Üzerinde Bulunan Fouzan, No:671, Ön Kapak.

Baykal Gölü'nde Buzlar Üzerinde Demiryolu Döşenmesi, No:673, s:361.

Nevidad Nehir Setleri, No:674, s:380.

Port Arthur'da Lavenue Caddesi, No:676, s:405.

Hamidiye-Hicaz Demiryolu, No:678, s:21.

Port Arthur İçinde Ufak Bir Havuz, No:681, s:73.

Trablusgarp'ta Bir Cadde, No:682, s:84.

Trablusgarp'ta Caddenin Son Hâli, No:682, s:84.

Bingazi'de Sert'e Kadar Yapılan Telgraf Hattı Direklerinin Nakliyatı, No:685, s:132.

Hamidiye-Hicaz Demiryolu'nu Denize Bağlamak Üzere Yapılan İskele İnşaatı, No:687, Ön Kapak.

Hayfa İskelesi İnşaatının Manzarası, No:687, s:164.

Hayfa İskelesi İnşaatının Bir Sene Önceki Manzarası, No:687, s:164.

Hayfa İskelesi İnşaatının Bu Sene Mart Ayındaki Manzarası, No:687, s:165.

Hamidiye-Hicaz Demiryolu Hayfa İskelesinin Manzarası ve Askerler Tarafından Devam Edilen İmalat, No:688, Ön Kapak.

Hayfa Kasabası ve İskelede Vagonlarla Nakliyat, No:688, s:181.

Hayfa İskelesi'nde Nakliyat, No:688, s:184.

Hayfa Hattı İnşaatından Diğer Bir Manzara, No:688, s:181.

Tekfur Dağı Yolunun Açılış Töreni, No:689, Ön Kapak.

Hamidiye-Hicaz Demiryolu, No:689, s:196.

Bingazi'den Sert'e Kadar Yapılacak Olan Telgraf Hattının Açılış Töreni, No:691, Ön Kapak.

Moukden'de Bir Cadde ve Rus Askerleri, No:701, s:393.

Moukden'de Diğer Bir Sokak, No:701, s:393.

Moukden Hastanesi, No:701, s:393.

Hamidiye-Hicaz Demiryolu 339.Kilometresindeki Köprü, No:702, Ön Kapak.

Hamidiye-Hicaz Demiryolu Güzergâhında 379.Kilometredeki İstasyonda Yel Değirmeni, No:702, s:405.

Nioutchang'ın Konsoloshanesi ve Çinliler, No:702, s:408.

Lisoyang ve Moukden Arasındaki Demiryolu, No:702, s:408.

Hamidiye-Hicaz Demiryolu Resmî Açılış Resimlerinden, No:703, Ön Kapak; No:703, s:4-5; No:705, s:37; No:705, s:40; No:706, Ön Kapak; No:706, s:52; No:708, Ön Kapak; No:708, s:84-85-88; No:709, Ön Kapak; No:709, s:100-101-104-15; No:711, Ön Kapak; No:711, s:132-133; No:713, Ön Kapak; No:713, s:165-168-169.

Hamidiye-Hicaz Demiryolu'nun Tamamlanan Bölümünün Resmî Açılış Resimlerinden, No:705, Ön Kapak.

Hamidiye-Hicaz Demiryolu Açılış Resimlerinden, No:705, s:36.

Mihalitz'de İnşa Olunan 125 Metrelik Köprü, No:715, s:196.

Bitlis İçinde Muş Sancağında İnşa Edilen Tapık Kışlası, No:718, Ön Kapak.

Yalova Kaplıcaları, No:740, s:189.

Yalova Kaplıcalarında Ailelere Mahsus Havuz, Su ve Hamamlı Köşklere Biri, No:741, s:200.

Yalova Dağ Hamamlarına Giderken Bir Cadde, No:741, s:200.

Yalova Kaplıcalarında Bir Köşk, No:742, s:216.

Yalova Hamamlarına Giderken Bir Cadde, No:742, s:216.

Paris'in Elektrikli Yeni Treni 'Metropol', No:743, s:236.

Yalova Hamamlarında Dinlenme Bahçesi, No:743, s:232.

Yalova Hamamlarına Giden Köprü ve İdare Heyeti Köşkü, No:743, s:232.

Yalova Hamamlarında Yeni Hamamların Duş Dairesi, No:744, s:244.

Yalova Hamamlarında Sıcak Su Dairesinin Kenarı, No:744, s:244.

Hamamlı Köşklerden Bir Diğeri, No:744, s:245.

Köprü'nün Yolcu ve Araba Nakline Mahsus Kısmı, No:744, s:253.

İngiltere'de Yeni Yapılan Bir Köprü, No:744, s:252.

Japon Seyyar Hastanelerinin Manzarası, No:745, s:265.

Gümölcine'de Yapılan Üç Gözlü Köprü, No:745, Ön Kapak.

Kırca Ali Tarafından İnşa Edilen Köprü'nün Manzarası, No:746, s:780.

İngiliz Evleri Sergisi, Evlerin Resimleri ve Fiyatları, No:746, s:281.

Eski Zaptiye Caddesinde İnşa Edilen Posta Telgraf İdaresi Binasının İnşaatından Bir Görünüm, No:749, s:324.

Erdek Kasabasında Yapılan Hükümet Dairesinin İnşaatın Temeli, No:754, s:404.

Anadolu'da Yol ve Geçit İnşaatı: Tokat'ta Yol Açılışı, No:729, s:4.

Paris Marsilya Hattının En Son İnşa Ettirdiği Lokomotif, No:730, s:25.

Simplon Tüneli İnşaatı, No:734, s:89.

Müze-i Hümayune ilaveten yapılan dördüncü dairenin birinci katından inşaatın manzarası, No:739, s:164.

Müze-i Hümayun İnşaatından Başka Bir Manzara, No:739, s:164.

2.3.4. Kadın, Çocuk ve Moda Resimleri

Paris'in Son Moda Resimleri: Çocuk elbiseleri, Moshalin Elbise, No:653, s:44.

Paris'in Son Moda Resimleri; Son Moda Bluz, Kışlık Ceket, Kışlık Mont, No:653, s:45.

Son Moda Kadın Elbiseleri, No:652, s:28-29; No:654, s:64; No:657, s:109; No:658, s:125; No:658, No:660, s:156; s:125; No:661, s:172; No:663, s:205; No:677, s:13; No:689, s:205; No:692, s:253; No:693, s:269; No:702, s:413; No:704, s:29; No:708, s:93 No:710, s:125; No:711, s:141; No:713, s:175; No:714, s:189;No:717; s:236; No:719, s:269; No:720, s:285; No:722, s:317.

Son Moda Çocuk Esvabı, No:655, s:77.

Paris'in Son Moda Müsamere Elbiseleri, No:655, s:76.

Son Moda Göğüslük ve Yaka, No:656, s:93.

Son Moda Elbise Modelleri, No:656, s:92.

Son Moda Kol Tezyinatı, No:656, s:93.

Kışlık Çocuk Elbiseleri, No:658, s:125.

Paris'in En Son Moda Yaka Örnekleri, No:659, s:141.

Kadın Esvabı: Yakalık, No:660, s:157.

Elbise Modelleri, No:661, s:173.

Son Moda Çocuk Elbisesi, No:662, s:189; No:668, s:288; No:696, s:317.

Son Moda Esvap Modelleri, No:664, s:221.

Paris'in Son Modası- Düz Biçem Ev Esvabı, No:667, s:269.

Paris'in Son Modası-Dekolte Balo Esvabı, No:667, s:268.

Paris'in Son Moda Esvabı, Kışlık Elbise, No:667, s:268.

Son Moda Bluz, No:670, s:317.

Son Moda, No:671, s:333.

Son Moda Paris Elbiseleri Misafir Kabulüne Özel Kadın ve Genç Kız Elbisesi, No:674, s:381.

Rus Askerlerinin Kıyafetleri, No:678, s:28.

Paris'in Son Moda Resimleri; Ev Elbiseleri, Son Moda Korse, Misafir Elbisesi, No:678, s:29.

Petersburg'ta Saraydaki Prenslerin Rus Askerlere Elbise Dikmeleri, No:680, s:56.

Japon Askeri Hastanesinde Hasta Bakıcı Kadınlar, No:681, s:76.

Paris'te Son Moda Kadın ve Çocuk Elbiseleri, No:681, s:77.

Paris'in Son Modelleri, Son Moda Çocuk Elbiseleri, Son Moda Kadın Elbiseleri, No:684, s:125.

Son Moda Elbise Modeli, No:685, s:141.

Trabzon Kıyafetlerinden, No:690, s:216.

Paris'in Son Moda Resimleri; Manto, Hırka, Ev Elbisesi, No:694, s:285.

Açılışa Gelen Mekteb-i İbtidaiye Talebesi, No:701, s:388.

Japon Kadınları, No:738, s:148; No:746, s:277.

Çocuk ile Kuzusu, No:747, s:293.

Manş Denizini Yüzerek Geçmeye Çalışan Genç Kızın Hazırlanırken ve Yüzerken Çekilen Resimleri, No:747, s:297.

Japon Çocukların Gazete Okumaları, No:753, s:396.

Mareşal Oyama'nın ve Amerika hükümeti Başkanı Roosevelt'in Eşi Alice Roosevelt'in Japon Kıyafeti Giyinmeleri, No:754, s:408.

2.3.5. Kişi Resimleri

Reşit Mümtaz Paşa, No:703, s:8.

Rusya Mançuri Ordusu Generali Miahtchenko, No:703, s:12.

Japon Askeriyesinden General Hasegawa, No:703, s:12.

Maliye Nazırı Nazif Paşa, No:704, s:21.

Hasan Fehmi Paşa, No:704, s:21.

Memduh Nedim Paşa, No:704, s:24.

Rus General Samosaorff, No:704, s:25.

Rus Ordusu Generallerinden Grippenberg, No705, s:45.

Rauf Paşa, No:706, s:56.

Merhum Ali Ferruh Bey, No:706, s:57.

Merhum Hüsamettin Bey, No:706, s:57.

Sadık Paşa, No:707, Ön Kapak.

Sadık Paşa ve Beraberinden Bulunan Talip Bey ve Yasin Efendi, No:707, s:68.

Rusya Ordusu Generallerinden Couropatkine, No:707, s:72.

Japon General Oyama, No:707, s:73.

General Kodama, No:710, s:124.

Bağdat Valisi Abdülvahap Paşa, No:711, s:136.

Rus General Kaulbara, No:711, s:136.

Rus General Stossel, No:712, s:148.

Japon General Nogi, No:712, s:149.

Rus Dahiliye Nazırı Prense Siviyatopolesik, No:713, s:172.

Vali Rüknettın Bey ve Kerkük Valisi Mahmut Bey, No:714, s:180.

Kutb-i Cenubi Seyyahı İsveçli Nordnskiyold, No:714, s:181.

Japon Amirallerinden Kamiyora, No:714, s:188.

Merhum Şakir Paşa, No:715, s:197.

Port Arthur Kumandanlarından General Nuhi, General Setosel, No:715, s:197.

Erzurum Valisi Nazım Paşa, No:716, s:212.

Halit Bey, No:716, s:213.

Eski Evkaf Nazırı Galip Paşa, No:717, s:228.

İngiliz Amiral Louis Bomen, Fransız Amiral Foinye, Rus Amiral Konzakavf, Amerikan Amiral Davis, No:717, s:229.

Bitlis Valisi Ferit Bey, No:718, s:244.

Bah Seraskeri Merhum Hasan Paşa, No:719, s:260(metin ile birlikte).

Sakız Yöneticisi Hamdi Bey, No:719, s:261.

Samsun Yöneticisi Cemal Paşa, No:719, s:261.

Avusturyalı Amiral Şepav, No:719, s:264.

Rus Amiral Dobasof, No:719, s:264.

Rus Filosu Kumandanlarından Amiral Recstanki, No:719, s:264.

Japon Amiral Sibayoma, No:719, s:265.

Çetene Elçiliği Baş kâtibi Merhum Nazım Bey, No:719, s:268, (metin ile birlikte).

Malatya Yöneticiliğine Atanan Ali Haydar Bey, No:720, s:280.

Doktor Ethem Bey, No:720, s:281.

Almanya'nın Meşhur Ressamlarından Adolf Mençil, No:721, s:297.

Port Arthur Generallerinden Setussel, No:722, s:308.

General Setussel'in Eşi Madam Setussel, No:722, s:308.

Japon Generallerinden Edişi, No:722, s:312.

Ünlü Fransız Ressamlardan Jean Leon, No:722, s:316.

Doktor Henry Cazalis, No:723, s:325.

Japon Kumandan General Aşiuo, No:723, s:328.

Japon Kumandanlarından Miralay Kato, No:724, s:345.

Merhum İsmail Fikri Paşa, No:724, s:348.

Rus Kumandanlarından General Ceneviç, No:726, s:372.

Operatör Mareşal Cemil Paşa, No:727, Ön Kapak.

Operatör Doktor Alexander Paşa, No:727, Ön Kapak.

Doktor İbrahim Paşa, No:727, Ön Kapak.

General Lecoc Paşa, No:727, s:388.

Jules Verne, No:727, s:389.

Mançuri Rus Ordusu Kumandanı General Lineviç ve Askeri Erkân, No:727, s:393.

Yemen Askerî Kumandanı Rıza Paşa, No:728, Ön Kapak.

Merhum Doktor Reşit Paşa, No:728, s:404.

Merhum Doktor Behçet Paşa, No:728, s:404.

Manastır Defterdarı Zihni Efendi, No:728, s:405.

Japon Kumandan Oyama, No:728, s:408.

Kosova Valisi Mahmut Şevket Paşa, No:732, Ön Kapak.

Rusya Baltın Donanması Kumandanı Amiral Rodjestevensky, No:732, s:52.

Japon Amirallerinden Togo, No:732, s:53.

Doktor Rıza Nuri Bey, No:733, s:68.

Doktor Reşit Tahsin Bey, No:733, s:68.

Japon Mançuri Ordusu Kumandanlarından Prens Takehito Azisogova, No:734, s:84.

Merhum İbrahim Hakkı Bey, No:734, s:85.

Mançuri Üçüncü Rus Ordusu Kumandanlarından General Batconuf, No:734, s:84.

Mançuri Rus Ordusu Kumandanlarından General Milisnuf, No:734, s:84.

Merhum Hıfzı Bey, No:736, Ön Kapak.

Japon Amiral Togo, No:736, s:116.

Rus Amiral Ruçstevenski ve Erkân-ı Harbiyesi Reisi, No:736, s:117.

Mutevoffa Baron Richald, No:736, s:124.

Amiral Togo Top Başında Kumanda Ederken, No:737, Ön Kapak.

Amiral Nebogatif, No:737, s:137.

Amiral Folkersom, No:737, s:137.

Talip Bey, No:737, s:141.

Merhum Hasan Paşa, No:737, s:141.

Amiral Rojestvenski, No:738, s:152.

Rus Donanması Kumandanlarından Amiral Pirişof, No:738, s:156.

Alman Prens Frederick William ve Eşi, No:739, Ön Kapak.

Alman Başvekili Prens Blove, No:739, s:172.

Japonya'da Hastanede Tedavi Gören Amiral Togo'nun Amiral Rojestvenski Tarafından Ziyareti, No:739, s:165.

Baha Beyefendi, No:740, s:188.

Merhum Doktor Ahmet Hilmi Paşa, No:740, s:188.

Amiral Togo'nun Rakip Olduğu Mizaka Zırhlısının Tersanesinde Bulunurken Alınan Resmi, No:740, s:181.

Hayrullah Bey, No:741, s:205.

Amiral Togo'nun Son Resmi, No:741, s:196.

Japon Başkumandanı Mareşal Oyama ve General Kodama, No:745, s:261.

Amiral Misov, No:745, s:268.

Yemen Vali Vekili Fevzi Paşa, No:746, Ön Kapak.

Rusya Tarafından Amerika'ya İzam Edilen Mösyö de Vitte, No:746, s:276.

Maryam Paşa, No:747, Ön Kapak.

Avrupa'nın En Büyük Coğrafyacılarından Yeni Vefat Eden Elisee Reclus, No:750, s:349.

Sakız Mutasarrıfı Merhum Hamdi Bey, No:752, s:380.

Altıncı Daire Belediye Muavini Merhum Hafız İshak Efendi, No:653, s:36.

Merhum Ahmet Ataullah Efendi, No:655, s:80.

Kuds-i Şerif Sancağı Mutasarrıfı Atüfetli Kazım Beyefendi Hazretleri, No:655, s:68.

İtalya Reis Vekili Mösyö Zenardelli, No:662, s:188.

Rumeli Vilayet-i Şahanesi Jandarmasında Bulunmak Üzere Hizmet-i Saltanat-ı Seniyeye Kabul Olunan Belçikalı Binbaşı De Hasan Bey, No:662, s:181.

Rumeli Vilayet-i Şahanesi Jandarmasında Bulunmak Üzere Hizmet-i Saltanat-ı Seniyeye Kabul Olunan Belçikalı Kaymakam Halfeyt Bey, No:662, s:181.

Rumeli Vilayet-i Şahanesi Jandarmasında Bulunmak Üzere Hizmet-i Saltanat-ı Seniyeye kabul olunan Belçikalı Bnreau Bey, No:662, s:180.

Rumeli Vilayet-i Şahanesi Jandarmasında Bulunmak Üzere Hizmet-i Saltanat-ı Seniyeye Kabul Olunan Belçikalı Kaymakam Şıman Bey, No:662, s:180.

Saltanat-ı Seniye Madrid Sefir-i Esbakı merhum Feridun Bey, No:663, s:40.

Rıza Paşa Hazretleri, No:664, Ön Kapak.

Müteveffa Marinani, No:664, s:224.

Yalnız Başına Seyahat Eden Matmazel 'Se', No:664, s:216.

Radyum Keşfeden Kimyagerler Mösyö Curie ve Zevcesi Madam Curie, No:664, s:212.

Madam Curie ve Kimyahanesi, No:665, s:237.

Merhum Ali Rıza Bey, No:665, s:226.

Konya Valisi Faik Beyefendi Hazretleri, No:665, Ön Kapak.

Bir Ay Süreyle Şehrimize Gelen Fransız Meşahir-i Üdebasından Cotulemandea, No:666, s:255.

Kore Hükümdarı, No:666, s:252.

Kore Başvekili, No:666, s:252.

Japonya Harbiye Nazırı General Teraoutchi, No:667, s:265.

Japonya Reis Vekili Mareşal Taro Kataura, No:667, s:265.

Rusya Aksa-yı Şark Kumandanı Amiral Alexlef, No:667,265.

3.Ordu-yı Hümayun Müfettişi Yateran Seyfullah Paşa, No:667, s:264.

Kırlk-Kilisa Sancağı Mutasarrıfı Galip Paşa Hazretleri, No:667, s:261.

Nobel Ödülü Alan Arhinus, Menetri Markuni, Frederik, No:668, s:285.

Bu Sene İlim ve Fenne Ettikleri Hizmetlerden Dolayı Nobel Ödülü Kazanan, Manrik, Bijurjen Niles Fenus, No:668, s:284.

Ferik Georgi Paşa Hazretleri, No:668, s:280.

Rus General Couropatkine, No:669, s:296; No:670, s:309.

Kore Harbiye Nazırı Yi Kong Ki, No:671, s:332.

Kore Ordusu Kumandanı Prens Mi Yun Huan, No:671, s:332.

Sırrı Beyefendi Hazretleri, No:672, s:352.

Alman Mareşal Walderea, No:672, s:350.

Müze-i Hümayun Yöneticisi Hamdi Bey, No:672, s:341.

Japonya I.Ordu Kumandanı Mareşal Kont Nozou, No:673, s:360.

Rusya Nazırı Prens Khilkoff, No:673, s:361.

Rusya Nazırı Prens Kokovzoff, No:673, s:364.

Port Arthur Limanının Manzarası ve Amiral Makarof, No:674, Ön Kapak.

Port Arthur Kumandanı Amiral Stork, No:674, s:377.

Rusya Harbiye Nazırı General Sakaroff, No:675, s:388.

Japon Prens Yamagato, No:675, s:389.

Port Arthur Süvari Kumandanı Renenkof, General Stossel, Kumandan Stackelberg, Amiral Jessen, Kumandan Matonglevitch, No:675, s:392.

Rifat Bey, No:675, s:393.

Merhum Hasan Faik Paşa, No:675, s:396, (Bir metinle birlikte).

Mançuri Ordusu Kumandanı General Linievitch, No:676, s:404.

Port Arthur Kumandanı General Stossel, General Gilinaky, General Smirioti No:676, s:408.

Merhum Ethem Paşa, No:676, s:412.

İngiltere Kraliyet Ailesinden Dük De Cambridge, No:676, s:413.

Merhum Mustafa Paşa, No:676, s:416.

Port Arthur'da Kazak Alayı Kumandanı General Grekoff, No:677, s:4.

Sadık Paşa, No:677, s:12.

Amiral Makaroff, No:678, s:24.

Japon Kumandan Marquioito, No:678, s:28.

Ahmet Efendi, No:678, s:32.

Reşit Mümtaz Bey, No:679, s:36.

Port Arthur Kumandanı General Phlug, No:679, s:40.

Mesudiye Zırhlı Gemisi Memurları Şerif Paşa, Galip Paşa ve Bazı Memurların Belediye Bahçesinde Alınan Resimleri, No:680, s:52.

Japonya Kore Ordusu Kumandanı Meraşal Oyama, No:680, s:60.

Seyyah Stanley, No:682, s:94.

Doktor Kaymakam Nuri Bey, No:683, s:101.

Operatör Jack Paşa, No:684, s:114.

Japonya I.Kolordu Kumandanı General Kourouki, No:684, s:121.

Japon Bahriyesinden Kumandan Yamada, No:685, s:137.

Merhum Miralay Rifat Bey, No:686, s:149.

Merhum Yazar Şemsettin Sami Bey, No:687, s:168, (metin ile birlikte).

General Oko, No:688, s:188.

General Şitaklebrag, No:688, s:189.

Japon Mançuri Ordusu Generali Kodama, No:689, s:200.

Japon Kaptan Mansumati, No:689, s:200.

Japon Mançuri Ordusu Generallerinden Kasagoda, No:689, s:200.

General Reitzhensten, No:689, s:201.

Merhum Hüseyin Rıza Paşa, No:690, s:217, (metin ile birlikte).

Japon Amiral Kamimura, No:690, s:220.

Amiral Bezobrazof, No:690, s:220.

Japon 'Asası' Zırhlısı Kumandanı, No:690, s:220.

Rusya 'Nevik' Gemisi Kumandanı Kaptan Essen, No:690, s:220.

Transval Reis Sabıkı Keruker, No:691, s:236.

Halep Halifesi Kazım Beyefendi, No:694, s:277.

Kudüs Sancak Yöneticisi Reşit Beyefendi, No:695, s:292.

Fransa Reisi Vileday Valdekresu, No:695, s:301.

Hakkı Beyefendi Hazretleri, No:696, s:320.

General Stossel, No:698, s:344.

General Kakuchima, No:698, s:344.

General Sakharoff, No:699, s:357.

Rus Kaptan Yüzbaşı Virain, No:699, s:357.

Doktor Ferdinand Paşa, No:700, s:373.

Japon General Kurouki, No:700, s:377.

Evkaf-ı Hümayun Nazırı Turhan Paşa, No:701, s:392.

Rus Kumandan Radjeatvendeg, No:702, s:409.

General Nogi, No:702, s:409.

Profesör Bah, No:702, s:412.

Doktor Ziya Bey, No:702, s:412.

2.3.6. Sanayi, Üretim, Ziraat, Ekonomi Resimleri

Sütün Yağını Sütten Ayrılmaz Bir Hale Getirmek İçin Kullanılan Makine, No:651, s:13.

Süt Taakim Makinesi, No:651, s:13.

İnekleri Sağmak İçin Kullanılan Makine, No:651, s:13.

Arsi Çiftliğinde Süt Taakim Dairesi, No:651, s:12.

Arsi Çiftliğinde Sütün Kaymağını Ayırmaya Mahsus Makine, No:651, s:12.

Süthanelerde Sütlerin Şişelere Doldurulması, No:651, s:9.

Danimarka'da Bir Süthane ve Yağhane, No:651, s:9.

Fransa'da Purmalya'de Numune Süthanesi, No:651, s:8.

Fransa'da Ren Şehri Garbında Sütçülük Mektebi, No:651, s:8.

Fırının Kum Dahiliyesinde Hararet Neşreden Parçalar, No:666, s:248.

Elektrikli Ekmek Fırını, No:666, s:248.

Nevicat Artezyen Kuyusu Fabrikası, No:667, s:260.

Fabrikanın Dahili Makineleri, No:667, s:260.

Zeytinyağı Üretmek İçin Kurulan Yeni Fabrika, No:684, s:116.

Eski Usul Bir Zeytinyağı Destegâhı, No:684, s:116.

Tünellerde Taş Tabakaları Kırmak İçin Kullanılan Özel Makineler, No:722, s:313.

Lyon'da İpek Kumaşlarının İmali, No:723, s:329.

İpeklerin Derecelerini Ölçmeye Özel Terazi, No:723, s:332.

İpek Fabrikasının İçi, No:723, s:333.

İsviçre’de Saatçilik: Bir Saat Fabrikası, No:730, s:28.

Cenevre’de Bir Saat Fabrikasında Akrep ve Yelkovan İmaline Hizmet Eden Elektrik Fırını, No:730, s:29.

Pamuk Ziraati: Fransa Pamuk Tarlalarında İşçiler ve Mahsulleri, No:735, s:100.

Pamuk Mahsulünde Çalışan İşçinin Pamuklar Arasındaki Görüntüsü, No:735, s:101.

Pamuğun İplik Haline Getirilmesi, No:735, s:104.

Pamuk İpliğinden Sarma Yapmak İçin Kullanılan Destegâh, No:735, s:105.

Pamuk İşçilerinin Destegâhları, No:735, s:105.

Hereke Fabrikasının İçinde Yapılan ve Açılan Dairelerden Birinin Görüntüsü, No:740, s:180.

Hereke’de İnşa Olunan Çuha Fabrikasının Makinelerini Döndüren Tribüne Giden Suyun Kaynağı, No:742, Ön Kapak.

Fabrikada Bir Hallaç Makinesi, No:742, s:212.

Hereke’de Çuha Fabrikasındaki Silindirler, No:742, s:212.

Hereke Fabrikasından Bir Manzara, No:742, s:213.

2.3.7. Savaş, Askeriye, Ordu ve Donanma Resimleri

Ruz-ı Müsaadat-ı Veladet-i Hümayunda Prezerinder Kumandanlık Dairesiyle Asker Koşuuları Manzarası, No: 656, Ön kapak.

Merzifon Kışla-yı Humayunu, No:662, Ön Kapak.

Rus Japonya: Rus Erkân-ı Harbiyesinin Yalu Nehri Üzerinde İstikşafı, No:668,

Ön Kapak.

Sibiryaya Hattında Nakliyat-ı Askeriyeye Mahsus Lokomotif, No:671, s:329.

Port Arhur’da Rus İstikametinin Dahili, No:670, s:309.

Port Arthur'da Kazak Askerleri, No:671, s:328.

Varavoie'den Mançuri'ye Hareket Eden Rus Askerlerin General Tchercof,

Yönetimindeki Resmî Geçidi, No:672, s:349.

Sibirya Demiryolunun Deceleri Fenerlerle Muayene ve Muhafaza Edilmesi, No:673,
s:364.

Mançuri'de Yolcuların Kontrol Edilmesi, No:674, s:372.

Sibirya Hattında Asker Nakliyesi, No:675, Ön Kapak.

Baykal Gölünde Buz Üzerinde Asker Nakliyesi, No:676, Ön Kapak.

Mançuri Demiryolunun Kazaklar Tarafından Muhafazası, No:676, s:404.

Port Arthur'da Askerlerin Sibirya'dan Gelişi, No:677, s:4.

Japon Askerleri, No:677, s:5.

Port Arthur, No:677, s:9.

Mançuri'de Rusya Sevkiyat Askeriyesi, No:679, s:41.

Sibirya'da Asker Nakliyesi Manzarasından, Bir Askerî Vagounun Toplanması,
No:679, s:44.

Rus Mançuri Ordusu Asker Kıyafetleri, No:680, s:36.

Japon Askerleri, No:680, s:60.

Japon Piyade Neferi, No:681, s:72.

Japon Süvari Askeri, No:681, s:72.

Japon Topçu Askeri, No:681, s:72.

Rus Avcı Neferi, No:681, s:73.

İkinci Ordu-yı Hümayun'de Top Talimleri İcra Edilen Alan, No:682, Ön Kapak.

Rus Süvari Kazakların Harp Hâli, No:682, s:88.

Rusya'nın Sibirya Alayı, No:682, s:89.

Port Arthur'da Rus Askerleri, No:684, s:117.

Rus Askerlerinin Petersburg'tan Hareketi, No:684, s:120.

Japon Askerlerinin Harp Talimleri, No:684, s:121.

Mançuri'de İcra Eden Rusya Salib-i Ahmer Heyeti, No:685, s:133.

Rus Askerlerinin Harekatı ve Askerlerin Sinematograf ile Resimlerinin Çekilmesi,

No:685, s:136.

Japon Piyade Askerleri, No:685, s:137.

Rus Askeri Bahriyesi, No:686, s:152.

Bir Japon Askeri, No:686, s:152.

Rus Savaş Gemisinde Bayraklarla Manevra İcrası, No:686, s:153.

Japon Harp Gemisinde Kaptan Mevkii, No:686, s:153.

Port Arthur Tarafından Yenilgiye Uğratılan Japon Zırhlısı, No:686, s:156.

Yalu Muharebesinde Japon Askerleri, No:687, s:169.

Bir Rus Kazak Süvarisi, No:687, s:169.

Rus Kazak Birliği, No:687, s:172.

Tokyo'dan Mançuri'ye Sevk Edilen Askerler, No:688, s:188.

Petersburg Demiryolundan Aksa-yı Şark'a Giden Askerler, No:688, s:189.

Rusya'nın Mançuri ordusu kumandanın askeri talimleri izlemesi, No:691, s:232.

Port Arthur Civarı Tepelerine Ruslar Tarafından Top Yerleştirilmesi, No:692, s:248.

Japon Topçu Askerleri ve Topları, No:692, s:249.

Japon Süvarisi, No:692, s:252.

Japonların Sağlık Ekipleri ve Yaralıların Tedavisi, No:692, s:252.

Rus Askerlerinin Petersburg'tan Hareketleri ve Dansları, No:693, s:261.

Üç Rütbeli Asker ve İki Bayan Bir Cisime Bakarken, No:693, s:264.

Japon Topçuları, No:693, s:265.

Meydan Harbinde Bir Japon Hastanesinin İçi, No:693, s:265.

Rusya Sibirya Alaylarından Birinin Moukden'e Resmî Geçidi, No:694, s:280.

İnkou Limanına Nakliye Vapurlarıyla Gelen Japon Askerlerinin Sandallarla Karaya Çıkması, No:694, s:281.

Rus Kazaklarının Harekatı, No:695, s:293.

Rusya Erkân-ı Harbiyesi, No:695, s:297.

Port Arthur'da Elektrik Kullanılarak Japon Askerlerinin Kontrol Edilmesi, No:697, s:332.

Rus Askerlerinin Moukden'e Varması, No:697, s:332.

Rusya Mançuri Ordusunda Bir Sibirya Bölüğü, No:698, s:345.

Rusya Mançuri Ordusunda Bisikletli Keşif Kolları, No:698, s:345.

Japon Piyade Askeri, No:698, s:348.

Japon Ordusunun Yemek Saati, No:698, s:348.

Port Arthur'da Rusların Kendini Müdafası, No:699, s:360.

Port Arthur'da Muhafızlar, No:699, s:360.

Japon Erkân-ı Harbiye Zabitanı, No:699, s:361.

Japon Süvarileri, No:699, s:361.

Port Arthur İstikametinde Rus Askerleri, No:700, s:373.

Moukden Civarında Rus Askeri, No:700, s:376.

Tayeçhu Nehrinde Japon Askerleri, No:701, s:396.

Japon Ordusunun Mühimmat Nakletmek Üzere Demir Yolu Vagonlarını Çeken Çinli Ameleler, No:711, s:137.

Rus Baltık Filosunun Kumandanı Amiral Redgtevenaki'nin Donanmasının Tanger'e Ulaşması, No:711, s:137.

Aksa-yı Şark'a gönderilen gemilerin denizde nakliye gemilerinden kömür alması, No:712, s:156.

Bir Rus Bahriye Askeri, No:713, s:172.

Rusya Baltık Filosunun Süveyş Kanalı'ndan Geçişi, No:714, s:184.

Moukden'de General Couropatkine ve Bazı Çin Askerleri, No:703, s:9.

Japon Ordusunda Kıyafet Temizliği, No:703, s:9.

Amiral Alexelef'in Moukden'de Bir Hastane Ziyareti, No:704, s:25.

Japon Nakliye Arabaları, No:704, s:28.

Moukden'de Bir Rus Askeriyesinin Yemekhanesi, No:705, s:44.

Rus Asker Sevkiyatı, No:706, s:60.

Mançuri'de Kış Mevsimi: Japon Topçuları, No:706, s:61.

Rusya'nın Baitique Filosu, No:707, s:69.

Rus Askerlerinin Dinlenmesi, No:708, s:89.

Rus Askerlerinin Nakilleri, No:708, s:89.

Japon Ordusunda Yapılan İnşaat İşleri, No:708, s:92.

Rus Askerlerinin Bölgeyi Araştırması, No:709, s:109.

Japon Yaralı Askerlerinin Nakliyatı, No:709, s:109.

Port Arthur'da Japonların Torpil Toplamaları, No:709, s :109.

Port Arthur Müdafaa Askerleri General Stosse ile Heyeti, No:710, s:116.

Liyonya'da Japon Ordugâhında Yaralı Nakli, No:710, s:124.

Port Arthur'da Savunma Yerleri, No:714, s:185.

Moukden'de Rus Kazaklarının Bir Hücumu, No:715, s:200.

Moukden Ordugâhında Bir Ayin, No:715, s:201.

Rus Ordularının Topları Çıkarmaları, No:716, s:316.

Moukden Civarında Bir Rus Avcı Bölüğü, No:717, s:232.

Japon Sıhhiye Askerleri, No:717, s:233.

General Korepatkin'in Özel Treniyle Bir Ay Moukden'e Teftişe Gelmesi, No:718, s:249.

Japon Askerleri, No:718, s:232.

Viladivostok'un Manzarası ve Rus Askerleri, No:719, s:265.

Meydan Harbinde Gazete Muhabirleri, No:720, s:276.

Meydan Harbindeki Gazete Muhabirlerine Mektupların Gelmesi, No:720, s:276.

Moukden'de Salib-i Ahmer Cemiyeti'nin Eşya Nakliyatı, No:720, s:277.

Salib-i Ahmer Cemiyeti Arabası, No:720, s:284.

Daleny'de Kurulan Hastaneye Rus ve Japon Ordusu Yaralılarının Taşınması, No:721, s:296.

Moukden'de Rus Ordugâhında Gazete Muhabirlerinin Çadırları, No:723, s:328.

Mançuri'de Kış Mevsimi: Rus Ordugâhından Bir Manzara, No:724, Ön Kapak.

Rus Ordugâhında Diğer Bir Kışlak Zeminlik, No:724, s:340.

Rus Ordugâhında 'Zimilianka' Adı Verilen Kışlaklar, No:724, s:340.

Japon Ordugâhında Banyo Yapmak İçin Kullanılan Fıçılar, No:724, s:341.

Rus Filosunun Buzları Kırarak Yola Çıkmaları, No:725, s:356.

Dinlenen Askerler, No:725, s:357.

Japon Ordusunda Salib-i Ahmer Cemiyeti, No:726, s:373.

Dinlenmekte Olan Bir Japon Ordusu, No:726, s:376.

Japon Ordusunda Nakliye, No:726, s:377.

Mançuri Rus Ordusu Kumandanı General Lineviç'in Etrafı Teftişi, No:727, s:393.

Japonların Yaralı Nakli, No:727, s:396.

Bir Japon İstihkâmı, No:728, s:409.

Bir Rus Süvari Ordusu, No:729, s:5.

Japonların Büyük Çapta Top Nakliyatı, No:729, s:8.

Japon Sıhhiye Heyeti, No:729, s:8.

Dördüncü Ordu-yı Hümayunda Kış Mevsiminde İcra Olunan Askerî Müfrezinin Harekatı, No:730, Ön Kapak.

Dördüncü Ordu-yı Hümayunda Kış Mevsimi Manavraları, Seyyar Telgraf Zabıtı, No:730, s:20.

Dördüncü Ordu-yı Hümayunda Topçu Talimleri, No:730, s:21.

Dördüncü Ordu-yı Hümayunda Bir Piyade Bölüğünün Dinlenmesi, No:731, Ön Kapak.

Dördüncü Ordu-yı Hümayun Harekatı, No:731, s:36.

Rus Atlarının Şimale Doğru Hareketi, No:731, s:37.

Japon Askerlerinin Bir Köprüden Geçişleri, No:731, s:40.

Rus Baltık Donanması, No:732, s:56.

Dördüncü Ordu-yı Hümayunda Bir Piyade Bölüğünün Talimi, No:733, Ön Kapak.

Dördüncü Odu-yı Hümayunda Bir Telgraf Bölüğünün Manevrası, No:733, s:68.

Rus Harbindeki Top Atışları, No:737, s:133.

Rusya Baltık Filosu Heyeti, No:737, s:132.

Amiral Togo'nun İdaresindeki Japon Donanması, No:738, s:152.

Japon Askerlerinin Meydan Harbinde Kendi Mezarlıklarını Ziyaret Edişleri, No:739, s:169.

Coşima Muharebesi, No:740, s:184.

Üçüncü Ordu-yı Hümayunun Askerî Telgraf Bölüğünün Telgraf Hattı, İmalatını İcra Etmeleri, No:743, Ön Kapak.

Üçüncü Ordu-yı Hümayun Telgraf Bölüğü Subayları, No:743, s:228.

Japonların Yaralı Nakliyatı, No:745, s:264.

Japon Yaralıların Meydanda Toplandıktan Sonra Sedyeler Vasıtasıyla Hastanelere Nakli, No:745, s:265.

Rus ve Japon Muharebesi Manzaralarından: Ağaç Üzerinde Bir Çadır, No:748, s:309.

Mançuri'de Bir İstasyona Hücum, No:748, s:312.

Rus ve Japon Muharebesi Manzaralarından: Bir Rus Askerine Japon Askeri Tarafından Yardım Ediliyor, No:748, s:313.

Japon Bayrakları, No:748, s:316.

Japon Ordugâhında Askerlere Özel Tiyatro, No:750, s:341.

Rusya Ordugâhında Gazetelerin Okunması, No:750, s:344.

Rusya'da Japon Esray Harbiyesi, No:751, s:360.

Japon Ordugâhında Telgraf Çeken Askerler, No:751, s:361.

Mançuri'de Çunguz'ların Saçlarından Bağlı Olarak Nakli, No:751, s:361.

Edirne'de Yapılan Askerî Talimler, No:752, Ön Kapak.

İkinci Ordu-yı Hümayun İçinde Yapılan Top Talimleri, No:752, s:372.

İkinci Ordu Merkezinde Yapılan Topçu Talimleri, No:752, s:373.

Üçüncü Ordu Topçu Talimleri, No:752, s:376.

Üçüncü Ordu Nişancı Taburları Piyade Bölüğü, No:752, s:376.

Japon Askerlerinin Rusya'daki Meşguliyeti, No:752, s:377.

Japonya'da Bulunan Rus Esray harbiyesi, No:753, s:389.

Rusya'da Bulunan Japon Harbiyesi, No:754, s:409.

2.3.8. Sosyal Hayat ile İlgili Resimler

Kore Rakkasları, No:666, s:256.

Korelilerin Yatağı, No:666, s:253.

Kore'de Bir Kayık, No:666, s:253.

Kore Sikkesi, No:666, s:253.

Kore'de Bir Mandarinin Suret-i Cevalanı, No:666, s:253.

Kore Erkân-ı Hükümetten Bir Mandarin, No:666, s:252.

Paris Köpek Sergisi'nde İkinci Olan Köpek, No:668, s:281.

Paris Köpek Sergisi'nde Birinci Olan Köpek, No:668, s:281.

Mançuri Yerel Halkından Bir Köylü, No:721, s:293.

Mançuri Yerel Halkından Bir Köylü Kız, No:721, s:293.

Mançuri Halkı ve Bir Çalgıcı, No:725, s:360.

Mançuri'de Bir Çinli, No:725, s:361.

Mançuri'de Çin'li Zengin Tacirlerden Biri, No:745, s:269.

Bingazi'de Hasat Mevsimi, No:751, s:359.

Bingazi'de Zencilerin Yerleri, No:751, s:356.

Moukden Mahalli Halkı, No:751, s:364.

İpekçilik Zanaatı, No:754, s:412.

2.3.9. Seyahat ve Manzara Resimleri

Macaristan Seyati, No:651, s:15.

Yozgat Kasabasının Manzara-i Umumiyesi, No:656, s:89.

Kayseri'nin Manzarası ve Meşhur Erciyes Dağı, No:657, s:100.

Matmazel Se'nin Seyahati-İzlanda Kadınlarının Balıkları İstif Etmeleri, No:664, s:217.

Matmazel Se'nin Seyahati-İzlanda'da Köy Evleri, No:664, s:217.

Matmazel Se'nin Seyahatı – İzlanda'da Balıkçılık Hayatı, No:664, s:216.

Kutb-ı Cenubi Seyahati: Ne'tül Pulaer Gemisinin Buzlar Arasındaki Hâli, No:665, s:236.

Seyyahların Çadırı, No:666, s:245.

Seyyahların Kışlağı, No:666, s:245.

Kutb-1 Cenubi Seyahati: Ne'tül Pulaer Gemisi, No:666, s:244.

Baykal Gölünde Kışın Sefer Yapan Nakliye Vapurlarından Biri, No:675, s:388.

Yalu Nehrinden Bir Manzara, No:677, s:5.

İskelenin Baş Tarafından Görünüşü, No:687, s:165.

Hayfa İskelesi'nin Karadan Görünüşü, No:687, s:165.

Hayfa İskelesi'nden Başka Bir Manzara, No:688, s:184.

Trabzon Şehri İçinden Gümüşhane Kasabası'nın Manzarası, No:689, s:204.

Trabzon Şehri'nin Manzarası, No:690, s:212-213.

Trabzon şehri Dâhilinde Karadeniz Sahilinden Rize Kasabası, No:691, s:230.

Trabzon'un Ünye Kasabasının Manzarası, No:693, Ön Kapak.

Halep Manzarası, No:694, s:276.

Hunhu Nehrinden Bir Manzara, No:703, s:13.

Bingazi'de Pazar Yeri, No:705, s:41.

Samsun Şehrinin Manzarası, No:710, s:120-121.

Mançuri'de Kapçung Kasabası, No:711, s:140.

Keressonde'nin Manzarası, No:712, s:152.

Dali'nin Manzarası, No:716, s:217.

Meyis Adası, No:717, Ön Kapak.

Bitlis'in Hata Köyü ve Eski Kalesi, No:718, s:248.

Viladivostok Manzarası, No:722, s:309.

Mançuri'de Kış Mevsimi, No:724, s:344.

İskoçya'da Av Köpekleri Yetiştirmeye Özel Bir Çiftlik, No:724, s:349.

Kastamonu Civarında Bir Çiftlik, No:725, Ön Kapak.

Şarkı'nın Kutb-ı Şimali Seyahati, Seyahat Ekibinin Kışı Geçirdiği Vandal Adası, No:728, s:412.

Meganisa'da Bir Cadde, No:729, Ön Kapak.

Mançuri'den Bir Manzara ve Lyon Nehri Üzerinde Bir Köprü, No:733, s:69.

Kutb-ı Şimali Seyyahı İsveçli Otunurdnskivld'in Seyahat Vapuru İçindeki Hâli ve Refikası, No:733, s:76.

İsveçli Seyyahların Kışlak ve Malzemeleri, No:733, s:77.

Paris'in Manzarası ve Yeni Yapılan Elektrikli Trenin Geçiş Güzergâhı, No:743, s:237.

2.3.10. Spor Resimleri

Vücutta Bulunan Uzunların Jimnastikle Birlikte Çalışanları, No:671, s:327.

Terbiye-i Bedeniye Dersleri Resimlerinden: Beden Hareketleri, No:652, s:24,25, No:655, s:72,73, No:656, s:85, No:657, s:105, No:658, s:121,124, No:672, s:347.

2.3.11. Tablolar

Meşhur Ressamların Levhaları: Flemenk'in Meşhur Ressamlarından ve 16.asır Erbab-ı Dehasından, No:653, s:37.

Metsu'nun 'Ziyaret' nam Levhası: Paris'te Louvre Müzesindedir, No:653, s:37.

Müzik Aleti Çalan Bir Kadının Güneşin Batışını İzlemesi, No:657, s:112.

Levha: Güzel Saçlar, No:657, s:101.

Levha: Mevsim-i Şitan, No:658, s:117.

Levha: İpek Bükürken, No:659, s:137.

Levha: Tenteneciler, No:659, Ön Kapak.

Meşhur Estedan Levhalarından: Mednazar, No:659, s:136.

Meşhur Estedan Levhaları: Balkonda, No:661, s:169.

Levha: İki Çiçek, No:662, s:184.

Tablo: Valide, No:663, s:197.

Levha: Ku Manzarası, No:663, s:196.

Levha: Çiftçilik, No:665, s:233.

Levha: Bahr-i Muhitte Bir Posta Vapuru, No:666, Ön Kapak.

Tablo: Osmanlı Askerî Meşahir-i Ressaman-ı Osmaniye'den Miralay Halil Beyefendi'nin Yağlı Boya Levhalarından, No:667, Ön Kapak.

Ünlü Japon Ressamlarından Birinin Kış Levhası, No:750, s:345.

Şak Osihirire İsimli Japon Ressamın Bir Levhası, No:750,s:348.

2.3.12. Topluluk Resimleri

Kadıköy'de Bulunan Darü'l İrfan Mektebi Öğrencileri, No:652, Ön Kapak.

Güneşle Tedavi Edilenlerin Bahçede Toplu Hâlde Oturmaları, No:660, s:152.

Yafa'da Yapılan Hastanenin Önünde Toplananların Resmi, No:697, s:328.

Hamidiye-Hicaz Demiryolu'nun Açılış Töreninin Yapılması İçin İzmir Vapurunda Toplananların Resimleri, No:697, s:325.

Hamidiye-Hicaz Demiryolu'nun Beyrut Kısımını Açmak İçin Toplanan Heyet, No:699, Ön Kapak.

Hamidiye-Hicaz Demiryolu'nun Açılış Törenine Gelen Bedeviler, No:701.

Hamidiye-Hicaz Demiryolu Açılışında Dua Eden Heyet, No:702, s:404.

Ordugâhta Gazete Muhabirleri, No:710, s:117.

Moukden’de Gazate Muhabirleri, No:711, s:140.

Amiral Togo’nun Ailesi, No:738, Ön Kapak.

Japonların Kore’de Teşkil Ettikleri Hükümet Heyeti, No:745, s:260.

Dört Takım Elbiseli Adam Beklerken, No:748, Ön Kapak.

Amiral Togo’nun Coşima Muharebesi’nden Döndüğünde Aile ve Akrabalarıyla Çekilen Resmi, No:748, s:308.

Portsmouth Sulh Konferansı Heyetinin Amerika Reis-i Hükümeti Tarafından Takdimi, No:749, s:328-329.

Tokat’ta Belediye Bahçesinde Bir Bando Takımı, No:749, s:333.

Portsmouth Sulh Kongresi Heyeti, No:750, s:340.

2.3.13. Diğer Resimler

Jules Verne’nin Kitabı ‘ *Antil Adalarına Seyahat*’ Roman Resimlerinden: Mösyö Patirson ile Şakirdanı Sefineye Musallat Eder, No:653, s:41.

Jules Verne’nin Kitabı ‘ *Antil Adalarına Seyahat*’ Roman Resimlemelerinden Şakirdan Sefinenin Her Tarafını Hatta Baş Taraftaki Demir Çapayı Seyrederken, No:657, s:108.

Keman Resimleri, Mösyö Peterson’u Deniz Tutar, No:659, s:140.

Güneşle Tedavi, Kısa Kollu Gömleklerle Çalışan İnsanlar, No:660, s:153.

Güneşle Tedavi Edilen Hastaların Tedavi Şekli, No:660, s:149.

Paris’te Yapılan Son Makineler Sergisinde Ödül Kazanan Sadece Petrol Gazı ile Çalışan Gemi, No:662, s:185.

Jules Verne’nin Kitabı ‘ *Antil Adalarına Seyahat*’ Roman Resimlerinden, No:663, s:204; No:680, s:61, s:108; No:686, s:157, No:691, s:237, No:693, s:268; No:694, s:284; No:695, s:300; 696, s:316; No:697, s:333; No:698, s:349; No:699, s:364; No:700, s:380,381; No:701, s:397.

Nevicad Kızak Velespiti, No:663, s:200.

Nevicad Kızak Velespiti, No:663, s:201.

Hayvanat-ı Vahşi Mürebbiyesi, No:664, s:213.

Yafa Portakalları, Portakal Ağaçları, No:683, s:105.

Bingazi'den Sert'e Kadar Yapılacak Olan Telgraf Hattının Direkt Nakliyatı, No:691, s:228.

Bingazi'den Sert'e Kadar Olan Telgraf Hattının Resmî Olarak Kullanılmaya Başlanması, No:695, Ön Kapak.

Bingazi'den Sert'e Kadar Olan Telgraf Hattının Açılış Töreninde Atlı Gösterileri, No:697, s:329.

Çocuk Büyütmek ile İlgili Resimler, No:712, s:157; No:713, s:176; No:716, s:221; No:717, s:237; 718, s:233; No:726, s:381; No:727, s:397; No:729, s:13; No:731, s:45; 732, s:62; No:734, s:95; No:735, s:109; No:738, s:157; No:741, s:203; No:751, s:363; 753, s:397;754, s:413.

Kurtların Ağaca Çıkmalarını Engellemek İçin Ağaca Sarılan Sargılar, Üzerine Böcek Yapışmış Bir Sargı ve Elmaların Yeni Bir Hastalığı, No:715, s:204, (metinle birlikte).

Elma Kurtlarının Bitkiler Üzerindeki Görüntüsü, No:715, s:205.

Ağaçların İlaçlanması İçin Kullanılan Alet, No:716, s:220.

Hamburg'ta Hayvanat Ticarethanesine Mahsus Bir Kış Bahçesi, No:721, s:300.

Hamburg Hayvanat Ticarethanesi Filleri, No:721, s:301.

Sibiryaya Hattında Ameliyat İçin Hazırlanmış Bir Oda, No:723, s:325.

Avusturya'dan Avrupa'ya Nakledilen Yabani Bir At, No:725, s:364.

Yabani Atın Farklı Renklerde Yavrusu, No:725, s:364.

Av Köpeklerini Yetiştirmeye Mahsus İskoçya Çiftliğinde Köpeklerin Talimleri, No:726, s:380.

Alman, İngiliz, Amerika, Fransa Saatleri, No:730, s:29.

Saat Muhafaza Etmek İçin Kullanılan Aletler, No:730, s:30.

Son Usul Bir Meyve Bahçesinde Yeni Fidanları Muhafaza Etmeye Mahsus Örtülü Depolar, No:730, s:124.

Amerika'da Bir Ticarethanenin Mahsus-i Garibe ve Tekerlekler Üzerinde Bir Çarşıdan Diğer Çarşıya Sürat Nakli, No:734, s:88.

Kutb-ı Şimali Seyyahlarının Kullandığı Köpekler, No:734, s:92.

Bir Meyve Ağacının Geceleri Muhafaza Edilmesi, No:736, s:125.

Meyve Ağaçlarını Muhafazaya Mahsus Örtülerin Gerilmiş Hâli, No:736, s:125.

Meyve Ağaçlarını Muhafazaya Mahsus Gündüzleri Toplanan Örtüler, No:736, s:125.

Demir Eritmeye Mahsus Elektrikli Fırın, No:737, s:140.

Edison'un Çalışma Odası, No:744, s:248.

Edison Çalışma Yaparken, No:744, s:248.

İzmir'de Açılan At Çiftliğinde Yetişen Hayvanlar ve Onların Sergilenme Merasimi, No:744, Ön Kapak.

Edison'un Çalışma Salonunun Diğer Bölümü, No:744, s:249.

Japon Yapımı Bir Vazo, No:747, s:293.

Londra'da Deneme Uçuşu Yapılan Bir Balon, No:747, s:296.

Paris'te Sen Nehri Üzerinde Denemesi Yapılan Yelkenli Balon, No:747, s:296.

Bingazi'de Hurma Ağacında Libkinin Suret-i İcrası, No:751, s:357.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SEÇİLMİŞ METİNLER

3.1. Biyografi Yazıları

Merhûm İshak Efendi

Merhum müşârun-ileyh Erzurum eşrâfından ve şece‘ân-ı Osmaniye’den Ali Bey nâmında bir zâtın sulbinden 1252 sene-i hicriyesinde Erzurum’da dünyaya gelmiştir. Arabî, Fârisî ve fûnûn-ı lâzıme-yi bi’t-tahsîl 21 yaşında iken 1275 senesinde Adana ve Sivas, Yemen vilayetlerinde müteveffâ Ahmet Paşa’nın divan kitâbeti hizmetinde sekiz sene kadar bulunduktan sonra 90 senesi Rebiülevvelinde Bursa demiryolu inşaat komisyonunun umûr-ı tahrîriyyesine ve 92 senesi Rebiülevvelinde komisyon-ı mezkûr riyaseti vekâletine memur olarak 94 senesi Haziran gayetine kadar istihdâm olunmuştur. 96 senesi evâsıtında altıncı daire-i belediye hendesehanesi baş kitâbetine ve fahrî olarak Beyoğlu muhâcirîn şubesi riyasetine ve 1300 senesi saferinde daire-i mezkûre baş kitâbetine tayin olunmuştur. 1310 senesi Cemaziyelâhiresinde kemâkân baş kitâbet vazifesi uhdesinde kalmak üzere daire-i mezkûre müdür muavinliği ilave-i memuriyet olarak uhdesine tefvîz buyrulmuştur. Merhûm müşârun ileyh rütbe-i bâlâ ricâlinden olup ikinci rütbeden mecîdî nişân-ı zîşânını hâmil bulunmakta idi.

Merhûm tedkîk-i kütüb-i diniye ve edebiye ile iştigâlden bir an hâlî kalmaz ve her zaman mütâla‘a-i mebâhis-i diniye ve tezkâr-ı menâkib ibrâz ile imrâr-ı vakit etmekten lezzet-yâb olurdu. Hoş sohbet, sûtûde haslet bir zât idi. *Mektûbât*, *İntibâh*, *Zeyl-i intibâh* gibi âsârı edeb ve irfânına birer numûnedir.

İmzasız

S.F., No: 653, s:43

Merhûm Feridun Bey

Saltanat-ı seniyyenin Madrid sefir-i sâbıkı olup Paris'te talebe-i Osmaniye nezâretine memur buyrulan rütbe-i ûlâ ricalinden Feridun bey'in Almanya'da Baden ve Belan kaplıcasında taht-ı tedavide iken irtihâl-i dâr-ı bekâ ettiği ve naaş-ı mağfîret-nakşının Dersaadet'e getirileceği geçende yazılmış ve merhûmun cenazesinin Dersaadet'e isâli zımında ber-mucip irâde-i seniyye-i Hazret-i Pâdişâhî biraderi hâriciye nezâret-i celîlesi istişâre odası muavinlerinden saadetlü Aziz Bey Efendi hazretleri Almanya'ya azîmet etmişti. Mahall-i mezkûrda i'mâl edilen ma'un bir sanduka derûnuna cenaze vaz' edildikten sonra Baden'den şimendifere bi'l-irtikâb Teriste'ye îsâl, oradan dahi Gürcü kumpanyasının Aleksandiros vapuruyla cumartesi günü sabah saat bir kararlarında Dersaadet'e nakledilmiştir.

Vapur Sirkeci önünde bulunan şamandıraya rabt edildikten sonra sanduka Sirkeci İskelesi'ne ve Emirler Câmî'-i şerîfine getirilmiştir. Orada sanduka açılıp derûnunda bulunan diğer sanduka ihzâr edilen tabuta vaz edildikten sonra saat dört buçuk raddelerinde cenaze câmî'-i şerîf-i mezkûrdan kaldırılarak önce Yenikapı Mevlevihânesi dedegânı ile dervîşân-ı tehlîl-hân oldukları ve hâriciye nezâret-i celîlesi hademesi dahi ellerinde buhurdanlar bulunduğu ve şehremâneti çavuşânı cenazenin sağ ve solunda olduğu halde tramvay yolu tarîkiyle Ayasofya câmî'-i şerîfine isal edilmiş ve câmî'-i şerîf-i mezkûrda cenaze namazı eda olunduktan sonra Divanyolu Aksaray şehremîni odabaşı tarîkiyle Mevlevihâne kapısına nakl olunarak pederleri teşrifât-ı umûmiyye nâzırı merhûm Kamil Bey'in kabrinin sağ tarafında evvelce tehiye edilen makbere-i mahsûsasına vedî'a-i rahmet-i rahmân kılınmıştır.

İmzasız

S.F., No:653, s:43

Merhûm Ali Haydar Efendi

Meclis-i Kebir-i Ma‘arif reisi Ali Haydar Efendi irtihâl-i dâr-ı bekâ eylemiştir. Vasiyeti mucibince Doğancılar’da Ceddi Hazret-i Pir Muhammedü’l Nasuhi Kuddisesırrahu’l âli dergâh-ı şerifi haziresinde defîn-i hak itr-nâk kılınmıştır.

Merhûm müşârûn-ileyh cedd-i muhteremi Pîr Muhammed Nasuhi Kuddisesırrahu’l âli hazretlerinin ahfâdından olmakla esâsen bir terbiye-i ma‘neviye ile mütellâ olmuş ve cenâb-ı hekîm-i mutlakın mahzâ bir muhibbe-i sübhaniyesi olarak zâtında münecceli olan kâbiliyet ve isti‘dâd-ı fevkâlâdesi maddeten dahî bu derece-i tekemmüle vusûlünü tebşir eylemiştir.

Ali Haydar Efendi asrımızın yetiştirdiği duhâtta ve mu‘âsırları arasında nâdirü’l-emsâl erbâb-ı ilm-i kemâlattan idi.

Ali Haydar Efendi zarif, nüktedan, kibar-ı sohbet, halîm ve mütevazı idi. İrtihâli bilumûm müntesibîn-i ilm ü fenni dağdar-ı teessüf ve tesir eylemiş ve gaybubet-i ebedîsi hakikaten zâyi‘attan ma‘dud bulunmuştur.

Ali Haydar Efendi Rumeli eşrafından ve Kısmet-i Askeriye Mahkemesi kitabinden müteveffa Numan Efendinin mahdumudur. Tarikat-ı Âliye-i Halvetiyyede pîr-i sâni Hazret-i Nasuhi sülâlesine mensup olmakla şöhret-i nesibiyesi olmak üzere ismi sicil-i resmîde Nasuhizâde Hafîdi diye mukayyiddir.

Müşârûn-ileyh 1253 senesi evâhirinde Dersaadet’te tevellüt ile şimdiki Mekteb-i Mülkiyenin yerine kâim ve ol vakit Vâlîde Mektebi demekle ârif olan Darül-Mu‘arifterüş diye derslerini gördükten sonra bir taraftan Mu‘allimhâne-i Nevvâba ve bir taraftan Fatih Camii Şerifine devâm ile tertîb derslerini Câmi‘-i Mezkûrede Rusçuklu Şeyh Mustafa Efendi merhumdan ve diğer ulûm-ı aleyh ve âliyei sâiresatizeden tedris ederek iki kıt‘a icâzetnâme istihsâl eylemiştir.

1274 tarihinde Mu‘allimhâne-i Nevvab müdür muavinliğine 1280 tarihinde yine Muallimhâne-i Nevvab fikh-ı şerif mu‘allimliğine, 1286 tarihinde bir müddet vâlî vekâleti dahî resmen ve muvâzafen ilâve-i memuriyet olarak bu sene müfettiş hükkâmlığına 1289 senesinde Tuna vilâyeti merkez niyâbetine 1290 senesinde vilâyet-i mezkûre Divân-ı Temyîzriyâsetine, 1291 senesinde Aydın vilâyeti Divân-ı Temyîz riyâsetine, 1292 senesinde baş kitâbetine resmî ve muvazzaf vekâlet-i

inzimâmıyla meclis-i tedkikât-ı şer'îyye //125 azalığına, 1295 senesinde ikinci defa olarak Aydın vilayeti merkez niyâbetine, 1297 senesinde bâ-irâde-i seniyye hazret-i pâdişâhi memuriyet-i mahsûsa ile Rumeli-i şarkî eyaletine izâm buyrulmuştur.

1300 sene-i hicriyesine kadar orada ifâ-yı memuriyet ve ikmâl-i vazife ile sene-i mezkûrede Şûrâ-yı Devlet-i Tanzimat Dairesi azalığına, 1302 senesinde Meclis-i Kebir-i Maarifin teşkîl-i âhirinde riyâsetine, 308 senesinde ilâve-i memuriyet olmak üzere Şarki Rumeli Cemaat-i İslamiyesi nezâretine tayin buyrulmuştur.

1270 senesinde müderris olup sırası ile kat-ı merâtıbden sonra 303 senesinde uhdesine Anadolu kazaskerliği bâye-i celili tevcîh buyrulmuştur.

Birinci Osmanî ve Mecidî nişanlarını haizdir. Mukaddemâ tevârih-i muhtelifede memuriyet-i asliyelerine ilaveten bâ-ferman-ı âlî dört defa mollalık ile memuriyet-i muvakkatede ve ahiren Mekteb-i Hukuk-i Şahanede müteşekkil heyet-i mümeyyize riyâsetinde buldukları gibi mekteb-i mezkûrde mecelle-i ahkâm-ı adliye ve usûl-i fıkıh tadrîs ederdi.

Mekteb-i Hukuk-i Şahane talebesine mahsûs olmak üzere usûl-i fıkıh dersinden bazı aksâmitab' olunup bakiyyesi derdest-i tab'dır.

İmzasız

S.F., No:658, s:124-125

Merhûm Hasan Faik Paşa

Merhûm müşârun-ileyh bin iki yüz elli iki tarihinde Dersaadet'te tevellüd ederek vâlid-i mâcid-i hazret-i tâcidâr-ı uz mâ cennetmekân Firdevs-âşiyân Sultan Abdülmecid Han Hazretleri'nin hâssa müşîrliğinde bulunmuş olan merhûm Selim Paşa'nın mahdûmudur.

Merhûm müşârun-ileyh altmış yedi tarihinde gönüllü olarak sülk-i celîl-i askerîye dehâlet ederek makâm-ı celîl-i ser-askerînin tensîbi üzerine altmış sekiz tarihinde açıktan mülâzım-ı evvel ta'yin buyrulmuş ve tedricen terfî' ederek ferîkân rütbe-i refî'ası tevecîh ve ihsân buyrulmuştu. 314 tarihinde şeref-sünûh ve sudûr buyrulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî mantûk-ı münîfi vechle me'mûriyet-i hâzırası olan üçüncü nizâmiye fırkası kumandanlığına nakl ve ta'yin buyrulmuş ve 319 senesi Ağustosunda karîha-i ilhâm-ı sabîha-i hazret-i pâdişâhîden fahrî yâverân-ı hazret-i şehriyârî silk-i celîline idhâl ve yine o sene zarfında on sekizinci nizâiye ve üçüncü fırka kumandanlığı uhdesinde kalmak üzere bâ-irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî Dedeâğac sancağı umûr-ı inzibâtiye ve sevkîyatına ve hat boyu emr-i muhâfazasına memûr buyrulmuştur.

İmzasız

S.F., No: 675, s: 396

Merhûm Rıfat Bey

Tüfek ve fişek fabrikaları mübâyaa komisyonu reis vekîli olup Almanya'da Obrendorf'da irtihâl-i dâr-ı bekâ eden ve bütün mesârifî lütfen ve âtıfeten ceyb-i hümayun-ı mülûkânededen inâyet ve ihsân buyrularak Dersaadet'e getirilen Erkân-ı Harbiye miralay Rıfat Bey'in naaşı Sirkeci'ye vürûd etmiş ve sûret-i mahsûsada gönderilen asâkir-i şâhâne delâletiyle trenden alınıp Fatih Cami'i-i şerîfine îsâl ve orada cenaze namazı ba'de'l-edâ Edirnekapı'da ailesine mahsus tehiyye kılınan makbereye defn ile vedâ-i rahmet-i Rahmân kılınmıştır.

Merhûm Rıfat Bey edip, fazıl, muktedir ümerâ-yı askeriyeden ve mehâsim-i ahlâkiye ve müzâyâ-yı insâniyyeyi nefsinde ceme muvaffak olan zevât-ı muktedire ve muhtermeden olduğundan vukû-ı irtihâlleri şâyân-ı teessüf ve teessürdür.

Müstahberâtımıza nazaran mûmâ ileyh Karlesroha'da nezleye dûçâr olmuş, o sırada Obrendorf'a berâ-yı muâyene gitmesi lâzım gelmiş. Etibbâ tarafından birkaç gün istirahat etmesi tavsiye edilmiş ise de (işî hastalığa tercih ederim) diye Obrendorf'a gitmiş. Orada hastalığı zâtürreye tahavvül ederek vefât etmiştir.

Mümâileyhin vefatı münâsebetiyle nişâne-i teessür olarak Obrendorf Fabrikası öğleye kadar tatil-i işgal eylemiştir. Cenaze tüfek fabrikası müdür ve müstahdemîni ile ve tarafeynde iki bando ve muzika ve yedi sekiz bin kişi bulunduğu halde mevkiye getirilmiştir. Cenazede Karlseroha fişek fabrikası müdürü de hazır bulunmuştur. Naaşı nakil için icap eden tabut tüfek fabrikası tarafından yaptırılmış olup dışı nikel kaplama ve cevizden mamûldür. Sırbistan ve Bulgaristan'da bütün mevâkıfda ahali-i İslâmiye tarafından merâsim-i ihtirâmkârâne icrâ olunmuştur.

İmzasız

S.F., No: 686, s: 150

Merhûm Hüseyin Rıza Paşa

Merhûm İsmet Paşazâde efâzıl-ı vüzerâ-yı saltanat-ı seniyyeden Muhâcirîn Komisyon-ı Alîsi birinci azası Rıza Paşa'nın bir seneden beri muzdarib olduğu hastalıktan rehâ-yâb olamayarak Boyacıköyü'nde kâin sâhilhânesinde fecâaten teslîm-i rûh ile lebîb-zen-i emr-i celîl-i irci'î olduğu vâsıl-ı sem'-i te'essüf olmuştur. Rıza Paşa ilm ve fazlı ile beyne'l-vüzerâ temâyüz eylemişti.

Arabiyâtta, edebiyâtta iktidâr-ı tâmme mâlik olduğu gibi kütüb-i nefîse ve nâdire edinmek merâkında da bulunduğundan son nefese kadar kitâb ve kalemi elinden düşmemiştir denilebilir.

Dersaadet'te ve belki de memâlik-i mahrûse-i hazret-i pâdişâhîde sayılır birkaç kütüb-i nefîse ve nâdire meraklısı varsa birincisi Rıza Paşa merhûmdu. Eski yazma kitapların kıymet ve ehemmiyetini hakîkaten nakkâdane tanırdı.

Rumelihisarı'nın yüksek bir mevki'inde Ahmet Vefik Paşa merhumun yaptırmış olduğu kütübhaneyi iştirâ edeliden beri Rıza Paşa merhûm orasını kütüb-i nâdireden müteşekkil bir kütübhâne haline getirmeye pek ziyade sarf-ı mesâ'i eylemiş, bu mesâ'i makbûlesi pek güzel netice hâsıl etmişti. İrtihâli şâyân-ı te'essüf zâyiâtandır.

Rıza Paşa merhûm vüzerâdan İsmet Paşa merhûmun sulbünden kadem-nihâde-i âlem şuhûd olmuştur. Sinn-i tahsîle vâsıl olduğu zaman husûsî muallimlerinden ulûm-ı âliye ve âliye tahsiline ikdâm ederek icâzet alacak derecede ileri gitmiş, bir taraftan da me'mûrîn silkine duhûl ile umûr-ı idâre-i devlet hakkında iktisâb-ı malûmâta ihtimâm eylemiştir. Müşârun-ileyh evvelâ Mektûbî-i Hâriciye Kaleminde çerağ edilip bilahare kalem-i mezkûr hulefâlığını ve bir müddet sonra şûrâ-yı Bahriye azalığını ve Bahriye Nezâret-i Celîlesi levâzım riyâsetini ihrâz eylediği gibi Mahkeme-i Temyîz azalığı gibi memûriyetlerde ve vilâyât-ı şâhânedeyi ihrâz eylediği tahkîk memûriyetlerinde daima âsâr-ı muvaffakiyet göstermiştir.

1300 senesinde Beyrut ve civarı vilâyâtı umûr-ı adliyesinin tahkîkine me'mûr buyrulmuştur. Müahharen baş müdde'î-i umûmîlik me'mûriyet-i mu'tenâsına tefvîz kılınmıştı. Bu memûriyet-i mühimmeden Bulgaristan komiserliğine ve müte'âkiben //218 Hüdâvendigâr ve Girit ve Yanya ve Aydın valiliklerine tayin kılınarak her

yerde sebk eden hidemât-ı hasenesine mebnî Dersaadet'e celb ile Evkâf-ı Hümâyun ve Adliye Nezâret-i Celîlesine tayin kılınmış ve dört beş sene bu me'mûriyet-i mühimmede bulunduğu esnada Cevat Paşa merhûmun sadârete ta'yininde beş altı gün kadar sadâret kâymakâmlığına hizmet-i müftehiresini de ibkâ eylemişti.

Adliye Nezâretinden infikâkını müteâkib 1310 sene-i hicriyyesi zarfında Selanik valiliğine tahvîl-i me'mûriyet eylemiş, altı sene evvel vilâyet-i müşârün-ileyhâdan infikâkını müteâkib Dersaadet'e muvâsaletinde son me'mûriyetleri olan Muhâcirîn Komisyon-ı Alîsi birinci azalığını ta'yin kılınmıştı.1305 senesi Recebinin on beşinde rütbe-i sâmiye-i vezâreti ihrâz eylemişti.

Birinci rütbeden nişân-ı âlî-i Osmânî ile Mecîdî nişân-ı zîşânını, altın ve gümüş imtiyâz madalyalarını hâiz ve İtalya'nın birinci rütbeden koronditali, Bulgaristan emâretinin birinci rütbeden Sent Aleksandr Viyana cânibinden birinci rütbeden Pinof nişanlarını hâmildi.

İmzasız

S.F., No:690, s: 217-218

Merhûm Şâkir Paşa

Şâkir Paşa velî-nimet-i bi-minnetimiz padişahımız efendimiz hazretlerinin hidemât-ı mukaddesesine vakf-ı nefis etmiş müşîrân-ı izâmdan iktidâr ve hasâfeti ile müte‘ârif bir zât-ı dirâyet-semât idi.

Mekteb-i Harbiye-i Şâhânedan erkân-ı harb yüzbaşılığı ile neş’et ettikten sonra Paris’te Mekteb-i Osmani’de ikmâl-i tahsîl ve iktisâb-ı destmâye-i feyz-i celîl eyledikten sonra Paris Sefâret-i Seniyyesi ateşemiliterliğine tayin buyrulmuş, bi’lâhare Dersaadet’e gelerek binbaşılık rütbesini ihrâz etmiştir.

Merhûm müşârun-ileyh tadrîcen livâlîğa kadar terfi-i rütbe eylemiş ve maiyyet-i seniyye-i mülûkâne erkân-ı harbiyesine memûr edilmiştir. Feriklik rütbe-i refî‘asını ihrâz ile Bağdat’a azîmet etmiş bir müddet sonra tekrar Dersaadet’e avdetini müteâkip rütbe-i sâmiye-i müşîrîyi ihrâz eylemiş ve pek çok hidemât-ı mühimme-i askeriye ve fenniyyede bulunmuştur. Memâlik-i mahrûse-i hazret-i pâdişâhîde vücûda getirilmiş büyük yollar, şimendiferler ve köprüler ve sair müessesât-ı mühimme-i nâfiadan pek çoğunun emr-i inşâsında merhûmun malûmât-ı fenniyyesinden istifâde edilmiştir.

Merhûmun sadâkat ve ubûdiyeti nezd-i âlî-i hazret-i velî-nimet-i azamîde rehîn-i takdîr olarak hurşid-i inâyât bende-perverî-i hazret-i mülûkâneleri, hakkında dâima pertev-efzâ-yı perviz olmuş ve merhum müşârun ileyhe en mühim hidemât tefvîz buyrulduğu gibi maiyyet-i seniyye-i hazret-i mülûkâne erkân-ı harbiyesi riyâset-i celîlesi misüllü bir hizmet-i müstevcibü’l mefhareti ihrâz ile kadr ü şanı rehîn-i itilâ buyrulmuştu.

İrtihâli nezd-i mürâhim-vefd-i hazret-i cihanyân-ı azamîde fevkalade müstelzim-i esef olarak âile-i keder-dîdesinin lütfen ve âtîfeten reşhat mübeccele-i tesliyet ve taziyet bezliyle ateş-i sûzân-ı teellümleri rehîn-i intifâ buyrulmuş ve mesârif-i techîziyye ve tekfîniyyesinin de inâyeten ceyb-i hümâyûn-ı mekârim-makrûn-ı Cenâb-ı Zıllullâhî’den tesviyesi emr ü fermân buyrulmuştur.

Merhûm müşârun-ileyh taraf-ı eşref-i hazret-i tâcidâr-ı azamîden bir iki defa memûriyet-i mahsûsa ile Almanya imparatoru haşmetlü Wilhelm Hazretleri’nin nezd-i âlîlerine izam buyrulmuş olduğu gibi Almanya ordularının büyük

manevralarında da hazır bulunmuş ve imparator müşârun ileyh hazretlerinin Dersaadet'i ziyareti esnasında istikbâline memûr buyrulduğu gibi imparator hazretlerinin Kudüs-i şerîfe vukû bulan seyahatleri esnasında refâkat-i haşmetânelerinde bulunmuştur.

Merhûm müşârun-ileyh ahîren taraf-ı eşref-i hazret-i pâdişâhîden Avusturya ve Macaristan imparatoru haşmetlü Fransuva Jozef hazretlerine ihdâ buyrulan Hânedân-ı âl-i Osmân nişân-ı fûrûğ-ı efşânını îsâl ve tevdie memur heyet-i riyâsetiyle Viyana'ya azîmet etmiştir.

Merhûm müşârun-ileyh mevdû uhde-i sadâkati olan her hizmeti ber vech-i dilhâh-ı âlî îfâya hüsn-i muvaffakiyetle ihrâz-ı memdûhiyet eylemişti.

Şâkir Paşa avâtıf-ı kadr dâni-i hazret-i velî-ni'met-i a'zamîden 313 senesi Ramazan-ı şerîfinin yirmi beşinde rütbe-i sâmiye-i müşîriyet tevcîh ve ihsânıyla rehîn-i âtîfet buyrulmuştu.

Murassa iftihar, murassa Osmânî, murassa mecîdî, altın ve gümüş imtiyaz, altın liyakat madalyalarını hâiz ve hâmil olduğu gibi düvel-i ecnebiyyenin en muteber nişanlarından pek çoklarını da hâiz idi.

İmzasız

S.F., No:715, s:197

Evkâf Nâzır-ı Sâbıkı Merhûm Galip Paşa'nın Tercüme-i Hâlleri

Abdullah Gâlip Paşa Mısır tüccarından Ketencizâde müteveffâ Hacı Mehmet Sadık Efendi'nin mahdûmudur. 1244 senesi Şabanının yirmi sekizinde Dersaadet'te tevellüt etmiştir. Sıbyan mektebinde mukaddime-i ulûm-ı diniyyeyi ba'de't-tahsîl mu'allim-i mahsûstan mantıka kadar Arabî ve bestâbe kadar Fârisî ile hesâb ve hendese ve coğrafya ve Fransızca okumuştur. 1257 senesi saferinde on iki yaşında olduğu hâlde mülâzemetle Hazîne-i Celîle-i Mâliye Vâridât Muhâsebesi Rumeli Odasına dâhil ve 1263 senesi muharreminde yirmi beş ve muahharen tadrîcen iki yüz elli kuruş maaşa nâil ve 1259 senesi Rebiülevvelinde nisbet-i kalemiyesi bâki kalmak üzere iki bin kuruş aylıkla Gümüşhane sancağı mâliye kitabetine memur olmuş ve bi'l-isti'fâ 1270 senesi Cemaziyelevvelisinde oda-i mezkûra ricat etmiştir. 1271 senesi Zilkadesinde dört bin maaş ve kaymakam tayini ile Kırım ordu-yu hümâyûnu muhâsebe mümeyyizliğine tayin olunmuştur.

1272 senesi Ramazan-ı şerîfnde yine oda-i mezkûra avdet eylemiş ve beşinci rütbeden mecîdî nişânı ve iki kıt'a madalya i'tâ ve 1273 senesinde uhdesine rutbe-i sâlise tevcîh buyrulmuştur. 1277 Senesi Şabanına kadar maaşı tadrîcen bin beş yüz kuruşa irtifâ edip şehir-i mezkûrda üç bin beş yüz kuruş maaşla mezkûr üçüncü mümeyyizliğe ve 1280 senesi Şevvalinde dört bin beş yüz kuruş aylıkla Bank Odası müdürlüğüne ta'in ve 1281 senesi Cemaziyelevvelîsi guresinde tebdîlen dördüncü mecîdî nişânı ihsân buyrulmuştur. Sene-i mezkûre Şabanında maaş-i mezbûr ile eshâm-ı umûmiyye Türkçe muhâsebeciliğine intikâl ve bir müddet sonra ilgâ-yı me'mûriyetle infisâl eylemiştir. 1282 senesi Rebiülâhirinde dört bin beş yüz kuruş aylıkla meclis rüsûmât azalığına ve 1283 senesi Cemaziyelevvelîsinde yedi bin beş yüz kuruş maaşla Rüsûmât Emâneti muhâsebeciliğine tahvil-i me'mûriyet etmiştir.

1284 senesi Ramazanında sâniye sınıf-ı mütemâyizi 1286 senesi Saferinde ûlâ sınıf-ı sânisî rütbelerine nâil olmuştur. 1288 senesi Şabanında rütbe-i ûlâ ve on beş bin kuruş maaşla Makâm-ı Ser-askerî müsteşarlığına ve sene-i mezkûre Ramazan-ı şerîfnde ol miktar maaş ve Divan-ı Muhâsebât riyâseti inzimâmıyla Mâliye Nezâret-i Celîlesi müsteşarlığına ve yine sene-i mezkûre zilkadesinde yirmi bin kuruş maaşla ve rütbe-i **//(236)** bâlâ ile Rüsûmât Emânetine tahvîl ve zilhiccesinde dahi yirmi beş bin kuruş maaşla Mâliye Nezâret-i Celîlesi tevcîh ve bu esnada birinci rütbeden mecîdî nişânı ihsan buyrulmuştur.

1289 senesi Rebiülevvelinde yirmi beş bin kuruş maaşla Trabzon valiliğine bi't-tayin sene-i mezkûre Recebinde infisâl eylemiştir. 1290 senesi Saferinde yirmi beş bin kuruş aylıkla Hüdâvendigâr valiliğine ve sene-i mezkûre Cemaziyelevvelîsinde on beş bin kuruş şehriye ile defter-i hâkânî nezâretne tahvîl-i me'mûriyet etmiştir. 1291 senesi Cemaziyelevvelîsinde yirmi beş bin kuruş maaşla ikinci defa olarak Rüsûmât Emânetine ta'yîn ve 1292 senesi Cemâziyelâhiresinin onunda maaşı yirmi bin kuruşa tenzîl olunmuştur. 1292 senesi Şevvalinde yirmi beş bin kuruş maaşla yine Hüdâvendigâr valiliğine ve sene-i mezkûre zilkadesinde yirmi bin kuruş maaşla def'a-i saniye olarak Defter-i Hâkânî nezâretine ta'yin kılınmıştır.

1293 senesi Rebiülevvelinde otuz dokuz bin kuruş maaşa ve rütbe-i sâmiye-i vezâret tevcîhiyle ikinci defa olarak maliye nezâret-i celîlesine bi't-ta'yîn 1294 senesi Muharreminde infisâli vukû bulmuştur. On dört gün sonra yirmi beş bin kuruş maaşla Şehremâneti ve 1295 senesi Zilhiccesinde yine yirmi beş bin kuruş şehriye ile def'a-i sâlise olarak Hüdâvendigâr valiliğine ve 1296 senesi saferinde otuz bin kuruş maaşla Dersim ve havalisinin komiserliğine tahvîl-i me'mûriyet eylemiş ve kable'l-azîme istifâ etmiştir. 1296 senesi Rebiülevvelinde yirmi bin kuruş maaşla Haleb vâliliğine ta'yin olunmuş ve havasıyla adem-i imtizâcından dolayı istifâ eylemiştir.

1296 senesi Şevvalinde yirmi bin kuruş aylıkla Kastamonu valiliğine ta'yin buyrulmuş ve üç mâh sonra maaşı on beş bin kuruşa tedennî etmiştir. 1298 senesi Şevvalinde on bin kuruş aylıkla Nâfi'a komisyonu azalığına ve 1299 senesi Saferinde on yedi bin kuruş maaşla Selanik valiliğine bi't-ta'yin 1300 senesi Ramazan-ı şerîfnde birinci rütbeden nişan-ı âlî-i Osmânî ihsan buyrulmuştur. 1302 senesi Cemaziyelûlâsında ol miktar maaşla Cezâyir Bahr-i sefid valiliğine ve 1303 senesi Cemâziyelevvelîsinde on beş bin kuruş maaşla intihâb-ı memûrîn komisyonu riyâsetine ve sene-i mezkûre Zilkadesinde yirmi bin kuruş maaşla ikinci defa olarak Selanik valiliğne tayin olunmuş ve bu sırada murassa nişân-ı âlî-i Osmânî ile imtiyâz nişân-ı fûrûğ-efşânının altın ve gümüş madalyaları ihsân buyrulmuştur.

Birinci defa Selanik valiliği esnasında Papa cânibinden Peynof ve Yunan hükümetinden Süvevver ve muahharen Romanya hükümeti tarafından Koron Dormani nişanlarının birinci rütbeleri i'tâ olunmuştur.

1308 senesi Rebiülevvelinin beşinde Sırp hükümeti tarafından birinci rütbeden Takva nişanı verilmiştir.

1309 senesi Muharreminin yirmi dokuzunda otuz bin kuruş maaşla Evkâf-ı Hümayûn Nezâret-i Celîlesine tayîn buyrulmuştur.//(238) 1310 Senesi saferinin yirmi ikisinde maaşı kırk bin kuruşa iblâğ ve muahharen otuz altı bine tenzîl edilmiştir. 1320 senesi eylülünün sekizinde Şûrâ-yı Devlet Mülkiye Dâiresi azalığına tayin buyrulmuşlardı.

Merhûm müşârun-ileyh umûr-ı maliye hakkında müzâkerâta bulunmak üzere teşekkül eden müteaddid maliye komisyonlarına riyâset eyledikleri gibi ahiren mevki'-i icrâya konulan yeni damga ve pul nizamnâmesini tertip ve tanzim eden komisyonun dahi riyâsetinde bulunmuşlardı.

İmzasız

S.F., No: 717, s: 235-238

Merhûm Hasan Paşa'nın Tercüme-i Hâli

Hasan Paşa merhûm Edirne vilâyetinde tevellüt etmiş, mukaddemât ulûm-i ibtidâ'iyeyi maskat-ı re'sinde tahsîl eyledikten sonra pâyitaht-ı saltanat-ı seniyyeye gelerek Mekteb-i Harbiye-i Şâhâne'ye duhûl eylemiştir.

Merhûm müşârun-ileyh meftûr olduğu zekâ ve dirayet sayesinde az zamanda emsâl ve akranı arasında temeyyüz ederek erkân-ı harbiye sınıfına kabul edilmiş ve 24 Şaban sene 74 tarihinde erkân-ı harbiye yüzbaşılığı ile mekteb-i mezbûrdan neşetle Erkân-ı Harbiye-i Umûmiyye dairesine memûr buyrulmuştur.

Müşârun ileyh Ramazan sene 79 tarihinde kolağalığa, Ramazan sene 82 tarihinde binbaşılık, 20 Nisan sene 85 tarihinde kaymakamlık, gurre-i Ramazan sene 87 tarihinde miralaylık rütbelerini ihraz eylemiş ve 14 ağustos sene 89 tarihinde livalık rütbesiyle Dâr-ı Şûrâ-yı Askerî Azalığına ve 9 Temmuz sene 91 tarihinde dahi uhdesine feriklik rütbe-i refi'ası tevcîhiyle Levâzımât-ı Umûmiyye dairesi riyâsetine tayin buyrulmuştur. Muahharen bir müddet Ankara kumandanlığıyla vâli vekâletinde dahi bulunduktan sonra Dersaadet'e gelerek 20 Kanun-ı evvel sene 95 tarihinde Muhâsebât-ı Umûmiyye Dairesi nezâretine tayin olunmuş, hidemât-ı hasene ve sâdikânesi hasebiyle 19 Temmuz sene 314 tarihinde makâm-ı celîl-i ser-askerî Mesârifât-ı Umûmiyye Nâzırlığı namıyla uhdesine rutbe-i sâmie müşîrî tevcîh buyrulmuştur.

Merhûm müşârun-ileyhin hidemât-ı sâdikânesi nezd-i meâli vefd-i cenâb-ı hilâfet penâhîde rehîn-i takdîr buyrulmuş ve ilâve-i me'mûryet olarak uhdesine teşîrfât-ı askeriye nâzırlığı ve çiftlikât-ı askeriye nezâreti vekâleti tevcîh buyrulmuştur.

Müşârun-ileyhin sîne-i sadâkati 13 Zilhicce sene312 tarihinde murassa Osmânî nişân-ı âlîsi, 28 Kânun-ı evvel sene318 tarihinde murassa mecîdî nişân-ı zîşânlarıyla tezyîn buyrulmuştur. Merhûm müşârun ileyh altın ve gümüş imtiyâz, altın liyakat, Girit, Yunan Muhârebesi, Hicaz Demiryolu Madalyalarını dahi hâiz bulunuyordu.

Kırk sekiz sene hizmet-i devlette bulunarak ibrâz-ı hasâfet ve dirâyet bulunduğu memuriyetlerde daima rızâ-yı meyâmen irtizâ-yı Hazret-i Pâdişâhî daire-i

necât-ı bâhiresinde îfâ-yı hüsn-i hizmetle isticlâb-ı davât-ı hayriyyeye muvaffak olmaktadır.

İmzasız

S.F., No; 719, s:260

Çetine Sefâret-i Seniyyesi Başkâtibi Nâzım Bey Merhûm

Kalkandelen eşrâfından Hasan Paşazade Sadâret Mektûbî Kalemi hulefâsından merhûm İsmail Bey'in mahdûmudur. 1272 tarihinde İstanbul'da tevellüt etmiştir. 1290'da Tercüme Kalemi hulefâlığına çırağ buyrulmuştur. 1300 senesinde Niş şebenderliğine ve 307 senesinde Çetine Sefâret-i Seniyyesi ikinci kitabetine tayin buyrulmuştur. Sene-i mezkûreden 314 senesine kadar sefâret-i müşârun ileyhâ ikinci kitâbetinde bulunarak bilâhare Tahran Sefâret-i Seniyyesi ikinci kitabetine tahvîl-i me'mûriyet etmiş ve azîmeti vukû' bulmadan şeref-sâdır olan irâde-i seniyye mûcibince Çetine Sefâret-i Seniyyesi başkitâbetine tayin buyrulmuştur. Güzerân eden müddet-i memuriyetinde ulâ sınıf-ı sânisine kadar kat-ı merâtib eylemiş dördüncü Osmanî ve ikinci Mecîdî nişan-ı zîşânıyla da taltîf buyrulmuştu.

Ciddi, mukaddem vazîfe-şinâs bir memur idi mesleğini severdi otuz seneden beri hâriciye memuriyetlerinde mühim mevkilerde bulunarak ibrâz-ı hizmet etmiştir. Fransızca lisanına vâkıf olduğu gibi Bulgar ve Sırp lisanlarını tekellüme ve tahrîre muktediri. Devletine, memleketine pek çok hidemât-ı mühimme ibrâz edecek bir sinde vefâtı zâyiât dandır cenazesini Çetine'den İşkodra'ya nakledilerek ihtifâlât-ı lâzime ile Paruça câmi'inde makber-i mahsûsuna defnedilmiştir.

İmzasız

S.F., No:719, s:268

Merhûm Hıfzı Bey

Matbu'ât-ı Dâhiliye müdürü Hıfzı Bey üç aydır mübtelâ olduğu derd-i dilsûzdan tahlîs-i kerîbân edemeyerek geçen cuma akşamı tekmîl-i enfâs-ı ma'dûde-i hayat eylemiş ve na'aş-ı mağfîret-nakşî civâr-ı hazret-i Hâlid'de vedâ-i rahmet ve gufrân kılınmıştır.

Merhûm müşârun-ileyh hizmet-i devlete matbu'ât idâresinde mübâşeret ederek otuz seneye karîb bir müddettir bilâ-inkitâ' îfâ-yı vazîfe-i resmiye eyliyordu. Kendisi vazîfe-perverlikte, intizâm-ı mesâî ve faaliyette, zekâvette adîmü'l-emsâldi denilebilir. Gecesini gündüzünü rahat ve huzurunu vazîfe-i resmiyyesinin ifâsına hasr etmiş sâdık ve nimet-şinas bir me'mûrdu. Padişahımız Veliyyü'n-ni'metimiz Efendimiz Hazretleri'nin istihsâl-i rızâ-yı hümâyunları ve isticlâb-ı iltifât-ı mekârim-gâyât-ı mülûkâneleri gâye-i âmâl ve maksadıydı. İşte bu sayede tadrîcen mesleğinde terakkî ederek Matbu'ât-ı Dâhiliye Müdüriyetine tayin buyrulmuş ve rütbe-i bâlâyı ihrâz eylemişti.

Merhûm Hıfzı Bey'de hukûk-perverlik, vefâ-şîârlık hasâil-i cemîlesi dahi vardı. Kendini tanıyanların cümlesi nezâret haline ehibbâ ve evitdası ise harekât-ı vefâkârânesine meclûb ve zekâ-yı hâriku'l-âdesine hayrandı; Cenâb-ı Hak garîk-i rahmet ve gufrân eylesin.

İmzasız

S.F., No: 736, s: 122

Resimlerimiz

Merhûm Ahmet Paşa bin iki yüz elli beş sene-i hicriyyesinde Kayseriye’de tevellüt ederek tahsîl-i ibtidâîyi orada ikmâl ettikten sonra on iki yaşında olduğu hâlde Dersaadet’e gelerek İrfâniye Mektebine girmiş ve iki üç sene tahsilde bulunduktan sonra mekteb-i tıbbiye-i şâhânece tedrisâtın Türkçe icrâsı için kütüb-i tıbbiyenin Türkçe’ye tercümesine muktedir etibâ yetiştirilmesi lüzumu nazar-ı ehemmiyete alınması //189 Üzerine ol vakit mekteb-i mezbûr nezâretinde bulunan Kazasker merhum Cemal Efendi İrfâniye Mektebinde icap eden şâkirdânı imtihan ettiği sırada müşârun-ileyh Ahmet Paşa’nın zekâ ve istidâdını ve Arabîde olan malûmâtını takdir ederek Mekteb-i Tıbbiye-i Şâhâneye kaydettirmiştir.

Ahmed Paşa mekteb-i mezbûrdan sol kolağalık rütbesiyle neş’et ederek Haydar Paşa Hastanesine ve onu müte’âkib beşinci ordu-yı hümâyuna me’mûr edilmiş ve dört sene kadar evvel havâlide ifâ-yı vazîfe etmiştir. İlm-i tıbbın Türkçe tedrisi karargâr olması üzerine müşârun ileyh funûn-ı tıbbiyede olan iktidârından Arabça ve Fransızcaya vükûfundan dolayı mu’allimliğe mekteb-i mezbûre celb edilmiş ve hemen şâkirdâna muktezî kütübün tercümesine Besmele-keş ibtidâ olarak on beş sene zarfında yedi sekiz bin sayfalık âsâr-ı tıbbiye-i mühime tercümesine muvaffak olmuştur. Sırasıyla terfî-i merâtib ederek üç yüz dört tarihinde mekteb-i mezbûr ders nezâretine tayin ve rütbesi mirlivâlığa terfî’ edilmiş ve muahharen Mekteb-i Tıbbiye-i Şâhâne ve Umûr-ı Tıbbiye-i Mülkiye Nezâretine tayin ve rütbesi ferîkliğe terfî edilmiş ve üç yüz on bir tarihinde memûriyet-i hâliyesine nakledilmiştir.

Merhûm müşârun-ileyh birinci rütbeden nişân-ı âlî-i Osmânî ve nişân-ı zîşân-ı Mecîdî ile altın ve gümüş imtiyâz madalyalarını hâiz ve hâmildi. Merhûm müşârun ileyh Mekteb-i Mülkiye-i Şâhâne ve Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye-i Şâhâne muâllimliklerinde ve hıfzı’s-sıhha-i umûmiye ser-müfettişliğinde dahi sinîn-i vefîre bulunmuştu. Cidden ve hakîkaten efâzıldan olup sadâkat ve hüsn-i ahlâkıyla ve âsâr-ı mütercime-i mevcudesiyle temeyyüz etmiştir.

İmzasız

S.F., No:740, s:188-189

3.2. Kültür, Sanat ve Edebiyat Yazıları

Fransa'da Roman Tablari

Fransa Gümrük İdaresi tarafından neşredilen istatistiğe nazaran Fransız lisanıyla matbu kitapların ihracatı - ki bunlar da bilhassa romanlardan ibarettir - bir sene zarfında dört milyon tenâkus etmiştir.

1899 tarihinde ihraç olunan kitapların mecmu-ı esmanı 14 milyon 130 bin Frank iken ertesine sene 10 milyon 338 bin franga tenezzül etmiştir. İşte şu tenâkus da Fransa'da kitapçılığın ve bilhassa romancılığın bir devre-i buhrân geçirmekte olduğunu sûret-i kat'iyede irâ'e ve isbât eder.

Yarım asır evvel Fransa'da romancıların adedi pek mahduddu. Hele kadın romancılar ise meçhuldu. George Sant bir istisna teşkil ediyordu. Bu da hakiki kadın ismini böyle bir erkek nâm-ı müste'ârî altında saklıyordu. Bugün ise Fransa'da kadın, erkek, çoluk çocuk hep roman yazmaya yelteniyorlar. Bu adeta bir hastalık hükmüne girmiştir.

Bundan başka Fransızlar kendi romancıları kendilerine yetişmiyormuş gibi dünyanın her tarafındaki romancıların eserlerini //139 Fransızcaya tercümeyle kalkmışlardır. İngiliz, İtalyan, Rus, Norveç ilh. gibi memleketlerin tefrika-nüvisan-ı âsârı da tercüme olunarak romanların adedi gittikçe tezyîd olunuyor. Gazetelerin en mühimleri, hatta en zenginleri bile hiç bir zaman bu kadar ecnebi romanı tercüme ettirmemişlerdi. Dostoyevski'nin İbsen'in Zodarma'nın Rodyard Kepli'nin Anonçiva'nın Fogaçaro'nun Matildasarason'un ilh. intişar-ı şöhretine Fransızlar yardım etmişlerdir. Mamafih bu ecnebi muharrirlerinin kesb-i şöhret edişi Fransızların kendi muharrirlerini zarardide etmiştir. Bundan otuz sene evvel hemen bütün dünyanın kitapçı dükkânlarına, tiyatro sahnelerine sermaye teşkil eden şeyler Fransız âsârı idi. Halbuki Fransa şimdi bu nokta-i nazardan dahi bir tedenniye uğramıştır. Fransız âsârının o eski kıymet ve itibarı tedenni etmiştir.

Bu romanların tezâyüdü keyfiyetinin satış üzerine bir tesir-i zarurisi daha görülüyor. Romanların adedi ne kadar artarsa bunları okumak için de o kadar az vakit bulunuyor. Onun için romanlar bir kere sahne-i rekabette gazetelerle uğraşmaya mecburdurlar. Çünkü on paralık bazı gazeteler görülüyor ki mündericatlari on on iki

sayfadan ibaret olup içlerinde mübâhis-i günâgün mevcuttur. Fotoğrafçılık, bisiklet, spor merakının da romancılığın tedennisi üzerinde tesiri görülüyor. Bu kabil meraklar her sınıf halk arasında gittikçe intişâr etmektedir. Onun için herkesin mütâla'aya tahsîs edilecek pek az vakti kalıyor. Bittabi bu dikkat de en lüzumlu ve faydalı şeylere herkesin meslek ve sanatına ait husustan bahis kitaplara tahsis olunuyor.

Bunun tesiriyle bittabi ulûm ve fûnûndan bâhis ve ulûm-ı fûnûnu ta'mime hâdim kitaplar çoğalıyor.

Müzeyyen, nefis ve pahalı kitap tab'lığına âriz olan buhranın bir sebebi de bu kitapların intişarlarından bir kaç ay bazen bir kaç hafta sonra bunların fiyatları tenezzül etmesidir. Faraza hıyn-i intişarında yüz franka satılan bir kitap bakıyorsunuz ki biraz sonra "fırsattan istifade" unvanı altında yirmi beş, otuz Franka kadar satılıyor. Onun için herkes fiyatların düşmesine intizaren böyle pahalı kitapları almıyor. Bu tenezzül-i fiyat meselesinde ise kabahat münhasıran tâbi'indir.

Bir de kitapçılar gazetecilerden şikayet ediyorlar. Gazeteler bu gibi âsârın intişarını kar'ilere bildiremiyorlar.

Gazeteciler bu isnâdâta cevap vermemezlilik etmiyorlar. Bugün diyorlar, romancılık adeta bir ticaret bir sanat olmuştur. Biz başka erbâb-ı ticaret ve sanayinin ilanlarından para alıyoruz da niçin roman fabrikacılarının ilanından para almamalıyım? Bunları bâd-ı hevâ ilan etmeye ne sebep var? Bir de romanlar şimdi edebiyata hizmet maksadından, bir gâye-i hüsn ü kemâl ta'kib edilmekten ziyade ticaret ve menfaat için yazılıyor. Romancıların birçoğu ciddi bir eser meydana koymaktan ziyade kitaplarını sürmekten başka bir maksat ta'kib etmiyorlar. Böyle kitaplardan da bittabi gazeteler bahsetmesini istemezler.

Bu noktada da kabahatli olanlar tâbilerdir. Çünkü tâbiler edebiyat ile hiç hâiz-i münasebat olmayan o adi kitaplara rûy-i kabul göstermeyecek olsalar romancılık Fransa'da bu derece rezalete düşmezdi. Bu arada asıl hâiz-i kıymet ve liyâkat olan romancılarda zarar görüyor. Şu hâlin neticesi olarak gazetelerin bahsettikleri romanlar, bittabi kitapçı tarafından ilan ücreti verilmiş olan kitaplar oluyor. Nasıl ki gazetelerin faraza en iyi çikolata diye bahsettikleri çikolatalar ilan ücretleri verilmiş olanlar ise!

Bu noktada Fransız tâbileri kendilerini kabahatsiz gösteremezler. Çünkü işin içine para meselesini lüzumundan ziyade karıştıranlar en ibtidâ kendileri olmuştur. Kitapçılar bastıkları âsâr hakkında gazeteye girecek fikrâtı kendileri yazıp göndermeye paralar verip derc ettirmeye başlamışlardır. Bugün Fransa'da âlem-i tahrire yeni bir romancı kendi kitabını bastırmak için parasını vermeye dâhil evvelen mecburdur. Sonra da bu kitabı satmak üzere yâhûd satılmasını tecrübe etmek maksadıyla ilan parası da verecektir. Bu ise ihtiyaç içinde bulunan muharrirlerin yapacakları bir iş değildir. Paraları olanlar ise bu reklam keyfiyetini son dereceye çıkararak âr ve hicâbı ortadan kaldırırlar. İlk eline kalemi alan bir acemi bile gazete sütunlarında bir kaç yüz frank sayesinde "şimdiki romancılarımızın en birincilerinden madud olan falan" diye yad ediliyor. Faraza kimisi "Eğer bu kitap Balzac'ın asarından olsa idi âsâr-ı sâiresi meyânında enfes-i asar diye ma'dud olurdu" diyecek kadar bilâ-pervâzâne reklamlar yaptırıyor.

Kar'iler ise gittikçe artan bu rezalet muvacehesinde kitap iştirası için bittabi müctenib davranıyorlar. Bu buhrana çaresiz olmak, kitap satışını artırmak cihetine gelince şu tedbirler tavsiye olunuyor.

Bir kere tâbi'ler bin-nesibe az kitap tab' ederek mesârifi muharrirler tarafından te'diye edilen adi, fena eserleri meydan-ı intişâra çıkarmaktan ictinâb etmelidirler. Birbirlerinden eser sirkat ederek kitapların adedini çoğaltmaktan da ictinâb etmek lazımdır.

Sonra muharrirler vazih daha açık yazmalıdır. Çünkü bazıları kimsenin bir şey anlayamayacağı tarzda yazı yazmak adetini iktisâb etmişlerdir. Kavâid-i tahviyeyi o kadar garabete uğrattıyorlar, o kadar nâşinide ta'birat isti'mâl ediyorlar ki //140 eserleri okunurken insana şiddetli bir baş ağrısı ârız oluyor.

Sonra gazete müdürleri gazetelerinde kitapların hakkı olan yeri iade etmelidirler. Satırı şu kadar frank hesabıyla yazılmış bir takım medayihî dercten ve bu suretle kar'ileri iğfâlden feragat etmelidir.

Asıl kitapçılara kitap satanlara gelince bunların gerek malûmatları gerek meslekleri hakkındaki vukufı muhtac-ı ıslah ve tezyiddir. Fransa'da birçok kimseler rastgele kitapçı oluyor. Bilakis Almanya'da ise kitapçılık etmek isteyen kimseler tedkikat-ı ciddiyede bulunarak bu sanata ehil olurlar, bir kitabın kıymetini

bizzat takdir edebilirler. Leipzig'te mahsus bir kitapçı mektebi vardır ki müdavimîni pek kesretlidir. Fransa'da da böyle bir müesseseye ihtiyaç vardır.

İmzasız

S.F, No:659, s:138-140

Meşhûr Tiyatro Sanatkârları

Meşhûr Madam Sarah Bernhart'ın yakında “hâtîrât”ı neşr olunacak. Yine böyle meşhûr sanatkârlardan Madam Bartender'in, Rejan'ın, Monesolli'nin, Antuvan'ın neşr edilmiş hâtîraları var. Bugünkü müsâhebemizde bu hâtîrât arasında biraz dolaşarak onların tiyatro sanatkârlığına nasıl sülûk etmiş olduklarını göstermek isteriz.

Volter: “Bir adamı tiyatro sahnesine sevk eden silsile-i vekâyi'î öğrenmek insana hayret-bahş olur” demişti. Bu mülâhaza her vakit doğruluğunu muhâfaza ediyor. Bir tiyatrocunun oğlu, bir şantözün kızı tiyatrocü, şantöz olursa bunda bâ'is-i hayret bir şey görülmez. Fakat farazâ bir fiçicinin, bir demircinin, bir doktorun bir ressamın, bir modistrenin, ilh nihayet aktör olmaları biraz garip görünür.

İşte bugün isimlerini şimdi saydığımız meşhûr sanatkârların hâtîrâtından isti'âre edeceğimiz kısımlar bize bu garîbelerin ne suretle tecelli etmiş olduğunu gösterecektir.//**23** 1875 senesinde, meşâhir-i muharrirînden Edmond About'un idaresinde bulunan *On Dokuzuncu Asır* Gazetesi bir ziyâfet vermişti. Müsâmerede meşhûr mugannîler icrâ-yı hüner ettiler. Herkes sanatkârları alkışladığı sırada Edmond About ser-mürettibin omzuna eliyle vurarak:

- Nasıl, her zaman böyle parçalar dinlemezsün, â! dedi.
- Afedersiniz, Mösyö Abo. Ben her gün şarkı dinlerim, hem de bundan a'lâlarımı!
- Acâib, nerde?
- Köşe başındaki dükkanda dükkancının çırağı her gün şarkı söyler durur. Sesi buradakilerden hepsinin sesinden a'lâdır.
- Yarın beni oraya götür.

İşte meşhûr tenör Selye Edmond About'ya bu suretle takdim edildi. Edmond About dükkancı çırağı Selye'nin isti'dâdını, kâbiliyetini görünce kendisini opera tiyatrosu direktörüne götürdü. Bu isti'dâdı terbiye için uğraşmak lazım geliyordu. Bu uğurda direktör tamam yirmi bin frank sarfetti.

Alvarez isminde bir tenör Marsilya’da bir tiyatrodaki boru çalardı. Bu vazîfeyi ifa ederken ayda yüz elli frank kazandığı halde el-yevm Paris’te opera tiyatrosunda ayda yirmi bin frank maaş alıyor.

Oyunculardan Matmazel Delna küçükken Bamodon’da validesinin açmış olduğu bir meyhanede müşterilere içki taşırdı. Akşama kadar şarkı söylerdi.

Meyhaneye müdavim ressamlar genç kızın sesini işittiler. Beğendiler, Opera Komik’in direktörüne haber verdiler. Bu suretle Matmazel Delna bir gün içinde meşhûr oluverdi.

Böyle güzel sese mâlik sanatkârların kendilerindeki kâbiliyet malum oluverince hemen tiyatroya celb edilmeleri o kadar bâis-i istiğrâb olmaz. Fakat mensûr eserlerde de bir takım sanatkârlar hiç akıllarında fikirlerinde yokken aktör olmuşlardır.

En meşhur aktörlerinden Tamla pederi gibi dışçıydı. Yine meşhûr aktörlerden Samsun ibtidâ bir avue yazıcısı, sonra piyango idaresinde kâtipdi. Renye mimarlık tahsil etmiş, Aleksandr Dumas’ın eserlerini oynayan Melneğ marangozluk, heykeltıraşlık eylemişti. Aktivistlerden Natali bir köy berberinin kızı olup on altı yaşındayken okumak yazmak bilmezdi.

Şu eski oyuncularını bırakarak zamanımıza, el-yevm ber-hayat olanlara gelirsek onların da hemen hemen aynı suretlerle oyuncu olmuş olduklarını görürüz. Ez-cümle meşhûr Monesolli. Bu zât tiyatroya nasıl merak etmiş olduğunu ber-vech-i âtî hikâyeye ediyor:

“Henüz on yaşındayken bende tiyatro isti‘dâdı hâsıl olmaya başlamıştı. Daha o yaşta zarafetin sanâyi‘-i nefiseden ma‘dûd olduğunu hissetmiştim. 1851 tarihlerine doğruydu, geniş bir pantolon ile dar bir ceket yâhûd dar bir pantolon ile geniş bir ceket hangisini intihâb edeceğimi uzun uzun düşünmüştüm. On üç yaşına geldiğim zaman beni bir rahibi dinlemeye götürmüşlerdi. Ben onun lakırdılarına dikkat etmekten ziyade esvâbını beğeniyordum. Bahriye elbiseni de pek severdim. Beriyyenin kırmızı pantolonu da gözlerimi kamaştırırdı. Bu esvâbların kâffesini giymek isterdim.

“On dört yaşında iken ilk defa olarak beni tiyatroya götürdüler. Ma‘amâfih benim tiyatro merâkım beş sene sonra kat‘iyyen tekarrür ediyordu. Tolöz’de Madam Ristori’nin oyununu görmüştüm. Bu İtalyalı meşhûr sanatkâr beni son derece müte’essir eyledi. Birçok ebyât öğrendim. Kırlarda kendi kendime gezerek bunları yüksek sesle inşâd ediyordum. Biraz sonra hep meraklılardan mürekkeb bir mûsikî cem‘iyyetinin azası olmak sıfatıyla bir müsâmerede bir hava tegannî edecektim. Fakat nezle olduğumu bahane ederek onun yerine bir şiir okumayı teklif eyledim. Viktor Hugo’nun “Fakirler İçin” manzûmesini inşâd ettim. Bunun gördüğü muvaffakiyet beni büsbütün şaşırttı.

“Ma‘amâfih dört sene tereddüt içinde vakit geçirdim. Ailem bi’t-tabî‘ arzuma muhâlefet ediyorlardı. Ava gidiyor, silah talim ediyor, beygir biniyor; kürek çekiyor, kitap okuyor, öteberi şeyler yazıyor, bu suretle vakit geçiriyordum. Nihayet yirmi üç yaşında validemden müsâ‘ade kopararak Paris’e tiyatro sahnesinde tecrübe-i tâlî‘a şitâbân oldum. Bunda müşkilât çekmedim zannetmeyiniz. Vâlidem pek çok mûmâna‘atta bulunmuştu.

“Paris’te konservatuvara girdim. Orada muallimim bulunan Bresan trajedi mesleğinin artık ehemmiyetten sâkıt olmuş olduğunu söyler dururdu. Ben ise trajediye çalışıyordum. Sene nihayetinde tertip edilen müsâbakada zikr-i cemîle bin müşkilâtla nâil olabildim. (Birinci mükâfâtı kazanan ise şimdi kitapçılık ediyor!) fakat komedi müsabakasında ikinci mükâfât kazanmış olduğum için Odeon tiyatrosunun kapısı bana karşı açılmış oldu.

“Nihayet muharebe senesi geldi. Muharebeye iştirâk ettim. Sulh mün‘akid olunca tekrar Odeon Tiyatrosu’na müracaat ettimse de bî-fayda! Bunun üzerine tiyatrodan vazgeçtim. Eşyayı hazırladım avdet edeceğimi valideme haber verdim. Paris’te geçirecek bir gecem kalmıştı. Ne yapayım? Gidip eski muallimim Bresan’a veda etmek istedim. O zaman Komedi Fransez’de oynuyordu. Beni görür görmez: “Vay siz misiniz?” diyerek başka hiçbir şey söylemeden//24 beni elimden tutup çekti, merdivenlerden indirdi, birçok yerden dolaştırdı. Nihayet küçük bir odaya sokarak oradaki bir zata:

- İşte demincek size bahsettiğim adam.

Dedi. Komedi Fransez'in yeni direktörü Emil Pren'in karşısında bulunuyordum. Emil Pren zararsız bir trajedi oyuncusu arıyordu. Bresan kendisine:

- Nerede bulunacağını bilsem size birisini teklif ederdim. İsmi Monesolli'dir. Demişti.

İşte bu tesâdüf olmasaydı, Monesolli tiyatrodan vazgeçiyordu.

Tabâbet diplomasını aldığı halde mü'ahharan tiyatroculuğa sülûk etmiş olan Paul Mone de sergüzeştini şu suretle hikâyeye ediyor:

“Tiyatroya yavaş yavaş adeta hiç farkında olmadan vâsıl oldum. İlk heves ettiğim şey gemicilikti. Bir tesadüf beni bundan mahrum edince asker olmak istedim, nihayet doktorluğa heves ettim, muharebe zuhur etti. Buna iştirâk ettim. Hüsni hizmetim takdîr olundu. Askerlik heveslerim kuvvet buldu.

“Tiyatroya işte bu muharebe esnasında başlamış oluyordum. Muharebeden sonra Kartiyelan'daki kahvelerde arkadaşlar arasında bu yolda oldukça şöhretim vardı. Hatta vilâyetteki tiyatro sahnelerinden bazılarında kaçamak kabilinden ufak tefek oyunlar bile oynamıştım. Fakat benim gözüm Odeon tiyatrosundaydı.

“Nihayet sevk-i vukû'ât ile Odeon idaresine müracaat ettim. O vakit direktör bulunan Larona:

- İki senedir sizi bekliyorum, dedi.

Artık mesleğim tekarrür etmişti. Odeon'dan sonra Komedi Fransez'e geçtim. Buna hiç esef etmiyorum. Ma'amâfih tiyatro hayatın bir hayalidir. Ben ise böyle hayal ile iktifâ edemeyecek bir tabiatla yaratılmışımdır. Bir seyyah, bir kâşif olmak benim tabiatıma daha tevâfuk ederdi.”

Lui Dolone ismindeki aktör ise evvelce sanat-ı resim ile meşğül iken otuz yedi yaşında tiyatroya sülûk etmiştir. Bordo'da bulunuyordu. Bu esnada küçük bir eser oynamak kararlaştı. Eşhâs-ı vak'adan biri eksik kalıyordu. Delone ise bu eseri belki otuz defadan ziyade görmüş olduğu için adeta ezberlemişti. Onun için eksik kalan rolü deruhde eyledi. Bunda o kadar muvaffakiyeti görüldü ki hazır bulunan

tiyatro direktörlerinden biri hemen kendisiyle akd-i mukâveleye kalkıştı. İşte bu suretle Delone ressamlığı terk ederek aktör oldu.

Kolken Ene ise ekmekçi olmak üzere tevellüd//25 etmişti. Tiyatroya nasıl sülûk ettiğinden bahsettiği sırada diyor ki:

“Vâkı‘â ekmekçi olmak üzere dünyaya geldim ama yedi yaşında iken aktörlük ediyordum sayılabilirim. Yedi yaşında pansiyonda iken arkadaşlarımla beraber Fenelon’un bir eserini ezberler, oynamaya uğraşırdık. Teneffüshanede bir ağacın altına çekilir, mukavvadan bir zerre geçirerek oyunda uhdeme düşen vazifeyi ifa ederdim.

Tevzî‘-i mükâfâtta küçük bir eser oynandı. Benim vazifem bir bahçıvan rolüydü. Pansiyondan sonra rüştiyeye girdim. Orada da ikmâl-i tahsîl edince ekmekçi olan pederime muâvenete mecbûr oldum. Artık bu mu‘âveneti nasıl ifa ettiğimi Allah bilir. Çıraklar benim inşâd ettiğim eserlere dalarak ağızlarını açarlar, işlerini bırakırlardı. Pederim bir tepsi böreği bana verip de bir yere yollasa bu tepsi başımda iken kitapçı camekânlarının önünde kendimi unuttur, böreği başımdan düşürürdüm. Tiyatroculuk ile ekmekçiliği bir koltuğa sığdırmanın adem-i imkânı beni ne kadar tekdîrlere, dayaklara ma‘rûz bıraktı.

“Fakat tiyatro meraklılarından mürekkeb mahdûd bir takım zevât arasında yavaş yavaş bir şöret ihrâz ediyordum. Pederim ise tiyatroya girmeme karşı itirazda devam ediyordu. Kendisini bu fikirden vazgeçirmek isteyenlere:

“- Kontsan benim oğlumdur. Onu da kendim gibi ekmekçi yapacağım. İşlerimiz gayet yolundadır. Ekmekçiliği terk etmek budalalık olur!

Cevabını veriyordu. Ben de her sene deniz hamamı mevsiminde meşhûr oyuncuların memleketimize gelerek oynadıkları oyunların hiç birisini kaçırmayarak teselli bulmaya mecbur oluyordum. Kendilerini sahnede temâşâ etmekle iktifâ edemez, sokakta da peşlerine düşerdim.

“İki üç defa Bolonya tiyatrosu sahnesine çıkmaya imkân buldum. Bunlar da ihrâz ettiğim muvaffakiyet ve şöret gittikçe artıyordu nihayet bu iştihârımı duyarak ebeveynim de rûy-ı rızâ gösterdiler. İbtidâ sevgili valideciğim yumuşadı. Küçük

oğlunun ekmekçilik edeceğini söyleyerek pederimi de erzâ etti. Halbuki onun da biraz sonra tiyatroya heves edeceğini bilseydi!...”

Kolken böyle ekmekçi çıraklığından işe başladığı gibi ayrıca bir tiyatro tesis ederek mü’ahharan ismini Teatr Antuan’a tahvîl eden Antuan dahi gaz kumpanyasında kâtiplikten işe başlamıştı.

Antuvan sergüzeştini ber-vech-i âtî hikâye ediyor:

“Ailemiz zengin değildi. Birçok çocuktuk. On üç yaşında kendi sa’yimle te’mîn-i hayata mecbur bulunuyordum. Bon Anfan sokağında ber-ta’kîb mesâlih idâresinde bana ehemmiyetsiz bir iş buldular. Orada ayda otuz franka çalışıyordum. Yalnız bir hayli vaktim kalmıyordu. O zamanlarda da kitâb mütâla‘asına koyulurdum. Tiyatroya gitmeye başladım. Bende tiyatro hevesini uyandıran şey Teatr Fransez’de oynanan eserler olmuştur.

“Konservatuara gittim. Beni buraya kabul etmediler. Bu sırada hizmet-i askeriye vakti hulûl etti. İyi bir asker olduğum için//26 beni Erkân-ı Harbiyeye aldılar. Orada küçük zâbitliğe kadar terakkî ettim. General Filber beni hizmet-i kitabetine alarak Afrika’ya götürdü. Orada hep yanında kaldım.

“Otuz altı yaşındayken yüz elli frank maaşla gaz kumpanyasında bir iş buldum. Artık tiyatroya gitmiyordum. Bir gün benim gibi gündüzleri ötede beride çalışan bazı kimselerden mürekkebe bir tiyatro kumpanyası bulunduğunu, bunların on beş günde bir kere Elize’de Bonrar Pasajında küçük bir sahnede oyun oynadıklarını haber aldım. Bir gün arkadaşlarımı hiç oynanmamış bir oyunu sahne-i temâşâyâ vaz’ etmeye sevk eyledim. Bütün masrafı kendim deruhde ettim ve oyunun yevm-i icrâsını da aylık alacağım güne (30 Mart, 1887) kararlaştırdım. Fakat param o kadar azdı ki perde açılarak Hanry tiyatronun mukaddime-i küşâdını iş’âr eden parçayı inşâda başladığı zaman hemen civardaki döşemeci dükkanına koşarak unutulmuş olan bir koltuk sandalyesini iki franka istikrâ etmeye mecburdum. Hem bu sandalyeyi kendim taşıdım. Teatre Liber işte bu sûretle doğmuştu. Ertesi günü gaz kumpanyasından istifamı verdim.”

İşte şu ifâdât ile görülüyor ki Kolken müstesnâ olmak şartıyla meşhur oyuncuların kâffesi bir tesâdüf sevkıyla aktörlüğe sülûk etmişlerdir.

Gariptir ki kadınlar hercâi addedildikleri, hiçbir şeyde kendilerinden sebât beklenmediği halde tiyatro hevesinde son derecede musır ve mu‘annid davranıyorlar. Aktristlerden hangisi olursa olsun kendisine nasıl olup da oyuncu olduğu sorulsa: “Hevesim pek şedîdi, aktris olamasaydım yaşayamazdım!” cevabı alınır.

Madam Sarah Bernhart tiyatroya ait ilk hâtırâtını şöyle naklediyor:

“Katolik mezhebini kabul etmiş bir Musevi pederden doğdum. Ve Resayel’de bir manastırda büyüdüm. İbtidâ kendime rahibelik için bir hâhiş hisseyledim. Manastırda kalmış olsaydım ihtimâl ki bu arzu kesb-i cedit ederdi. Fakat beni orada bırakmadılar. Sonra bana tiyatro hevesi geldi. Bu nasıl oldu? Bilmem. Şüphesiz böyle olması mukaddermiş. Çünkü birden bire aklıma tiyatroculuk etmek geldi ve bu fikrimi derhal icra ettim. 1862 tarihinde konservatuvardan komedi için ikinci mükâfât, trajedi için zikr-i cemîl alarak çıktım. Jimnaz tiyatrosuna girdim. Oradan çıkarak İspanya’ya seyahate gittim. Porsen Martin tiyatrosunda cüzi bir müddet bulunarak nam-ı müste‘âr altında bir oyuna çıktım. Birden bire, 1867 tarihinde Odeon tiyatrosunda Kopen’in “Pasan” eserini oynayışım beni yirmi dört saat içinde meşhur ediyordu. Komedi Fransez’de, hissedarlardan olmakla beraber bir türlü rahat edemedim. Birçok roller icat ettim. Bir gün haksız bir makâle-i tenkîdiyeden kızarak Komedi Fransez’i terk ettim.

Matmazel Barten’in sergüzeşti ise bütün bütün başka:

“Benim asıl ismim Joly Renyo’dur. Paris’te Lover müzesinde küçük bir memûr sıfatıyla ikâmet eden pederimin yanında, Lover’de doğdum. Küçük yaşımdan itibaren oradaki âsâr-ı nefîse-i sanat içinde yaşadım. Büyük validem Komedi Fransez’de loca kapılarını açmak vazifesiyle mükellef olduğundan oraya da girip çıkıyordum. Büyük validem beni komediye götürürdü. Bir köşeye büzülür, oyunu seyrederdim. Kitaplarını görmediğim halde oyunların bazı parçalarını ezberlemiştım. Bunları kendi kendime tekrar tekrar eyliyordum. Ma‘amafih tiyatroya hevesim daha sonra meydana çıktı. Beni bir manastıra koymuşlardı. Benden yukarıki sınıfta Suzan Reyşenberg vardı. Molier’in La Fonten’in eserlerini pek güzel okumaya alışmıştı. Bir hârîka addediliyordu. Tevzî’-i mükâfât zamanlarında her sene verilen oyunlarda pek ziyâde alkışlanırdı. Onun muvaffakiyâtı beni de teşvîk etti. Ben de onun gibi alkışlanmak arzu ettim. Bu rekâbetin üzerimde büyük bir tesiri oldu. Tatil zamanında akşamları Komedi Fransez’de vakit geçirmekten bundan pek istifâde ediyordum.

“Hatta bir defasında büyük bir kabahat bile yaptım. Delone sahneye girmişti. Kendimi tutamayarak: “Ah, ne saadet!” diye haykırmışım. Herkes kahkahalarla güldü. Nereye saklanacağımı bilemiyordum. Fakat bu iyi bir vesile oldu. Delona beni görmek istedi. Benimle biraz konuştu. Aktris olmak emelinde olduğumu sıkıla sıkıla kendisine itiraf ettim. Benim cesaretimi kırmadı. Pederimin de nim müsâadesini istihsâl ettim. Fakat loca kapılarını açan büyük vâlidemi hiç düşünmemiştik! O aktrislik müşkilâtına, sefâletlerine, tehlikelerine pek güzel vâkıf olduğu için o kadar güzel terbiye gören hafîdesinin bir oyuncu parçası olmak isteğiğine karşı son derece hiddet ediyordu. Kendisini pek sevdiğim için sözünü kırmadım. Tiyatrodan vazgeçtim, Modistre çıraklığına girdim. Ma’amafih emelimden bütün bütün fâriğ olmuyordum. Çok şükür ki Komedi Fransez hissedârlarından Madam Provponens büyük validemi yumuşattı. Renyy’in sınıfına devam ettim. 1873 tarihinde Vordavil tiyatrosunda Arleziyen eseriyle ilk defa olarak sahneye çıktım.”

Asıl ismi Gabriel Rejo olan madam Reja’nın pederi vaktiyle eyâlette tiyatroculuk etmiş, nihayet Paris’te Ambiko tiyatrosuna//27 kontrol me’ mûru ta’yîn etmişlerdi. İşte pederinin bu hâlinden dolayı küçük Rej’an tiyatroya kolayca girer çıkar, oyuncularını tanırdı. Bu küçük kızı hep severler, kendisine şeker verirler çocuk şivesiyle oyuncularını taklit etmesinden pek hoşlanırlardı. Birgün meşhûr aktirslerden birisi kendisini güzel bir harmaniye sararak, başına güzel bir başlık takarak perde arasında sahnenin üzerine indirdi. İşte küçük Rej’an o zaman içinden bir tiyatro oyuncusu olmaya yemin eyledi. Bu esnada pederi birden bire vefat ederek ailesini sefalet içinde bıraktı. Rej’an’ın validesi sefalet ve ıstıraptan başka bir şeyi görmediği tiyatroculuğa kızının sülûk etmesine razı olmuyordu.

Rej’an terbiye gördüğü ehemmiyetsiz bir mektepte mubassıra muavinliğini ayda kırk frank maaşla kabule mecbur kaldı. İçinden tiyatroculuk sanatına sülûk için bir çare arıyordu. Bu fırsat gecikmedi. Konmak ümidinde buldukları bir mirastan mahrûm kaldıkları tahakkuk edince Rej’an artık sabredemedi. Konservatuvara Renyy’in dersine girebildi. Az vakit içinde kesb-i şöhret etti.

İmzasız

S.F., No:678, s: 22-27

ZİYÂ'-I ELÎM

Merhûm Şemseddin Sami Bey

Şemseddin Sami Bey'in irtihâliyle matbu'ât-ı Osmâniye ve bütün âlem-i ilm ü ma'rifetimiz garîk-i yeisü elemdir. Şemseddin Sami Bey âsârlarıyla bütün müntesibîn-İ ma'rifet-İ kemâli kendine muhtâc ve müntedâr bırakmıştı... Hâle-i nâpezir sa'y gayret-i mütemâdiyesiyle en çalışkan muharrirleri hâline hayran etmişti... Pâk u sâde vicdanıyla kendini tanıyanların kâffesini zâtına meclûb eylemişti, mesleğindeki ahlâkındaki, fitratındaki uluvviyyet, mahviyyet ve sâfiyyet karşısında herkes bil-ihyâr ona fevkâlâde bir hiss-i hürmet hâsıl etmişti. Fazl u kemâlinin nâmus ve ahlâkının bir büyük burhan-ı uluvviyyeti olan şu muvaffakiyet erbâb-ı ilm ü fenne dünyada nâdiren nasip olmuş bahtiyarlıklardandır.

Bu muharrir-i nâçiz yirmi üç sene evvel Fransızca'yı daha henüz anlamaya uğraşırken def'-i müşekkel için elyevm gaybûbet-i ebediyesine ağladığımız âlem-i merhûmun lügatından başka bir kitâb-ı mürâca'ât görmemişti. Derslerimi o lügat kitabı sâyesinde hazırlayabildiğim gibi muharrirlik mesleğine heves eylediğim zamanda yazdığım şeyleri mu'ahhizlerinden toplamak, tercüme eyleyeceğim eserleri tekâmül anlamak için Şemseddin Sami Beyin *Kâmus-ı Fransevi*'sinden başka müderrisim yok idi. İşte bu minnet-i tilmizâne ile hâsıl ettiğim hiss-i hürmeti ta 1312 senesine kadar sakladım, melih ve pür nur çehresini uzaktan gördükçe derin bir nazar-ı takdîr ve şükranla kendisine bakardım. Tamam bu zamanlarda idi ki meşâhir-i üstadân-ı Osmaniye'nin hayat-ı sâ'iyâneleri hakkında "*Servet-i Fünûn*"da enzâr-ı kâr'ine ma'lûmât vermek arzusu hâsıl oldu, ceride-i kemterânem nâmına merhûm müşârun-ileyhe mürâca'at ederek 275 numaralı nüshayı resimleri ve tercüme-i hâlleriyle tezyîn eylemiştim.

Sekiz sene evvel fazl ü arifânlarını, ahlâk ve mesleklerini âcizâne sûtûn-ı tasvîr ve takdire alan *Servet-i Fünûn* bugün o üstâd-ı şehîr ve muhteremimizin gaybûbet-i ebediyyesini yazmak mecbûriyet-i elimesinde kaldığından dolayı son derece me'yus ve mükedderdir. Bu satırlar derin bir hiss-i elem ve ıstırâb ile yazıldı, kalemim kağıt üzerinde yürürken gözlerim yaşarmaktan, dumanlanmaktan hâli kalıyor idi, o dumanlar içinde üstad-ı şehîrin çehre-i mütebessim ve pürnurlarını görüyorum ve

bana, hücre-i iştigâlini ziyâretimdeki tavr-ı mültefitâne ve nâzikânesiyle bakarak, âhenkli ve muntazam sadasını hâlâ işitiyorum sanıyordum!

Hayatımda bence gâyet kıymetdâr bir hâtıra teşkîl eden bu ziyâretimi tekrar tasvîr etmekten ise işte o zamanki yazdığım satırları ve merhûm ve mağfurun lütfen ve nezâketen göndermiş olduğu bir iltifâtnâmeyi tekrar derc-i sahife-i iftihâr eyliyorum.

Ahmet İhsan

275 numaralı *Servet-i Fünûn* nüshası merhûm müşârun-ileyhin âtideki tezkeresiyle başlıyor idi:

“Zaten âlî-i edibânelerinin edebiyâtımızın terakkisine olan hidemât ve ale'l-husus ve nefâset-i tab'ın hattımıza dahi tatbikiyle zevk-i selim-i ashab için lezzet ve arzu ile alınıp okunacak ve bihakkın istifade olunacak kütüb ve resâil neşrine muvaffakiyet-i hakikiyeleri bendenizi öteden beri mu'ârife-i âlilerine cidden arzu keş etmiş olduğundan bir vesile ve bahaneye muntazır iken bu akşam bir nimet-i gayr-i mütekarribe olarak yedd-i iftihârıma ve asıl olan tezkire-i tahrirâneleri nihâyet derecede mahzuziyet ve mesruriyetimi mûcib olmuştur. Bendenizi tenezzülen muharrirîn-i Osmaniye zümresine dâhil edip kendilerine nâm-ı eşkâl ve tasvirleri ehl-i mütala'anın mâli olan üdebâdan ad buyurmak isteyerek bu bâbda rızâ-yı bendegâneme hâcet bırakmaksızın şahıs ve yazıhane ve kitabhane-i âcizânemin resmini almak arzu buyurmuş olduğunuzdan bu teveccüh-ı nekâyıs-ı puşânelerine karşı aczimi ve böyle bir lütfâ adem-i istihkâkımı müdâfa'aya cüret edemeyeceğim. Lakin heyhât! Bende hanede tersime şâyân bir hâle tesadüf edilmeyecek, pek pejmürde ve gayr-i muntazam bir hâl-i perişânı müşâhede buyrulacaktır. Bunu da bir medâr-ı iftihar addedecek adamlar bulunabilirse de bendeniz hiç bir vakit perişanlığı intizâm ve mükemmeliyete tercih edemeyeceğinden netice-i tesebbüp ve meskenet olan bu hâl ile iftihar edemem. Lâkin herhâlde resmin en mükemmeli mersûmi olduğu gibi tasvîr edeni olacağında şüphe olmadığından bu âciz-i kemizâ'anın da tersîme şayeste bir hâli var ise o da tesebbüp ve meskeneti olduğu erbâb-ı mütala'anın ma'lumu olursa bir hakikat meydana çıkmış olmaz mı? Bendeniz için asıl câlib-i fahr ü teşekkür zât-ı âli-i edebiyâneleriyle kesb-i mu'arefeye na'iliyetim olup

emr-i âlileri üzere yarın saat üçte veya her ne saatte arzu buyrulursa teşriflerine muntazırım bâki teveccühât-ı âliyelerinin bekâsıyla hatm-i güftâr eylerim efendim."

Fî 26 Zilkade sene 1313

Sami

Temin ederim ki bu tezkireyi dest-i iftihâre aldığım zaman hâsıl ettiğim mesrûriyet-i şer-mesârâneyi hiç bir zaman unutamayacağım. Zirâ bu tezkerede hayat-ı tahrirâne ve sâiyânelerini irâe edecek resimlerle gazetemizin tezeyyününe müsâade eylemekle beraber birçok iltifat-ı üstâdâne de sarf etmişlerdi, derece-i iktidâr ve mevkimizi pekâlâ tayin edenlerden olduğumuz için sırf eser-i teşvik ve terhib olarak kalem-i nezâketlerinden çıkan kelimât-ı mültefitane – cevaba-nâme-i fâzılânelerine el sürmek haddimiz olmadığı için - aynen derc-i sütun-u mefharet kılınmıştır.

Cevab-nâmeye destres olduğum gün hayran-ı asâr-ı ciddiye-i ilmiyeleri olduğumuz muharrikânenin - evet Sami Beyefendi Hazretleri muharriîn-i Osmaniye meyânında ciddiyet ve ehemmiyet-i âsârıyla hakikaten yegânedir - bir kaç saat sonra şeref-i mülâkâtına o âsârın mevki'-i husûle geldiği hücre-i fâzılâneyi müşâhedeye muvaffak olacağımı düşündükçe son derecede seviniyordum. Fotoğrafya makinesini büyük bir itina ile hazırladım, camları taktım, o günü tam saat üç idi ki sokağa çıktım. Birkaç dakika sonra ikâmetgâh-ı üstadın önünde bulunuyorduk, mesrûriyetten mi yoksa fart-ı hürmetten mi halecânım ziyâde idi.

Beni vâsi' bir odaya idhâl ettiler. Henüz etrafıma bir göz gezdirmemiş idim ki Sami Beyefendi Hazretleri bir ciddiyet-i fevkalâde ile mümtezic-i tebessüm-i mültefitâne ile içeri girdiler ben de kemâl-i iştiyâk ve hürmet ile ellerinden öptüm. Sordular ki:

//163 -Ahmed İhsan Bey zât-ı âliniz misiniz?

-Evet kulunuzum.

-Âlem-i matbu'attaki kadim hizmetinize bakarak ben sizi daha mesen tasavvur eyliyordum. Görüştüğümüze pek memnun oldum.

Dâhil olduğumuz hanenin manzara-ı dâhiliyesiyle bir aralık meşgûl olmuş olan nazarım şimdi Hazret-i üstadın çehre-i melihini yakından müstağrikâne temâşaya dalmış idi. Hakikat-i hâlde Sami Beyefendi Hazretleri'nde görülen melâhat-ı vechiye az bulunur. Mesai-i daimilerinin sevkiyle bembeyaz kesilmiş olan saçların nîm setrettiği başları, nasıl bir dimağ-ı faal ve cesîmi ihtivâ ettiğini yeknazarda anlatıyor, kezâlik bembeyaz olan lahya-i latife gayet parlak bir çift gözle tezyîn eden çehrelerine o kadar yakışıyor ki tarif edilemez. Sözü gayet metânet ve ciddiyet ile sarf ediliyorlar idi. Buna üstad-ı muhteremin nezâket-i fevkalâdelerini ilave etmek şartıyla resimlerimize dahi atf-ı nigah ile ikmâl-i malumat eylerseniz muharrir-i acize nasip olan şeref-i mülâkâtı hayalhanenizde tecessüm ettirebilirsiniz.

Temaşâ-yı müstağrikânenen kendimi bilmeceburiye ayırıp bunca âsâr-ı ciddiyelerine tecelligâh olan kütüphane ve yazıhanelerine gitmek üzere odadan çıktık. Kütüphanenin vaziyet ve şekli fotoğraf almaya müsait olmadığına pek müteessif oldum. Üç büyük camekana mu'tena bir perişanlık ile yerleştirilmiş kitapların şekli beher cildin belki bir kaç yüz defa dest-i mütala'adan geçmiş olduğunu lisan-ı hâl ile anlatıyor idi.

Yazıhaneye girdik, hazret-i üstadı o sabah yarım bıraktıkları bir müsveddenin önünde masanın üstünde açmış oldukları otuzu mütecâviz kütüb-i tedkik ü tetebbu'un arasına oturdum. Resimlerini çıkardım.

Diğer resim muharrer-i fazılın Erenköy'ünde Caddebostanı İskelesi'ne karîb ve Bağdat tarik-i kadimi üzerinde kâin ikâmetgahlarını arz eyliyor bunun bir ehemmiyeti de hıyn-i inşâsında vazife-i mimariyenin Sami Beyefendi Hazretleri tarafından ifâ kılınmış olmasıdır. Filhakika binanın mimarlığı kâmilen kendileri ifâ etmişler, planlarını resm eylemişler ve ona göre yaptırmışlardır.

Üstad-ı faziletkârın dest-i muhtereminden bir daha öptükten sonra arz-ı vedâ' eyledik. Sokağa çıktık, yolda âsâr-ı aliyyelerini sayıyorduk. Tabi'i olarak evvela Fransızcadan Türkçeye ve Türkçeden Fransızcaya kamusları zikreyledik ki on on beş seneyi mütecâviz müddet zarfında mekâtib-i umumiyeimizin rahle-i tedrisinde

bulunmuş, yâhûd suret-i hususiyede arzu-yı tahsil hâsıl etmiş olanların kâffesi bu eserden daima isti'âne edegelmiştir. Bundan sonra tarih-i intişar sırasıyla ikinci, fakat ehemmiyet nokta-i nazarından birinci derecede olmak üzere "*Kamusül-âlâm*"ı yâd eyledik ki hitâmı kuvve-i karibeye gelmiş olan ² bu eser-i mühim hakikaten bir kütüphane-i irfân ve ma'rifettir. Ahiran neşrine himmet buyurdıkları "*Kamus-ı Arabî*" ise kütüb-i kadime-i lügatın isti'mâlindeki suûbeti izâle ile beraber kelimâtı daha münkah tarif ve izâh ettiğinden bir büyük noksanı ikmâl eyliyor. Zikr ü tedkiki ayrıca bir makale tahririne lüzum gösteren neşriyat-ı edibâne ve hekimânelerine bir zamime-i kıymetdâr olan bu son eserlerinden dolayı Sami Beyefendi Hazretleri'ne kemâl-i ihtirâmla takdîm-i tebrikât ve hakkımızda lütfen irâe buyurdıkları iltifat ve tevcihâta karşı müntedirâne beyan-ı teşekkürât eyleriz. ³

Âtideki satırlar müşârun-ileyhin kendi kalemleriyle yazılmış olan tercüme-i hallerinden hülâsa edilmiştir.

1266 sene-i hicriyesi Recebin yirminci ve 185 sene-i milâdiyesi Haziranında birinci günü Arnavutluk'ta Yanya vilâyetinin Erecri Sancağı'na tabi Permedi kazasında Dağlı nahiyesinin merkezi olan (Karaşar) karyesinde dünyaya geldim. Dokuz yaşında iken pederim ve iki sene sonra validem vefat etti köyde mekteb-i ibtidâi derslerini gördükten sonra mahzâ tahsilimiz için 1281'de Yanya'ya nakilhane olunarak orada husûsî mu'allimlerden Arabî ve Farsî dersleri görmekte beraber Maarif Nezaret-i Celilesinde Encümen ve Teftiş Muayene reisi bulunmuş olan büyük biraderim Naim beyle beraber şehri mezkûrede (Zosimya) ismiyle ma'ruf Rum mektebine devamla mekteb-i mezkûrun sekiz seneden ibaret olan müddet-i tahsiliyesini yedi senede bâlâ-kemâl Rumca ve Yunanî-i kadim ve Fransız ve İtalyan lisanlarını ve coğrafya ve tarih ile ulûm-ı ri'yâziye ve heyet ve hikmet ve kimya ve tarih-i tıbbî ve teşrîh gibi mekteb-i mezkûrda okutturulan fûnûnu tahsil ve Fransız lisanını ayrıca husûsî muallimden dahi talim eyledim. Mekteb-i mezkûrdan bâşehadetnâme çıktıktan sonra biraz vakit vilâyet Mektubî Kalemine devam edip 1288 tarihinde Dersaadet'e gelerek Matbuat Kalemine devam etmeye başladım. Bu aralık Trablusgarp'tan vilayet gazetesi için bir muharrir talep olunmayla matbuat

² El-yevm ikmal olunmuştur.

³ Bundan sonra bir de *Mükemmel Kamus-ı Türkî* neşretmişlerdir.

idaresinin tensibi üzerine oraya tayin olundum 1291'de Yanya'ya uğrayarak Korfe Brindisi Napoli Mesine ve Malta tarikiyle Trablus'a gittim. Bir sene Trablusgarp'ta ikametten sonra İstanbul'a avdet ettim. Şu bir iki yıl zarfında dört tiyatro yazmışım. Bir müddet bazı gazetelere muharrirlik ettikten sonra kendi başıma "*Sabah*" gazetesini (birinci tesisinde) iltizam edip hemen birinci olarak memleketimizde on paraya gazete neşrettim. Bu gazete bir seneye karib müddet devam etmiştir. 93'te Cezayir Bahr-i Sefid valiliğine nasb olunan Sava Paşa'nın mühürdarlığı memuriyetiyle Rodos'a azimet ederek beş ay orada kaldıktan sonra bilaistifa beray-ı sulh Yanya'ya gidip muharebe zamanında orada Abidin Paşa Hazretleri'nin taht-ı riyasetinde teşekkül etmiş olan Sevkiyat-i Askeriye komisyonunun birkaç ay baş kâtipliğini ifa ettim. 94'te Dersaadet'e avdetle Mihran Efendi'nin çıkardığı "*Tercüman-ı Şark*" gazetesinin muharrirliğinde bulunmakta iken bu gazetenin kapanması üzerine "Cep Kütüphanesi" unvanıyla neşrolunan *Medeniyet-i İslamiye, Esatir, Kadınlar, Gök, Yer, İnsan, Yine İnsan, Emsâl, Letaif, Usul-i Tenkit ve Tertib, Lisân* risalelerini tahrir ve Fransızcadan iki büyük hikâye tercüme eyledim. O sırada yani 1297 senesi kariha-i ilham-ı sabiha-i hazret-i padişahiden mabeyn-i hümayun cenâb-ı mülûkânede teşekkül eden Teftiş-i Askerî Komisyon Âlisinin iki kitabetinden birine ve 1309'da komisyon-ı âli-i mezkûr baş kitabetine tayin olundum. Hâlî vakitlerimi "*Kamus-ı Fransevi*" unvanıyla biri Fransızcadan Türkçeye ve diğeri Türkçeden Fransızcaya iki büyük lügat kitabıyla Fransızcadan Türkçeye bir de "*Küçük Kamus-ı Fransevi*"nin ve "*Kamusul-Âlâm*"ın tahririne sarfettim. Mukaddema bir aralık "*Hafta*" ve "*Aile*" unvanlarıyla iki risale-i muvakkate dahi tahrir ettimse de birincisi 20 ve ikincisi 4 numaraya kadar devam etmiştir. Yanya'da bulunduğum birkaç ay zarfında usûl-i cedide üzere tertip etmiş olduğum ve neşrine muvaffak olamadığım sarf ve nahv-i Arabinin bundan dokuz sene evvel "*Tarifât-ı Arabiye*" unvanıyla bir muhtasarını neşrettiğim gibi bade "*Himmetü'l-Himam Fî Neşri'l İslâm*" unvanıyla *Arabîü'l-ibare* ve "*Hurde-çin*" unvanıyla dahi bazı eşâr-ı müntahibe-i Farisiyeyi cami Türkçe birer risale ve mu'ahhıran kıraati teshîl yolunda bir "*Elifba*" ile bir "*Sarf-ı Türki*" dahi neşrettim. Birkaç maraz-ı müzmine birden müptela olup ekser evkatımı alâm ve evca ile geçirdiğim hâlde yine tahrir ve telif ülfetinden vazgeçemiyorum, geçen seneden beri //165 *Kamus-ı Fransavî'nin* Fransızcadan Türkçeye olan kısmını yeniden tahrir derecesinde tashih ve ikmâli etmekteyim. Bir taraftan *Kamusu'l- A'lâm*'a devamla beraber bu defa "*Kamus-ı Arabî*" unvanıyla

büyük bir lügat kitabının tertib ve neşrine dahî başladım. İkmâllerine muvaffakiyetimi Cenâb-ı Hak'tan temenni ederim.

Avatıf-ı hazret-i padişahiden 1300'de sâniye sınıf-ı sânisî rütbesiyle 302'de üçüncü rütbeden Osmani nişanıyla, yine o sene ikmâl olunan *Kamus-ı Franseviye* mükâfaten ulâ sanisi rütbesi ve iftihar madalyası ile 303'te üçüncü rütbeden Mecidî nişanıyla ve 311'de ulâ ulâ rütbesiyle taltif buyruldu.

1301'de tehhül edip dört evladım dünyaya geldikten sonra 1310'da refikam vefat etmekle bir sene sonra defa-i sâniye olarak tehhül ettim.

S.F., No: 687, s: 162-163

Çin Şiiri ve Çin Şuarâsı

Aksâ-yı şarkta kemâl-i şiddetle devam eden muhârebe enzâr-ı medeniyeti Japon ve Çin akvâmına sevk eylemiştir. Askerler, siyâsîler muhârebenin safahât-ı mütevâliyesini kemâl-i dikkatle takip ettikleri gibi sanâyi-i nefîse ve edebiyat müntesipleri de yakın vakte gelinceye kadar vukûfsuzluk sâikasıyla “ve vahşi” diye telakkî edilen bu iki kavmin edebiyat ve sanâyi-i nefîsenin edvâr-ı mâziyesine atf-ı nazar-ı tedkîk eylemişlerdir.

Bu son senelerde Çin ve Japon akvâmının mahsûlât-ı bedî'ası arasında pek çok hazâin-i kıymetdâr keşfolunmuştur. Gird-bâd-ı ezmân arasında kaybolmuş romanlar, unutulmuş şiirler, bir takım kıymetdar yadigâr-ı sanâyi hep meydana çıktı.

Bunların kâffesini tafsîl etmek böyle bir makale için kabil değil. Bugün yalnız Çin şiiri ve şuarasıyla bir parça meşgul olalım.

Çin hekîm-i bî-nazîri Konfüçyüs'ün ikinci kitabı teşkîl eden *Şihking* (kitab-ı şiir) Çin ruhundan nebean etmiş sânihât-ı ulviyyenin en bedî bir mecmuasıdır. Kaside, gazel vesaire tarzında üç yüz yetmiş şiiri hâvîdir. Konfüçyüs bu eşârı muhtelif silsile-i hükümdârânın hazine-i evrakından toplamıştır. En eski eserler

milat-ı İsa'dan bin yedi yüz yetmiş sene evveline aittir. En yenileri de milat-ı İsa'dan beş yüz seksen altı sene mukaddemdir.

Bunların muharrirleri kimdir? Burası katiyen meçhul Nâzımların ismini zabta ehemmiyet verilmiyordu. Çünkü bu mecmuanın tanzim ve tertibinde gayet yüksek bir fikir-i ahlâkî rehber ittihaz edildiği cihetle şuaranın zabt-ı esamisine ehemmiyet verilmemiştir.

Bu bâbda Mösyö Baretelli senet eyler şu malûmatı dermiyân ediyor:

“En kadim zamanlardan beri Çin'de musiki pek haiz-i hürmet ve itibardır. Hiçbir merasim-i resmiye yoktu ki kendisine mahsus bir takım nagamât ile müterâfık bulunmasın. Hükûmet buna o kadar ehemmiyet verirdi ki musiki nâzırını vilâyatı dolaşır ve esnâ-yı gaybûbetinde ibdâ edilen mahsulât-ı şiiyyeyi toplardı.”

Konfüçyüs bu şiirlerin ancak onda birini toplamıştır. Mecmu'anın başındaki şiir “Nâ” sernamesini haizdir. Bununla hemen hemen aynı tarihte vücûda gelmiş olan Hindistan'ın “Ring-Veda” şiirleri daha şâ'irâne ise de o kadar ince ve yüksektir ki adeta anlaşılmaz bir hale gelmiştir. Hâlbuki bu en eski Çin şiiri gâyet sade ve belîğdir.

Yirmi otuz asır mukaddem bir zamana ait olan bu şiirlerde âbâ ü ecdâda karşı gösterilen hüsn-i ta'zîm ve hürmet pek şâyân-ı takdîr bir surette tecellî eder. Hürmet-i ebeveyn Çin hissiyâtının en kavî bir esâsıdır.

Bu bâbda Çinliler'in “*Hespajoking*” namındaki eserleri bilinmezse bu hürmet ve ta'zîmin ne yüksek derecelere çıktığı kâbil değil anlaşılabilir.

İmzasız

S.F., No:706, s: 55

Mütevaffâ Jules VERNE

Jules Vern'in vefâtını telgraflar bu hafta haber verdi, bu müellif-i bî-misâlin, bu âlem-i gayyûrun nâmını bütün cihan-ı ma'rifet ve mütâla'a tanır taktîr ve tebcîl eder ise de âsâr-ı istifâde bahşinin mütercimi olmak sıfatıyla Jules Verne'in vefâtı bize daha ziyade te'sîr eyledi, onun hayat-ı husûsiyyesine müte'allik âtîdeki satırları yazıyor ve resimlerini derc-i sahife eyliyoruz:

Jules Verne Fransa'da "Amyen" kasabasında otururdu, hayatının kısm-ı a'zamı burada güzêrân etmiş ve bütün âsârını burada yazmıştır.

Jules Verne büyük şehirlerin kalabalığından kaçır, bedâyi'-i tabî'atden istifâde emelinde gâyet sadeliği sever bir hekimdi, gençliğinde en büyük merâkı denizde gezmekti, onun için âlem-i neşriyâta gâyet istifâde-bahş-ı âsâr ihdâ eden bu hayat-ı sâ'iyânenin "Saint Micheal" tenezzüh vapurunda geçen aksâmını da unutmamalıdır; zira Jules Verne resmini gördüğünüz köşkte ihtiyâr-ı ikâmet etmiş ise de kendine mahsûs olan "Saint Micheal" yatıyla seyahatten, âsârına zemîn hazırlamaktan hiç hâlî kalmamıştır.

Saint Micheal yatı üç yüz tonilatalık güzel bir vapurdur; lüzûmu takdîrinde yelken ile gidecek sûrette armanmıştır. Vapurun ismi olan Sait Micheal muharririn daha genç yaşında iken mâlik olduğu bir kotradan kalmıştır. Vâkı'â daha evvelleri Jules Verne Saint Micheal nâmındaki sekiz tonilatalık kotrasına biner, her sene bütün Fransa sevâhilini dolaşır idi; meşhûr "*Seksen Günde Devr-i Âlem*" ile "*Denizaltında Seyahat*" işte bu ilk kotranın ufacık kamarasında vücut bulmuştur; Jules Verne ciddî bir muharrir ve hakîkî bir gemicidir.

Jules Verne'in Amyen kasabasında "Şarl De Beva" sokağındaki köşkü gayet sade, gayet zarîftir, mefrûşâtı sade fakat kıymetdârdır; odaların hepsi birçok hâtîrât-ı seyahat ile doludur.

Jules Verne gençliğini, metâ'ib-i seferiyeye tahammül eylediği zamanlarını evvela ufak kotrasında sonra Saint Micheal vapurunda geşt ü güzâr ile geçirdikten sonra şimdi bir hayat-ı sâkitâne ve sâkinâneye avdet eylemişti. Zevcesiyle beraber köşkte gayet muntazam bir hayat imrâr ederler idi. Kendi meşgalesi: mütâla'ası, bahçesi, Amyen şehrinin belediyesindeki vazîfe-i ümranperverânesi, sonra yazdığı

âsârı idi. Yediği de gayet sadeydi; Jules Verne kendi yetiştirdiği tavukların taze yumurtasıyla yine kendi mahsulatından sebze ile yaşamayı ihtiyâr ederek me'kûlâtta dahi iltizâm-ı sâdegî eylemişti. Amyen kasabasıyla Paris arasında ancak iki saatlik mesafe olduğu hâlde şu mesafeyi kat' ile Paris'in şemâtetli hayatına dâhil olmayı hiç istemezdi. Jules Verne'in bu hissiyatına şimdi tesellisi müşkil bir felakete duçar olan refika-i hayatı Madam Verne dahi müşterektir; bu şefkatli kadın zevcinin arzularını icraya hasr-ı nefis etmişti. Bu tatlı meşgalesine fukarâya muâvenet ve sık sık tiyatroya gidip güzel oyunlar seyretmek eğlencesini ilave eylerdi.

Jules Verne'i ziyarete gidenler mavi rengindeki gözlerinin halâvetine, tavır ve hareketindeki âsâr-ı mahviyetin fevka'l-âdeliğine meclûb olup bu kadar seyahat-i hâriku'l-âdeyi mahsûl-i hayal ve malumatı olarak ortaya atan bu müe'llif-i muktedirin hücre-i mesâ'îsinden ayrılmayan erbâb-ı duhâtan olduğunu derhal anlardı.

Jules Verne'nin tercüme-i hâline gelince pek sadedir; Fransa'nın Britanya tarafından gelen bu zat daha memleketteyken muharrirliğe özenmiş idi. O zamanlar birkaç tiyatro yazmış, Paris'e hukûk tahsîli için gelmiş idi ise de hevesi şiir ve musikîye meyyal idi. "Şövalye Arpantani" isminde bir zat Jules Verne'i meşhûr Aleksandr Dumas'ya takdim eder. Müellîfinden "Debreha" da Jules Verne'e onun bütün âsârını tab' eden meşhur "Heçel" ticarethanesinin kapılarını küşâd eder; evvel emirde Dumazâde ile birlikte "Kırık Sapanlar" isminde bir tiyatro yazarlar ki "Theatre Historik"de icra olunarak mazhar-ı rağbet olur; o zamanlar Aleksandr Dumas meşhûr "Monte Kristo"sunu yazdığı gibi oğlu da henüz yetişiyor, Jules Verne ile arkadaşlık eyliyordu.

O zamandan beri Jules Verne mukâvelenâmesini harfîyen icra eylemiştir. Geçen seneye gelinceye kadar her sene iki eser veriyordu. Şimdiye kadar on beş kadarı büyük mütebâkîsi ufak seksen beş roman yazmış, neşretmiştir. Bunlardan en ziyade Avrupa'da mazhar-ı rağbet olup her lisana tercüme olunanları ve muharrir-i âciz Türkçeye tercüme, ve kâri'în-i Osmaniyye'den gördüğü rağbet-i fevka'l-âde sayesinde tab'a muvaffak oldu ki onların esâmîsi de intişârları sırasıyla şunlardır:

Seksen Günde Devr-i Alem (gayr-ı musavver) ikinci tab'

Gizli Ada

“

<i>Denizaltında Seyahat</i>	<i>musavver</i>
<i>Kaptan Gran 'ın çocukları</i>	“
<i>Kaptan Hateras 'ın Sergüzeşti</i>	“
<i>Çin 'de Seyahat</i>	“
<i>Cuhva 'da seyahat</i>	“
<i>//388Yeraltında seyahat</i>	“
<i>İki Sene Mekteb Ta 'tili</i>	“
<i>Muhavver-i Arz</i>	“
<i>Araba ile Devr-i Alem</i>	“
<i>Sinser Adası</i>	“
<i>Şansallör</i>	“
<i>Antil Adalarına Seyahat</i>	“

Taraf-ı âcizânemden tercüme edilenlerden başka Jules Verne'in mahsûl-i kalemi olarak “*Merkez-i Arza Seyahat*” ve “*Şehr-i Sabih*” gibi birkaç eseri başka mütercümîn-i kirâm tarafından tercüme olunmuştur.

Ahmet İhsan

S.F., No: 727, s: 387-388

Musâhabe-i İlmiyye

Lisanın tarifi- Lisan ile nutkun birbirinden ayrı şeyler olduğunu söylemeye lüzum vardır. Nutuk, bir takım mahreclere müstenid olarak, tekattu' ederek kasten çıkardığımız seslerdir ki yalnız bize, insanlara mahsustur. Lisan ise daha umûmîdir. Bütün hayvanlara şâmildir. Vâkı'â lisanı yalnız silsile-i tekâmülde yüksekçe bir mevki' ihrâz eden hayvanlarda görüyor isek de lisan-ı hayvaniyetin bir vazife-i umûmiyyesidir. Bu halde lisanı tarif etmek iktiza ederse: "Lisan fikrin ifadesinden ibarettir" diyebiliriz. Fikir türlü türlü suretlerle, işaretlerle ifade olunabilir. Bir fikri tebliğ için mutlaka söz söylemeye lüzum yoktur. Çehrenin hâl ve hareketi ile yazı vesair vesâit ile fikri, maksadı tefhîm kâbildir. Fikre bir vücut, bir beden veren, onu anlaşılır bir hâle getiren her şey lisandır. Binâenaleyh lisan melekesi bir fikir ile bir işaret arasında –bu işaret ister nutuk olsun, ister çehrenin, vücûdun bir hâl ve hareketinden ibaret olsun, ister bir şekil veya resim olsun- sabit bir münâsebet tesis etmektir. Münâsebet sâbit olmayacak olursa yani filan şekil veya resim yâhûd filan söz bugün bir fikre, yarın başka bir fikre delâlet edecek olursa tefhîm-i meram kâbil olmaz. Onun için bu münâsebetin sâbit bulunmasına lüzum vardır.

Tebliğ ve ifade-i fikir ve meram için müsta'mel olan vesâit yediye ayrılır. Binâenaleyh lisanın yedi sûreti mevcut demektir:

- 1- Bir vâlidenin evladına karşı zemzemesi, can acıdığı zaman çıkan sesler gibi ki bunlar mehâric-i hurûfa müstenid değildir. Onun için hurûf-ı mevcûde ile yazılamaz. Bu asvâtın izhârında aklın te'siri yoktur.
- 2- Papağanların, bazı abdalların çıkardıkları sesler. Bunlar yazı ile pek a'lâ edilebilir. Çünkü papağanlar istedikleri lakırdıları tekrar ederler. Abdallar da bu yolda sözler söylerler. Fakat bunlarda da aklın dahli yoktur.
- 3- Aklın te'siri olduğu halde mahâric-i hurûfa müstenid olmayan asvât. Farazâ bir suâle cevab-ı muvâfakat verirken yahud bir teklifi reddederken öyle sesler çıkarırız ki bunda aklın pek a'lâ dahli vardır, yani ne yapmak istediğimizi ve niçin yaptığımızı biliriz. Yalnız bu yoldaki asvâtı yazı ile irae kâbil olmaz. Çünkü harfler ancak bir takım mahâric-i mu'ayyeneden çıkan asvâtı irae eder. Bu nâkis âletler ile bu kâbil tasvîb veya red maksadıyla çıkardığımız asvâtı irae etmek istersek: "cu' cu' cu'" gibi, "hı" gibi bir tarzda yazmaya mecbur

oluruz ki ekseriyâ kar'i bunu nasıl okuyacağımızı, ne demek olduğunu bilemez.

- 4- Hem aklın dahli bulunan, hem mahâric-i hurûfa müstenid olan asvât ki işte buna nutuk diyoruz. Bütün lakırdılarımız bu nev'a dâhildir.
- 5- Bir şeyden memnun olduğumuz, korktuğumuz, bir şeyi son derece istediğimiz zaman evzâ' ve etvârımızın kesb ettiği mana ki bunda tasavvurât-ı akliyenin hiç dahli yoktur.
- 6- Hissiyâtın tezâhürâtından ibaret olmayarak fikrin bir maksadına delâlet eden evzâ' ve harekât, ki bunları en ziyâde dilsizler kullanırlar.
- 7- Gerek hurûf-ı hece ile gerek eşkâl ve tesâvir ile olsun, ale'l-ittlâk yazı.

Lisan hakkında vâzihâne idâre-i kelâm edebilmek için bu tabir ile şu yedi suretten hangisinin kastedildiğini tayin etmek, bunun manasını tahdîd eylemek zarûrîdir. Beşeriyetin hal-i hâzırına nazaran bu yedi tarz-ı lisan içinde en mühimi dördüncüsüdür, nutuktur. Binâenaleyh lisan denilince ibtidâ bu anlaşmak lâzım gelirse de lisanın mutlaka nutuktan ibaret olmadığını da unutmamak iktizâ eder. Her nutuk lisandır. Fakat lisan mutlaka nutuk demek değildir.

Lisanın ehemmiyet ve faydası- Lisanın ehemmiyetini takdîr etmek için beşeriyetin yegâne sıfat-ı mümeyyizesi nutuktan ibaret olduğunu öğrenmek kifâyet eder. Bu noktada bütün erbâb-ı ilim müttefikdir.

Şarl Martins:

“Nutuk insanın tabi'at-i mümeyyizesidir”;

Darwin:

“İnsan da hayvanât-ı sâire gibi niyetlerini, maksadlarını bir takım garip nidalar, vaz'lar ve hareketlerle ifade edebilmekle beraber nutuk yalnız ona mahsûstur.”

Honfaloy:

“İnsanlığın menşe'ini lisanın menşe'inde aramalıdır.”

Hegel:

“Lisanın iktisâbı kadar insanın melekâtını ve dimağını necibleştiren, tahvîl eden bir şey yoktur. Lisan, insanın hayvanlardan ayrılmak için attığı en kat‘î hatvedir.” Diyorlar. Fi‘l-hakîka “hayvan-ı nâtık” denilen insanın hayvanât-ı sâireden yegâne farkı bu nâtıkıyyet hâssasıdır.

//67Fi‘l-hakika insanların kâffesinde bilâ-istisnâ bu melekeye tesâdüf olunduğu halde hayvanlardan hiç birinin tekellüm ettiği görülmemiştir. Lisanın insaniyet için ehemmiyet-i azîmesi, faydası gayr-ı kâbil-i inkârdır.

Jembej: “Akl-ı beşerî lisan icad etti. Lisan olmasa idi müfekkire mevcûd olmazdı.” Demeye kadar varır. Bu iddia ifratperverâne olmakla beraber lisan olmasa idi insanların hayvan seviyesinde kalacağında şübhe yoktu. Çünkü hesap için rakam ne kadar lazımsa tefekkür ve mülâhaza, muhâkeme için de lisan o kadar lazımdır. Tefekkür, mülâhaza, muhâkeme olmazsa insan insan olur mu? Bugün nutuk olmasa beyazlık, siyahlık, karanlık, yakınlık, uzaklık gibi umûmî fikirlere, umûmî sıfatlara intikâl edemezdik. Çünkü kâinata, bi‘l-farz, beyazlık yoktur. Beyaz çiçek, beyaz kar vardır. Bu sıfat yani bu beyazlık hâli birçok cisimlerle müşterektir. Onu her cisimden ayırıp bir vücud-u müstakile mâlik imiş gibi pîş-i müfekkiremizde tutabilmek için bir isim vermeye, “beyaz” demeye muhtacız. İşte bu suretle nutuk melekesi kuvve-i hâfizayı tesbit eder, sa‘y-i aklîyi ihtisar eyler. Bu sayede bir takım fikirleri birbirleriyle mukayese edebilir, daha umumi, daha yeni fikirler peydâ eyleyebiliriz.

Lisan ile müfekkire beyninde bir irtibât-ı kavî vardır. Daha ince aranacak olursa lisan ile fikir aynı bir şeyin iki muhtelif nokta-ı nazardan pîş-i tedkîkimize çarpan safahât-ı muhtelifesidir. Bir insan nutuk melekesini isti‘mâl edebilmek için dimağının sol nısfının fas cephesinde bir kısım-ı mahsusun halelden masun olması zaruridir. Broca tarafından keşfedilmesine mebnî “telfif-i sâlisin Broca” namı verilen dimağın bir kısım-ı mahsûsu merkez-i nutuktur. Çenemizi, dudağımızı, dilimizi hareket ettiren merkezler dahi bu merkezde nutuk etrafında bulunduğundan fikirlerimizle çehremizdeki, evzâ‘ ve harekâtımızdaki, sesimizin tarz-ı edasındaki münâsebet ve iştirâklerin nasıl zarûrî, nasıl tab‘î bir râbitaya müstenid olduğu tahakkuk etmiş demektir.

Viteney lisanı hâlet-i neşv ü nemâ bulunan bir cismin üzerine tatbîk olunan gevşek, elastik bir kalıba benzetir. Bu kalıp yani lisan fikrimizin neşv ü nemâ

buldukça ona bir şekl-i mu‘ayyen ve mahsûs verir. Mahlûkât içinde nutuk melekesini tekâmülün son haddinde bulunan insanlar iktisâb edebildi ve buna mâlik olduktan sonra o derece sür‘atle ilerledi ki mahlûkât-ı sâirenin kâffesini şâyân-ı hayret bir sûrette geçti. Hele resm-i taklîdî, daha sonra hiyerogliflere ve asıl yazıya menşe’ olan muhtasar resimler sayesinde mazinin hâtırâtı hıfz olunmaya başladığı vakit bugünkü medeniyetlerin esası tevellüt etmiş oldu. Çünkü yazı vâsıtasıyla eslâfımızın, ecdâdımızın müktesebâtı, tecârübü bize malum oldu. Bunları kaybetmedik; bir kere keşfolunan, öğrenilen şeyleri tekrar keşfetmek, öğrenmek için uğraşmadık; onlara kolayca vukûf peydâ ettikten sonra yeni keşifler için çalıştık. Binâenaleyh yazının, lisan-ı mektubun ma‘lûm olduğu günden itibaren tevâli eden insâl-i beşer daima iktisâb-ı ilm ve ma‘rifet ede ede ihtiyarlayan tek bir şahsa benzetilebilir. Lisan olmasaydı, lisan-ı mektûb bulunmasa idi terakkiyât-ı ictimâ‘iyyeden hiçbiri kâbil değildi. Çünkü bir kere cem‘iyyet-i beşeriye vücûd bulmazdı ki terakkîye, medeniyete imkân olsun. Bir kavmin lisanı onun mir‘at-ı sahîh-i medeniyetidir.

Lisanın bâis olduğu hatalar- Lisanın beşeriyet için son derecede mühim fevâidi meşhûd olmakla beraber bazı hatalara da meydan açmış olduğu kâbil-i inkâr değildir. Kelimeler eşyâ-yı hariciyeyi tahattur ve muhatabımıza ihtar için elzem bir işarettir. Kelime olmasaydı farazâ karşımızdaki taştan bahsetmek için taşı göstermeye mecbur olacaktık. Halbuki “taş” diye bir suret çıkarınca bu suret ile, bu işaret ile taş fikrini evvelce birbirine teşrîk ve rabt etmiş olduğumuz için şimdi işaret o şeyi yani taşı aklımıza getirir. Eşyâ-yı maddiye de böyle olduğu gibi hâlet-i ruhiye, infi‘âlât-ı nefsanîye gibi tesbîti müşkil hadiseleri de kelimelerin ianesiyle tefrîk ve temyîz edebiliriz. Fakat, kelimâtın bu fevâid istihsâl edilebilmek için kelime ile medlûl-i behi beynindeki münâsebet kat‘î ve muvazzah olmalıdır. Böyle olmayacak olursa kelime akıl ve muhâkemenin bir muâvin-i esâsîsi olacağı yerde bir iğfâlkâr-ı mü‘essifi olur. Halbuki ma‘a‘t-te‘essüf lisan-ı akıl ve muhâkememizi iğfâl ederek bizi hatalara düşürür. Bu iğfâlin birçok sebepleri vardır. Bu sebepler arasında birinci derecede elfâz-ı müterâdife gelir. Birbiriyle müteradif olan iki kelimenin manası tamamı tamamına yekdiğerinin aynı olsa o vakit birinin yerine diğeri kullanmakta bir hata vukua gelmez. Fakat hemen bütün elfâz-ı müterâdifenin manalarınca az çok bir fark bulunduğundan bu suretle bir takım yanlışlıklara meydan açıldığı vardır. Manaları muhtelif olduğu halde sûret cihetiyle birbirine müşâbih olan kelimelerin de aynı hatalara sebep olduğu görülmektedir.

Lisan-ı şî'ir dahi menâbi'-i hatanın birini teşkil eder. Başlıca irae, isbat ve iknâ için kullanılan nutuk bu gâyeye muhtelif tarîklerle vâsıl olur. Ya sırf mantikî vesâita mürâcaat eder yâhûd muhâtabı tehyic ve tahrîke atf-ı ehemmiyet eder. Birinci takdîrde akla, ikinci takdîrde hissiyâta mürâcaat ediyor demektir. İşte //68 şiirin hedef-i âmâlî bi'l-hâssa hissiyât-ı beşeriyedir. Hissiyâtı tahrîk etmenin en emin çaresi ise havâsımızı okşamaktır. Bunun için şâir bir taraftan ecniha-i muhayyele üzerinde tayerân ederek teşbîhât-ı mütenevvi'ası ile bizi meclûb ettiği gibi diğer taraftan da âheng-i ebyâtı ile sâmi'amızı meftûn eylemelidir. Bu maksatla şâirin müracaat ettiği teşbîhât ve hayâlât ise bizi hatalara sevk eder. Çünkü hiçbir vakit müşebbih ile müşebbehe yekdiğerinin aynı değildir, aralarında fark vardır, bu fark ise zihinde bir takım hata-alûd müdrikâta meydan açabilir.

Mamafih lisanın meydan verdiği en büyük, en derin yanlışlık esâtir ve hurâfâttır. Lisan zihnen, fikren hâl-i tufûliyette bulunan bir takım insanlar tarafından tadrîcî bir sûrette teşkîl olunmuştur. Bunlar eşya ve hâdisâtta garip, tıfîlâne müşâbehetler görürler, zevâhire aldanırlardır. Halbuki lisan âbâ'i an ced intikâl ile âdetâ irsî bir sûrette müktesebât-ı mâziyeye bizi teşrîk ettiği cihetle mazinin bütün bu hatalarını bize de ilkâ eyler. İşte bunun içindir ki bir takım hâlât-ı dimâiyye ve mu'tekadât terakkî-i ma'lûmât-ı beşeriye ile artık mahvolmuş olmak icap ettiği halde el ân pâyidâr bulunmaktadır. İlk insanlar, tıpkı bugünkü vahşiler gibi, etraflarında ne varsa, câmid ve zî-rûh, bunları hep kendilerine benzetirler, onlarda da ber hayat, sahib-i akıl ve şu'ûr ve mevcûdiyet var zannederlerdi. Farazâ yağmur yağsa, gök gürlerse bunlar bir takım mahlûkâtın te'sîrât ve harekâtıdır derlerdi. Cihanın bu tarz-ı telakkîsi ise esâtir ve hurâfâtı tevlîd eylemiştir. Milel-i muhtelifenin esâtir ve hurâfâtını tedkîk husûsu bugün mühim bir ilim olmuştur. İşte bu esâtir ve hurâfât-ı muhtelifenin yekdiğeriyle tatbîk ve mukâyesesi gösterdi ki huâfeler, İlâheler //69 Anasl kuvâ-yı tabî'iyeye verilen isimlerden ibaret olup mürûr-ı zaman ile lisanın tevlîd ettiği bir hata olmak üzere, birer şahsiyet kespemişlerdir. Ve bu da dediğim gibi lisanın tevlîd ettiği bir hatadır. Çünkü zihindeki hayallerin hepsi bir hakikat-i hâriciyeye mâliktir. Hakikat-i hâriciyeye mâlik olmayan şey bizim zihnimize bir hayal tevlîd edemez, binâenaleyh bizim için ma'dûm hükmünde kalmak lâzım gelir. Bu halde bir hayal için ibtidâ hâricinde bir cism-i mahsûs bulunmalı, sonra havâsımızdan biri buna vâkıf olmalı, şuûrumuza bu vukûfunu teblîğ etmelidir. Halbuki hurâfeler, İlâheler hakkındaki vukûf bize havâsımızdan gelemez. Hiç kimse

bi'l-farz yağmur perisini, bereket perisini gözüyle görmemiş, eliyle tutmamıştır. Binâenaleyh gayr-ı hakîkî, gayr-ı mer'î bir takım mahlûkât fikrine mâlikiyeti tazammun eden hurâfât ve esâtîr havâs vâsıtasıyla tevellüd etmiş olamaz. Bunların hikmet-i vücûdu bir takım kuvâ-yı tabî'yyeye alâmet ve işâret olarak kullanılan esvât ve kelimât ile o medlûller beyinde tevâfuk-ı tâm bulunamamasına mebnî kuvâ-yı tabî'yyenin birer şahsiyet-i hakîkiyyeye mâlikiyeti fikrine firifte alıvermekten ibarettir. İşte bu sûrettedir ki Sanskrit lisanında semadirek olan Dyaus Yunanîlerin hurâfâtında şimşekler saçan Zeus ve bugün Fransız lisanında Dieu olmuştur. Görülüyor ki bu son kelime ve itikad Sanskritce bir kelime manasının asırlardan beri zihinde yanlış tekrarründen ileri gelmiş bir şeydir.

Mâ-ba'di var

İmzasız

S.F., No: 733, s: 66-69

SONUÇ

Servet-i Fünûn siyasi, sosyal, kültür ve edebiyat açısından önemli bir dergidir. Bu önemi sadece içindeki yazılardan değil 1891-1944 yıllarını kapsayan uzun soluklu bir süreli yayın olması ve yayımlandığı yılların siyasi, sosyal ve kültürel özelliklerini yansıttığından da kaynaklanmaktadır.

Servet-i Fünûn 27 Mart 1891’de fen bilimleri dergisi olarak basın hayatına girmiş daha sonra sanat ve edebiyat alanında faaliyet gösteren bir dergi olmuş; *Servet-i Fünûn*, *Fecr-i Âti*, *Milli Edebiyat*, *Yedi Meşaleciler* gibi birçok edebî faaliyetin yayın organı olarak hizmet etmiş, gerçek yerini ve şöhretini kendi adıyla anılan edebî hareketin başlamasıyla kazanmıştır.

Servet-i Fünûn dergisinin yazı işleri müdürlüğünü Tevfik Fikret’in üzerine almasıyla (7 Şubat 1896, sayı 256) dergi edebî yazılarıyla ön plana çıkmış ve edebiyat tarihimizde *Servet-i Fünûn Edebiyatı* veya *Edebiyat-ı Cedide* olarak anılan Batılı anlamda ilk topluluk teşekkül etmiştir. *Edebiyat-ı Cedide* (adı verilen edebî topluluk) mensupları dergide Batı’dan hikâye ve roman çevirileri yapmaya başlamış, şiir ve makaleler yayımlamış ve edebî sohbet geleneğini başlatmışlardır bu faaliyetler dergiye tam anlamıyla bir sanat ve edebiyat dergisi hüviyeti kazandırmıştır. Birçok şair ve yazarı sayfalarında ağırlayan dergi, zamanla içlerinde yazı işleri müdürü Tevfik Fikret’in de bulunduğu bazı ayrılıklar yaşamasına rağmen edebî faaliyetlerini sürdürmüştür. En son 1901 yılında Hüseyin Cahit Yalçın’ın Fransızcadan çevirdiği “Edebiyat ve Hukuk” başlıklı makalenin yayımlanmasından sonra Sultan II. Abdülhamit tarafından kapatılmış ve altı haftalık bir suskunluktan sonra yayın hayatına yeniden dönmüştür.

Bu çalışma, derginin 1901’de kapatıldıktan sonra tekrar açıldığı 1903-1905 yılları arasını kapsamaktadır. Bu sayılar, II. Abdülhamit dönemindeki siyasi ve sosyal ortamın somut olarak yansıtıldığı sayılardır. İncelenen sayılar göstermiştir ki, derginin yayımlandığı 1903 yılında gazeteciler ve yazarlar siyasi meselelerden uzak durmaya çalışmışlardır. Onların bu tavırlarını I. Meşrutiyet Dönemi’nde basına uygulanan baskının bir yansıması olarak değerlendirmek gerekir. İncelenen sayılarda siyasi ve sosyal meseleler ele alınmamış; moda, sağlık, beslenme, fen, teknoloji, inşaat ve mimari gibi konulara sıkça yer verilmiştir. Ayrıca o dönem için önem arz

eden kişilerin de tercüme-i hâlleri kaleme alınmıştır. Bu içerik, 1900'lü yılların başlangıcında Türk basınının Avrupa basınına, sosyal hayatını ve teknolojik gelişmelerini yakından izlediğini göstermektedir. Ahmet İhsan'ın bu tarzdaki haber ve bilgilerle Batı'yı tanıtmaya çalışmakla kalmayıp topluma öneride bulunduğu da rahatlıkla söylenebilir. Derginin yapmak istedikleri aslında Türk basınının başlangıçtan beri yerine getirmeye çalıştığı bir görevdir.

Basın dünyasına ilk adım attığı zaman bilim ve fen dergisi iken sonradan edebî bir kimlik kazanan *Servet-i Fünûn* dergisinin incelenen sayılarda yine eski mahiyetini kazandığı ve edebiyattan uzak bir dergi haline geldiği görülmektedir. Bu durum ise derginin 1901 yılında kapatılmasından sonra sanatçıların dağılması ve içinde bulunulan siyasi koşulların etkisi olarak yorumlanabilir. Basın hayatı açısından baskılı geçen bu dönem edebî hayat için de yine aynı baskıyla devam etmiştir. Edebiyatçılar bu dönemde dergide yazılar yazmamış, uzun bir sessizliğe bürünmüşlerdir. Bu sebeple incelenen sayılar yazar kadrosu açısından çok zengin değildir. Yazıların çoğu imzasız olmakla birlikte imzalı yazıların çoğunluğu ise sağlık ve beslenme konuludur.

Dergi yayımlandığı dönemde ihtiva ettiği bu konuların yanı sıra dönemin sosyal hayata kazandırdığı önemli gelişmelere de yer vermiştir. Sultan II. Abdülhamit'in yaptığı reformlar, sosyal hayattaki değişimler, bu dönemde açılan okullar ve eğitimin gelişmesi; dönem için önem arz eden Hamidiye-Hicaz Demiryolu'nun yapımına başlanması da dönemin yansıtılması açısından dikkat çeken önemli durumlar arasında yer alır.

İncelenen sayılar görsel muhteva açısından oldukça zengindir. Mimari yapılara, Hamidiye-Hicaz Demiryolu'na, moda ve askerî alanda faaliyet gösteren kişilere ait resimlere fazlaca yer verilmiştir. İncelenen sayılardaki edebiyata dair veya edebî yazıların az olması nasıl o yılların edebiyat dünyasındaki suskunluğunu yansıtıyorsa, derginin görsel muhtevası da dönemin mimari ve askerî hareketliliğini göstermektedir. Ayrıca bu resimler derginin sahibi Ahmet İhsan'ın bu konulara yönelik ilgisini ve titizliğini de yansıtmaktadır. *Servet-i Fünûn*, görsellerinin bolluğunun yanı sıra kalitesiyle de "Musavver" sıfatını hak etmiştir.

Fen bilimlerine, görsel materyale ağırlık veren bu hâliyle dergi, imtiyaz sahibi Ahmet İhsan Tokgöz'ün hayallerine daha yakındır.

KAYNAKÇA

- Arseven, Tülin (2008). *Her Güzel Şey Şiirdir Elhan-ı Takdir-i Elhan (Metin-İnceleme)*. Ankara: Salkımsöğüt Yayınları.
- Ayata, Yunus (2009). *Âyanzade Namık Ekrem*. Sivas: Asitan Yayınevi
- Berkes, Niyazi (2017). *Türkiye’de Çağdaşlaşma*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Birinci, Ali (2008) “Rıza Nur”. TDV İslam Ansiklopedisi 35. Cilt. Ankara: Diyanet Vakfı Yayınları. 65-66.
- Çankaya, Ali (1968). *Yeni Mülkiye Tarihi ve Mülkiyeliler (Mülkiye Şeref Kitabı) III. Cilt*. Ankara: Mars Matbası.
- Çetin, Nurullah (2017). *İkinci Abdülhamit Dönemi Türk Edebiyatı*. İstanbul: Nobel Yayınları.
- Ergün, Mustafa (1987). Satı Bey: Hayatı ve Türk Eğitime Hizmetleri. *İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Sayı 1*. 4-19.
- Ercilasun, Bilge (1996). *Ahmet İhsan Tokgöz*. Ankara: TC Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Findley, Carter V. (2017). *Modern Türkiye Tarihi*. (Çev: Güneş Ayas). İstanbul: Timaş Yayınları.
- İnuğur, M.Nuri (2005). *Basın ve Yayın Tarihi*. İstanbul: Der Yayınları.
- Kolcu, Ali İhsan (2015). *Servet-i Fünun Edebiyatı*. Erzurum: Salkımsöğüt Yayınları.
- Lewis, Bernard (2017). *Modern Türkiye’nin Doğuşu*. (Çev: Boğaç Babür Turna). Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Mehmet Tahir (1975). *Osmanlı Müellifleri III. Cilt*. İstanbul: Meral Yayınları.
- Okay, Orhan (2011). *Batılılaşma Devri Türk Edebiyatı*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Sayar, Ahmet Güner (2008). “Rifat Osman”. TDV İslam Ansiklopedisi 35. Cilt. Ankara: Diyanet Vakfı Yayınları. 105-106.
- Şinoforoğlu, Osman Tolga (2015). *Selim Sırrı Tarcan ve İsveç Jimnastiği: Beden Eğitiminde İsveç Modelinin II. Meşrutiyet Dönemi Türk Eğitim Sistemine*

Entegrasyonu. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi. Doktora Tezi.
Ankara.

Türk Ansiklopedisi 27.Cilt (1978). İstanbul: MEB Yayınları.

Türk Dünyası El Kitabı 3.Cilt (1992). Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.

Uçman, Abdullah (1991), “Baha Tevfik”. TDV İslam Ansiklopedisi 4. Cilt. Ankara:
Diyanet Vakfı Yayınları. 452-453.

Uzluk, Dr. F. N. (1944). “Ord. Prof. Server Kâmil Tokgöz”. *Türk Hıfzısıhha ve Tecrübi Biyoloji Mecmuası Cilt 4*. 5-8.

Ülman, Yeşim Işıl (2005). “Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Geçiş Sürecinde Bir Aydının Portresi (1861-1940) Dr. Besim Ömer Akalın”. *Yeni Tıp Tarihi Araştırmaları Dergisi*.11: 435-464.

Yalçın, Hüseyin Cahit (1999). *Edebiyat Anıları*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.

Yıldırım, Ömer, Herbert Spencer Kimdir? , www.felsefe.gen.tr, (12.12.2018)

ماتجوریدہ اجرای معادت این روسیہ صلب اجر ہیٹی

بغدادی بر غذای نام تشکیل ایدہ مصر .
 بنیادہ کی مواد زلایہ تک حملہ سے بر دن
 غلبن نسیمہ اولور . اشو غلبنک قوۃ
 غذائے و سہولت ہضمہ سی مواد زلایۃ
 حیوانیہ در حسیندہ ایلری دکلدن . غلبن
 درون اعضای ہضمہ درہ تمامہ ہضم
 و معص اولہما ساز . بر قسبی علی حالہ دفع
 و طرد اولور . فقط بغدای درونندہ
 بول بول موجود اولان نشاستہ سایہ سندہ
 مولدالما فحیمہ بہ اولان احتیاج غذائیزی
 تمامہ نظمیں ایدر .

بغدادہ کی باعث مقداری احتیاج
 غذائیزیہ کماوت ایدہ حکم در حسیندہ

دکلدن . غذای بومیزہ کفایت ایدہ سیمسی ایچون سدایہ
 بر مقدار مادۃ زلایہ ایلہ بر مقدار مادۃ شحمیہ علاوہ اتمت
 ایجاب ایدر . اشته بیزر ایلہ اتمت اکسی بر کدہ اولدیی حالہ
 بو احتیاجی تماماً تا مین اشدکی چھلہ اکثریتہ فقرای اہالیجز
 ایچون ناشلوحہ غذا مقامہ حکمگدور .

بغدای نہ قدر کوزل اوکود و نوسہ و کچی نہ قدر اینی بخرید
 اولش اوورسہ او قدر کوزل ہضم اولدیی کچی پشمسی دخی
 نہ قدر اینی اوورسہ قوۃ ہضمہ سی او درجہ زیاد ایدر .

چو دراز اونی دخی معصاً اتمت استحضارینہ خدمت ایدر کہ
 بولندہ موقع مخصوصہ تحت ایدر حکم .

آزیہ اتمکی ایسہ فوق العادہ قبا و سرت اولسی حدیثہ استعمالی
 یک نادرند .

بولاف اک زیادہ حیوانیہ غذا اولق اوورہ استحضار اولور .
 سہ درہ بعض احوالہ انسانیز ایچون یک فڈمی بر مادۃ غذائیہ
 خدمتی ایفا ایدہ سلیز . بولاف اوسندہ دیگر اولنردن دہا جو ق
 مقدارہ اولق اوورہ مواد شحمیہ ایلہ فوسفات دوشو وارد .

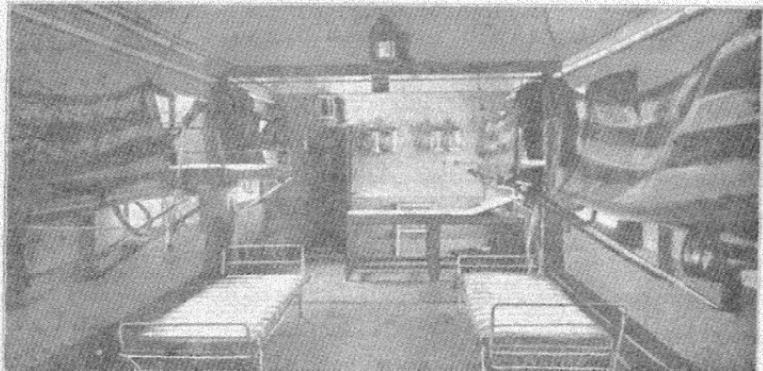
بولاف اوسندن زلیلان لایزل خفیف و ایلر پرمجی ، خوش بر لذتدہ
 و خفیفہ مقید اولدقن ماعدہ سہولت ہضمہ سی ایلریدہ و قوۃ
 غذائیہ سی بوکنت اولدیی چھلہ کرک ممدہ جو حقل کرک خستہ
 معدنی ایچون غایت مقید بر غذا تشکیل ایدر . بولاف کرکیندہ
 زیادہ فوسفور موجود اولسی دخی جو حقل کرکیندہ نشو و نما سہ
 زیادہ خدمت اتمسی خاصہ سی تا مین ایدر .

مصر بغدادی مملکتیزدہ اولدقہ کثیر الاستعمالدر . مصر اتمکی
 بر جوق کولرزدہ بغدای اتمکی پزینہ مستعملدر . یا خود مصر
 قاوورنش و قبا سندنش اولرق اکل اوور کہ بوحالہ قوۃ
 غذائیہ سی اولدقہ بوکنت ایسہدہ قوی ایلہ برابر اولق چھتیلہ
 ہضمی مشکل اولسی محدودری جائزدر .

ملکیزدہ و علی العموم ممالک شرقیہدہ بغدای در حسیندہ
 و حتی دہا زیادہ مقدارہ استعمال اولسان حیوانات ، بر جودن
 عسارندر . شون دنیسارہ غذا مقامندہ قوللا بیلان مواد اک
 کثیر الاستعمال بولتانی بر جودر .

پر جک قسم اعضی مواد مولدالمساء فحیمدن عسارندر .

بناء علیہ ات ، بوسہ و سود کی بالکر
 مواد آروسیہ ایلہ ستملرینہ مساعدہ
 اولتان ضعف معدنی و نقاہندہ خستہ
 ایچون برنج یک قیمتی بر غذا حکمنہ
 کچر . بر جودہ کی مادۃ شحمیہ یک مقداری
 فوق العادہ آردز ، مادۃ زلایہ سنک
 مقداری بوردہ ۶-۷ سنتندہ ایسہدہ
 اشبو مادۃ زلایہ تک قسم اعظمی علی
 حالہ دفع و طرد اولور . بناء علیہ پرمجی
 ہران دہ بالکر مواد مولدالمساء فحیمدن
 عسارت غذا ایدہ سلیز . اشته بومواد
 مولدالمساء فحیمہ سایہ سندہ در کہ برنج
 تکر کی غایت مقوی و مقدی بر غذادز .

روس صلب اجر ہیٹی معاونتہ قائمہ بر جراسی و اتموک داخلی

آنٹیل آٹھ لڑنے سیاحت

سیاحت خارق العادہ

موسیو رڈولف

مترجمی: محمد احسان

۲۳۱ نومبر ۱۹۷۱ء

معافہ ہرری مارگل ایہ رفقاسنک جیلہ وحنائلی آو قادی مندائہ جتھ حقدی . فی الحقیقہ آلہرک مواستادن بزکون اول انگلز فاندرا لہ فریقی ہ نامندہ بر رینق سفیہ مارنمو ایاسدہ بولویوردی . بولک قیودانی موسیو یا کستونی صورت خصوصاً ہندہ طاسیدی ہیئتہ حسن اخلاقی ، اقتداری عات مناج ایسورڈی ، آلہرک ارنسی کون کلہ حکمی سلہن اولسہ ایڈی ہرچ شہسہر عمریتی ناخبر ایڈر ، قیودان یا کستونی بکاردی . احتیالک ایکی سفیہ کجھ ایہ بولہ بر برتہ تصادفی ایستدی .

مجاورہ انساندہ موسیو کیون فریقی سفیہ سنک قیودانسن ہرری مارگلہ بخت ایستدی . حییت حرکت اتلایدقاری شو تہلکئی دوشو ہرک فصل شترمتش اولدنی قارٹلر بیک کورل تقدیر ایڈی بولر . شمدی مذکور سفیہ برستولہ متوجہاً بولہ اولدنی جتہ آنٹیل آٹھ لڑدہ کندیستہ تصادف احتمال آرتق اور ہن فاقمیش دیکدی .

ہرری مارگل بولہ ہن خون قاربائز ایہ قورنی بی خبردار ایستدی زمان بولر ایجاری جکھنک :

— ای قور بولق !

دیلر .

— اوہ کیرہ رشی آجہا بکر . کندی رشی قور قوتقدہ بر فاندہ بوق . احتیاطدہ قصور ایستولر .

قورنی دیدی کہ :

— آہ شو آنٹیل آٹھ لڑدن بکرہ قور نواسق !

قور نیک حق وارڈی . آلہرک کلدی کون فریقی سفیہ سیدہ مارقو ایماندہ بولسہ ایڈی ہرری مارگل ایہ رفقاسنک ایٹی بیتدی .

صاف او آقسام ویرلڈی . صافت ہا پندہ بر رلرینک جتہ طرفدن نادلر نوس ایستدی . موسیو یا طرسون دہ لاینتجہ تعیرات ایہ قارشیق رلطق بلع ایراد ایڈرک زیادہ آلقیشلاندی . اواقشام کئی ہ عودت ایڈرک قارہ لڑدہ باندیلر . ارنسی کون شہری وجواری کزیمکھ امراز وقت ایڈیلر . ریحتمدہ یولجیری ایکی آراہ کلبوردی . موسیو کلون رھبرک وظیفہ سور ایفا ایکی درعہدہ ایستدی . یولجیرک کورمک ایستہ دکبری بر ۱۶۶۸ تاریخدہ فرانسیہ فلنک آراسندہ عقدا ایڈیلان معاہدہ ک محل امضایی اولان طاع ایڈی .

یولجیر صاعک انکھ واسل اولو جہ آراہ دن ایہرک ڈروویہ مشکلا سزجہ جقدیلر . جاملہ لردن بر قاج شام پابلیا شیشہ سی جقاربوق لذتہ ایجیلدی .

اطہرک بوقصدہ ششایان تماشا اولان محللری کور دکنن . کورل بر اور مالک آجاری آتدہ اقسام بکی بدکن سکرہ یولجیر مارنمو ایماندہ عودت ایستیلر . بعدہ موسیو کاونہ بیان شکر وودانی متعاف آلہرہ کوریلر .

ہیبی — موسیو یا طرسون دہ داخل اولمق اورہ — ناٹھ لڑنے مکتوب یازمہ وقت بولشماردی . ذاتاً آلہرک سن طومانیہ مواضایی ناٹھ لڑجہ معلوم ایڈی . آلدقاری تلغرافی اور ریشہ کیک ناخریدن متواد ایستہ لڑی زائل اولشدی . معافہ ناٹھ لڑی محللریدن خبردار ایتمک لازمدی . اولک ایچون مکتوب لیری ارنسی صیاح بوستہ ہر ہر جکلرڈی . بکر می دت ساعت سکرہ دہ بومکتوبلر او . دیہ متوجہاً بولہ بیقہ حقدی .

او کجھ ہرچ بر حاندہ وقوع بولہ دن مرور ایستدی . احتمالک قورنی ایہ قاربائز بولہ بولہ فریقی سفیہ سنک کری دوندیکی . کندی رینک ہوئی مندائہ جقدی کورہرک راجتسرا اولشدردی . ارنسی کوی صاحبین ساعت سکرہ آلہرک جدردن استفادہ ایڈرک سن یارتمی بہ متوجہاً مارنمو ایماندن جقدی .

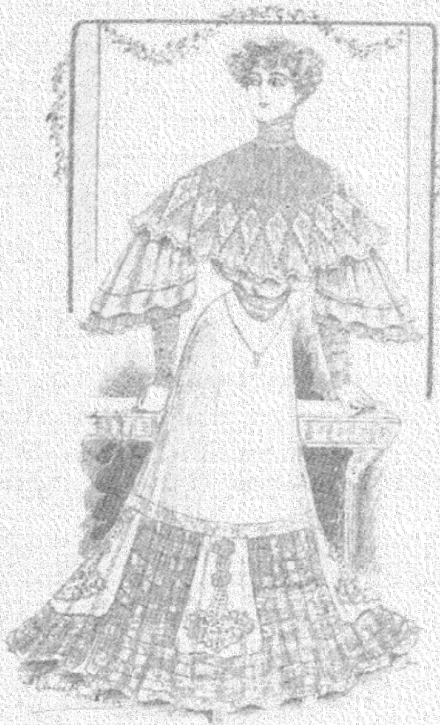
دکتر بر آرسرت اولسہ ایڈی آلہرک اطہرک سیر آلدی مدیحہ حالانما ہر حقدی . معافہ فلسسورعی کیدکن سکرہ سفیہ ای کیدکن کلن طالبہ لڑہ قارشی محافظہ ایڈہ حک رشی بوقدی . فی الواقع ایستدہ اولہ اولدی . ناٹھ لڑک مقدارشی نیلہ تقصیہ لزوم کوریلر . فقط بولدن طولانی وقوعہ کان ناخر اوج ساعتدن زیادہ رشی دکندی . ارنسی صیاح سن یارتمی اطہرکی اوکیردہ بولہ جکلرڈی .

بلکنلری آجوب قیامق لازم کلدی زمان بولجیلر بر معناد مانورہ اشتراک ایسورلرڈی . توی رہنول ایہ آدرس مناویہ دومی طوسیورلری . کورلری بولہ ہر دکمشلر ، وظیفہ لیری کال دقت وموقفت ایہ اخرا ایسورلرڈی .

اقشامک ساعت بشہ بلوغری جنوب غربی استقامتدہ برواپور کور وکدی . برواپور آلہرک کندی جتہ طوغرو سرعتلہ کلورڈی .

بوصردہ دومتہ قورنی کیدی . ہرری مارکل بیتی واپور دن اوزاق دورمق ایڈی .

فرانسہ بہ ناٹھ اولان برواپور کوچک قروازورلر جتسندن برحرب سفیہ ایڈی . لوی فلودیون ایہ توی رہنول واپوری سلامتی ایستہ دیلر سہ آرادکی مسافہ ہرری مارکل مانورہ سی مذبحہ سی اولہرق بر میلدن زیادہ بولدی بندن الملرینہ نائل اولامادیلر . شمال غربی استقامتہ طوغری کال سرعتلہ ایلیلہ یں بو قروازورک آنٹیل آٹھ لڑدن ریشہ کیدی آکلشلیورڈی .

مدل مودسه امده

مخا اقبودان باگستون شائيردى ده بزي عواده لوب باجود
 مار توبك آلمه سمي كيتردى
 هررى ماركل بوبه بر حصاده بولنامشدى . آلهرت حقيقتاً
 سن بارگي به كشتدى .
 ماريوس آدرس بوحلى كورخه بك مكدر اولمشدى . تام آباق
 باصه سمي اشاده آمده فرانسى بارانك توج بتيكى كورسيوردى .
 اشك حقيقتى بر آرزو كره آكلاشلىدى . اسوج حكومتي سن بارگي
 آلمه سمي فرانسه حكومته ترك ايشلىدى . قرووازورده اورايه اولك
 اينجون كشتدى .

ايكنجي قسم

— ۱ —

آدمعوا آلمه سمي

آدمعوا آلمه سمي من القديم انگلتره غايد دكلى . اون
 بدخني عصر استداسه قدر قارايت ديلن اهالي وحشيه نك
 النده ابدى . سكره فرانسى لرله كچدى . فقط اهالي مخله آلمه سمي
 ترك ايتدكلى كهي فرانسى لرده ترك ايددرك سن قريستوف
 آلمه سمي چيكلدبلر . آدمعوا ده بر هر سيله بوقدر . سيل سولردن
 اوتده ريده بعض بر يگنيلر حاصل اولور . بوسولرى طوبلامق
 اينجون واسع صهرنخلر بايق لازمدى .

من بونك شيمدى به قدر اجرا ايلمه مش اولماسته
 حيرت ايدسيورم . على امشاده كوش طوعاركن باراق چكيدر .
 حالبوكه كوش طوعا على اوج ساعت اولور .
 بوسور طوعارى ابدى . اولك اينجون سبه ده كي كمشه لرك
 نه ايه مشمول اولدقارى عراق اتمه مك قابل دكلى .
 ايكي اوج مترو سوچكن مشه لرينجون كوشاوه ايماي غايت
 محفوظ . اني بر هر سا شكل ايدر .

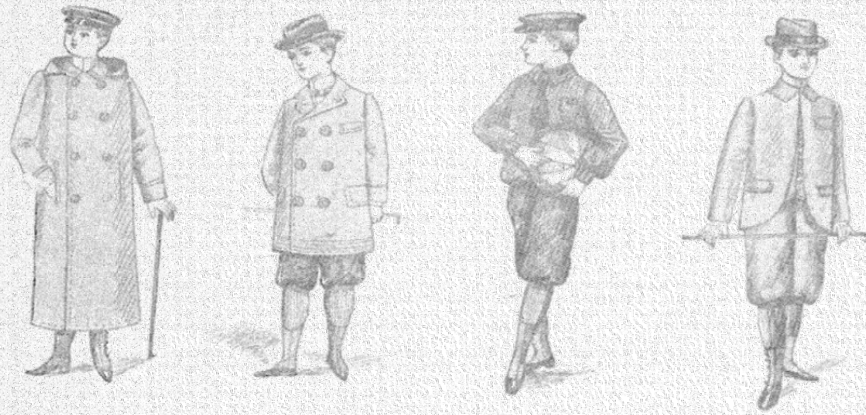
بوجلرك نماده لك اول نظردقارى حلت ابدن شى تركون
 اول اصادق ايتدكلى قرووازوروك اوراده بولماسي ابدى . كوي
 قلدورون ايه توي زه نول واپورى كدوب كره چكلى دوشو .
 نهرك نمون اولدبلر . فقط هررى ماركل ايله ريفلرنت بوهيچ
 خوشه كتمدى .

آلهرت اطمه بر ربع ميل قدر باقلاشمشدى . هررى ماركل
 بوزايه اوغرامامق اينجون نه مانع بولديلميردى ؟ اولك اينجون ايستر
 اينسته من ايلر كه مجبور اولدبلر . بواشاده برطوب آيلدى .
 على زماده طامك سبه سته بر باراق كشيده ايلدى .
 آدرس ايله ريفلرلى بونك اسوج بارانغى اوليوب فرانسى
 بارانغى اولديغى كوزوخه صوك درجه حيرته قالدبلر .
 توي زه نول :

فرانسى بارانغى

ديدى . روزه هيندال ايشه ديدى كه :

مجلسی و عوامی لباس

اولان فرزانہم برکدی کی اسمہ سلسلہ سی طوئیریور ،
 ردورنو آرقسی کسلہن نوانتہلری الیہ صاقلامق کلفتی بیلہ
 اختیار آتمو . بوکچہ شوشدلی باغور آلتدہ جقمق الجاب
 ابدحک بودک یوقوشی دوشونہرک یوزی یک اکشتیور .
 نده اولک کییم . یوتدہ یک جاتی صقیور .
 صفای آتسور . نہایہ جفر ؟ دیشاریدہ واددا باغبارق
 سریم قوشو جیلر کیورلر . بالارہ جامور صیجراتیورلر . دنکا -
 ریک قسارلریک صیباری بردہ کی صسورلر اوزرنده سورونیور .
 موسہلر ، اختیار قادیلردہ کیور . بونلر کاغذ شمشیرلی آلتدہ
 یستفدہ آکدرلر . برزلیرنہ رمانلردہ ، وہہ رانلردہ بولونیورلر .
 تختہ آفاق قایلیری طاشلر اوزرنده اوندیریورلر . سوقاق بو
 تختہ آفاق قانی کوروانوسلہ ، باعمورک خشیلیسیلہ دولو .

اعضائہ . ۱۲۹۵ سلسلہ انکھی دفعہ اولدیق آیدن ولای
 مرکز نیانہ . ۱۳۹۷ سلسلہ ماراؤہ سنیجہ حضرت بادشاہی
 مأموریت مخصوصہ الیہ روم ایللی شرقی نالہ اسرام سورلشدن .
 ۱۳۰۰ سہ ہجریتہ قدر اورادہ اقبای مأموریت واکالہ
 وظیفہ الیہ سہ مذکورہ سہو ای دولت نظیات حازرہ سی
 اعضائہ . ۱۳۰۲ سلسلہ مجلس کبر معارفک تشکیل اخبزیدہ
 ریاستہ . ۳۰۸ سلسلہ علاؤہ مأموریت اولیق اوزرہ شرقی
 روم ایللی حمانت اسلامیہ سی نظارتہ تعین یورلشدن .
 ۱۲۷۰ سلسلہ مدرس اولویا حیرتہ الیہ مجمع مراتیلر
 صکرہ ۳۰۳ سلسلہ عہدہ سہ اناطولی قاسمیکہ کی دایہ تخلیلی
 توجہ یورلشدن .
 برنجی عثمانی و محمدی شہابیری حازرہ . مقدما تواریخ
 مختلفہ مأموریت اسلہلریہ علاؤہ مارمان علی یرت دفعہ ملاق
 الیہ مأموریت موقعدہ واحد آ مکتب حقوق شاہادہہ منشکل
 ہیئت مجزہ ریاستہ بولدیقاری کی مکتب مذکورہ مجلہ احکام
 عدلیہ و اصول فقہ مدرس ادر ایدی .
 مکتب حقوق شاہایہ طلقہ سہ مخصوص اولیق اوزرہ اصول
 فقہ درشدن بعض اقبای طبع اولوب بقہ سی درست طبعدر .

قادیں البہلری

مادام فرزانہم

بحری بیگلرلی

[۶۶۷ جی سہدن بری ماس]

باویونی آرتق ازیرلہرک . بو اختیار قادی صہرلاند .
 بریورسہ بزمدہ جانجری صقیور دکل . ڈانآ اوپومہ مہسا

معاينة زراعه

سوت

سوت ، حیواناتدن موزون و مستطیلک اندامدن مناسبتده ان مهم بزموقع اشغال ایدر .

سوتک حائر اولدیجی اوصاف کثیره و کون ارباب حساس فکرکی تامینه اشغال ایتمکده بولور . صرف واستیلاکی مالک بده دکل هر طرفده کومدن کوبه ترقی ایتمکده و بونامده بر طاق تجارت و تدقیقات اجرا ایتمکده اولوب ازان جمله ، اخیراً بشر اولوب فراسه حرارتی بصره ستنن برنده سوت حقتده معلومات مکمله و فیزیکی صورت کافلهده جامع بر مقاله ان مستدر حاکم منجه اولدیجی آزده مالک بارس و جوارنده برنه طرفده ۳۳۷ میلیون لیتره سوت بازار تجارتیه سوق اولمشدر . سوت لردن بکادکتم استفاده ارباب صنایع آرزو کتن بولمقداری جمع ایله تجارت بک داره ترقیده بوسی ، هر خصوصه بی شره لایعه خدماتی سفت ایتمن حیواناته و اخاصه اینک ، هون ، کتی کی عقبول اولانلره و بولمک اسلایح عرق و کتنی حیثیه معصومدر ، بک کده ، سوت تجارتی ایسکلرک عرفیه ، عذریه مناسبتاً ترقی ایدر . برفسور حاجی بک ددیکی کی ، انی بر سوت آسحق انی حسن بر ایسکلر دناک ایله بایر ، سوتدن بکایین خاصه شفاختیامک تحت تأمینه آلمی و سوت تجارتیه مشغول بولانلرک ازهر جهت تمی ، معتبر عرفیده ایسکلرک ندر کسه باجور سامان ایسکلرک صورت ایتمه و ایستدر .

امالعات اولیه مرک من دارنده حیر آرای حصوله کتی ایچون ، اوروپا مؤلفین بصره سندن برفسور حاجی بک اخیراً نشر ایتمدیکی آثار بر کیده سی مأخذ اتحاد امدک - سوتلر ، سوتلرک تغیراتی ، ایسکلرک شرائط اسکانی ، حیواناته کورده و برله حک تمینامک اصول تدارکی ، معتبر عرفیده ایسکلرک صورت احتیاجی کی مباحث مهمه بی محمل بر سوتلرک قارنلر بزمه بیلدیرمک ایستوروز . سوت حقتده بر جوق مقالات غریزه لره اوتهدن بری نشر ایتملن و ازهر جهت بیسان افکار ایتمن ایستده ، بالذات بو محصولی اعطا ایدن حیواناتک شرائط حیاتییه بجهلری اوقدر نظر دفته آلتامش اولمسی حسله ، مقاله مر بو خصوصات و نواقصی ، بو کونکی افکار قییه طبیه بی متض اوله حقدر .

سوتلر

سوت ، ذات الیدانا حیواناتک دیشلر بزمه موجود خصوصی غده لردن افز اولونان بر مایع اولوب کنج حیواناتک ایلمک عدا سیدر .

مالک بوردانی وارک شکرک سوت عصبی بزمه در حسده ایلمی دکدر .

اون درم بزمه ۱۳۰ قلوژی تولد ایدر . دیمک اولیوارک قلوژی حساسیه بزمه اذن اوج ، سوتدن دوت دفعه آزده برفوه عذاییه مالکدر .

بزنح قبونی فوق العاده ایتمدر . بو سینه اوجه بزشمش بزمه سوت بر سوت عصبیه مالکدر . بزنح دکدر برفا مده سی ده کدرسته مخصوص برفنی حاوی اولمقدن طولانی صغوق و صیحا ق هر بکنک ترکیبه کیردیلمسندر . جوریا ، سیزه ، ات و طسانی هر بکنک بزنح استفاده ایدر . بونکده اکتفا ایتمک بزمه بول بول بلاو شکنده اکل ایتمکدر .

ان ضعف معده واک قوتسز جو حقلر سینه بزمه جوریا سی ، لایا ، بلاوی ، سولایح و محلیتی فوق العاده سینه لیه هضم ایتمکدر . بلاولر بزمه کلجه ، بلاولره اکثریته بر مقیدار باغ علاوه ایدر . فقط بزمه طوغریدن طوغری به باغ دروستده قادور . بولمادیجی ایچون بونامک علاوه سی بلاوک هضمی فوق العاده اشکال ایتم . بنا علیه بلاولر مزی دخی اولدنج سبیل الهضم غمد لردن عدایده سبیلر . مالک بلاوک بر محدودی وارسه اوده فرط تعدی به بزمه مناسبت کومین ایتمسندر . بلاوه اورد حده دوشکوزک عمومته بلاوی بزمه قانقما دیمکی بلاوی ده طابق طولوسی اولرق اکل ایتمدر . ایسته بو کترت اکدرک بلاولر مزی ایچون بکده بر محدودر تشکیل ایدر . قوه عذاییه سی ذاتاً بو کتن اولان بزمه بک بوله و کترله اکل فرط تعدی بک اکل اعضای عصبه و کترک علی العموم عضویت اوزر سینه اولان تأثیرات مضره سینه واسع برسدان آجاز . بنا علیه بزمه ایدیه بیله حکم بزمه و از سینه یلاودن واز کچمامک و فقط مقدارده افراطه و از ما مقدر .

بزمه صوتی استیلالری بولمقداری ایچون اولدنج فاندلی بزمه مقاومتده دخی استعمال اوله بایر .

حیوانات بحثی بزمه لردن اول بر آزده حیوانات منقوع لردن بحث ایده حکم . آریه ، یولاف ، اغسدا ، بزمه و سائره سو دروننده قانبادوب بر آزده شکر علاوه ایدر سینه ک خسته لره ایچیرمک ایچون غایت انی بر مشروب حصوله کلیر . بو قایتمش مشروبک دروننده بر جوق اسلایح (بوناس ، مانیزی و سائره) و ازدر . بوسبیله ککاری بملمکه خدمت ایتمدیکی کی ضعف دوشن خسته لری تمیه ایتمک و دیگر طرفدن ده فیدولا ایچیردیکی تقدیرده قانیزی تمیزلکده و حسته لری حساسیه قائده تراک ایدن زهر لری طرفد ایتمک خدمت ایدر . هله سود و برن قادیلر ایچون آریه منقوصی اک انی سود و بر بزمی بر مشروب حکمه کچر .

طیه منکده سریریات متنوعه داخلیه معلی دو قوتور ادم

سوتلر منظره خانه فالیسه زده متفر دکانلر
مخسول این . سوت اخذاتمک ایجون
انتخاب واستعمال ایلمان اینک حقیقه محسول
ایلی عظامه ابدته :

سوت مستایمده . اوج اصوله کوره
استحصال اولمقدهدر . بزستی حاله . سلفق
اینگردن . هر تحارث . همد یکی طوموش
یاورده طانه لک نشو وبمسانی ایجون والدمک
خدمتی نکلیر . بوحال آوروپای و سلفقده
باجصوص مملکت موده دانما ترجیح ایملیر .
موافق تحت اقلملردر تحصیل این سوتلر .
مرکز تحارثدن بعد اولمقلرن . بزار تحارثه
سوق اولمه مزار . بذر وسایرتمک اعماله

ژاپون ارکین حریمندن قوماندان یامادا
Commandant Yamada d'Asahi

وارد که اوده سوتلی اینک لک صورت اخایمدر .
هر کسک بلمک واکرتمک ایستدکی بومشایدی
بروحه آتی سخل اوله برق مقامه ابدته :
انتخاب مواسی : ملک دفعه وارد خاطر
اوله حق ماده عرق مواسیدر . جوق سوت
انطایتمک کیمتک کنجلمک متجد اولدیی
خاطرن جقتار ملیدر . بوکی حالانده اصول
اتخلمک موافق اولمه حتی آشکاردر . معتبر
عرقده اینک لک . مهم محالانده بونانلر اولوب
ملاحظاتمز موجبده سوتلیمک بوخصوصده
یکانه قالیر . هر حاله عرق طبیعی . محیط
جغرافیایی به عائددر . برده ارباب صنایعدن
بولسان کیمسه لر . مالک اولدقلمری هر هاسکی
بر عرقده اینکدن حریمعت حقیق حاردرلر . بو عرقده اینک لک
انتخاب جهتی ایسه . تمنع کیمی مستاتا . کندی مامسه شخصه لرینه
عائددر . کندی ممالک کتر زده معتر اولان اینک لک هر بری . جدول
آئیده کوسر لدرکی اوزره . آز مختلف محصولات اعطا ایدرلر :
— ماعدی وار —

تخصیص ایملیرلر . بعضی ممالک کتر متلا هو الانداده . نکلیر
مواسی ایجون . درت اینکدن آنحق برونایکی باورده حفظ ایملیر .
بووجهله سوت ویرن اینک لک عددی مرور زمان ایله آزلیمسه
ایکیمی حاله . قابل زرع اراضیده ومرعازلده سنیلین اینک لک
منحصراً تحارثه تخصص ایملیرلر . والده اینک لک سوتلری
اوصاف تحارثه سی تاممله اکتساب ایتمدکی زمان . طانه اصلا
مخاضه ایملیرلر . سکر الی اون کون سوکره قصاب ناخرلرینه
صایملیرلر . آوروپاده سوتلرین . زده ای ویرن اعمال ایملرینه ده
تحارث خصوصده ده زیده استفاده ایدرلر .

الحاصل اوجیحی حاله . مدنی شهر زده ومرعازی بولمان
قورلردهکی سوتلر ذکر ایملیر . شوحال ازمهر جهت فن اقتصاده
آز موافقدر . بوکی محالانده بیتمش اینک لک عداسی . بویک
مصرفلری داعی اولدیی کی سوتلرینه سبباً ده دون بولتور .
هر نه اولورسه اولسون . سوتلیمکده دهه مهم بر مستله

تربیه بدنی

هالتر تعلیملری آوروپاده کونده کسب اهمیت اتمکدهدر .
هرسته تربیه ایلمان مساعقلره دنیایک هر طرفدن کیش قوی
وعضلی وجودلی پهلو انلر ژیمناستیکجیلر اشتراک ایدیور ویر
ژوری هدتی حضورده کمال اهمیتله ورن ایلمش اجسام تقیله یی

ژاپون پیاده صابطان
Etat-major japonaise

ژاپون پیاده نقرانی
Infanterie japonaise

انگلز ۱۶۳۲ تازخندہ آتھو آطھسہ برشدکاری زمان
ایشته بو ندیری دوشو ندیلر . صہر نولرک سایہ ساندہ اووہری
صولاق قابل اولدی . جزیرہک اراضیسی نوتون پششدیرمک
یک مساعده اولدیندن مستعمرلر بورراعتہ سلوک ایتدیلر . نوتون
آطھک ناشلیجہ منبع معمورقی اولدی .

۱۶۶۸ دە انگلترہ ایلہ فرانسہ آرہسندہ محاربه صہور ایدنجہ
فرانسولرک مارتینیک آطھسندن اعزام ایتدکاری هئت سفیرہ
آتھو آدھکی تا لاری تخریب ایلدی . برسہ آطھ بوہ بوش
قالدی .

باراد آطھسی رنگنلردن میر آلائی فورسفتون نامندہ بری
آتھو آدھکی کشتات عمرانور ایلک بون سون محو اولوت
کنمہسندہ قائل اولمہرق معیندہ بر چوق ایشی ایلہ اورایہ
نقل ایلدی . برچوق مسینمیر حلب ایلدی . نوتون ایلہ برابر
شکر قامشی رراعتی دە اجا ایدرک آطھک اسکی معمورکی اعادہ
ایلدی .

(ماعتی وار)

ابتلائی عشق

فرانسزخندن ترجمہ ایتدیر

[۶۷۰ ھجری لنگھدن بری ماعت]

بو و عزیزمہ گلہسنتک ناصل باراد ایلہ تلفظ ایلدیگی قابل
دکل تعریف ایدم .

— مادام ، بش سندن بری آوہ کتندہ . بو تم ایتدین
برمعنرت اولایلیز . شیمدی بہ قدر ایسہ سحر الرک ، اورمانلرک
لطافتہ محلوب اولهرق اولری سیر ایتکلہ وقت کتورم .
— او آوجلقدہکی مہارتسیر لککیزی اعتراف ایتک ایتسہ
میورسکر ظن ایدمیورم .

— لہدی کلدفورڈ . بوچکی ورمہدن اول ہرچ اولماریسہ
بکا بر آر مساعده ایدکیز . ششو مہارتسیر لکی سزک یانکوردہ بر
تجرہ ایتکہ امکان برافکیز .

لہدی کلدفورڈ درحال :

— خون ، کو بکاری سالور کیز .

دیدکن سوکرہ کادوندی :

— تفک آتھکری کورمکی یک مزاق ایدمیورم .

بواصراردن بر آز حام صقلدی . کو بکلدن برسک فرما
ایتدیکی کورہرک حاضر لاندہ . بزدن تقریباً اون بش مترو
اوزافدہکی برچالسقندن برطاوشان فیلادی . تھکی اومورہ
قالدیرہ حق قدر بزوق کجمدن مارکیزک تھکی یانلادی . اووایہ
دوغرو قاجدیغی کوردیکم طاوشان اوزمان صناعتہ . اورمان
طرفہ صیادی . بن دہ آتش ایتدم . حیوانک بو اولایوب
دوشدیکی کوردک . کو بکک بری طاوشانی آلوب کتیدی .

لہدی کلدفورڈ ہرچ اخیال وریلہسک برقاد ایلہ .
— ظن ایدرسیم ، ددی ، انگوردہ اصابت ایتدیرک .
سز اورواعکیز وقت طاوشانی بن دہ اورمشدم .

اعتراض اید حکم ایشاندہ لورد فلوسارن مارکی دو کلدفورڈ
ایلہ برلکندہ اورماندن حقہرق ددی کہ :

— براوو مادموازل دوران ! ہر اعتدال دہ ، ہر وسوج
مخاکمہ ، بوغزیتلر برقادسندہ نادر بوتور .

سوکرہ لہدی کلدفورڈہ توجہ حساب ایلدی :

— بوغزیتلر سزدہ بوق عزیز دوستم . سزدہ بونی ہر وقت
سولرم . یک محولانہ حرکت ایدمیورسکر ، آذائق صبر ایتش
اولسہ ایدکیز طاوشان سزک اولہحق ایلدی .

— لکن ، عزیزمہ ...

راویجی دہ لہدی کلدفورڈک علیحدہ ایلدی :

— ولذات حق وارہ تبریک ایدرہ مادموازل دوران .
یک کوزل تفک آدکیز . بافکیز غلادیس ، سہ آتدیغ تفک دہ
راست کادی دیورسکر . باکاش اولدیغی کور میورسکر .

بو کوچوک حادثہک نکاہر دعوت ایدسہسکھی اونونہرق
احق کی ممنون اولموردم .

شمر دہ اورمانہ کورمشک . تھکیزیک اعترازی برہ متوجہ
صبرا ایلہ بو ریسورق . بر آیتقافہ کادکیز زمان لہدی کلدفورڈ

ایزلہ لہدی ، مارکی دہ آرفہسندن کندی . بورد ستادعات بورد
فلوسارن ایلہ بن دہ بانلرینہ کیدہ جکمز صیرادہ لہدی کلدفورڈ
دوہرک روختہ :

— بولہ ، ددی ، غلہ لقدہ اولامقدن ہرچ خوشنلامام .
بویک حاتی صقار ، بونی بیلیسکر ہررت .

بولک اوزرینہ مارکی شو جوان ورتی :

— اوخالدہ آرہلام . وئلی ، سز مادموازل دوران ایلہ
ایلہ کیدکیز . کیک آناققدہ آراہلرہ سلنہمزد دھا ایتی ساعت
وار . سزدہ بولہ برابر کلدورسکر ، دگنی ستادعات :

ایشته لورد فلوسارن ایلہ لکیز قلدہ . سقلمش کی کورومک
ایستہ میور ، یک اعماک ایدمیور کی دورمقدہ آرزو ایتموردم .
مشکل بر موقع ایلدی .

— ہرچ بر لافرڈی سو لکسیرن برمدت کیتک . کندسنتہ مقدم .
اودہ بکا ناقیوردی . کوزلریمز قارشلاشیدی . قیزاردیغی حسن
ایتدم . اوکلدی . بولافرڈیسر صحتہ سیرمہ ہرچ احمزت ورمہرک
دیدکی کہ :

— حقیقہ یک کوزل تفک آدیورسکر . مادموازل دوران .
— فقط بولدہ مہارتدن زیادہ تصادفک دخلی وارڈر . بولہ
کوزل تفک آیتشم نادرڈر .

— جواب بوق . یکی برسکوت . سوکرہ بردن بوزہ
— مادموازل دوران ؟

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Hatice ŞAHİN FINDIKCI

Uyruğu: T.C.

Doğum Tarihi ve Yeri: 06.07.1988 Sivas

e-posta: haticee.sahinn@hotmail.com

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Yılı
Lisans	Yeditepe Üniversitesi	2011

İŞ TECRÜBESİ

Tarih	Kurum	Görev
2014-2019	Sivas Bahçeşehir Okulları	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni